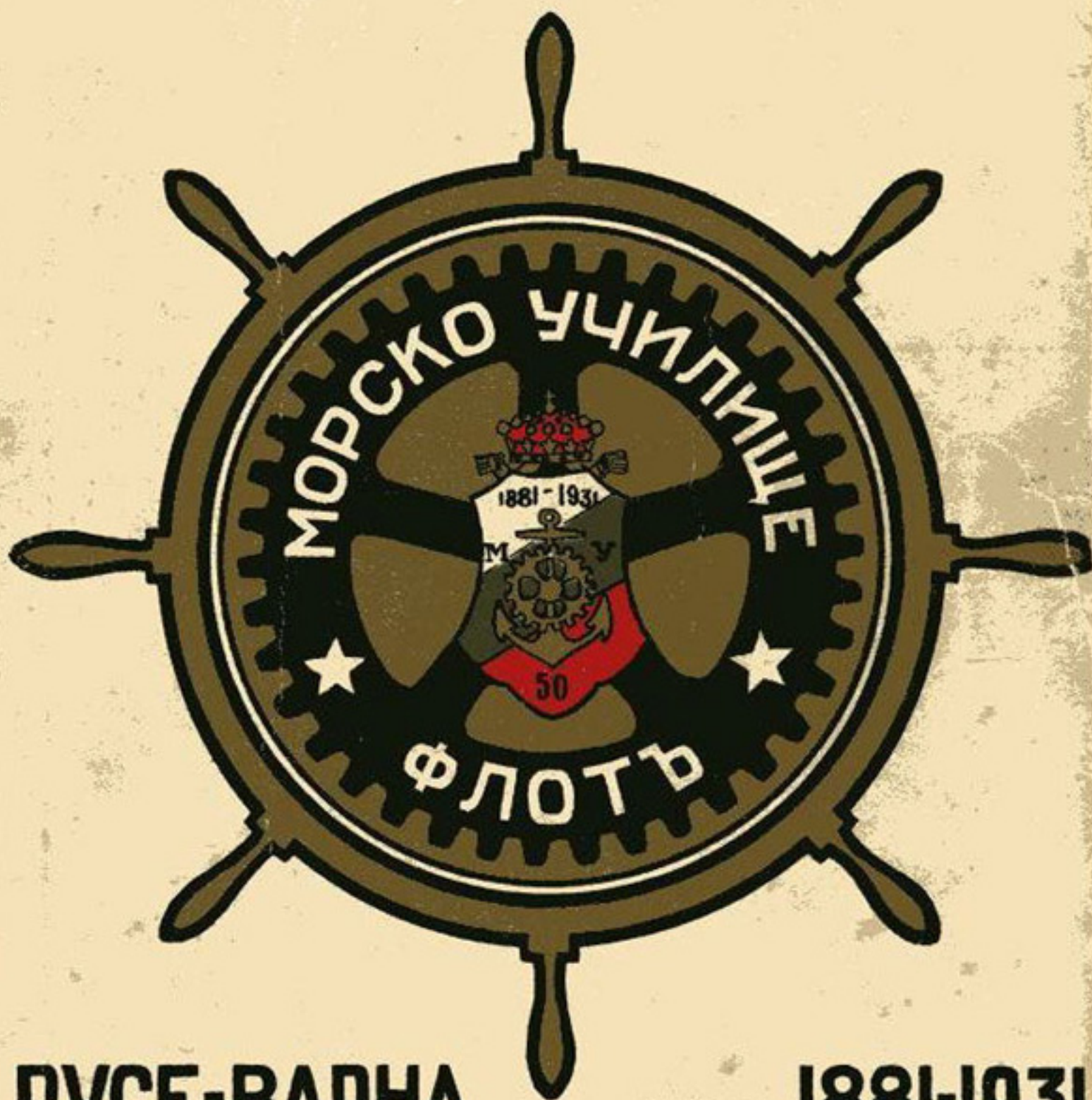

ЮБИЛЕЕНЪ СБОРНИКЪ

РУСЕ-ВАРНА

1881-1931

Морска Учебна Часть

Морско Училище

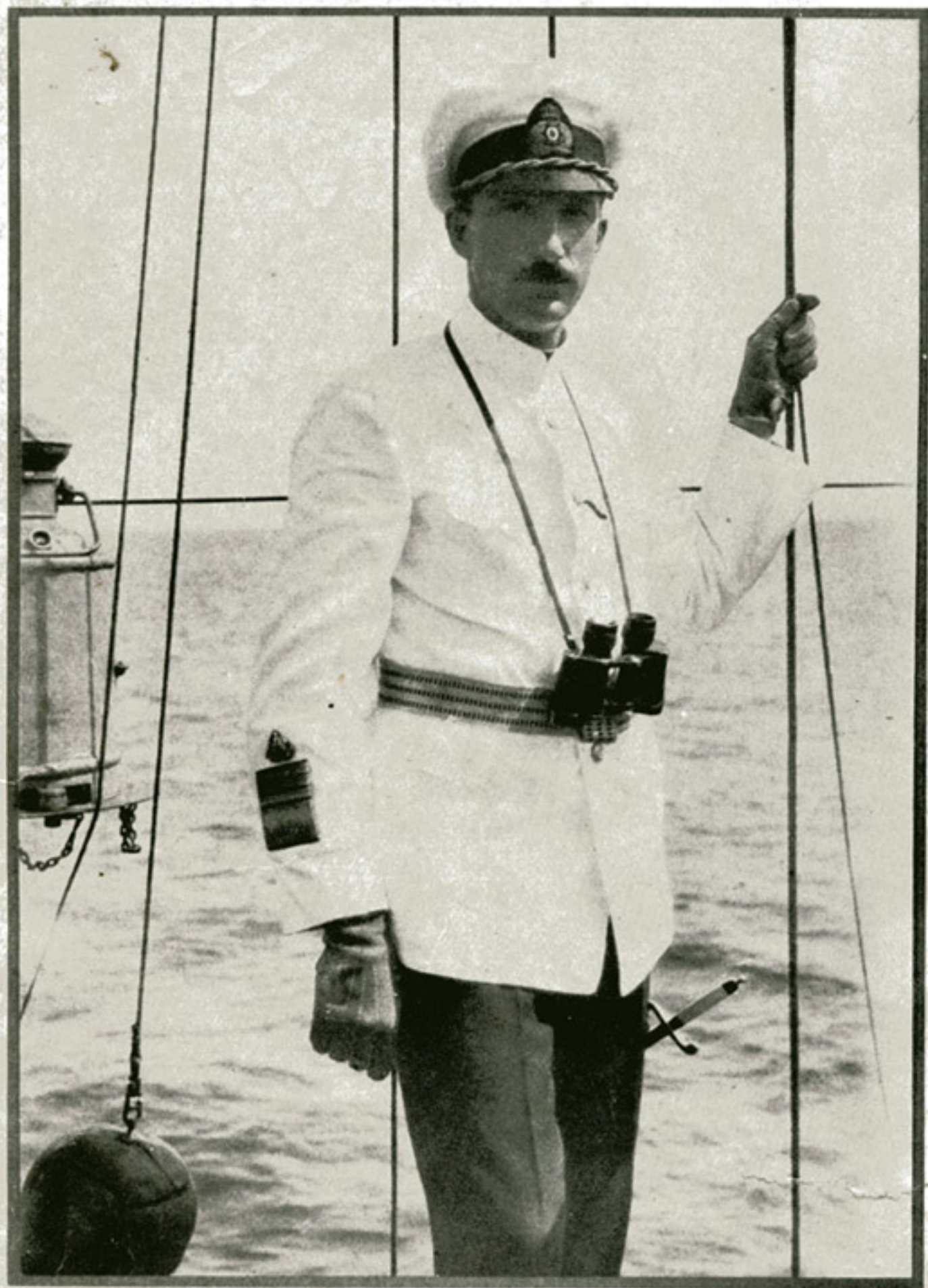
Юбилеенъ сборникъ

за
50 годишната дейность
на
Морското Училище
1881—1931 г.

ВАРНА
Печатница на Морска учебна часть
1931 г.

**ПО СЛУЧАЙ 50-ГОДИШНИНАТА
НА МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ
1881—1931 г.**

**ЮБИЛЕЙНО ИЗДАНИЕ
НА
МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ
ВАРНА, АВГУСТЪ 1931 Г.**

[Handwritten signature]
1934 1/2

Пожелавана отъ суродъ все по-
полнѣе присъстване на камено Морско
Машинно Училище, което, въ продълже-
ние на полугода вѣкъ, е дало сѣбѣ
добре подготовени инженери - сѣковани
и предани търговци въ болше на
материалната култура и кадрировка
на България.

Съфм.

Юни 1931/2.

Генералъ-лейтенантъ Александъръ Кисювъ
Министеръ на Войната.

Капитанъ I р. о. з. Борисъ Стателовъ
Началникъ на Морска учебна часть.
(Отъ м. декемврий 1927 г. до сега)

Капитанъ I р. о. з. Сава Стефановъ
Началникъ на Морската и Рѣчна полицейска служба и
Морскитѣ училища.

Морска Учебна Часть

Морско Училище

Юбилеенъ сборникъ

за

50 годишната дейность

на

Морското Училище

1881–1931 г.

ВАРНА

Печатница на Морска учебна часть
1931 г.

Настоящиятъ юбилеенъ сборникъ е
съставенъ отъ начальника на Мор-
ското училище капитанъ II р. о. з.
Сава Н. Ивановъ, подпомогнатъ отъ
възпитателитѣ и преподавателитѣ
въ училището: мичманъ I р. о. з. Ат.
Шалапатовъ, мичманъ I р. о. з. Ва-
лентинъ Паспалеевъ, мичманъ II р.
о. з. Петъръ Рашеевъ, Цачо Геновъ,
Койчо Георгиевъ, Георги Георгиевъ,
Димо Поповъ, Методи Ивановъ, инж.
Ст. Стефановъ, инж. Конст. Дави-
довъ, инж. Дан. Мариновъ и отъ
преподавателя въ Специалнитѣ шко-
ли (възпитаника на училището) за-
пасниятъ лейтенантъ Иванъ Сто-
енчевъ.

ОФИЦИАЛЕНЪ ОТДѢЛЪ

1881—1931 г.

Отчетъ

за

50 годишната дейность на Морското училище (бившето Морско машинно училище).

1. КРАТКА ИСТОРИЯ НА МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ.

Следъ освободителната война въ 1877—1878 година, руситѣ туриха началото на Дунавската флотилия като оставиха въ Русенското пристанище 3 кораба, 7 катера и единъ шлепъ.

Въ новосформираната българска Дунавска флотилия, първоначално заеха строевитѣ и технически служби рускитѣ офицери, техници и моряци, защото нѣмаше българи подготвени въ областта на морското дѣло.

Тази флотилия, обаче, не можеше и не трѣбваше дълго време да остане въ това положение. Наложително бѣше състава на флотилията да се национализира. Съ огледъ на тази нужда и за да се възбуди интереса на българина къмъ морското дѣло въ по-широкъ мащабъ, преди 50 години, когато началникъ на Дунавската флотилия е билъ капитанъ-лейтенантъ Конкеевичъ, се замисли и тури началото на Морското Училище.

Съ циркуляръ № 7 по Военното ведомство отъ 9.1.1881 година се обявява положението на новоформираното Морско училище. Чрезъ него Военното министерство разгласява за сведение, че Морското управление въ Русе ще приема деца отъ 14 до 18 годишна възраст съ цель „да ги подготви за машинисти и други родъ майстерства“ при следнитѣ условия: *).

„1. Родителитѣ, роднинитѣ или опекунитѣ на децата сж длѣжни да сключатъ контрактъ съ Морското управление въ Русе, по силата на когото изучаващитѣ нѣкое майстерство или пъкъ машинното дѣло, сж длѣжни да служатъ три го-

*) Условиата се предаватъ тъй, както сж били оповестени на времето; корегиранъ е само правописа.

дини на държавнитѣ параходи или пъкъ въ арсенала (работилницата) на пристанището.

2. Срокътъ на обучение за разнитѣ майстерства е три години.

3. Ученикъ, който е свършилъ три годишния срокъ на обучение, въ продължение на службата си ще получава месечна заплата не по-малко отъ 30 лева и ще има пълно казионно съдържание. Тази служба се счита като изпълнение на воинската повинностъ; следъ изтичането на този срокъ ученицитѣ иматъ право да бждатъ зачислени въ запасъ на общо основание.

4. Въ всичкото време на стоението на флотска служба, ученицитѣ не се повикватъ за изпълнение на воинска повинностъ, съгласно § 19 отъ закона за вземане новобранци.

5. Прошенията се подаватъ на името на заведующия морската частъ“.

Следъ обявяването на този циркуляръ много българчета отъ различни крайща на България сж пристигнали въ Русе за да се запишатъ ученици въ новооткритото Морско училище, съ желание да се подготвятъ за морски техници. Напливътъ изглежда, че е билъ много голѣмъ, защото е станало нужда да се подбиратъ кандидатитѣ и частъ отъ тѣхъ да се върнатъ обратно. Споредъ еднѣ, не напълно потвърденъ, споменъ първоначално сж постъпили въ училището около 40 души българчета, които къмъ 28 февруарий 1881 година били облечени въ форменно облекло и започнали занятията. Отначало, около 2—3 седмици, ученицитѣ сж имали само практически занятия въ арсенала на Дунавската флотилия и чакъ следъ това били започнати редовнитѣ занятия. Изглежда че въ последствие, поради тежката и непривична работа, много отъ ученицитѣ сж се отказали да продължаватъ обучението си и въ училището сж останали само една малка частъ отъ тѣхъ — около десетина души.

Подробни сведения за този тѣй отдалеченъ отъ насъ периодъ липсватъ. Въ официалнитѣ документи е запазенъ само горесцитирания циркуляръ № 7 отъ 9.I.1881 г., съ който се обявява за формирането на Морското училище и положението му. (Пъленъ срокъ на обучение 6 години: 3 години теория и 3 години практика).

Първоначално училището се е помѣщавало въ едно отъ зданията на Дунавската флотилия, построено на брѣга на рѣка Ломъ, кждето сега се помѣщава магазинята на Подвижната служба отъ Дунавската полицейска служба. (Вижъ снимкитѣ на стр. 17.)

Презъ това време Морското училище се е наричало още „Машинна школа“, а въ последствие „Техническа школа“.

Съ циркуляръ № 115 отъ 1887 година се обявява за сведение по Военното ведомство, че военниятъ министеръ е разрешилъ въ положението за Морското училище, обявено

Зданието, където сж се помѣщавали класнитѣ стаи на Морското училище въ Русе презъ 1881 и следващитѣ нѣколко години, гледано отъ северъ къмъ югъ. Сега това здание се използва отъ Подвижната служба на Дунавска полицейска служба.

Сжщото здание, гледано отъ югъ на северъ.

съ циркуляръ № 7 отъ 9 януарий 1881 г., да се измѣни срока за обучението на майстерствата и машинното дѣло вмѣсто три на две години. (Отнася се за тригодишната теоритическа подготовка, която се намалява на две години).

Основавайки се на тия два циркуляра училището продължава да съществува до 1892 година, когато то претърпява първитѣ значителни реформи.

*
*
*

Съ заповѣдь № 498 отъ 1892 година се обявява по Военното ведомство Височайше одобреното „Положение и програма за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската частъ“, която да се вземе за ръководство и точно изпълнение.

Ето точниятъ текстъ на положението:

ПОЛОЖЕНИЕ

за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията
и морската частъ.

§ 1. За да имаме въ флотилията унтеръ-офицери, специално подготвени, които да отговарятъ на назначението си и да може службата да се изпълнява точно по военно-морскитѣ закони и за подготвяне на тѣзи унтеръ-офицери, устройва се при флотилията и морската частъ *Морска унтеръ-офицерска школа*, която има за целъ да подготвя унтеръ-офицери за следующитѣ категории: 1) боцмани, 2) кърмчи; 3) артилеристи; 4) миньори; 5) машинисти.

§ 2. За ученици въ тази школа ще се приематъ младежи български поданици, които сж свършили съ съ успѣхъ III или по-горенъ класъ при гимназиитѣ или общински училища и на възраст отъ 15 - 18 години.

§ 3. Курса на школата ще трае три години и ученицитѣ презъ това време ще получаватъ казионно доволствие. Следъ свършването на курса обезателната имъ служба ще се продължава още две години, следъ което могатъ да оставатъ на свърхосрочна служба.

§ 4. Следъ свършването на школата, тѣзи които издържатъ экзамена, ще бждатъ произведени въ 3-то морско звание, а тѣзи които не издържатъ экзамена, ще служатъ една година като матросъ, и следъ този срокъ, по засвидетелствуване отъ началството на старанието имъ и знание на службата, може да бждатъ произведени въ 3-то морско звание.

§ 5. По единъ отъ всѣка категория, който свърши съ най-отличенъ успѣхъ школата, ще получи едно парично възнаграждение отъ 500 лева.*)

*) § 5 е отмененъ съ заповѣдь № 463 отъ 1893 г.

§ 6. Следъ свършването на школата ученицитѣ, следъ производството имъ, получаватъ плата по звание и опредѣлена по бюджета.

§ 7. Които бждатъ произведени въ 6-то унтеръ-офицерско звание, следъ 10 години непрерывна служба като унтеръ-офицери могатъ да бждатъ произведени въ I-ви офицерски морски чинъ отъ екипажния корпусъ.

§ 8. Всички ученици се подчиняватъ на всички военни закони и постановления.

§ 9. За постъпване въ школата, желающитѣ подаватъ прошение до началника на флотилията и морската часть при което трѣбва да представятъ следующитѣ документи: 1) метрическо свидетелство; 2) училищно свидетелство; 3) свидетелство за че не е състоялъ и не състои подъ сждъ; 4) свидетелство за поданство и 5) свидетелство отъ родителитѣ си или настойницитѣ, че му позволяватъ да постъпи въ школата.

§ 10. Занятията въ школата ще бждатъ раздѣлени на два курса: зименъ и лѣтенъ; зимния курсъ ще бжде на сухо, а лѣтния—на парусния корабъ и на другитѣ кораби, съгласно програмата за зимнитѣ и лѣтнитѣ занятия.

§ 11. Въ третата година на школата могатъ да постъпватъ всички унтеръ-офицери отъ разнитѣ категории по представлението на началника имъ и като издържатъ изпитъ на предметитѣ отъ втората година.

Следъ „Положението“ следва „Програма за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската часть,“ която ще дадемъ на друго мѣсто — при разглеждане учебнитѣ програми на училището презъ 50 годишното му сществуване.

Презъ следующата 1893 година, обаче, съ заповѣдь № 463 по Военното ведомство, възъ основа на Височайше удобрения докладъ отъ военния министръ № 417 отъ 12 ноемврий, § 5 отъ „Положението и програмата за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската часть“ се отмѣнява. Това ще рече, че предвидената годишна премия отъ 500 лева за първия по успѣхъ ученикъ отъ всѣки отдѣлъ на унтеръ-офицерската школа по нататъкъ не се е давала.

Тѣзи реформи сж останали въ сила до 1900 година, когато училището се реформира наново основно, получава името „Машинно училище“ и се премѣства въ Варна.

Презъ този периодъ (1892 до 1900 година) ученицитѣ сж нѣмали постоянно училищно здание. Тѣ сж живѣли въ едно отъ зданията на Дунавската флотилия, а сж се учили въ наети кжщи въ града Русе, близо до района на Ду-

Русе — люлката на българския флотъ и морското училище въ време на наводнението въ 1897 г. — сега Дунавската полицейска служба.

Спалното помѣщение на сегашната Дунавска полицейска служба, кждето до 1900 година сж живѣли възпитаницитѣ на унтеръ-офицерската морска школа и кждето и сега още живѣятъ ученицитѣ практиканти отъ училището.

навската флотилия. Обикновено, сутринъ сж имали теоритически занятия, а следъ обѣдъ сж практикували въ арсенала на Дунавската флотилия. Следъ привършване на 3 годишния теоритически курсъ ученицитѣ сж практикували задължително две години въ корабитѣ и катеритѣ на флотилията, а сжщо така и въ арсенала.

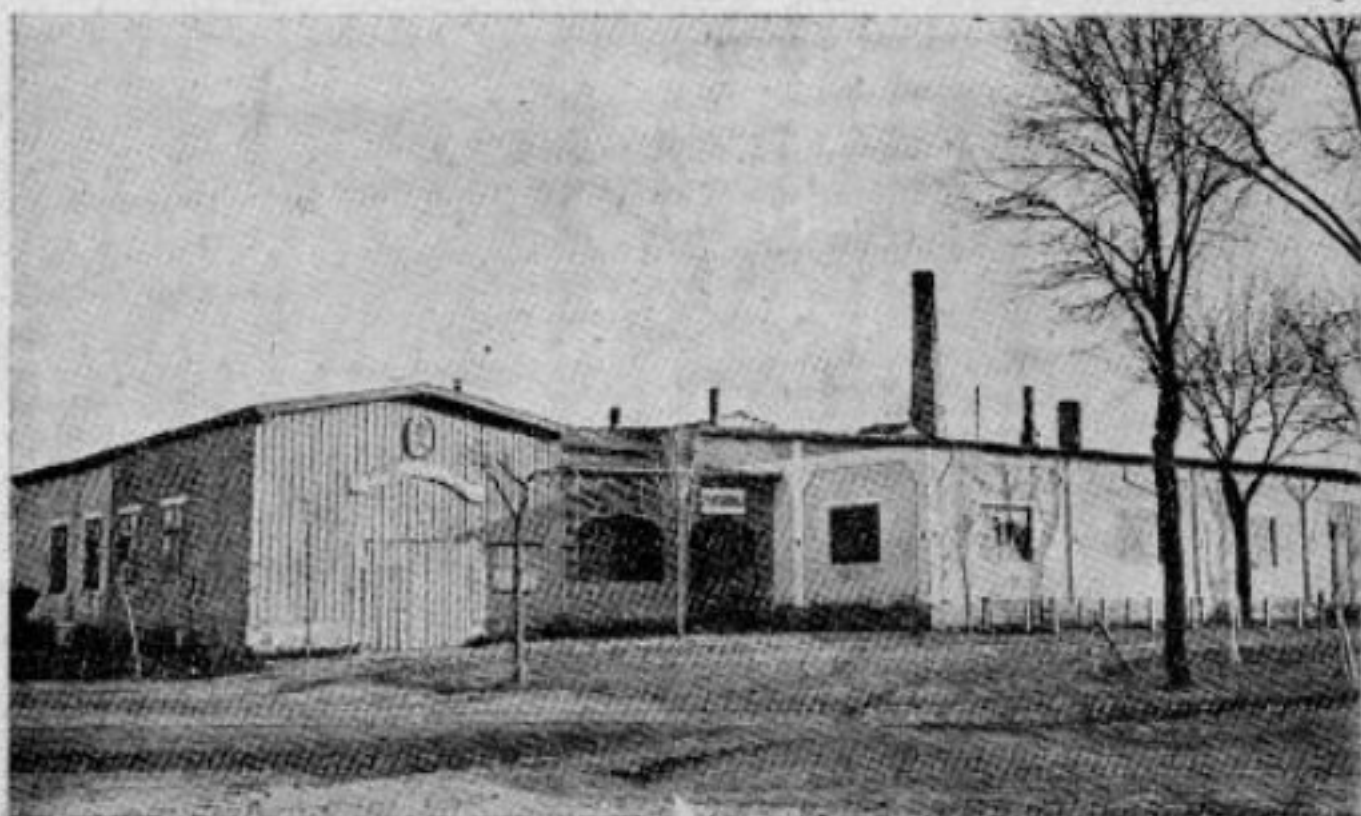
Русе — Едно отъ зданията въ което сж се помѣщавали класнитѣ стаи на Машинното училище.

Русе — Зданието, въ което сж се помѣщавали класнитѣ стаи на Машинната школа преди да се премѣсти въ Върна.

*
*
*

Третииятъ важенъ етапъ отъ развитието на Морското училище започва отъ 1900 година, когато Унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската часть се

Арсенала на Дунавската флотилия, сега работилница на Дунавската полицейска служба, където отъ 50 години непрекъснато практикуватъ възпитаницитѣ на Морското училище.

Корабитѣ отъ Дунавската флотилия, където сж практикували възпитаницитѣ на Машинното училище отъ създаването му до 1913 г.

раздѣлятъ на две училища — Машинно училище при флота въ Варна за подготвяне на машинисти и Минно училище съ доброволци ученици за огняри, рулеви и артилеристи. Началото на тия нови реформи и важенъ етапъ отъ развитието на училището се урежда съ заповѣдь № 82 отъ 1900 година, съ която се обявява по Военното ведомство Височайше одобреното „Положение за попълване на флота съ войници техници“ за да се има за ръководство и изпълнение.*)

Ето пълния текстъ на това положение:

*) Тази заповѣдь е отпечатана въ „Восни известия“, брой 26 отъ 1900 г.

ПОЛОЖЕНИЕ

за попълване на флота съ войници-техници.

1. Войници-техници въ флота се считатъ: а) механицитѣ; б) миньори-торпедиститѣ; в) маневриститѣ; г) рулевитѣ; д) огняритѣ и е) артилериститѣ.

2. За подготовката на войници-техници, при флота, съществуватъ две училища: машинно и минно.

3. Съ войници-техници флота се попълва преимущественно отъ доброволци.

4. Механицитѣ се подготвяватъ въ Машинното училище теоритически и на параходитѣ практически — въ срокъ отъ 5 години. Въ Машинното училище ежегодно се приематъ 16 души доброволци, които трѣбва да бждатъ не по-млади отъ 16 и не по-стари отъ 21 година и да иматъ най-малко трикласно гимназиално образование.

5. Миньори-торпедиститѣ се подготвяватъ въ минното училище — въ продължение на 4 години. Въ минното училище ежегодно се приематъ 8 ученици доброволци, които трѣбва да сж свършили най-малко първи гимназиаленъ класъ и да сж на възраст отъ 17 до 21 година.

6. Огняритѣ, рулевитѣ, маневриститѣ и артилериститѣ се обучаватъ на параходитѣ — въ продължение на 4 години. За ученици се приематъ ежегодно 16 души, които трѣбва да бждатъ на възраст отъ 17 до 21 година и да сж свършили най-малко първи гимназиаленъ класъ.

7. Първитѣ две години отъ обучението на ученицитѣ се зачитатъ за отбиване на задължителната имъ военна служба. Останалитѣ три години отъ обучението за машинисти и две години за миньоритѣ и пр. се взематъ въ смѣтка за задължителното оставане на свърхсрочна служба.

8. Всѣки ученикъ, който свърши Машинното училище, е длъженъ да остане четире години на свърхсрочна служба, а обучающитѣ се въ минното училище и другитѣ специалности — три години. Въ противенъ случай и еднитѣ и другитѣ сж длъжни да заплатятъ по 400 лева за всѣка година задължителна свърхсрочна служба.

9. Ученицитѣ доброволци получаватъ заплата за първитѣ две години като редници на срочна служба; за третата година — като младши унтеръ-офицери; за четвъртата година — машиниститѣ по 240, а останалитѣ — по 360 лева годишно; за петата година машиниститѣ — по 360 лева.

10. Следъ оставането на свърхсрочна служба всички получаватъ заплата, каквато ще бжде установена въ закона и споредъ числото на годинитѣ, преминати на свърхсрочна служба.

11. Свърхсрочнослужащитѣ войници-техници въ флота, следъ прослужване 5 години свърхсрочна служба могатъ да бждатъ назначавани за помощници-техници (чиновници), но по конкурсъ.

12. Програмата за обучението на доброволцитѣ ученици и реда за приемането имъ на служба се установяватъ отъ особенъ правилникъ, утвърденъ отъ военния министъръ*.

Следъ положението следва и правилника; ето и неговия пълненъ текстъ:

ПРАВИЛНИКЪ

за реда за приемането доброволци-ученици въ Машинното училище при флота и програма за обучението имъ.*)

1. Въ Машинното училище при флота за доброволци-ученици се приематъ всички младежи, български поданници, които съгласно „Положението за попълване флота съ войници-техници (заповѣдъ по военното ведомство № 82 отъ 6 мартъ 1900 г.) сж на възраст не по-млади отъ 16 години и не по-стари отъ 21 година и да иматъ най-малко грикласно гимназиално образование.

2. Желаящитѣ да постъпятъ въ училището подаватъ прошение до началника на флота въ гр. Варна, при което представляватъ и следующитѣ документи: 1) училищно свидетелство; 2) метрическо свидетелство; 3) свидетелство че не сж подъ сждъ и следствие и че сж благонадеждни; 4) свидетелство, че не сж женени; 5) свидетелство отъ родителитѣ или опекунитѣ имъ за безусловно съгласие; 6) задължително, че ще служатъ обезателно въ флота 6 години, отъ които 3 години теоритически курсъ, 2 години практически курсъ и 1 година свърхсрочна служба и то, като пунктъ 8-й отъ поменатото горе положение се тълкува въ смисълъ, че заплащането по 400 лева за всѣка година задължителна свърхсрочна служба се разрешава за последната шеста година, т. е., че ученицитѣ трѣбва безусловно да прослужатъ въ флота петъ цѣли години, презъ които трае обучението имъ. Кандидатитѣ трѣбва да сж свършили трети класъ презъ текущата година, а свършилитѣ IV и по-горенъ класъ се допу-

*) Утвърденъ отъ военния министъръ на 30.VI.1900 год. — предписание до флота № 3225 отъ сжщата дата.

щатъ и въ случай, че сж го свършили и презъ миналитѣ години. Всѣко прошение не придружено отъ всички гореизбрoени документи, остава безпоследствие.

3. Началника на флота обявява предварително чрезъ „Държавенъ вестникъ“ и „Военни известия“, за срока презъ който се приематъ прошенията.

4. Въ случая, когато числото на удовлетворяющитѣ надминава имеющитѣ се ваканции, то следъ медицинско освидетелствуване, между здравитѣ се произвежда конкурсъ и се приематъ тия отъ тѣхъ, които получатъ най-високъ балъ.

5. Имената на ония отъ кандидатитѣ, които удовлетворяватъ на всички условия се напечатватъ въ поменатитѣ въ пунктъ 3-й вестници, като сжщевременно се опредѣли и деня, въ който тѣ трѣбва да се явятъ въ частта и се укаже, ако съгласно пунктъ 4-й ще се произведе конкурсъ, а тия, които не удовлетворяватъ, документитѣ имъ се повръщатъ чрезъ околийскитѣ началници.

6. Конкурса се произвежда отъ една петочленна комисия, назначена отъ началника на флота и то по материала, преминатъ въ гимназиитѣ и въ третия класъ включително.

7. Приетитѣ на служба доброволци-ученици служатъ на общо основание и получаватъ заплата съгласно пунктоветѣ 9-й и 10-й отъ „Положението за попълване флота съ войници-техници.“

8. Пунктъ 11-й отъ сжщото положение трѣбва да се тълкува въ смисълъ, че 5-тѣ години свърхсрочна служба, които трѣбва да прослужатъ свърхсрочнослужащитѣ войници-техници, за да могатъ да бждатъ назначавани за помощници-техници (чиновници) по конкурсъ, започватъ следъ изтичането на шестѣхъ години задължителна служба, за които е дума въ пунктъ 2-й на този правилникъ и то ако кандидата за конкурсъ е служилъ непрекъснато.

9. Казаното въ пунктъ 7-й отъ споменатото горе положение, че първитѣ две години отъ обучението на ученицитѣ се зачитатъ за отбиване на задължителната имъ военна служба трѣбва да се разбира въ смисълъ, че начиная отъ третата година, службата имъ се счита за свърхсрочна само при изчислението годинитѣ за пенсия.

10. Постжпилитѣ на служба доброволци-ученици предварително преминаватъ предвидения въ § 22 отъ положението за реда на обучението младитѣ войници въ пехотата единъ месеченъ курсъ, следъ което се пристъпва къмъ тѣхното професионално обучение.

11. Професионалното обучение на доброволцитѣ ученици-машинисти, се раздѣля на два периода: първия теоритически и втория практически. Теоритическото обучение трае три учебни години въ три последователни отдѣления, а практическия — последнитѣ две години.

12. Въ края на всѣка учебна година, доброволцитѣ ученици машинисти държатъ изпитъ предъ една комисия, назначена отъ началника на флота. Издържалитѣ удовлетворителенъ изпитъ минаватъ въ по-горно отдѣление, неиздържалитѣ, по усмотрението на началника на флота, оставатъ да повтарятъ сжщото отдѣление, или съ тѣхъ се постѣпва сжгласно чл. 93 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“.

13. Времето, преминато за повторение на нѣкое отдѣление не се взима въ смѣтка, т. е. това време не се счита за никаква служба.

14. Следъ свършване обучението отъ първия периодъ доброволцитѣ-ученици се разпращатъ въ параходитѣ, миноносцитѣ, катеритѣ и арсеналитѣ за практическо двегодишно обучение.

15. Следъ окончателното свършване на Машинното училище всѣки доброволецъ-ученикъ машинистъ за свършването на училището получава свидетелство по установенъ образецъ. Въ свидетелството подробно се указватъ предметитѣ, които сж изучавали и баловетѣ, които ученика е получилъ по тѣхъ на изпититѣ. При това за окончателенъ балъ се взема оня, който ученика е получилъ на последния изпитъ. Изпититѣ се правятъ върху метериала, преминатъ въ течение на цѣлата учебна година, и на последния изпитъ по даденъ предметъ върху всичкия материалъ, който се изучава по тоя предметъ въ училището. Въ свидетелството се указва още на какви параходи, миноноски или катери и на кои именно ученика е прекаралъ последното си двегодишно-практическо обучение. Резултата отъ практическото обучение се квалифицира по донесенията на командиритѣ на параходитѣ, миноносцитѣ и пр. Оценката и резултата отъ изпититѣ става по 6-то балната система. Свидетелствата носятъ печатъ на флота и сж скрепени съ подписитѣ на началника на флота, на началника на щаба на флота и на адютанта на сжщата.

16. На ония доброволци-ученици, които сж уволнени по пунктъ 12 или по пунктъ 23 отъ тоя правилникъ, не имъ се дава никакво удостоверение за престоаяването имъ въ училището, а на тѣзи, които сж уволнени по болестъ по тѣхно желание, имъ се дава удостоверение за престоаяването имъ въ училището, въ

което е указано отъ кое отдѣление се уволнява ученика и последнитѣ му балове по предметитѣ.

17. Занятията презъ теоритическия периодъ се раздѣлятъ на два курса: зименъ и лѣтенъ. Зимния курсъ започва отъ 1-й октомврий и трае до 1-й юний, а лѣтния—започва отъ 1-й юлий и трае до края на месецъ септемврий. Месецъ юний се употрѣбява за изпититѣ.

18. Занятията презъ зимния курсъ сж теоритически и се водятъ съгласно програмата за тия занятия, а презъ лѣтния—практически.

19. Предметитѣ, които се изучаватъ въ Машинното училище при флота въ периода на теоритическото обучение и въ течение на тритѣ отдѣления сж: Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия, Физика, География, Български езикъ, Морско дѣло, Морска хигиена, Кочегарно дѣло, Машинно дѣло, Парни котли, Парни машини, Чертане и Устави.

20. Практическитѣ занятия се заключаватъ въ изучаване пракически кочегарното дѣло, разглобяване и сглобяване на машинитѣ, изучаване на ковачеството, токарството, слесарството и литейството.

21. Ежегодно, въ началото на всѣки курсъ началника на флота назначава преподавателитѣ и ржководителитѣ на занятията и съставлява разписание за ежедневнитѣ занятия въ училището.

22. За преподаватели и ржководители на занятията въ Машинното училище се назначаватъ отъ г. г. офицеритѣ и чиновницитѣ отъ флота. Началника на флота въ зависимостъ отъ срѣдствата и бюджета може за преподаватели по общообразователнитѣ предмети да наема и външни лица.

23. Началника на флота има право да уволнява доброволцитѣ-ученици машинисти по дисциплинаренъ редъ: за лошо поведение, за немарливостъ и по неспособностъ за длъжността, съгласно чл. 91 отъ „Закон за носене военнитѣ тегоби“.

Следъ този правилникъ следва и „Правилника за реда и приемането на доброволци-ученици въ Минното училище при флота и доброволци-ученици за огняри, рулеви и артилериисти на служба въ сжщия“*), който ще изоставимъ, тъй като той не е въ връзка съ нашия отчетъ за 50 годишното сжществуване на Машинното училище.

*) Отпечатанъ въ „Систематически сборникъ на законитѣ, указитѣ, заповѣдитѣ по военното ведомство отъ 1877 до 1901 г.“ Отдѣлъ I—VI, стр. 640 и 641. (Издание на Военното министерство). София, 1901 г. По сжщия сборникъ сж цитирани и горепоказанитѣ циркуляри и заповѣди, положения и правилници.

Отъ гореизложенитѣ цитати се вижда, че съ премѣстване на училището въ Варна и наричането му съ името „Машинно училище при флота“ задължителниятъ курсъ е билъ всичко 6 години, отъ които три години теоритически курсъ, 2 години практически курсъ и 1 година свѣрхосрочна служба, която е могла да се откупи срещу 400 лева. Занятията презъ теоритическитѣ курсове сж се раздѣляли на два периода: зименъ — отъ 1. октомврий до 1. юний и лѣтенъ отъ 1. юлий до края на м. септемврий. Презъ месецъ юний сж се произвеждали изпититѣ предъ специална комисия, назначена отъ начальника на флота. Занятията презъ зимния периодъ сж били теоритически и сж се водили съгласно специална програма: Изучавали сж се следнитѣ предмети: Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия, Физика, География, Български езикъ, Морско дѣло, Морска хигиена, Кочегарно дѣло, Машинно дѣло, Парни котли, Парни машини, Чертание, Устави, Електротехника, Аналитична геометрия и Химия. Занятията презъ лѣтния периодъ сж били практически. Тѣ сж се заключвали въ практическото изучване на огнярното дѣло, разглобяване и сглобяване на машинитѣ, прислужване на машинитѣ, изучване на коваството, стругарството, шльоосерството и лѣярното дѣло. За преподаватели и ръководители на занятията въ Машинното училище се назначавали офицеритѣ и чиновницитѣ отъ флота. Началникътъ на флота, въ зависимостъ отъ срѣдствата на бюджета е можалъ да наема за преподаватели по общо образователнитѣ предмети външни лица.

Въ „Положението за устройството на флота“, обявено съ заповѣдъ по Военното ведомство № 80 отъ 1905 г., назначението на Машинното училище е формулирано така: „Машинното училище има назначение да подготвява войници специалисти по службата при разнитѣ машини, като машинисти, маневристи, електротехници, рулеви, торпедисти и пр.“ Въ сжщото „Положение за устройството на флота“ — пунктъ 27 — сж формулирани правата и длъжноститѣ на начальника на Машинното училище така: „Началника на Машинното училище е непосредствено подчиненъ на начальника на флота. Той е длъженъ да се грижи за доброто устройство и правилната подготовка на ученицитѣ, споредъ назначението. Той се ползува съ права на ротенъ командиръ“.

Въ 1900 година Машинното училище за пръвъ пжтъ фигурира въ щата на флота като отдѣлна единица (рота). Споредъ този щатъ, щатнитѣ длъжности въ Машинното училище сж били: 1 лейтенантъ (началникъ на училището), 2 мичмани 1 р. (помощници и възпитатели), *) 1 механикъ 1

*) Фактически, обаче, е билъ назначаванъ само единъ мичманъ 1 р. за помощникъ.

класъ, 1 помощникъ-механикъ, 1 машинистъ I разрядъ, 1 фелдфебелъ, 8 моряка и 48 ученика-машинисти (по 16 души въ всѣки курсъ).

По една часть отъ предметитѣ ученицитѣ сж имали печатани учебници. По другитѣ предмети гѣ сж учили по записки, които сж били отпечатвани отъ самитѣ ученици на тѣхни срѣдства. Паритѣ за необходимитѣ материали и хартия по отпечатването на запискитѣ сж се събирали по следния начинъ: Въмѣсто всѣки ученикъ да получава дневно по единъ хлѣбъ, всѣки 4 ученика получавали по три хлѣба. Спестениятъ по този начинъ хлѣбъ се продавалъ, а придобититѣ суми се давали въ общата каса за издаване на записки.

Презъ това време — начиная отъ 1900 година — Машинното училище се е помѣщавало въ сегашното здание на училището за глухонѣми на улица „Княжеска“ (Вижъ стр. 30). Това здание е служило за помѣщение на Машинното училище (спално помѣщение — горе и класни стаи — долу) до 1910 година. Къмъ 1908 г. то е станало тѣсно за всички нужди на училището и е станало нужда да се премѣстятъ спалнитѣ стаи на III курсъ въ зданието, кждето по-рано се е помѣщавалъ щаба на флота и кждето въ послѣдствие бѣше окръженъ затворъ (Вижъ снимката на стр. 31). Това положение е траяло до 1910 година, когато цѣлото училище е било премѣстено въ района на флота.

* * *

Презъ 1904 година настѣпилъ единъ много важенъ моментъ отъ живота на Машинното училище, който тури началото на четвъртия по редъ периодъ отъ развитието на училището. Благодарение на грижитѣ и постоянството на единъ отъ най-подходящитѣ за тази служба и най-деятелнитѣ началници на Машинното училище — инженеръ-механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ, подпомогнатъ отъ майката на единъ отъ тогавашнитѣ възпитаници на училището — първата българска телеграфистка г-жа Пенка Генова, която е била близка позната на полковника отъ Военното министерство Радко Димитриевъ и на мнозина народни представители, въ края на 1904 година Машинното училище при флота било признато за срѣдно техническо учебно заведение, въ времето на военния министръ генералъ-майоръ Савовъ.

Съ указъ № 90 отъ 30.XII.1904 г. е утвърденъ „Законъ за откриване на Машинното училище при флота“, *) единствениятъ членъ на който гласи:

„Да се открие Машинно училище при флота съ права на срѣдне-техническо учебно заведение“.

*) Приетъ въ Народното Събрание на 3.XII.1904 год.

Зданието на Д-ръ Флори, въ което се е помещавало Машинното училище отъ 1900 — 1910 г., сега пансионъ за глухонѣми, на улица „Княжеска“ — Варна. Снимката е направена на 11 май 1903 г. по случай ученическиятъ празникъ „Св. Кирилъ и Методий“. На предния планъ се вижда началника на училището инж.-мех. лейтенантъ Т. Соларовъ и помощникъ началника мичманъ I р. Костовъ.

Зданието въ което къмъ 1908—1909 г. сж се помѣщавали спалнитѣ стаи на III курсъ отъ Машинното училище. Това здание въ последствие е било преобърнато въ окръженъ затворъ, а сега е освободено.

Отъ този моментъ, почти следъ четвъртъ вѣковно съществуване, Машинното училище стѣпва на здрава основа. Програмата за обучението на ученицитѣ се попълва и подобрява, за да съответствува на нуждитѣ на едно сръдно техническо учебно заведение. Въ 1906 година е отпечатана специална книжка отъ 52 страници: „Програма по предметитѣ, преподавани въ Машинното училище при флота на Негово Царско Височество“, *) утвърдена отъ военния министеръ генералъ-майоръ Савовъ на 1.VI.1906 г. Отъ нея се вижда, че къмъ това време ученицитѣ сж изучавали теоритически въ класъ преди обѣдъ презъ зимния периодъ следнитѣ предмети: Български езикъ, Алгебра, Геометрия, Геометрично и машинно чертание, Физика, Морска хигиена, Морско дѣло, Машинни елементи и Парни машини, Парни котли, Технология, Плоска тригонометрия, Механика, Електротехника, Съпротивление на материалитѣ, Газови и водни двигатели и Строеви устави.***) Следъ обѣдъ презъ зимния периодъ, както и презъ цѣлия день презъ лѣтния периодъ, тѣ сж се занимавали съ практически занятия въ работилницата на флота, освенъ въ сръда и сжбота следъ обѣдъ, когато сж имали строй и домакинска работа.

*) Варна, 1906 г. Печатница Хр. Н. Войниковъ.

**) Споредъ отчета за 1907—1908 учебни години въ Машинното училище сж изучавали още: Отечественна история, География, Химия и Законъ Божи.

По общообразователнитѣ и по нѣкои отъ техническитѣ предмети ученицитѣ сж имали печатани учебници, а по по-вечето и по-важнитѣ технически предмети ученицитѣ сж получавали записки отъ своитѣ преподаватели, които сж се литографирали обикновено въ училището отъ самитѣ ученици и въ по-вечето случаи на тѣхни лични сръдства.

Благодарение на вещината и грижитѣ на първиятъ самостоятеленъ началникъ на Машинното училище инженеръ-механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ, училището бързо си извоюва едно солидно положение на първостепенно въ страната ни сръдно техническо учебно заведение, кждето сж се стремили да постъпятъ младежи отъ различнитѣ краища на България, почти винаги по-вече по число, отколкото сж били нуждни споредъ щата на училището. Поради тази причина въ училището сж бивали подбирани способни младежи, което обстоятелство още по-вече е спомогнало за създаване добро име за този училище.

На 9. януарий 1906 година е била отпразднувана скромно 25 годишнината отъ основаването на училището.

Състава на Машинното училище при флота на Негово Царско Височество, снетъ предъ зданието на училището на 9. I. 1906 г. по случай 25 годишнината отъ основаването на училището.

Съ заповѣдь № 365 по Всенното ведомство отъ 30. XII. 1906 година, подписана отъ военния министъръ генералъ-майоръ Савовъ, срока за обучението на ученицитѣ машинисти се измѣня отъ 6 на 8 години. Ето и текста на самата заповѣдь.

„Съ съизволението на Негово Царско Височество, заповѣдвамъ да се прибави къмъ Височайше утвърде-

ното положение на попълване флота съ войници-техници, обявено съ заповѣдь по Военното ведомство отъ 1900 година № 82, щото: „Ученицитѣ отъ Машинното училище следъ свършване три годишна теория и две годишна практика задължаватъ се да изслужатъ три години свърхсрочна служба съ предвидената по бюджета заплата“. Това добавление къмъ положението заповѣдвамъ да се вземе за ръководство и точно изпълнение, като се приложи и за ученицитѣ постъпили въ поменатото училище презъ 1906 година“.

На следната година, обаче, съ заповѣдь № 216 по Военното ведомство стъ 1907 г., се отмѣня това положение за постъпилитѣ преди излизането на горнята заповѣдь № 365 ученици-машинисти. Въ тази заповѣдь (№ 216 отъ 1907 г.) се казва:

„Въ допълнение и измѣнение на заповѣдъта по Военното ведомство отъ миналата година подъ № 365 заповѣдвамъ, щото прибавлението къмъ положението за попълване на флота на Негово Величество съ войници-техници да не се прилага за ученицитѣ въ Машинното училище при флота, постъпили презъ 1906 г.“

Този четвърти периодъ отъ развитието на Машинното училище, не тѣй отдалеченъ отъ нашитѣ дни, достатъчно добре е освѣтленъ както отъ цитиранитѣ по-горе: „Законъ за Машинното училище при флота и Програма за предметитѣ, преподавани въ Машинното училище при флота на Негово Царско Височество“, тѣй и отъ запазения въ сбиркитѣ на новосформирания презъ 1931 г. училищенъ музей — „Отчетъ за учебната 1907—1908 година“ и помѣстениитѣ спомени въ неофициалния отдѣлъ на настоящия сборникъ. Все пакъ, за да дадемъ едно още по-пълно освѣтление на този периодъ, който се явява като истински фундаментъ на настоящето Морско училище, ний ще цитираме и тия параграфи отъ „Проектъ-положението за устройството на флота на Негово Царско Височество въ мирно време“ (Обявено по Военното ведомство съ заповѣдь № 338 отъ 1907 г.), които се касаятъ за целитѣ, уредбата и службата въ Машинното училище:*)

„§ 227. Машинното училище има назначение да подготвя машинния и механическия персоналъ за флота; то се попълва съ младежи съгласно съществуещото положение и правилникъ.“

*) Споредъ Систематическия сборникъ на законитѣ, указитѣ, заповѣдитѣ и циркуляритѣ по Военното ведомство. I Дополнение 1901—1907 г. Отдѣлъ I—VI, стр. 298. София 1908 г. (Издание на военния чиновникъ Ив. Хрусановъ).

Редата на службата въ училището и начина за служенето на ученицитѣ впоследствие като машинисти сж уредени съ особено положение.

§ 228. Преподаването става по специална удобрена отъ Военното министерство програма. За преподаватели се назначаватъ щатни учители, а за предметитѣ, по които нѣма подобни, назначаватъ се офицери и чиновници отъ частта.

§ 229. За началникъ на Машинното училище се назначава единъ щабъ-офицеръ съ Височайша заповѣдь. Той право е подчиненъ на началника на Морската частъ и се ползва съ правата на дружиненъ командиръ.

§ 230. Той се грижи за правилния ходъ на службата въ училището и следи щото занятията да се водятъ съ акуратность и заинтересованость отъ страна на преподавателитѣ.

§ 231. Началника на училището въ началото на учебната година, заедно съ преподавателитѣ, нарежда програмата за занятията за презъ следуемата се учебна година и я представлява на началника на флота за утвърждение. Въ края на учебната година той представлява отчетъ за дейността на училището за презъ изтеклата учебна година. Ако намира нѣкои нередовности и несъобразности въ обучението и занятията на машиниститѣ, той донася своевременно за отхвърлянето и измѣнението имъ.

§ 232. Той строго се придържа въ сжществуящитѣ положения и правила за училището.

§ 233. По управлението на домакинството той се води съгласно положението за управлението на домакинството въ флота.

§ 234. За помощникъ началникъ на Машинното училище се назначава единъ оберъ-офицеръ съ Височайша заповѣдь.

Той се ползва съ правата на ротенъ командиръ.

§ 235. Помощника на началника на Машинното училище е непосредствено подчиненъ на началника на Машинното училище и изпълнява всичкитѣ му възложени отъ него заповѣди.

На основание горепоменатитѣ укази, заповѣди, положения и програми е продължило да сжществува Машинното училище при флота до 1910 г., въ която е издадена нова заповѣдь за регулиране положението на Машинното училище.

Заповѣдта по Военното ведомство № 301 отъ 27 септемврий 1910 г., подписана отъ замѣстникъ министра на войната, тогавашния началникъ щаба на армията — генералъ майоръ Фичевъ, гласи:

„Обявявамъ по Военното ведомство за ръководство и изпълнение одобреното отъ менъ „Положение за попълване флота на Негово Величество съ матроси-машинисти“, заедно съ приложенитѣ къмъ него: Правилникъ за реда на приемането доброволци ученици-машинисти въ Машинното училище при флота и Програма за предметитѣ, които се изучаватъ въ сжщото училище*). Положението за попълване флота съ войници-техници, обявено съ заповѣдь по Военното ведомство отъ 1900 година подъ № 82 се отмѣнява“.

Новото „Положение за попълване на флота на Негово Величество съ матроси-машинисти“, отнасящо се къмъ цитираната по-горе заповѣдь по Военното ведомство № 301 отъ 1910 г., има следния текстъ:

„Чл. 1. За попълване флота на Негово Величество съ матроси-машинисти при флота сжествува Машинно училище, съ права на срѣдно техническо учебно заведение (Височайши указъ № 90 отъ 1904 г.).

Чл. 2. За матроси-машинисти се взематъ младежи, доброволци, български поданници, имеющи най-малко пълно четвъртокласно образование и да сж на възраст не по-млади отъ 15 години и не по-стари отъ 19 години.

Чл. 3. Постжпилитѣ за въ училището доброволци за матроси-машинисти се зачисляватъ въ сжщото като ученици машинисти.

Срока на службата на ученицитѣ машинисти е (7) седемъ години: а) три години теория, б) две години практика по корабитѣ и арсенала и в) две години задължителна свърхсрочна служба.

Чл. 4. Ученицитѣ-машинисти добиватъ право на получаване свидетества (атестатъ) за успѣшно свършване на училището, следъ изтичането на тригодишната теория и двегодишната практика, като се взематъ подъ внимание поведението и успѣха имъ, които сж имали въ двата отдѣла на обучението.

Чл. 5. Първитѣ три години отъ теоритическото обучение на ученицитѣ-машинисти се зачита за отбиване на задължителната имъ военна служба; дветѣ практически — се зачитатъ за свърхсрочна служба — само по отношение на пенсия, а последнитѣ две — задължителна свърсрочна служба — на общо основание, за свърхсрочна служба.

Чл. 6. Ученицитѣ-машинисти получаватъ заплата: а) първитѣ три години въ теоритическия курсъ като редници; б) първата година отъ практическия курсъ по 240 л., а втората по 360 л. годишно и в) за задължи-

*) Програмата се прилага отдѣлно.

телната такава служба получаватъ установената споредъ бюджета заплата, но не по-малко отъ 600 лв. годишно и др. добавачни, споредъ положението за свърхсрочно-служашитѣ.

Чл. 7. Ученицитѣ-машинисти следъ свършването на теоритическия курсъ, добиватъ чинътъ младши подофицеръ, а съ преминаването на задължителната свърхсрочна служба, т. е. въ шестата година, добиватъ чина старши подофицеръ.

Чл. 8. Следъ свършването на 7 годишния срокъ ученицитѣ-машинисти се уволняватъ въ званието машинисти II р. (старши подофицеръ), а желающитѣ да останатъ да продължаватъ свърхсрочната служба, следъ една година свърхсрочна служба, на ваканция, безъ изпитъ се повишаватъ въ звание машинистъ I р. (фелдфебелъ) и следъ прослужване въ това звание три години на ваканция, сжщо безъ изпитъ, се назначаватъ на длъжностъ помощникъ-механикъ. По-нататъшното имъ повишаване става съгласно „Положението за производства на машиниститѣ практики и теоритици въ флота“. (Заповѣдь по Военното ведомство № 178 отъ 1905 г.).

Чл. 9. Настоящето положение не се отнася за ученицитѣ-машинисти постъпили до 1906 г. включително (Заповѣдь по Военното ведомство № 216 отъ 1907 г.).

Къмъ настоящето положение сж приложени: 1) „Правилникъ за реда на приемането на ученицитѣ-машинисти въ Машинното училище при флота на Негово Величество“ и „Програма за предметитѣ, които се изучаватъ въ сжщото училище“.

Ето и текста на новия правилникъ:

Правилникъ за реда на приемането доброволци ученици-машинисти въ Машинното училище при флота на Негово Величество.

Чл. 1. Въ Машинното училище при флота на Негово Величество се приематъ доброволци (ученици-машинисти) всички младежи български поданници, които съгласно Чл. 2 отъ „Положението за попълване флота съ матроси-машинисти“ сж на възраст не по-млади отъ 15 години и не по-стари отъ 19 години и притежаватъ най-малко пълно IV класно гимназиално образование.

Чл. 2. Желающитѣ да постъпятъ въ училището подаватъ прошение до началника на училището при флота по установения образецъ, при което прилагатъ следнитѣ документи:

- 1) Училищно свидетелство;
- 2) Кръстително свидетелство;

3) Свидетелство, че не сж подъ сждъ и следствие;
4) Съгласително отъ родителитѣ или опекунитѣ имъ за безусловно съгласие (надлежно завѣрено;)

5) Задължително, че ще служатъ обязательно въ флота 7 години, отъ които 3 години теоритически курсъ, 2 години практически курсъ и 2 години задължителна свърхосрочна служба (надлежно завѣрено.)

Всѣко прошение, непридружено отъ всички горе-изброени документи, остава безъ последствие.

Забележка: Кандидатитѣ трѣбва да сж свършили IV гимназиаленъ класъ презъ текущата година.

Свършилитѣ по-горенъ класъ се допущатъ и въ случая, че сж го завършили презъ миналитѣ години.

Чл. 3. Началника на флота обявява предварително въ „Държавенъ вестникъ“ и въ в. „Военни известия“, както за срокътъ презъ който ще се приематъ прошенията, тъй и за числото на ваканциитѣ.

Чл. 4. Въ случая, когато числото на удовлетворяющитѣ надминава имеющитѣ се вакансии, то следъ медицинско свидетелствуване, което се прави съгласно Чл. 90 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“, между здравитѣ се произвежда конкурсъ и се приематъ тия отъ тѣхъ, които получатъ по-високъ балъ.

Конкурса се произвежда отъ една петочленна комисия, назначена отъ началника на флота и по материала, който се изучава въ IV класъ на гимназиитѣ.

Чл. 5. На удовлетворившитѣ кандидати се съобщава чрезъ надлежнитѣ власти въ кой день и гдѣ да се явятъ, а сжщо ако има конкурсъ съгласно Чл. 5. На неоудовлетворившитѣ документитѣ се повръщатъ веднага.

Чл. 6. Приетитѣ на служба доброволци, ученици-машинисти, предварително преминаватъ едномесечно обучение по: „Положението за подготвяне младитѣ матроси“.

Чл. 7. Професионалното обучение на доброволцитѣ, ученици-машинисти, се раздѣля на два периода; първия теоритически и втория — практически. Теоритическото обучение трае три учебни години въ три последователни курса (I, II и III), а практическото — две години.

Чл. 8. Въ края на всѣка учебна година ученицитѣ машинисти държатъ изпитъ предъ комисию, назначена отъ началника на флота. Издържалитѣ удовлетворителенъ изпитъ минаватъ въ по-горенъ курсъ, а неиздържалитѣ — по усмотрение на началника на флота — оставатъ да повтарятъ сжщия курсъ, или съ тѣхъ се постѣпва съгласно чл. чл. 91 и 92 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“.

Чл. 9. Времето, преминато за повторение на нѣкой курсъ, въ теоритическия периодъ, не се взема въ смѣтка, т. е. това време не се зачита за никаква служба.

Чл. 10. Следъ свършване обучението отъ първия периодъ, ученицитѣ-машинисти се разпращатъ по корабитѣ и арсенала за практическо обучение на срокъ отъ две години.

Чл. 11. Следъ окончателното свършване на Машинното училище, всѣки ученикъ-машинистъ за успѣшно свършване на училището получава свидетелство (атестатъ). Въ свидетелството подробно се указватъ предметитѣ, които сж се изучавали и баловетѣ, които е получилъ ученика по тѣхъ на изпититѣ. При това за окончателенъ балъ се взема оня, който ученика е получилъ на последния изпитъ. Изпититѣ се правятъ върху материала преминатъ въ течението на цѣлата учебна година и на последния изпитъ по даденъ предметъ върху всичкия материалъ, който се изучава по тоя предметъ въ училището. Въ свидетелството се указва още на кой корабъ или арсеналъ е прекаралъ двегодишното си практическо обучение. Резултатътъ отъ практическото обучение се квалифицира по донесенията на командиритѣ на корабитѣ. Оценката на резултата отъ изпититѣ става по 6 балната система. Свидетелствата носятъ печата на флота и сж скрепени съ подписитѣ на началника на флота, началника на Машинното училище и адютанта на флота.

Чл. 12. На тия ученици-машинисти, които сж уволнени по чл. чл. 8 и 19 отъ тоя правилникъ не имъ се дава никакво удостоверение за престоиването имъ въ училището, а на тѣзи, които сж уволнени по болестъ, по тѣхно желание имъ се дава удостоверение за престоиването имъ въ училището, въ което се указва отъ кой курсъ се уволнява ученика и последнитѣ му балове по предметитѣ.

Чл. 13. Занятията презъ теоритическия периодъ се раздѣлятъ на два курса: зименъ и лѣтенъ. Зимния курсъ започва отъ 1 октомврий и трае до 1 юний, а лѣтния започва отъ 1 юлий и трае до края на м. септемврий. Месецъ юний се употрѣбява за изпититѣ.

Чл. 14. Занятията презъ зимния курсъ сж теоритически и се водятъ съгласно програмата за тия занятия, а презъ лѣтния — практически.

Чл. 15. Предметитѣ, които се изучаватъ въ Машинното училище презъ периода на практическото обучение и въ течение на третъ курсъ сж: Църковна история, Български езикъ, Геометрия, Тригонометрия, Физика, Химия, Морска хигиена, Алгебра, Механика, Съпротивление на материалитѣ, Прикладна математика, Техно-

логия, Парни котли, Парни машини, Газови двигатели, Електротехника, Чертание, Морско дѣло, Устави, Практически занятия и Инструментални машини.

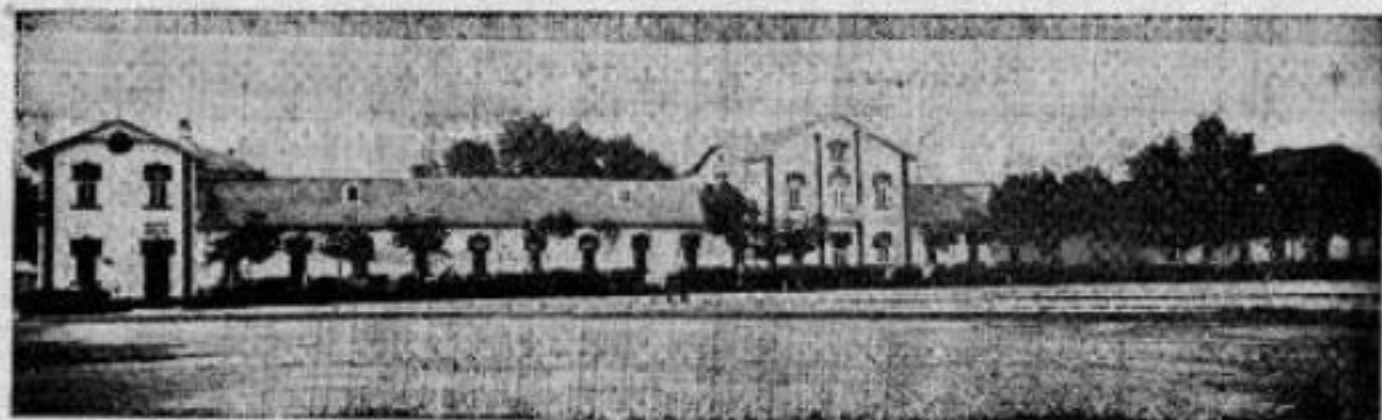
Чл. 16. Практически занятия се заключаватъ въ изучаване практически огнярното дѣло, разглобяване и сглобяване на машинитѣ, прислужване на машинитѣ, изучаване на коваството, токарството, слесерството и литейството, съгласно програмата.

Чл. 17. Ежегодно въ началото на всѣки курсъ началника на флота назначава преподавателитѣ и ръководителитѣ по занятията и съставлява разписания за ежедневнитѣ занятия въ училището.

Чл. 18. За преподаватели и ръководители въ Машинното училище се назначаватъ отъ офицери тѣи чиновницитѣ отъ флота и щатни преподаватели. Началника на флота, въ зависимостъ отъ срѣдствата на бюджета, може да наема за преподаватели по общообразователнитѣ предмети и външни лица.

Чл. 19. Началника на флота има право да уволнява доброволцитѣ ученици-машинисти по дисциплинаренъ редъ: за лошо поведение, за немарливостъ и по неспособностъ на длъжността, съгласно чл. 91 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“.

Презъ 1910 година Машинното училище се премѣства въ района на флота. Спалнитѣ на училището сж били разположени въ южното крило на казармитѣ. (Северното крило отъ сжщитѣ казарми се е заемало отъ Портовото капитанство, а срѣдната двуетажна частъ отъ сжщото здание — отъ Щаба на флота). По липса на достатъчно стаи въ южното крило, класнитѣ стаи сж били разположени така: I курсъ — въ една стая отъ южното крило; II курсъ — въ една стая отъ Портовото капитанство, а III курсъ — въ стаята до дистилятора. Презъ учебната 1911—1912 година, когато щаба на флота се е премѣстилъ въ града, тогава всичкитѣ класни стаи сж били разположени въ втория етажъ на бившето щабно здание.

Щаба и спалнитѣ помѣщения на сегашната Морска полицейска служба, кждето презъ времето 1910—1913 г. се е помѣщавало Машинното училище.

Въ последствие чл. 19 и чл. 8 отъ горния „Правилникъ и пр.“ се допълнятъ така:

Къмъ чл. 19. „Пълнолѣтнитѣ ще се привеждатъ на служба въ артилерията, споредъ предписанието отъ Министерството на войната — канцелария № 3634 отъ 1.IX. 1912 год.“ (вх. № 5413).

Къмъ чл. 8. „На уволненитѣ по малолѣтство ученици презъ време на мобилизацията не се зачита времето въ общия срокъ на службата“. (Справка предписанието отъ Министерството на войната № 455 отъ 10.IX.1913 г., вх. № 331).

Презъ 1911 година, съгласно Височайше одобреното „Положение за устройството и управлението при флота на Негово Величество“ се формира Учебна частъ, състояща се отъ Машинното училище и Специалнитѣ школи. Параграфитѣ 225 до 235 отъ това положение опредѣлятъ правата и задълженията на началницитѣ и служащитѣ въ Учебната частъ.

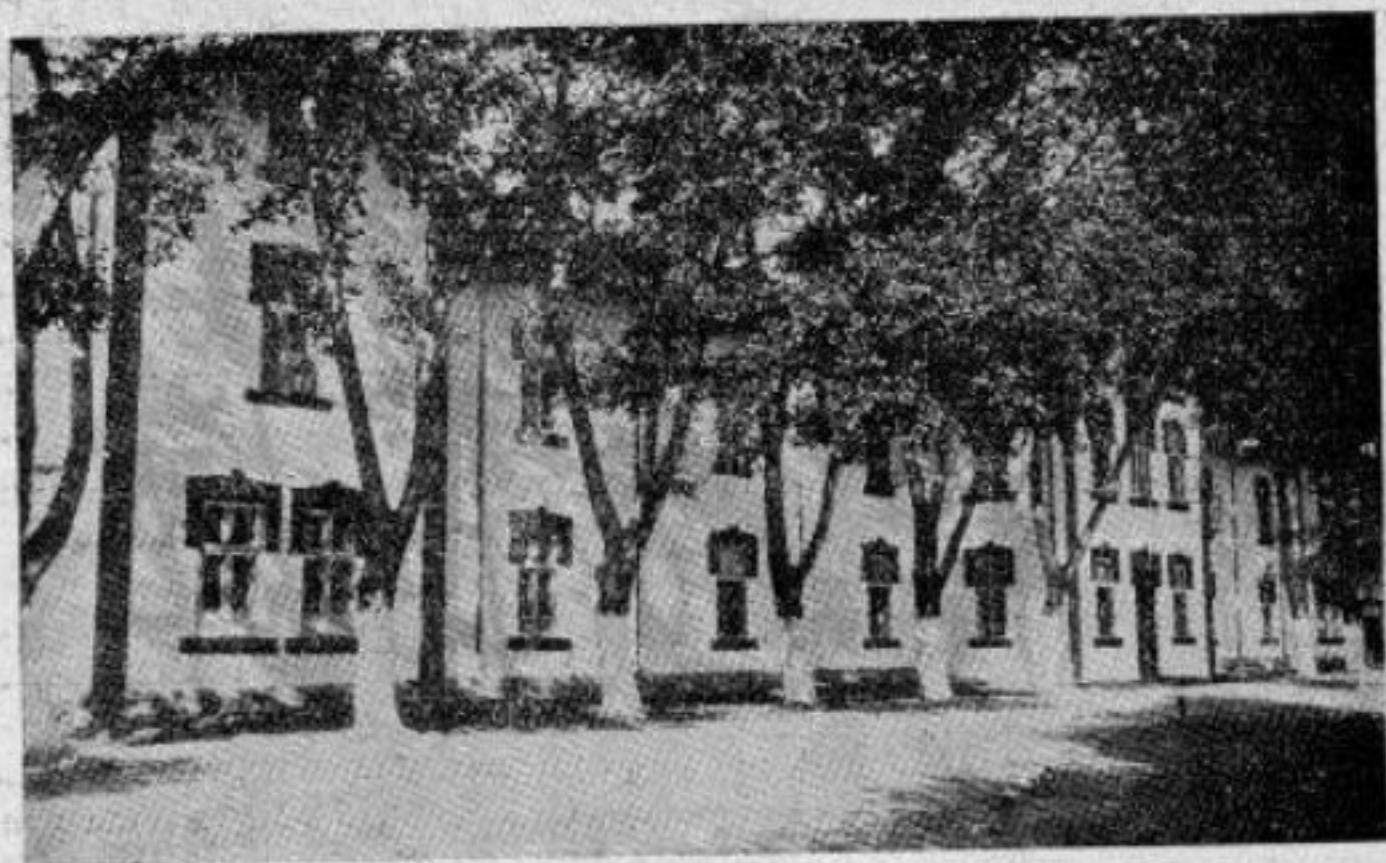
Презъ време на Балканската война (презъ учебната 1912—1913 г.) занятията въ Машинното училище сж били прекратени. Малолѣтнитѣ сж били пуснати въ отпускъ, а пълнолѣтнитѣ били зачислени въ действующитѣ части.

Следъ Балканската война (1913 г.), когато е билъ още началникъ на флота полковника отъ инженернитѣ войски Лудогоровъ, по инициативата на последния и по изработенъ отъ него планъ, е построено специално здание за Машинно училище на брѣга на канала, който съединява езерото съ морето. Въ долния етажъ на това здание сж се помѣщавали всички класни стаи и канцеларии, а въ горния полуетажъ сж били спалнитѣ. (Вижъ снимката на стр. 41). Тукъ е останало да се помѣщава Машинното училище до м. октомврий 1916 г. Сега това здание, ремонтирано, подобрено и издигнато до два нормални етажа, служи за помѣщение на Морскитѣ специални школи при Морска учебна частъ.

Следъ Балканската война (въ м. септемврий 1913 год.) занятията въ Машинното училище продължиха на ново въз основа на горецитиранитѣ заповѣди, положения и правилници. Срокъ на обучение 7 години: 3 години теория, 2 години практика и 2 години задължителна свѣрхсрочна служба.

Презъ 1915 година, преди да влѣземъ въ обшоевропейската война, презъ времето когато бѣше началникъ флота артилерийския инженеръ полковникъ Кирковъ *), Машинното училище пакъ претърпя малки реформи, които се свеждатъ главно къмъ следното: за ученици машинисти се приематъ младежи свѣршили не IV класъ, а V и по-горенъ класъ и срока на

*) Полковникъ Кирковъ смѣни предшествоващия началникъ на флота полковникъ Лудогоровъ презъ м. януарий 1914 година.

Зданието въ което се е помѣщавало Машинното училище презъ времето 1913—1916 година, сега здание на Морскитѣ специални школи при Морска учебна часть — Варна.

общата имъ служба се съкратява отъ 7 на 6 години, а именно: 3 години теория и 3 години практика.

Тия нови малки реформи сж обявени съ заповѣдь по Военното ведомство № 86 отъ 31 януарий 1915 година, която гласи: „Като обявявамъ по Военното ведомство одобреното отъ менъ „Положение за попѣлване флота на Негово Величество съ машинисти-доброволци“, заповѣдвамъ да се вземе за ржководство и изпълнение. „Положението за попѣлване флота на Негово Величество съ матроси-машинисти“, обявено съ заповѣдь по Военното ведомство отъ 1910 година подъ № 301, се отмѣнява.

Министеръ на войната
генералъ-лейтенантъ Фичевъ“.

Ето и текста на новото положение, отнасящо се къмъ заповѣдъта по Военното ведомство № 86 отъ 1915 год.:

Положение за попѣлване на флота на Негово Величество съ машинисти-доброволци.

Чл. 1. За попѣлване флота на Негово Величество съ машинисти, при флота сжществува Машинно училище, признато за сръдно техническо учебно заведение, съ законъ отъ 1904 год. — утвърденъ съ Височайши указъ № 90 отъ сжщата година.

Чл. 2. Пълниятъ курсъ на Машинното училище е 6 годишенъ и се състои отъ два отдѣла: а) три години теория въ три последователни курса (I, II и III) и б) три години практика по корабитѣ и работилницитѣ на флота,

а съ разрешение на министерството на Войната и по разпореждане на началника на флота, и по корабитѣ на Българскитѣ пристанищни управлениа и Българското търговско параходно дружество. Завършилитѣ пълния курсъ се ползватъ съ права на срѣдно образование.

Чл. 3. Въ машинното училище при флота на Негово Величество се приематъ за доброволци (ученици-машинисти) младежи български поданници и отъ българско произхождение, които сж на възраст не по-малки отъ 15 и не по-стари отъ 19 години и притежаватъ най-малко пълно първокласно гимназиално образование. Тѣ следватъ въ училището на държавни срѣдства.

Чл. 4. Числото на ученицитѣ—доброволци въ Машинното училище ежегодно се опредѣля отъ Министерството на войната (Щаба на армията), въ зависимостъ отъ нуждитѣ и другитѣ условия на службата.

Чл. 5. Началника на флота обявява предварително въ „Държавенъ вестникъ“ и вестникъ „Военни известия“, както за срокъгъ, презъ който ще се приематъ прошенията, тъй и за числото на ваканциитѣ.

Чл. 6. Желаящитѣ да постѣпятъ въ училището подаватъ прошения до началника на флота въ гр. Варна, при което прилагатъ следнитѣ документи: 1) училищно свидетелство, 2) кръстително свидетелство, 3) свидетелство, че не сж подъ сждъ и следствие, 4) съгласително отъ родителитѣ или опекунитѣ имъ за безусловно съгласие (надлежно завѣрено), 5) задължително, че ще служатъ въ флота 6 години за довършване на обучението по специалността си, отъ които последната година се счита задължителна свърхсрочна служба (съгласно Чл. 8). Навършилитѣ 17 и по-вече години трѣбва да представятъ и свидетелство, че сж записани по наборнитѣ книги на общината, въ която живѣятъ.

Прохенията се подаватъ най-късно до 20 августъ. Всѣко прошение не придружено отъ всичкитѣ горе изредени документи, остава безъ послѣствие.

Чл. 7. Кандидатитѣ сж длъжни да се явяватъ въ флота—Варна Началнику Учебната Часть на 25 августъ. Кандидатитѣ се подлагатъ на медицински прегледъ, който се прави съгласно чл. 90 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“, следъ което между здравитѣ се прави изборъ съобразно съ успѣха, поведението и издържливостта имъ на море. Огледа и избора се правятъ отъ комисия, назначена отъ началника на флота. На неудовлетворилитѣ, документитѣ се връщатъ веднага.

Чл. 8. Приетитѣ доброволци се зачисляватъ въ училището като ученици-машинисти матроси. Отъ 1 септемврий до 1 октомврий преминаватъ едномесечно обучение

по „Положението за подготвяне младитѣ моряци“. Първитѣ четири години отъ службата на ученицитѣ-машинисти се зачитатъ за отбиване на доброволческата имъ военна служба, съгласно чл. 14 отъ „Закона за устройството на въоръженитѣ сили“ и носятъ службата като войници на общо основание, съгласно чл. 91 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“, а петата и шестата — за довършване образованието имъ; отъ тѣхъ само последната — шестата година — имъ се зачита като задължителна свѣрхсрочна служба.

Чл. 9. Въ края на всѣка учебна година, машиниститѣ — държатъ изпитъ предъ комисия, назначена отъ началника на флота. Издържалитѣ удовлетворителенъ изпитъ минаватъ въ по горенъ курсъ, а не издържалитѣ, по усмотрение на началника на флота, оставатъ да повтарятъ сѣщия курсъ, или съ тѣхъ се постѣпва съгласно чл. чл. 91 и 92 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“.

Чл. 10. Времето, преминато за повторение на нѣкой курсъ на теоритическия периодъ, не се взима въ смѣтка — при изчисление шестогодишната служба на ученика-машинистъ.

Чл. 11. Занятията презъ теоритическия периодъ се раздѣлятъ на два курса: зименъ и лѣтенъ. Зимния курсъ започва отъ 1. октомврий и трае до 1. юний, а лѣтния — започва отъ 1. юлий и трае до края на м. септемврий. Месецъ юний се употребява за изпититѣ. Занятията презъ зимния курсъ сѣ теоритически и практически и се водятъ съгласно програмата за тия занятия, а за презъ лѣтния — само практически.

Чл. 12. Предметитѣ, които се изучаватъ въ Машинното училище въ течение на тритѣ курса сѣ: въ I курсъ: Български езикъ, Отечествена история, Алгебра, Геометрия, Отечествена география, Физика, Химия, Френски или Нѣмски езикъ, Парни машини, Парни котли, Технология, Електротехника, Геометрическо чертание, Проекционно чертание, Устави, Морско дѣло и Практика въ арсенала; въ II курсъ: Български, Френски или Нѣмски езикъ, Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Дескриптива, Физика, Химия, Парни машини, Парни котли, Механика, Технология, Електротехника, Машинно чертание, Устави, Морско дѣло и Практика въ арсенала; въ III курсъ: Български езикъ, Френски или Нѣмски езикъ, Алгебра, Аналитична геометрия, Морска хигиена, Парни машини, Парни котли, Механика, Технология, Електротехника, Газови и водни двигатели, Съпротивление на материалитѣ, Машинно чертание, Устави, и Практика въ арсенала.

Чл. 13. Ежегодно въ началото на всѣки курсъ началника на флота назначава преподавателитѣ и ръководи-

телитѣ по занятіята и утвърждава разписанието за ежедневнитѣ занятия въ училището. Началника на флота, като се съобразява съ прогреса на техниката, може да изменява материала въ програмитѣ по теория и практика за всѣки предметъ отъ курсоветѣ.

Чл. 14. За преподаватели и ръководители се назначаватъ: отъ офицеритѣ и чиновницитѣ отъ флота и щатни преподаватели. Началника на флота, въ зависимостъ отъ срѣдствата на бюджета, може да наеме за преподаватели по общообразователнитѣ предмети и външни лица.

Чл. 15. Ученицитѣ-машинисти получаватъ заплата: презъ първитѣ четири години войнишка, споредъ званието си — матросъ 12 лв. и младши подофицеръ 24. лв.; петата и шестата година — установената споредъ бюджета за ученици-машинисти въ V и VI година.

Чл. 16. Ученицитѣ-машинисти следъ успѣшно свършване на теоритическия отдѣлъ добиватъ чинъ ученикъ-машинистъ — младши подофицеръ. Ония, съ намалено поведение — следъ като си поправятъ поведението и по представление отъ правото имъ началство. Въ началото на 6-тата година, само тия отъ ученицитѣ-машинисти — младши подофицери, които сж се отличили съ добро поведение, ревностъ къмъ практическата работа и иматъ добра атестация отъ правитѣ си началници, се повишаватъ въ ученикъ-машинистъ — старши подофицеръ.

Чл. 17. Ученицитѣ машинисти добиватъ право за получаване свидетелство (атестатъ) за успѣшно свършване на училището, само следъ изтичането на пълния шестгодишенъ срокъ на училището, като се взема подъ внимание поведението и успѣха имъ, който сж имали въ двата отдѣла на обучението (Чл. 2. отъ положението).

Чл. 18. За лошо поведение, слабъ успѣхъ, немарливостъ и неспособностъ съ ученицитѣ машинисти се постѣпва съгласно чл. 91 и 92 отъ „Закона за носене военнитѣ тегоби“.

Чл. 19. Следъ свършване шестъ годишния срокъ, ученицитѣ-машинисти се уволняватъ отъ служба въ запасъ на армията въ чинъ старши подофицеръ.

Чл. 20. Желаящитѣ да останатъ на свърхсрочна служба се назначаватъ на длѣжностъ — старши подофицеръ машинистъ, съ установената по бюджета заплата. Следъ прослужване въ този чинъ една година, по атестация отъ първото имъ началство, повишаватъ се на ваканция и безъ изпитъ въ чинъ фелдфебелъ-машинистъ; а следъ 3 годишна служба въ този чинъ, се назначаватъ на ваканция, безъ изпитъ и по атестация на правото имъ началство, на длѣжностъ машиненъ кондукторъ.

По нанататъшното имъ повишение става съгласно установенитѣ законоположения за механицитѣ на флота.

Чл. 21. Настоящото положение отмѣнява онова отъ 1910 година, обявено съ заповѣдь по Военното ведомство № 301 отъ 27 септемврий 1910 година и е въ сила за всички състоящи се на служба въ флота ученици-машинисти*.

*
* *

Презъ времето, когато полковникъ Кирковъ (въ последствие произведенъ генералъ), бѣше началникъ на флота (1914 — 1919 г.) Морското машинно училище, благодарение на голѣмитѣ грижи на последния, преживя петиятъ — най-свѣтлиятъ — периодъ отъ своето съществуване. Този свѣтълъ периодъ съвпада и съ времетраенето на свѣтовната война.

Още преди Балканската война въ началото на 1912 година, се формира Учебна Частъ, кждето бѣха предадени Машинното училище и Специалнитѣ школи. Следъ обстойно проучване миналото на училището, настоящето му и нуждитѣ на флота, полковникъ Кирковъ, съ съдействието на лейтенантъ Антоновъ, мичманъ Светогорски и останалитѣ офицери на служба въ това време въ Учебната частъ и Морското машинно училище, подобри положението и бита въ училището, обърна по-голѣмо внимание върху военното възпитание на ученицитѣ и насади разумна и строга дисциплина. Тия предпоставки бѣха необходими за да се издигне училището до степенъ на пълно военно-морско училище, което да може въ бждеще да служи не само като източникъ за попълване на флота съ технически офицери, но и като източникъ за попълване на флота съ строеви офицери. Чрезъ своя прозорливъ умъ полковникъ Кирковъ видя въ Машинното училище начина за разрешение на единъ много важенъ въпросъ въ флота — въпроса за комплектуването на флота съ офицери. Съ огледъ на този свой добре проученъ планъ, той заработи съ жаръ за издигането на училището и успя да го издигне до положение на военно-морско училище за комплектуване на флота съ офицери. Единъ отъ най-дейнитѣ негови сподвижници бѣше началника на Морското машинно училище — лейтенантъ Кирилъ Светогорски (1915 — 1919 г.)

Съ заповѣдь по Военното ведомство № 152 отъ 1916 година се обяви одсбреното отъ министера на войната генералъ-майоръ Найденовъ „Временно положение за подготовка на на корабни офицери и на технически офицерски персоналъ съ висше и срѣдно образование за флота на Негово Величество“, което реализираше на дѣло идеята на началника на флота полковникъ Кирковъ.

Ето и пълниятъ текстъ на цѣлото временно положение:

Временно положение за подготовка на корабни офицери и на технически офицерски персоналъ съ висше и сръдно образование за флота на Негово Величество.

1. За подготовка на корабни офицери.

1. Флота на Негово Величество се комплектува съ корабни офицери отъ младежи, които сж свършили тритъ курса на Машинното училище при флота, а следъ това сж били избрани, удостоени и изпратени въ чуждестранно военно-морско училище за да добиятъ специално военно-морско образование и практика. Изпращането въ странство трѣбва да става, по възможность, само на едно мѣсто, за да се запази единство въ подготовката имъ и произхода.

2. Ако изпращанитѣ въ странство по горния начинъ ученици не сж достатѣчни да допълнятъ нуждното количество офицери въ флота, споредъ предполагаемото му развитие, то началника на флота на Негово Величество въ съгласие съ началника щаба на армията, се дава право да открива временни или постоянни специални курсове за подготовка на корабни офицери отъ избранитѣ съгласно § 3 ученици. Програмата на тия курсове, както и устройството и службата въ тѣхъ се нареждатъ и обявяватъ, когато станатъ необходими.

3. Изборътъ на ученицитѣ за изпращане въ странство се прави отъ свършилитѣ съ най-добъръ успѣхъ 3-ия курсъ на Машинното училище, възъ основа на едно протоколно решение, взето отъ комисията, въ съставъ: Председателъ Началника на Морската учебна частъ и членове: всички строеви офицери, механици и преподаватели при Машинното училище, които познаватъ добре успѣхитѣ имъ въ класа, строя, ателието, издържливостъта на море, наклонностьта къмъ морска служба и военнитѣ качества на ученицитѣ. Отъ представенитѣ кандидати началника на флота избира необходимото число и неговиятъ изборъ е окончателенъ.

4. Изпратенитѣ ученици въ странство за горната цель сж степендиянти на Министерството на войната; тѣ даватъ задължително, че ще служатъ на действителна офицерска служба по две години за всѣка година, прекарана въ странство,

5. Изпратенитѣ въ странство ученици се намиратъ въ право подчинение на своитѣ близки началници на военно-морското училище и гдето служатъ. Надъ тѣхъ упражнява отъ страна контролъ и събира сведения за тѣхнитѣ успѣхи и поведение — българския воененъ аташе въ сжщата държава. Тѣзи сведения се изпращатъ въ щаба на флота чрезъ щаба на армията.

6. Който отъ избранитѣ ученици-машинисти, като следва въ странство, се покаже, по оценката на началницѣ му, недостоенъ да бжде офицеръ, било по слаби успѣхи, било по лошо поведение, или по идеи несъвмѣстими съ мирогледа на офицера — връща се въ България и се подравнява съ другаритѣ си ученици-машинисти въ всѣко отношение.

7. Свършилигѣ военно-морското си образование въ странство и добили право да бждатѣ офицери, се произвеждатѣ съ Височайша заповѣдь въ първи морски офицерски чинъ — мичманъ II р. и се изпращатѣ на служба въ частитѣ на флота, като младши офицери по назначение отъ началника на флота. Тѣхното авансиране по нататъкъ става съгласно закона за въоръженитѣ сили.

II. За подготовка на технически офицерски персоналъ съ висше образование.

8. За подготовката на офицерски технически персоналъ въ флота съ висше образование — инженеръ механици, инженеръ-електротехници, инженеръ-корабостроители, — всѣка година се изпращатѣ единъ, двама или трима ученици машинисти, свършили третия курсъ, въ чуждестранни свободни политехники, гдето се изучаватѣ съответнитѣ отдѣли. Изпратенитѣ ученици сж степендиянти на министерството на войната; тѣ даватѣ задължително, че за всѣка година прекарана въ странство ще служатѣ въ флота по две години. Избора на тия ученици става по сжщия начинъ, както и избора на ония за корабни офицери, като се дава предпочитане на особено проявилитѣ се по математическитѣ си способности и наклонностъ къмъ техниката. Следъ свършването и добиването на учената степенъ „Инженеръ“, степендиянтитѣ се връщатѣ въ флота, произвеждатѣ се съ Височайша заповѣдь въ първи офицерски чинъ: инженеръ-механикъ, электротехникъ или корабостроителъ, мичманъ II р. и авансиратѣ по редътъ си въ техническия офицерски персоналъ въ флота. За повишение въ щабъ офицерски чинъ экзаменъ не се иска, а само се удостояватѣ или не, възъ основа на атестацията за службата имъ.

III. За подготовка на технически офицерски персоналъ съ сръдно образование.

9. Свършилитѣ Машинното училище (шестъ пълни години) и то съ добъръ успѣхъ, които пожелаятъ да бждатѣ удостоени, могатъ да останатѣ на служба въ флота съ цель да се подготвятѣ за бждещи офицери механици на действителна служба или въ запаса; тѣ оставатѣ да се числятѣ къмъ Учебната часть и получаватѣ заплата споредъ чинътъ и длъжността по бюджета. Седмата година получаватѣ чинъ фелдфебель, а осма-

та — кондукторъ. Презъ осмата година прекарватъ единъ теоритическо-практически курсъ отъ 4—6 месеца съ цель за разширение знанията по важнитъ за механикътъ отдѣли отъ службата му: машинно дѣло, запознаване съ нововъведения въ сжщото дѣло, съ авиацията и подводнитъ кораби и службата въ тѣхъ. За сжщата цель ако има възможность могатъ да бждатъ командировани въ чуждестраненъ флотъ за практика отъ около една година.

Въ края на осмата година, възъ основа на атестацията за службата, способноститъ и успѣха на последния теоритическо-практически курсъ, се произвеждатъ въ офицерски чинъ, механикъ — мичманъ II р. *) Отъ произведенитъ се оставатъ на действителна служба, споредъ числото на свободнитъ ваканции, само удостоенитъ отъ началника на Флота, които по-нататкъ авансиратъ по редътъ си въ техническия офицерски персоналъ на флота, а останалитъ се уволняватъ въ запаса на флота.

Безъ висше техническо образование никой механикъ не може да бжде произведенъ въ щабъ офицерски чинъ.

10. Това положение да се приложи, като се почне отъ свършилитъ 3-ти курсъ на Машинното училище презъ 1915 г. и следъ нея.

11. Всички по-раншни положения и наредби, които противоречатъ на това временно положение, се отмѣняватъ.

Презъ следующата 1917 година е обявена съ заповѣдь по Военното ведомство № 596 одобреното отъ Негово Величество Царъ Фердинандъ I „Положение за техническитъ офицери въ Армията и Флота“. (Справка заповѣдь по Учебна часть № 9, § 15 отъ 21. февруарий 1918 г.).

Тукъ по-долу даваме тия параграфи отъ положението, които се отнасятъ специално за флота.

Положение за техническитъ офицери въ Армията и Флота.

§ 1. Техническитъ служби въ армията и флота се възлагатъ и изпълняватъ отъ технически офицери съ съответна специална подготовка.

§ 2. Техническитъ служби, които се възлагатъ на техническитъ офицери сж:

VI. Отъ Флота.

*) Този срокъ въ послѣствие е измѣненъ по силата на чл. 16 отъ „Закона за прибавкитъ къмъ Закона за въоръженитъ сили“, въ смисълъ, че повишението въ технически подпоручикъ ще става следъ шестата, вмѣсто следъ осмата година. Презъ шестата година ученикъ-машиниста ще бжде технически офицерски кандидатъ.

- 1) Началници и заведующи техническитѣ отдѣли въ управленията, арсеналитѣ и др. технически съоръжения;
- 2) Заведующи на работилницитѣ и складовѣтѣ;
- 3) Механици, лоцмани и командири на техническитѣ команди и
- 4) Авиатори и механици на хвѣрчилата.

§ 4. Съ технически офицери Армията и Флота се комплектуватъ отъ младежи, български поданици, които успѣшно сж преминали срѣдно или висше военно-техническо училище, признати за такива.

§ 5. Машинното морско училище при флота е признато за срѣдно военно-техническо училище и младежитѣ, които свършватъ пълния курсъ добиватъ право за производството технически подпоручикъ отъ флота.

§ 6. Свършилиятъ по-рано отъ 1915 г. пълния курсъ на Машинното морско училище, но следъ признаването му за срѣдно техническо училище, се произвеждатъ запасни технически подпоручици, но следъ като прослужатъ най-малко два месеца като офицерски кандидати и издържатъ изпитъ по установения курсъ.

§ 7. Отъ свършилиятъ пълния курсъ на Машинното морско училище или на други срѣдни военно технически училища въ България, споредъ числото на ваканциитѣ, по желание и по старшинство на полученитѣ успѣхи, се приематъ на действителна служба като технически подпоручици. Останалитѣ запасни подпоручици се уволняватъ и се числятъ по запаса на техническото ведомство.

§ 8. Свършилиятъ теоритическия курсъ на Машинното морско училище при флота и следъ това изпратени и свършили висше техническо училище се оставятъ на служба, като технически подпоручици въ флота и се приравняватъ по старшинство съ своя випускъ отъ училището.

Презъ 1917 година влѣзе въ сила „Временното положение за управлението на морскитѣ части“ (утвѣрдено и обявено съ заповѣдь по действующата армия № 948 отъ 8.VII.1917 г.), което съ своитѣ параграфи 70 до 80 включително регулира службата въ Учебната часть и нейното поддѣление — Машинното училище.

Презъ м. октомврий 1916 година, съ цель да се предпази отъ неприятелска бомбардировка, Морското машинно училище е било измѣстено отъ района на флота (отъ неговото собствено здание) и настанено временно въ набързо пригоденитѣ паянтови постройки въ мѣстността „Карантината“ (Вижъ снимката на стр. 50). Тукъ училището е било почти на лагерни начала — нѣмало е никакви удобства. Поради тѣзи причини и поради това, че на черноморския воененъ театъръ настъпнатише и нѣмаше изгледъ на бждещи операции на море, учи-

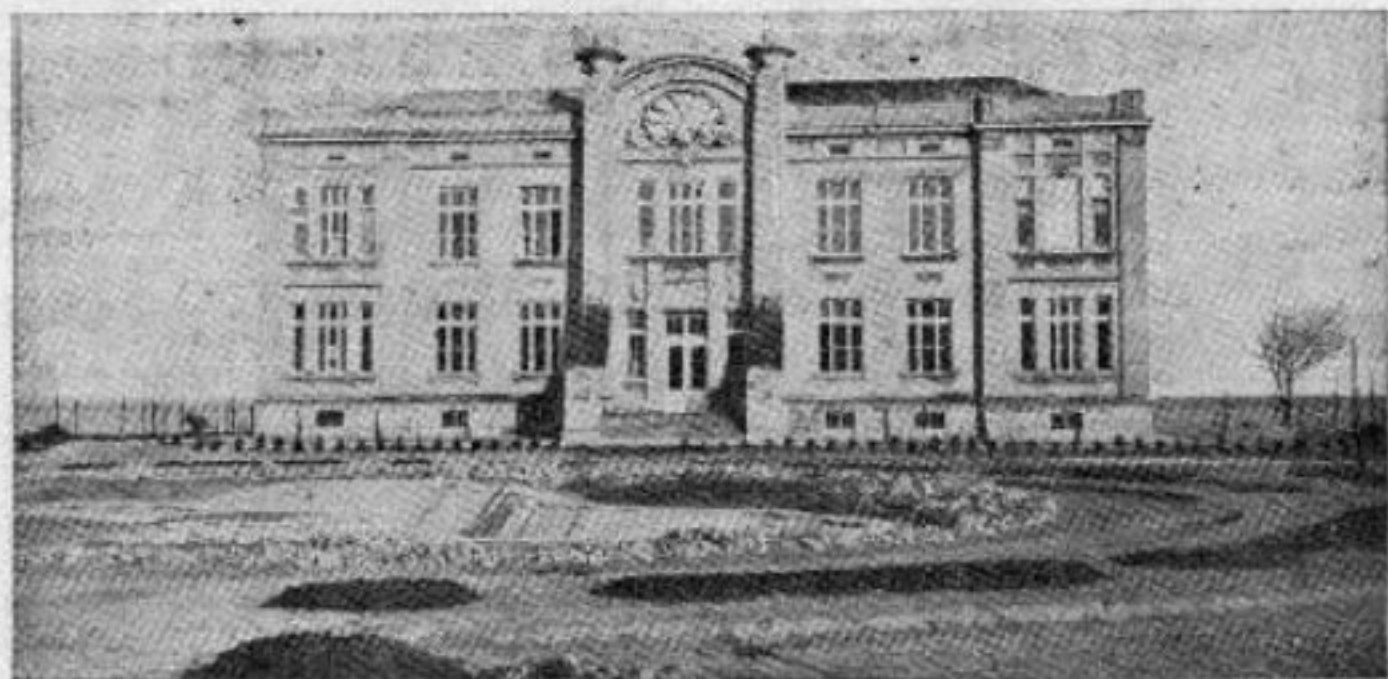
Варна — Една отъ постройките на „Карантината“, където се е помещавало Морското машинно училище презъ 1916 и 1917 година.

лището е било премѣстено въ града — въ зданието на Срѣдното търговско училище, принадлежащо на Варненската търговско-индустриална камара и реквизирано отъ Министерството на войната. Тукъ Морското машинно училище, безспорно при по-голѣми удобства отколкото въ „Карантината“, но все пакъ при неподходяща обстановка за едно военно-морско училище, се е помещавало до есента на 1918 година, когато се привърши свѣтовната война. Зданието на Срѣдното търговско училище трѣбваше да бѣде освободено, за да се заеме отъ чуждитѣ окупационни войски. Къмъ края на 1918 година Морското машинно училище се премѣсти въ „Аквариума“, като чели при по-добра обстановка, близко до брѣга на морето, но все пакъ въ неподходящо здание за едно военно-морско училище. Тукъ остана да се помещава училището до м. юний

Варна — Зданието на Срѣдното и Висше търговско училище при Варн. Търговска Индустриална Камара, където презъ времето 1917 — 1918 г. се е помещавало Морското машинно училище.

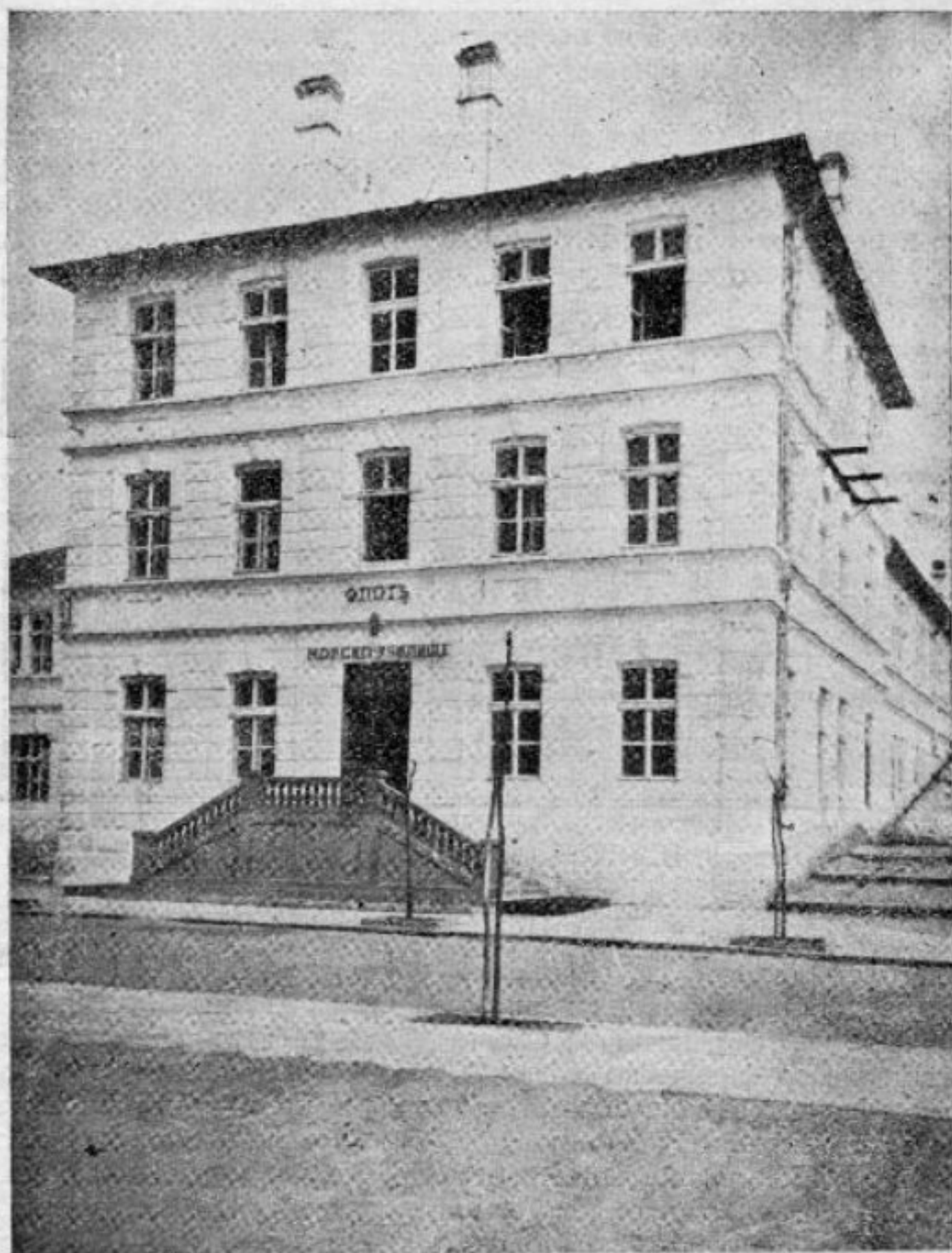
1922 година. Поради нарастналия брой на ученицитѣ, „Аквариума“ стана тѣсенъ да побере всички ученици и стана нужда да се търси пакъ временно ново здание за Морското машинно училище. За такова най-подходящо се намѣри една частъ отъ казармитѣ на 8-ма пехотна дружина, кждето се премѣсти училището презъ м. юний 1922 г. и продължава да се помѣщава и до сега. (Вижъ снимката на стр. 52). И това здание не е педходящо и не отговаря даже на минималнитѣ условия за едно морско военно-учебно заведение, не толкова поради

Варна — Аквариума, кждето се е помѣщавало Морското машинно училище презъ времето 1918 — 1922 година.

благоустройството си, отколкото поради учебно-техническитѣ си неудобства, а именно: липса на стаи за кабинети, липса на зали за чертане, читалня, библиотека и беседи, липса на помѣщение за физическо възпитание, липса на помѣщение за работилници, отдалечеността му отъ морето и пр. Напримѣръ: сега за машиненъ кабинетъ и учебна работилница се използватъ неудобнитѣ помѣщения отъ старата работилница на флота при пазарния площадъ, а електротехническия кабинетъ се помѣщава въ района на Морската полицейска служба — при канала. Липсата обаче, на кредити за наемане или построяване на подходящо здание, ни принуждава вече почти 10 години, да използваме единъ отъ казарменитѣ флигели на 8 пех. дружина за училище и да чувстваме неудобствата му върху резултатитѣ отъ обучението, които — при едно подходящо здание за целта — биха били несравнено много по-добри отъ настоящитѣ, вече отбелязани като много добри, резултати.

Отъ тия данни за помѣщенията на Морското училище презъ 50 годишния периодъ на своето съществуване се вижда, че то непрестанно се е мѣстило отъ едно въ друго здание,

Една частъ отъ казармата на 8-ма пехотна дружина, където се помѣщава Морското училище отъ 1922 година до сега.

все неподходящи като помѣщения за едно морско училище. Само за последнитѣ 25 години Морското училище е смѣнило 8 здания, което обстоятелството освенъ, че е коствувало на държавата много парични разходи за пренасяне и нагаждане къмъ новитѣ помѣщения, но и е влияло въ значителна степенъ на спокойната и планомѣрна подготовка на ученицитѣ.

Въпроса за необходимостта отъ специално здание за Морското училище отъ редъ години не веднажъ е повдиганъ отъ началниците на училището и началниците на Морска учебна часть. Не веднажъ сж искани кредити за постройка на ново здание или за купуване на подходящо здание, което да се приспособи за постоянно, отговаряще на целитъ и задачитъ на училището, помѣщение. До сега, обаче, държавното управление не е погледнало благосклонно на този въпросъ. Поне сега, следъ изтичането на 50 години отъ съществуването на Морското училище, налага се да се разреши този въпросъ веднажъ за винаги, като се отпуснатъ необходимитъ суми за постройка на едно специално подходящо здание — било то съ единъ замахъ, или последователно въ редъ години.

Морско училище.

Кабинетъ на началника.

Презъ течението на последнитъ 10 години (1922—1931 г.), макаръ че зданието на Морското училище, както посочихме по-горе, не е било напълно подходящо за учебно възпитателскитъ нужди, то все пакъ се е приспособявало, като ежегодно се е ремонтирало и подобрявало. Сегашниятъ видъ и условия за живѣние и обучение въ училището се виждатъ отъ следващитъ нѣколко снимки, направени презъ 1931 година.

*
* *

Следъ свѣтовната война, подъ тежкитъ за насъ членове отъ Ньойския договоръ наредъ съ флота подпадна и Морското машинно училище. Съ разформироването на флота въ

Морско училище.

Преподавателска стая.

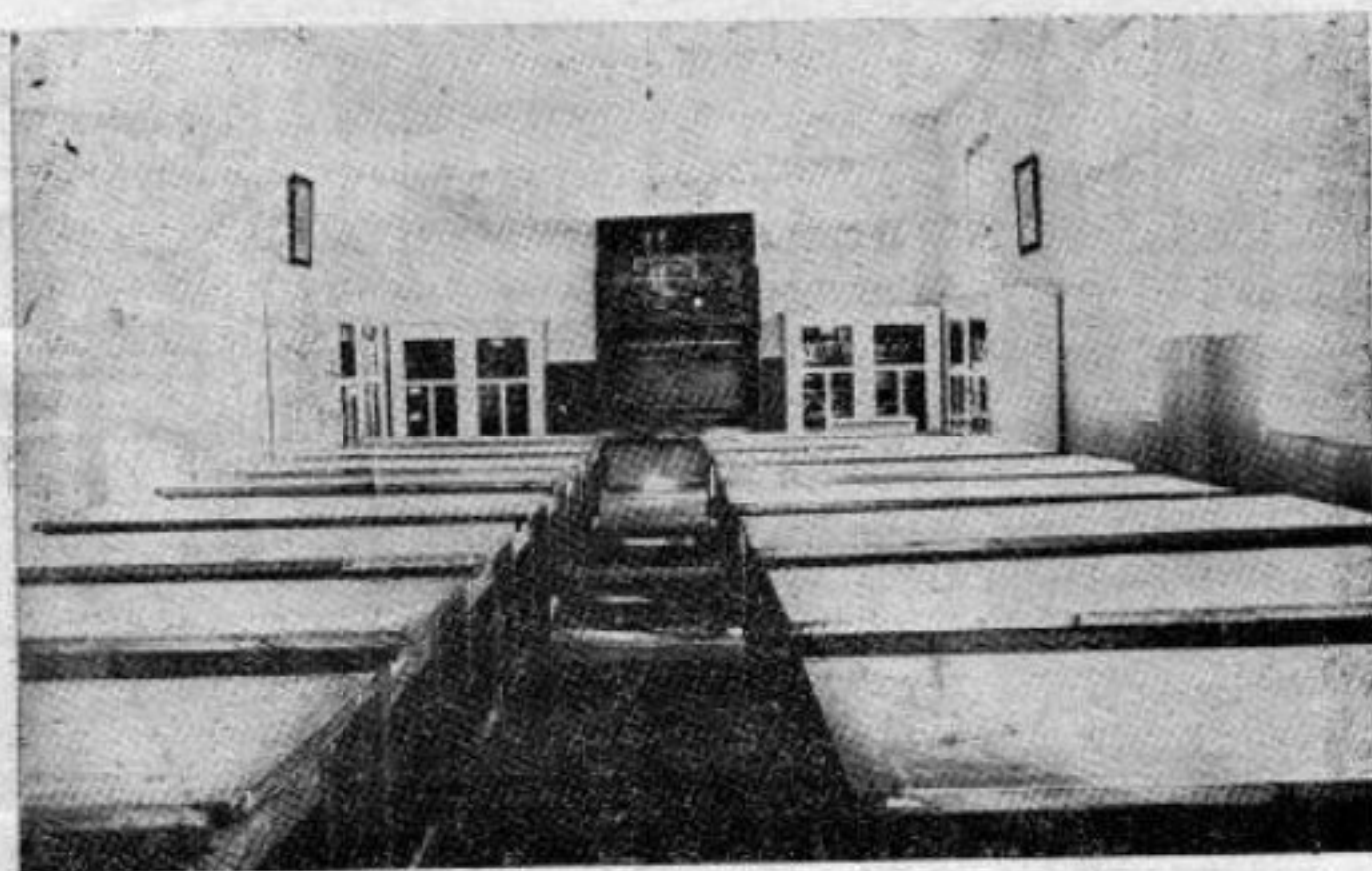
Морско училище.

Спално помѣщение.

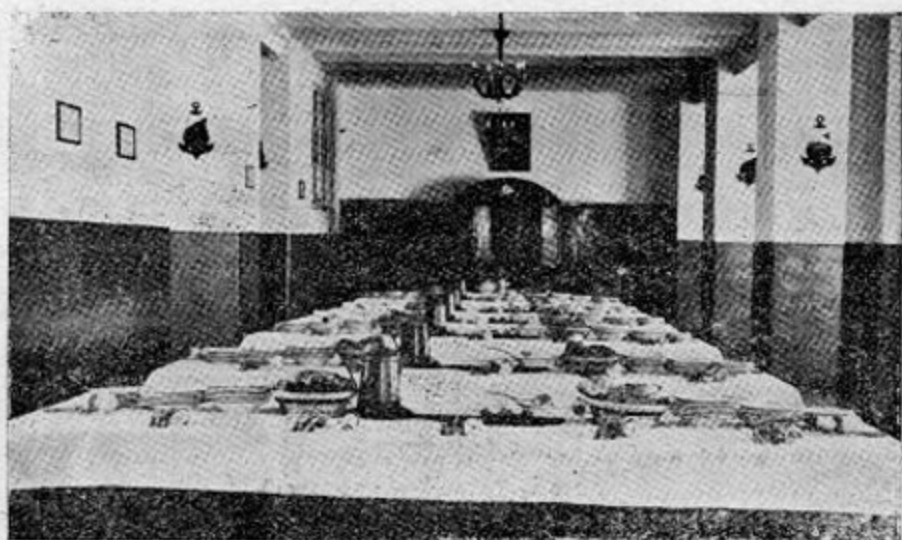
Морско училище

Класна стая (I курсъ 1931 г.)

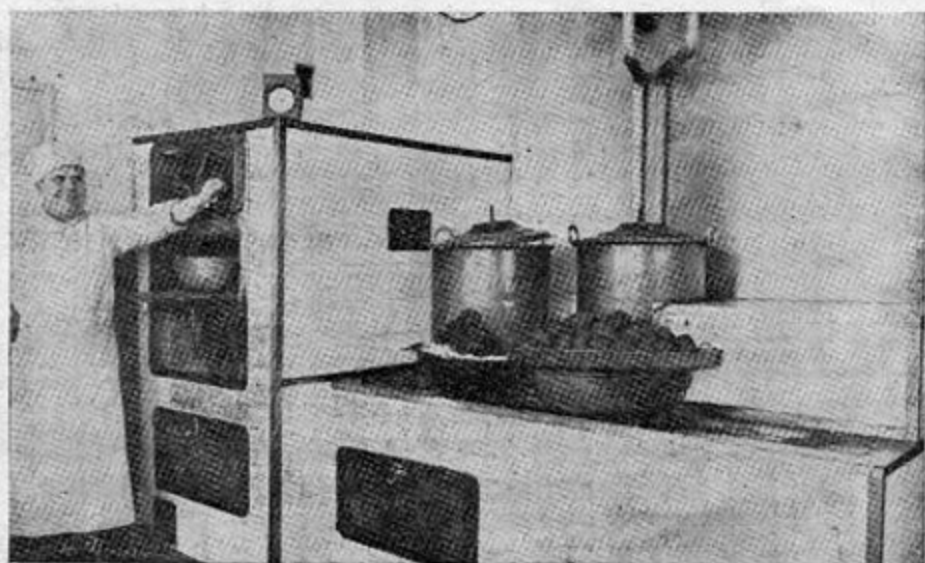
Морско училище

Черталенъ салонъ.

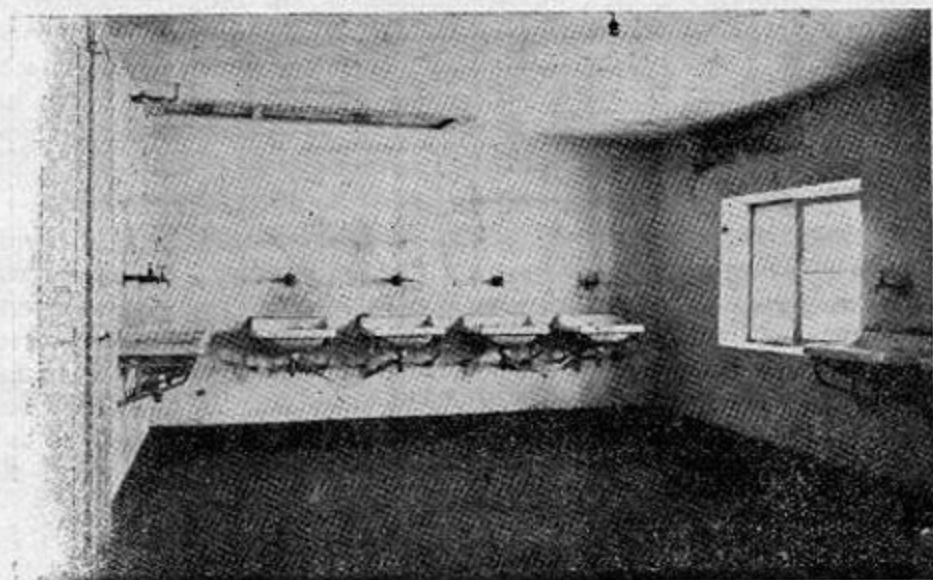
Морско училище

Едната половина на столовата.

Морско училище

Кухня.

Морско училище

Умивалня.

есеньта 1920 год. и Морското машинно училище престана да съществува като морско военно-учебно заведение. То се преобрази съ огледъ на изискванията на Ньойския договоръ да може да задоволява нуждитъ на наследилитъ военния флотъ Морско-полицейски части, нашето корабоплаване и пристанищното дѣло, нашата авиация, и най-после, нашитъ държавни служби и частни технически предприятия, съ ръководенъ команденъ и технически персоналъ. Отначало Морското машинно училище бѣше придадено къмъ Министерството на търговията, промишлеността и труда (до м. априлъ 1923 година), а въ послѣдствие (заедно съ новия бюджетъ отъ 1923—1924 г.) премина подъ Министерството на желѣзницитъ, пошитъ и телеграфитъ наредъ въ всичкитъ наследили флота морски части, които и днесъ съществуватъ.

Положението на Морското машинно училище презъ този шести — печаленъ следвоененъ — периодъ отъ 1920 година насамъ, се регулира отъ „Правилника за морска учебна частъ“ (отначало въ ръкописъ, а въ послѣдствие — въ 1923 год. — отпечатанъ) и отъ „Програмата за морско машинния сръденъ отдѣлъ (Морско машинно училище) I, II и III теоритически курсове“, издадена въ Варна, въ 1925 година. Ний нѣма да цитираме подробно въпросниятъ правилникъ и програма, защото тѣ сж много обемисти, а освенъ това напълно съвременни. Споредъ тѣхъ курсътъ въ Морското машинно училище е пакъ шестъ годишенъ: три години теория и три години практика. Въ училищевъ се приематъ младежи свършили V гимна-

зиаленъ класъ. Следъ привършването на теоритическото и практическото си обучение, тѣ получаватъ дипломъ за завършено срѣдно техническо образование и звание кандидатъ-механикъ, като иматъ право споредъ законитѣ въ страната да упражняватъ правата си на механикъ — техникъ-ръководителъ.

*
* *

Напоследъкъ, обаче, презъ 1929 година, Морското машинно училище се реорганизира на ново съ цель да задоволи напълно нуждитѣ на България отъ еднороденъ корабоналически и ръководенъ технически персоналъ, като получи името „Морско училище“. Съ указъ № 670 отъ 15 юлий 1929 година, обнародванъ въ Държавенъ вестникъ бр. 93 отъ 1929 година, е обявенъ приетия въ Народното събрание на 18 юний 1929 г. и утвърденъ отъ Негово Величество Царъ Борисъ III „Законъ за Морското училище“.

Ето пълния текстъ на този законъ:

Законъ за морското училище.

Чл. 1. Откритото съ законъ отъ 30 декемврий 1904 г. Машинното училище при бившия флотъ, се преименова „Морско училище“ и остава къмъ Отдѣлението за Морската и Рѣчна Полицейска Служба и Морска Учебна Частъ при Министерството на Железницитѣ, Пошитѣ и Телеграфитѣ.

Чл. 2 Назначението на училището е да подготвя техници и мореходци за корабоплаването, брѣговитѣ служби на сѣщото и морското въздухоплаване.

Чл. 3. Завършилитѣ пълния курсъ на училището се освобождаватъ отъ трудова повиностъ и не плащатъ воененъ данѣкъ; на тѣхъ се издаватъ зрѣлостни свидетелства за завършено срѣдно техническо или съответно срѣдно мореходно образование.

Чл. 4. Пълната издрѣжка и обучението на ученицитѣ (храна, облекло, пансионъ, пособия и пр.) е отъ държавата.

Ученицитѣ плащатъ при постѣпването си встѣпителни такси, а презъ течение на тритѣ теоритически години още и годишни такси, всички опредѣляни ежегодно отъ Министра на железницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ; отъ такситѣ се образува училищенъ фондъ за набавяне учебни помагала и за други образователни нужди, съгласно правилника на училището.

Чл. 5. Оранизацията, програмитѣ и вжтрешния редъ въ училището, условията за приемането на ученицитѣ и пр. се уреждатъ отъ правилникъ, утвърденъ съ Царски указъ.

Чл. 6. Цѣлия учебенъ, възпитателски и другъ служебенъ персоналъ на училището и броя на ученицитѣ, се опредѣля ежегодно въ държавния бюджетъ“.

Ето, това е последното — сегашното положение на 50 годишното Морско училище, което изживява седмиятъ по редъ периодъ отъ сеоеото развитие. Споменатиятъ въ закона правилникъ е вече изработенъ и скоро ще бжде утвърденъ и обявенъ. Презъ настоящата 1931 година — месецъ августъ — за првъ пжтъ е откритъ мореходниятъ отдѣлъ на училището*).

* * *

Този е пълниятъ 50 годишенъ пжтъ отъ образуването и развитието на Морското училище. Презъ този дълъгъ пжтъ на сществуване, както вече изтъкнахме, а сега само ще резюмираме, се очертаватъ седемъ главни периода отъ развитието на Морското училище, а именно:

I. периодъ — 1881-1892 год., когато училището е било още въ своитѣ пелени и се е наричало последователно: „Морско училище“, „Машинна школа“ и „Техническа школа“.

II. периодъ — 1892-1900 год., когато то се е наричало „Морска унтеръ-офицерска школа — категория машинисти“.

III. периодъ — 1900-1904 год., когато се е премѣстило въ Варна и се е наричало „Машино училище“.

IV. периодъ — 1904-1916 год., когато е било признато за срѣдно техническо учебно заведение и е сщществувало като такова подъ сщщото име „Машинно училище“.

V. периодъ — 1916-1920 год., най-свѣтлиятъ периодъ отъ живота на училището (презъ времето на полковникъ Кирковъ, като началникъ на флота), съвпадналъ съ периода на свѣтовната война, когато отъ училището се избираха степендиянти за следване въ чужди военно-морски училища съ цель да станатъ морски строеви и технически офицери и когато въобще училището служеше като изворъ за попълване на флота съ офицерски съставъ, подъ сщщото име „Машинно училище“.

VI. периодъ — 1920-1929 год., когато следъ войната училището попадна подъ ударитѣ на Нъойския договоръ и престана да бжде военно-морско учебно заведение и премина наредъ съ другитѣ бивши военно-морски части подъ ведомството на Министерството на търговията, промишленността и труда, а въ последствие подъ ведомството на Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ и когато се именувахе „Морско машинно училище, и най-после

VII. — настоящия периодъ — 1929-1931 год., когато училището се преименова въ най-първоначалното си име „Морско училище“ и се реорганизира въ два отдѣла — мореходенъ и технически, съ огледъ да задоволи нуждитѣ на страната ни съ началнически — мореходенъ и технически — персоналъ.

*) Сега Морското училище има два отдѣла — мореходенъ и технически.

*
* *

Преди да приключимъ въпроса за кратката история на Морското училище, ний считаме за умѣстно да дадемъ и нѣкои данни отъ последователнитѣ бюджети на училището, които безспорно ще уяснятъ картината за историческото му развитие.

Въ началото на своето съществуване Морското училище не е имало отдѣленъ бюджетъ. Ученицитѣ, като доброволци-моряци, сж се доволствали отъ общия бюджетъ на Дунавската флотилия. За началници и преподаватели сж се назначавали нѣкои отъ офицеритѣ и чиновницитѣ отъ сжщата флотилия, безъ да бждатъ освобождавани отъ своитѣ прави задължения по отношение на бюджетната служба, която сж заемали. Само въ рѣдки случаи сж правени изключения отъ този редъ.

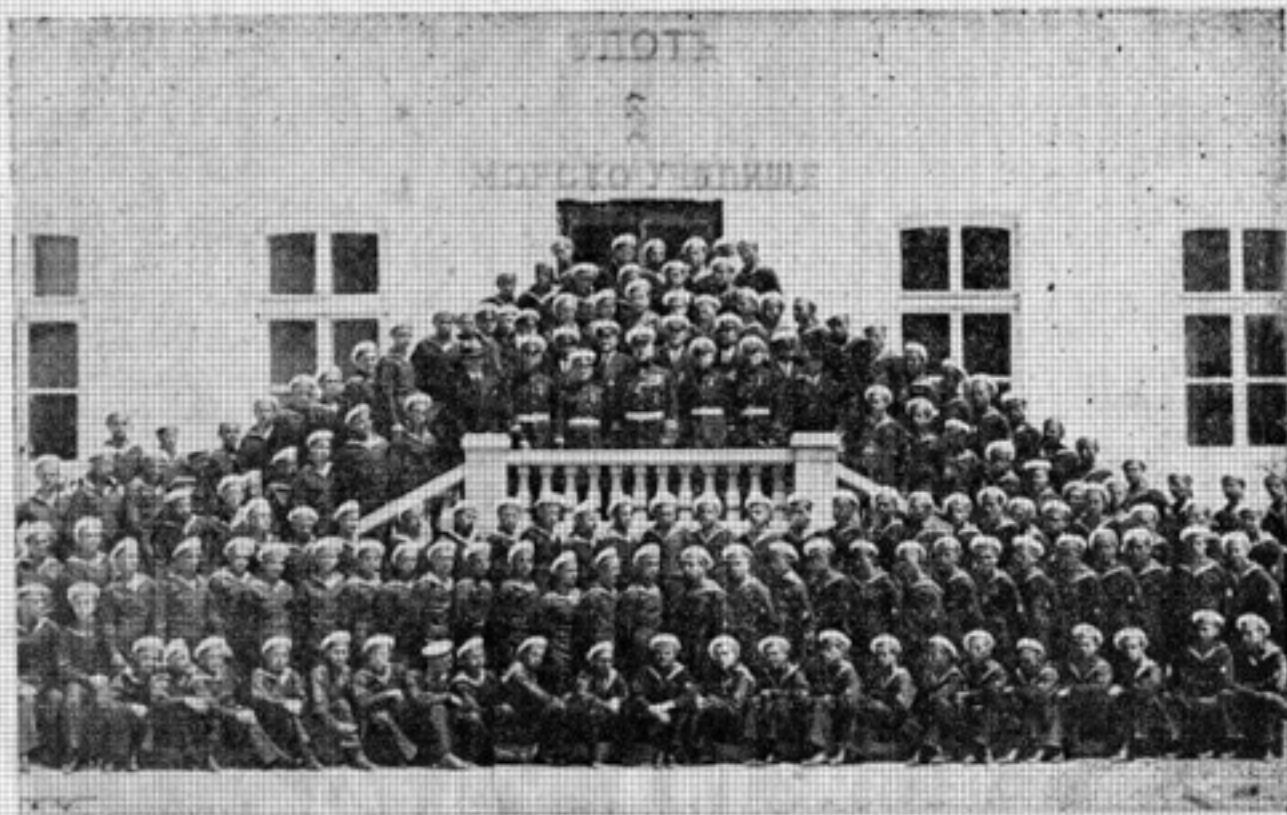
За пръвъ пжтъ Машинното училище фигурира отдѣлно въ бюджета на флота въ 1900 година. Като примѣръ за тази година ще посочимъ, че за заплати на личния съставъ е било опредѣлено 6,000 лв.; за храна 9,000 лв. и за облекло 5,000 лв. и пр. — всичко около 50,000 лв. за годишната издръжка на Машинното училище. Последователно, годишната издръжка на Машинното училище, въ закржглени и относителни числа, се вижда отъ следната таблица:

Годишнитѣ разходи на Морското училище.

Година	Какъ се именуващо училището въ бюджета на държавата (флота)	Обща предвидена сума за годишната издръжка на училището, въ левове
1900	Машинно училище	50,000
1901	" "	50,000
1902	" "	50,000
1903	" "	55,000
1904	" "	59,380
1905	" "	60,760
1906	" "	67,360
1907	" "	70,000
1908	" "	75,000
1909	" "	75,000
1910	" "	80,000
1911	" "	85,090
1912	" "	90,000
1913	" "	20,000*)

*) Поради Балканската война училището бѣше разформировано. То започна на ново да функционира презъ есенъта 1913 година.

Година	Какъ се е именувало училището въ бюджета на държавата (флота)	Обща предвидена сума за годишната издръжка на училището въ левове
1914	Машинно училище	100,000
1915	" "	150,000
1916	" "	150,000
1917	" "	163,000
1918	" "	163,000
1919/20	" "	220,000
1920/21	" "	245,000
1921/22	Морско механико-техническо училище	500,000
1922/23	Морско машинно учил. срѣденъ отдѣлъ	600,000
1923/24	" " " " "	900,000
1924/25	" " " " "	2,000,000
1925/26	Морско машинно училище	2,600,000
1926/27	" " "	3,000,000
1927/28	" " "	3,200,000
1928/29	" " "	4,000,000
1929/30	" " "	4,300,000
1930/31	Морско училище.	4,500,000

Началника на Морска учебна частъ капитанъ I р. о. з. Б. Стателсъ, Началника на Морското училище капитанъ II р. о. з. Сава Н. Ивановъ, възпитатели, преподаватели и възпитаници отъ теоретическия курсове на Морското училище, снети презъ 1931 г. по случай 50 годишния юбилей на училището. Снимката е направена предъ сегашното здание на училището презъ м. май, а юбилеятъ е отпразднуванъ на 9 августъ.

2. УЧЕБНИТЪ ПРОГРАМИ ВЪ МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ ПРЕЗЪ 50 ГОДИШНОТО МУ СЪЩЕСТВУВАНЕ.

Ние нѣмаме подробни данни за учебнитѣ програми въ първитѣ години на Морското училище, въ послѣдствие „Машинна школа“, а по-късно — „Техническа школа“. Само отъ споменитѣ на останалитѣ малко живи възпитаници отъ този първоначаленъ периодъ на училището личи, че занятията не сж били водени системно по точна установена програма и че тѣ като че ли сж били по-вече практически, отколкото теоритически. Положението и програмитѣ на школата още не сж били напълно установени и тѣ въ повечето случаи сж зависили отъ схващанията, желанието и предприемчивостта на ръководителитѣ на школата, а по-нѣкога — и отъ разбиранията на самитѣ преподаватели, които най-често сж бивали офицери, механици или чиновници отъ Дунавската флотилия, още носяща образъ на руска частъ. Даже ученицитѣ отъ школата не сж били отдѣлени отъ моряцитѣ на флотилията.

Едвамъ следъ почти 5 години отъ откриване на училището, на 7.XI.1885 година, началника на Дунавската флотилия майоръ Ванковъ, схващайки тая неопредѣленостъ и безсистемностъ въ младата още школа и вреднитѣ послѣдствия отъ това положение, съ заповѣдь № 1103 § 2 назначилъ комисия, която да урегулира положението на школата, като назначилъ въ послѣдствие за началникъ на сжщата мичманъ Константинъ Божковъ. Съ заповѣдь отъ сжщата година се опредѣля и отдѣлно помѣщение за ученицитѣ.

Презъ времето на мичманъ Константинъ Божковъ, като началникъ на школата, който временно билъ смѣненъ последователно отъ механицитѣ Алексей Надейнъ (2 месеци) и Алксандъръ Булигинъ (1 месецъ) се е започнала вече по-системна работа.

Съ заповѣдь по Дунавската флотилия № 11 отъ 10.I.1886 година ученицитѣ се раздѣлятъ на две отдѣления по 6 и 5 ученика, разпредѣля се времето за занятията отъ 6 часа сутринъта до 8 часа вечеръта, което се прекарва въ теоритически и пректически занятия. Отъ това време намираме и една програма за предметитѣ — първата, която е направена, или може би — първата, която е достигнала до насъ.

Тази програма е следната:

№	Предмети	I отдѣ- ление	II отдѣ- ление
1	Български езикъ	6 часа	1 часа
2	Руски езикъ	3 часа	5 часа
3	Аритметика	4 часа	4 часа
4	Геометрия	3 часа	3 часа
5	Механика	3 часа	3 часа
6	Физика	2 часа	2 часа
7	Химия	2 часа	2 часа
8	Съпротивление на материалитѣ	1 часа	1 часа
Всичко :		24 часа	24 часа

Отъ сжщата година имаме и една седмична програма, въ която срещаме да се изучаватъ и други предмети. Тази програма е следната :

Часове		6-7 ^{1/2}	7 ^{3/4} -9	9 ^{1/4} -10 ^{1/2}	10 ^{3/4} -12
Дни					
Понеделникъ	Общи заня- тия както въ ротата		Машинно дѣло	Аритметика	Работа въ завода Бълг. езикъ История Практика на катера.
Вторникъ			Геометрия	Физика	
Срѣда			Машинно дѣло	Аритметика	
Четвъртъкъ			Физика	Геометрия	
Петъкъ			Машинно дѣло	Бълг. езикъ	
Събота			Законъ Божи	Практика на катера.	

Отъ посоченитѣ програми се вижда отъ една страна различията въ количеството и сжщността на предметитѣ, които сж били преподавани даже въ единъ кратъкъ периодъ — една и сжща година —, а отъ друга — че на общообразователнитѣ предмети се е обръщало голѣмо внимание. Това е лесно обяснимо, като се знае колко малко е било разпространено по това време школното образование. Подъ влиянието на руситѣ за лесно общуване между тѣхъ и българитѣ и за разбиране на техническата литература е билъ въведенъ и рускиятъ езикъ наравно съ българския.

Първитѣ ученици на Морското училище, както и изобщо тогавашнитѣ ученици въ всички области на практическата или духовна дейность, ще да сж проявили твърде голѣмо усърдие и сръчностъ, затова шестъ години по-късно, както вече изтъкнахме въ отдѣла за кратката история на училището, въ 1887 година съ циркуляръ № 15, се измѣня „срока на обучението на майстерствата и машинното дѣло вмѣсто три на две години“. (Касае се за теоритическото обучение).

Съ измѣнението на срока на обучението е последвало и известно измѣнение въ програмата за занятия. Споредъ г-нъ

Михаилъ Матеевъ *) въ училището за две години сж минавали следната програма:

№	Наименование на предметитѣ	Въ кой курсъ сж изучавани предметитѣ
1	Кочегарно дѣло	I и II курсъ
2	Машинно дѣло	I и II курсъ
3	Механика	I и II курсъ
4	Физика	I и II курсъ
5	Технология на материалитѣ	II курсъ
6	Български езикъ	I и II курсъ
7	Геометрия	I и II курсъ
8	Машинно чертание	I и II курсъ
9	Аритметика	I и II курсъ
10	Законъ Божи	I курсъ
11	Устави **)	I и II курсъ

Ученицитѣ сж били приемани съ прогимназиално образование. Практикували сж зимно време въ арсенала (работилницата на Дунавската флотилия), а презъ лѣтото — по корабитѣ и катеритѣ. Освенъ това всѣка седмица сж имали строеви занятия съ пионерни карабини. Практиката въ арсенала се е ръководела отъ механицитѣ и майсторитѣ. За нагледно преподаване, когато е било необходимо, сж били водени на корабитѣ, за да имъ покажатъ известни машинни части, машини и действието имъ.

По-късно, въ 1892 година, програмата за обучението въ училището взема по-опредѣлена физиономия. Ние вече знаемъ, че съ заповѣдь по Военното ведомство № 498 отъ 1892 година училището претърпява първитѣ голѣми реформи. Тогава се обяви „Положението за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската часть“, (което вече разгледахме подробно по-рано) и Програмата за сжщата школа. За да се види какво се е изучавало тогава въ училището тукъ по-долу ще предадемъ пълниятъ текстъ на програмата, отнасяща се за „категорията машинисти“:

Програма за унтеръ-офицерската морска школа при флотилията и морската часть ***).

I-ва година.

1. Аритметика.

Събиране, изваждане, умножение и дѣление на цѣлитѣ числа, съ задачи. Прости дроби и тѣхнитѣ свойства. Събиране, изваждане, умножение и дѣление на

*) Бившъ възпитаникъ на Машинното училище (1887—1892 год.), въ послѣствие механикъ въ военнитѣ и търговскитѣ кораби.

**) Преподавани сж вечерно време — „словесно занятие“.

***) Къмъ заповѣдь по Военното ведомство № 498 отъ 1892 г.

проститѣ дробѣ. Десетични дробѣ, събиране, изваждане, умножение и дѣленіе на десетичнитѣ дробѣ. Десетична метрическа система. Обръщаніе на проститѣ дробѣ въ десетични и обратно. Преобръщане на други мѣрки въ десетични, дадено отношение на главнитѣ единици. Възвишение на едно число въ квадратъ и кубъ. Извличане коренъ квадратенъ. Отношение. Аритметически и геометрически пропорции. Просто тройно правило. Сложно тройно правило. Правила за лихвитѣ.

2. Алгебра.

Опредѣленія на алгебричнитѣ количества и знакове. Положителни и отрицателни количества. Събиране, изваждане, умножение и дѣленіе на алгебричнитѣ количества. Общъ най-голѣмъ дѣлителъ, общо най-малко кратно число. За алгебрическитѣ дробѣ и действията съ тѣхъ. Отношения и пропорции.

3. Геометрия.

Опредѣленія. Точка, линия, праволинейни жгли, перпендикуляри, полегати, паралели. Трижгълници, полигони, окръжностъ, кръгъ, радиусъ, диаметръ, хорда, секанта, тангента, секторъ. Дѣленіе окръжността на 360°. Отношение на окръжността къмъ диаметра. Измѣрване на единъ праволинеенъ трижгълникъ. Допълнителни и изпълнителни на една джга или на единъ жгълъ. Жгли, които се образуватъ отъ две паралелни пресѣчени отъ една полегата линия. Жгли, които иматъ странитѣ си паралелни или перпендикулярни. Сумата на жглитѣ на единъ трижгълникъ. Случай за равенство на трижгълницитѣ. Подобни фигури. Случай, въ който два трижгълника сж подобни. Вписани и описани полигони. Вписване въ една окръжностъ единъ квадратъ, единъ правиленъ шестожгълникъ, единъ равностраненъ трижгълникъ.

4. Физика.

Основни понятия по физиката. Главнитѣ сили на природата. Действията на тѣзи сили. Твърди, течни и въздухообразни тѣла и тѣхнитѣ свойства. Кратки познания по механиката, топлината, свѣтлината, звука, магнетизма и електричеството. Кратки познания по метеорологията.

5. География.

Опредѣленія. Материци, океани, морета, полуострови, острови, заливи, рейди, портове, протоци, канали, планини, рѣки, езера, носове, провлаци и пр. България. Нейнитѣ предѣли, планини, рѣки, главни градове.

Подробно описание на Дунава и черноморския брѣгъ. Название на главнитѣ раздѣления на земната повърхность и тѣхнитѣ предѣли. Океани, брѣговетѣ, които се миятъ отъ тѣхъ, по-главнитѣ морета.

6. Български езикъ.

Речь и предложение. Второстепенни части на речъта. Съставъ на речъта. Десетътѣхъ части на речъта. Писане подъ диктовка. Кратки съчинения по морското дѣло.

7. Морско дѣло.

Сведения по морското дѣло. Морска терминология. По-главнитѣ части на кораба; по-главнитѣ палубни принадлежности; дѣление на палубата; бакъ, шкафутъ, шканцъ и ютъ. Рангоутъ. Мачти и тѣхнитѣ подраздѣления. Подвиженъ и неподвиженъ такелажъ. Паруси и тѣхнитѣ принадлежности. За снаститѣ (вжжа) и пр. Классификация на корабитѣ. Службата на кораба. Вахти, отдѣления, обязаноститѣ на всѣки доленъ чинъ на кораба. За лодкитѣ, тѣхното употрѣбление и пазене. За тросоветѣ. По-употрѣбителнитѣ вжзели. Събиране на вжжата. Компасъ. Главнитѣ части на компаса, неговото опредѣление и раздѣление на румбове. Опредѣление скоростъта на кораба. Лагъ, лагъ-линъ. Опредѣление дълбочината на водата. Лотъ и лотъ-линъ. За котвитѣ. Стоение на котвата. По-главнитѣ маневрирования на кораба въ плавание. За машината на кораба. Кратки сведения по морската артилерия.

8. Морска хигиена.

Главнитѣ части на чловѣческото тѣло и тѣхнитѣ функции. Правила за пазение здравieto на кораба. Правила за даване първа помощъ на удавения.

9. Устави.

1) Морски уставъ. Обязаноститѣ на разнитѣ категории матроси. 2) Вжтрешна служба на кораба и на брѣга. Относително матроситѣ отъ разнитѣ категории. 3) Караулна служба на кораба и на брѣга. 4) Дисциплинаренъ уставъ за престжпленията и наказанията. 5) Наставление за стрелбата.

10. Практически занятия и упражнения.

Строево учение на брѣга. Единично учение. Гимнастика. Плавание. Знание на учебната мачта. На лодка съ гребла и паруси.

II година.

1. Алгебра.

За уравненията. Решение уравнение отъ I-а степенъ съ едно неизвестно и способитѣ. Съставяне на уравненията. Решаване, уравнене съ две и повеее неизвестни. За степенитѣ и коренитѣ на логаритмитѣ.

2. Геометрия.

Площадитѣ. Практическо опредѣление площадъта на единъ правоъгълникъ, паралелограмъ, тригълникъ трапеция, полигонъ, кръгъ, секторъ. Плоскостъ. Перпендикуляри, наклони, паралели на една плоскостъ. Паралелни плоскости, перпендикулярни, наклонни, солиденъ жгълъ. Опредѣление на многограницитѣ. Призма, паралелопипедъ, кубъ, пирамида. Практическо измѣрване на цѣлата повърхностъ и обемитѣ имъ. Правъ конусъ, правъ цилиндъръ. Практическо измѣрване на повърхността и обемитѣ имъ. Сфера, центъръ, радиусъ, диаметръ, хорда, голѣми и малки кръгове. Практическо измѣрване повърхността и обемътъ на сферата. Опредѣление на сферическия жгълъ и неговото измѣрване. Най-късото разстояние отъ една точка до друга по повърхността на сферата.

3. Физика.

а. Механика. Материя, тѣло, празднота, атомъ, съставъ на тѣлата, молекула, разното състояние и положение на тѣлата и тѣхнитѣ разни характери. Движение и покой. Движение равномерно. Скоростъ. Движение неравномерно, срѣдня скоростъ, инерция, опредѣлението ѝ и опредѣление на придобитата скоростъ. Кръгообразно и жглово движение. Законъ за паданието на тѣлата. Сила, разни названия на силата. Тяжестъ на тѣлото, грамъ и килограмъ. Плътностъ. Равенство на силитѣ. Елементитѣ на една сила. Измѣрение на силитѣ, единици на силитѣ. Динамометъръ. Събиране и разлагане на силитѣ. Прилагане на силитѣ въ една обща точка на приложението. Центъръ на тяжестъта. Положение на центъра на тяжестъта. Равновесие на тѣлата. Вгъване и подпирание на тѣлата. Опредѣление на работата; работа на двигателя и на съпротивлението. Лостъ и негови видове. Рамена на лоста и моментъ на една сила. Отношение на силата и съпротивлението при единъ лостъ. Машины за произвеждане работа. Полза отъ машинитѣ. Махалото и движението му. Движение на хвърленото тѣло. Центробѣжна и центростремителна сили. Ударъ, търкане, съпротивление на срѣдинитѣ.

Свойства на течнитѣ тѣла. Принципа на Архимеда. Плаване на тѣлата. Разнитѣ случаи на едно тѣло потопено въ едно течно, разнасяние на наляганието на течното тѣло. Равновесие у течно тѣло. Скачени сждове. Налягание върху дъното на сжда. Налягание отъ долу на горе и върху стенитѣ на сжда. Изтичане на течнитѣ тѣла. Опредѣление на гжстотата и прибори за опредѣление гжстотата на течнитѣ тѣла.

б. Топлина. Температура, топлотѣрь, измѣнение обема, разширение на твърдитѣ, течнитѣ и въздухообразнитѣ тѣла отъ топлината. Разпространение на топлината въ твърдитѣ, течнитѣ и въздухообразнитѣ тѣла. Поглъщане и лжчеизпущане на топлината. Топение, скрита топлина при топението. Освободена топлина, изпарение и кипение. Въздушно и парно налягане и тѣхното влияние върху кипението. Скрита топлина при кипението. Сгжстване на парата и изпущане на скритата топлина. Сублимация и дистилация. Единица на топлината (калория). Мѣрение на скритата и изпущаната топлина. Похватностъ на топлината. Отиосителна топлина. Слънчева и земна топлина. Механически извори на топлината; химическо съединение и произвеждане топлината.

4. Български езикъ.

Словосъченението. Частитѣ на предложението. Просто и сложно предложение. Периоди. Речъ. Упражнения на съченението по службата на машиниститѣ.

5. Кочегарно дѣло.

Горение. Главнитѣ елементи, нуждни за горението; горящитѣ употребяеми вещества: дърва, разнитѣ видове каменни вжглища, тѣхнитѣ видове; антрацитѣ, лигнитѣ и пр. тѣхнитѣ свойства и качества; икономия на горящия материалъ и умѣстно загрѣване на котлитѣ, кога и какъ да се употребява горивото за произвеждане на най-голѣмъ ефектъ отъ предназначението му и избѣгванието лошитѣ последствия отъ недоброто поддържане на загрѣванието. Разнитѣ видове котли, употребявани въ морскитѣ параходи. Описание на котела като апаратъ за произвеждане пара. Класфикация на котлитѣ по напрежението на парата въ тѣхъ, по външната форма и по вътрешното имъ устройство. Тѣхнитѣ части и принадлежности: инструменти, принадлежащи къмъ котела (кочегарни). Колесници: димогарни тржби, подвижни связни тржби и связи, димови тржби, регулатори и паропроводни тржби, винтили и клапани, паросушителъ, предохранителенъ клапанъ, свистокъ; водмѣренъ при-

боръ и кранове, регуляторъ на водоснабдяването, гърловини и влазни дупки, кранове и продувателни кранове, кингстони и пр. Водоснабдителни апарати, помпа, инжекторъ, донка, трюмови помпи, ежекторъ, тѣхното назначение и употрѣбление.

6. *Машинно дѣло.*

Пара, произвеждане на парата, наситена пара, нейнитѣ свойства, отношение между напрежението, температурата и плътността на наситената пара. Пара суха и водна, ненаситена пара, нейнитѣ свойства. Загрѣна суха пара. Опредѣление на абсолютното налѣгане и действителното налѣгане на котлитѣ. Апаратитѣ за измѣрване въ котлитѣ. Апаратитѣ за измѣрване парното налѣгане въ котлитѣ. Кратко описание на разнитѣ парни машини и на тѣхнитѣ части и принадлежности. Парни цилиндри, тѣхнитѣ части и названия имъ, пароразпредѣлителъ, отсчѣтка и названия имъ. Поршень, щокъ, за какво служатъ и тѣхнитѣ части. Паралелитѣ, устройството имъ, употреблението имъ и тѣхнитѣ части. Поползушки, шатуни или тяги, валъ, колѣнчати валъ, кривошипетъ; эксцентрикъ, подшипникъ, съединителна муфта, название на частитѣ имъ и назначението имъ. Цетробѣжна помпа и употреблението ѝ. Кулисата, частитѣ ѝ и употреблението ѝ. Салници, лубрикатори, спринцовки и назначението имъ. Фундаментъ и рама на машината. Класификация на машинитѣ (системи машини) по давлението имъ.

7. *Чертание.*

8. *Устави.*

Морски уставъ. Вътрешна служба на кораба. Караулна служба на кораба. Морски наказателъ законъ.

9. *Практически занаятия и упражнения.*

Занятия въ арсенала, упражнения на катеритѣ, миноносцитѣ и корабитѣ.

III година.

1. *Физика (механика).*

Голѣмина на въздушното пространство и налѣгане; разни барометри и употреблението имъ. Прибори и явления, основающи се на въздушното налѣгане. Пневматическа машина, нагнетателна машина. Плавание въ въздуха, поглѣщане на въздушнитѣ тѣла. Влажност на въздуха и явленията, които произлизатъ отъ нея. Свойства на газоветѣ, тежестъ на въздуха, атмосферно давление. Законъ на Мариота. Хероновъ фонтанъ, ле-

веръ, сифонъ съ постоянно и прекъснато течение, смукателна и църкателна помпа.

2. Парни машини.

Парни машини, устройство на парнитѣ машини, тѣхнитѣ части и принадлежности, подробно описание на машинитѣ и частитѣ имъ, тѣхното предназначение и действие. Чертание на частитѣ, съставляющи една парна машина. Устройство на фундаментитѣ и рамитѣ на машинитѣ. Теория на парата, нейното действие въ машинитѣ и подраздѣление на машинитѣ по начинъ, какъ парата работи въ тѣхъ. Подраздѣление на машинитѣ по двигателната материя, употребима да ги поставя въ действие. Охлаждане на парата, негово предназначение и апаратитѣ за охлаждане съ тѣхното описание и устройство, така и частитѣ имъ. Горящитѣ вещества, тѣхното употребление и качества. Подробно описание устройството на котлитѣ, тѣхнитѣ части и принадлежности, тѣхното предназначение и действие. Чертание на нѣкои отъ частитѣ. Гребнитѣ колела, гребниятъ винтъ и название тѣхнитѣ части, устройството имъ и предназначението имъ. Дейдвудна тржба и устройството ѝ.

3. Устави.

Повтаряние на всичкитѣ устави отъ I и II година.

4. Практически занятия и упражнения.

Занятия въ арсенала, на катеритѣ и параходитѣ.

Споредъ подробно цитираната по-горе програма, общиятъ видъ на програмата за унтеръ-офицерската морска школа — категория машинисти — при флотилията и морската часть, е билъ следниятъ:

I година	II година	III година
1. Аритметика 2. Алгебра 3. Геометрия 4. Физика 5. География 6. Български езикъ 7. Морско дѣло 8. Морска хигиена 9. Устави 10. Практически занятия и упражнения	1. Алгебра 2. Геометрия 3. Физика 4. Български езикъ 5. Кочегарно дѣло 6. Машинно дѣло 7. Чертание 8. Устави 9. Практически занятия и упражнения	1. Физика 2. Парни машини 1. Устави 4. Практически занятия и упражнения
Забележка. а) Презъ първата година ученицитѣ отъ всички категории ще учатъ заедно, а машиниститѣ на мѣсто учение на мачтата ще ходятъ въ арсенала. б) Презъ втората година ученицитѣ отъ всичкитѣ категории ще учатъ заедно само тия предмети, които сж еднакви.		

При това, за да бжде картината още по-ясна нека припомнимъ на кратко нѣкои параграфи отъ „Положението за унѣфъ-офицерската морска школа при флотилията и морската частъ“ (1892 г.), а именно:

§ 2. Приематъ се ученици свършили III прогимназиаленъ класъ и на възраст 15—18 години.

§ 3. Курса на школата е 3 години. Следъ това ученицитъ оставатъ на задължителна служба още 2 години (практика) и едвамъ тогава могатъ да се уволиятъ или постъпятъ на свърхсрочна служба.

§ 10. Занатията (годишнитъ) се дѣлятъ на два курса (периода): зименъ — на сухо и лѣтенъ — на парусния и другитъ кораби.

Тази програма за обучение остава въ сила до 1900 година, когато съ заповѣдъ по Военното ведомство № 82 отъ 1900 г. се обявява новото „Положение за попѣлване на флота съ войници техници“ *), придружено съ „Правилникъ за реда за приемането доброволци-ученици въ Машинното училище при флота и програма за обучението имъ“ и когато изобщо Машинното училище се обособява, оформява и добива приблизително сегашниятъ си видъ.

Ний нѣма да цитираме подробно новата програма за обучението защото тя е дадена изцѣло на стр. 24-27. Тукъ само ще припомнимъ, че вече курсътъ въ училището е 6 годишенъ (три години теория и три години практика) и че по това време сж се изучавали следнитъ предмети: Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия, Физика, География, Български езикъ, Морско дѣло, Морска хигиена, Кочегарно дѣло, Машинно дѣло, Парни котли, Парни машини, Чертание и Устави.

Презъ учебната 1900—1901 година сж били въведени и два нови предмета — Аритметика и Химия. Въ годишния отчетъ на началника на училището за учебната 1900—1901 г., който се съхранява въ новоформирания училищенъ музей, е запазена една литографирана седмична програма. Отъ нея се вижда, че разпредѣлението на времето е било така:

Предъ обѣдъ	6 ч. 20 м. до 6 ч. 50 м.	{	Ставане отъ сънь, миене, почистване помѣщенията и дрехитъ.
	6 ч. 50 м. до 7 часа		Сутришенъ прегледъ.
	7 ч. до 7 ч. 20 м.		Закуска.
	7 ч. 20 м. до 7 ч. 50 м.		Гимнастика
	8 ч. до 11 ч. 50 м.		Четири часа теорит. занятия.

*) Вижъ страница 23 и 24.

Следъ обѣдъ.	12 ч.	до 1 часа	Обѣдъ.
	1 ч.	до 2 часа	Отдохъ.
	2 ч. 15 м.	до 5 ч. 15 м.	Три часа практ. занятия въ уч. работилница, по корабитѣ и катеритѣ или строй.
	5 ч. 15 м.	до 6 часа	Почивка
	6 ч.	до 7 часа	Вечеря.
	7 ч.	до 7 ч. 30 м.	Първа вечерна провѣрка.
	7 ч. 30 м.	до 9 ч. 30 м.	Два часа за приготвяне на уроцитѣ за следния день.
	9 ч. 30 м.	до 10 часа	Втора вечерна провѣрка.
	10 ч.	до 6 ч. 20 м.	сутр. — Спане.

Все отъ сжщата седмична програма се вижда, че презъ учебната 1900—1901 г. сж били изучавани следнитѣ предмети:

I Курсъ	II курсъ	III курсъ
1. Аритметика 2. Алгебра 3. Геометрия 4. Български езикъ 5. География 6. Физика 7. Кочегарно дѣло 8. Машинно дѣло 9. Морско дѣло 10. Морска хигиена 11. Чертане 12. Устави	1. Алгебра 2. Геометрия 3. Български езикъ 4. Химия 5. Физика 6. Кочегарно дѣло 7. Машинно дѣло 8. Машинно чертане 9. Кочегарно чертане 10. Устави	1. Алгебра 2. Тригонометрия 3. Български езикъ 4. Физика 5. Химия 6. Кочегарно дѣло 7. Машинно дѣло 8. Машинно чертане 9. Кочегарно чертане 10. Устави

Презъ последующитѣ учебни години сж били въведенени последователно следнитѣ нови предмети:

1901—1902 г. — Механика, Съпротивление на материалитѣ, Електротехника, Газови двигатели.

1902—1903 г. — Локомотиви.

1903—1904 г. — Технология на материалитѣ.

Следъ признаването на Машинното училище за срѣдно техническо учебно заведение съ указъ № 90 отъ 30.XII.1904 година, е станало нужда да се ревизира учебната програма и да се попълни съ още нѣкои предмети. Въ 1906 година е отпечатана въ специална книжка отъ 52 страници, утвърдената отъ военния министеръ генералъ-майоръ Савовъ, „Програма по предметитѣ, преподавани въ Машинното училище при флота на Негово Величество“ *). Тази програма е била въ сила до учебната 1909—1910 г. Отъ нея ний изваждаме следната таблица за преподаванитѣ предмети въ тритѣхъ теоритически курса:

*) Варна, 1906 г. печатница Хр. Н. Войниковъ.

I курсъ	Колко часа седмично	II курсъ	Колко часа седмично	III курсъ	Колко часа седмично
1. Бълг. езикъ	2	1. Бълг. езикъ	1	1. Механика	3
2. Алгебра	4	2. Алгебра	2	2. Съпротивит. на материалитъ	2
3. Геометрия	2	3. Полска тригонометрия	2	3. Парни машини и локомотиви	6
4. Геометрическо чертане	2	4. Физика	2	4. Парни котли	2
5. Физика	2	5. Механика	2	5. Газови и вод. двигатели	2
6. Мор. хигиена	1	6. Парни машини	5	6. Технология	2
7. Морско дѣло	1	7. Парни котли	2	7. Електротехн.	3
8. Машинни елементи	4	8. Технология	2	8. Машинно чертане	4
9. Парни котли	3	9. Електротехн.	2	9. Устави	1½
10. Технология	3	10. Машинно чертане	4	10. Практич. занят.	14
11. Устави	1½	11. Устави	1½		
12. Практич. занят.	14	12. Практич. занят.	14		

Забележка: Презъ лѣтниятъ периодъ практическитѣ занятия за тритѣхъ курса сж по 38 часа седмично.

Въведената нова програма за обучение презъ 1910 година съ заповѣдь № 301 отъ 27. X*) малко се отличава отъ предишната. Споредъ нея въ училището сж постъпвали завършилитѣ IV гимназиаленъ класъ и курсътъ е билъ 7 години: 3 години теория, 2 години практика и 2 години задължителна свърхсрочна служба. Въ тритѣ теоритически курса сж изучвани следнитѣ предмети:

1. Черковна история; 2. Български езикъ; 3. Геометрия; 4. Тригонометрия; 5. Физика; 6. Химия; 7. Морска хигиена; 8. Алгебра; 9. Механика; 10. Съпротивление на материалитѣ; 11. Прикладна математика; 12. Технология; 13. Парни котли; 14. Парни машини; 15. Газови и водни двигатели; 16. Електротехника; 17. Чертане; 18. Морско дѣло; 19. Устави; 20. Практически занятия и 21. Инструментални машини.

Практически занятия сж се заключавали въ изучване практически огнярното дѣло, разглобяване и сглобяване на машинитѣ, прислужване на машинитѣ, изучване на ковачество, токарство, слесерство и литейство. Въ края на всѣка учебна година, както и по-рано, ученицитѣ държатъ изпитъ предъ комисия, назначена отъ началника на флота.

*) Подробности на новото положение и правилникъ вижъ на стр. 35--39

Презъ 1915 година, когато основитѣ на Машинното училище се здравяватъ, учебната програма претърпява ново измѣнение и подобрене*), обявено съ заповѣдъ по Военното ведомство № 86. Изучванитѣ предмети въ тритѣ теоритически курса на Машинното училище отъ 1915 година насетне, се виждатъ отъ следната таблица:

№	I курсъ	II курсъ	III курсъ
1	Български езикъ	Български езикъ	Български езикъ
2	Отечествена история	Френ. или Нѣм. езикъ	Френ. или Нѣм. езикъ
3	Алгебра	Алгебра	Алгебра
4	Геометрия	Геометрия	Аналичинна геометр.
5	Отечеств. география	Тригонометрия	Морска хигиена
6	Физика	Дескриптива	Парни машини
7	Химия	Физика	Парни котли
8	Френ. или Нѣм. езикъ	Химия	Механика
9	Парни машини	Парни машини	Технология
10	Парни котли	Парни котли	Електротехника
11	Технология	Механика	Газови и вод. двиг.
12	Електротехника	Технология	Съпрот. на материал.
13	Геометрич. чертание	Електротехника	Машинно чертание
14	Проекционно черт.	Машинно чертание	Устави
15	Устави	Устави	Практика въ арсен.
16	Морско дѣло	Морско дѣло	
17	Практика въ арсен.	Практика въ арсен.	

Тази програма остава въ сила до 1920 година, когато училището, като подѣление на флота, престана да бжде военно-морско училище, а премина подъ ведомството на Министерството на търговията, промишленността и труда, а въ последствие — подъ ведомството на Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ. За този следвоененъ, напълно съвремененъ, периодъ отъ живота на училището имаме напечатана обширна програма за обучение на ученицитѣ**).

За да се види какво се изучава сега въ Морското училище, ний ще дадемъ следната систематизирана извадка отъ въпросната програма, поправена споредъ даннитѣ на последната учебна 1930—1931 година.

*) Вижъ заповѣдъ по Военното ведомство № 86 отъ 1915 г. и новото „Положение за попълване на флота на Негово Величество съ машинисти-доброволци на страница 41—45.

**) „Програма за Морско машиния срѣденъ отдѣлъ (Морско машинно училище) I, II и III теоритически курсове“. Варна 1925 г. (Печатница на Морска Учебна Часть, 82 страници, цена 25 лв.).

№ по редъ	Изучавани предмети презъ периода 1930—1931 година					
	I курсъ	Колко часа седмично	II курсъ	Колко часа седмично	III курсъ	Колко часа седмично
1	Машинни елем.	3	Парни машини	4	Парни машини	4
2	Парни котли	2	Парни котли	2	Парни котли	2
3	Електротехника	2	Теорит. механика	2	Теорит. механика	1
4	Алгебра	2	Електротехника	2	Съпротив. на материалитъ	3
5	Стериметрия	1	Технология	2	Електр. и радиотехника	2
6	Тригонометрия	2	Газови двигатели	2	Технология	2
7	Физика	3	Алгебра	2	Газови двигатели	2
8	Химия	3	Дескрипт. геомет.	3	Алгебра	2
9	История	1	История	2	Аналит. геометр.	2
10	География	2	Български езикъ	3	География	2
11	Български езикъ	3	Френ. или Нѣмски езикъ	2	Български езикъ	2
12	Френ. или Нѣмски езикъ	2	Машинно черт.	2	Френ. или Нѣмски езикъ	2
13	Геометр. черт.	2	Морезнание	1	Машинно черт.	2
14	Морезнание	1	Физич. възпит. и мораль	4	Корабознание	1
15	Физич. възпит. и мораль	4	Практика въ уч. работилница	4	Физич. възпит., мораль и педагогия	4
16	Практика въ уч. работилница	4	Практика по морско дѣло и кабинетни занятия	3	Практика въ уч. работилница	4
17	Практика по морско дѣло и кабинетни занятия	3	Пѣние	4	Практика по морско дѣло и кабинетни занятия	3
18	Пѣние	4			Пѣние	4
	Всичко :	44		44		44

Споредъ тази, съществуваща сега, програма, която съ малки измѣнения и била въ сила цѣли 10 години, занятия сж произвеждани по 8 часа дневно (4 часа сутринъ и 4 часа следъ обѣдъ), освенъ въ сжбота, когато е имало само 4 часа занятия преди обѣдъ, а следобѣдното време въ сжбота, както и цѣлия недѣленъ день, се е оставялъ на разположение на ученицитъ за домакинска работа, самообразование и почивка. Независимо отъ това всѣки день следъ вечеря ученицитъ сж имали отъ 2 до 3 часа задължително занимание въ класъ за приготвяне на уроцитъ си за следния день.

За да дадемъ една още по-ясна представа за условията на обучението въ Морското училище по настоящемъ, считаме за умѣстно да приложимъ едно „Разписание за разпредѣление на времето за лѣтния периодъ презъ учебната 1930—1931 учебна година“ и една „Седмична програма за занятията съ ученицитъ“.

Разписание
за разпредѣленіе на времето за лѣтния периодъ
презъ учебната 1930—1931 година.

1. Ставане отъ сънь	5	ч.
2. Сутрененъ прегледъ и гимнастика	5 ³⁰	"
3. Закуска	6	"
4. Сборъ за класни занятия	6 ⁵⁵	"
5. Начало на класнитѣ занятия I часъ	7	"
6. Излизане отъ I часъ	7 ⁵⁰	"
7. Влизане въ II часъ	8	"
8. Излизане отъ II часъ	8 ⁵⁰	"
9. Влизане въ III часъ	9 ¹⁰	"
10. Излизане отъ III часъ	10	"
11. Влизани въ IV часъ	10 ¹⁰	"
12. Излизане отъ IV часъ	11	"
13. Обѣдъ	12	"
14. Смѣна на наряда	13	"
15. Отиване на занятия въ учеб. работилници	13 ³⁰	"
16. Сборъ за следобѣдни занятия	13 ⁵⁵	"
17. Започване следобѣднитѣ занятия	14	"
18. Завършване следобѣднитѣ занятия	18	"
19. Вечеря	18 ³⁰	"
20. Сборъ за вечернитѣ занятия	18 ⁵⁵	"
21. Начало на вечернитѣ занятия	19	"
22. Излизане отъ I часъ	19 ⁵⁰	"
23. Влизане въ II часъ	20	"
24. Излизане отъ II часъ	20 ⁵⁰	"
25. Вечерна провѣрка	21	"

Празднични дни:

1. Ставане отъ сънь	7	"
2. Сутриненъ прегледъ и гимнастика	7 ³⁰	"
3. Закуска	8 ¹⁵	"
4. Обѣдъ	12	"
5. Уволняване въ градски отпускъ I курсъ	13—19	"
6. Уволняване въ градски отпускъ II курсъ	13—20	"
7. Уволняване въ градски отпускъ III курсъ	14—20 ^{1/2}	"
8. Уволняване въ градски отпускъ начал- ствующитѣ лица	до 21	"

Програма за занятията съ учениците от Морското училище през учебната 1930/31 година.

Дни	Курсове	8—8 ¹⁸	9—9 ¹⁸	10—11	11 ¹⁸ —12	14—14 ¹⁸	15—15 ¹⁸	16 ¹⁸ —17	17 ¹⁸ —18	
Внедължко	I к.	П. котли	Бълг. ез.	Физика	П. машини	Физическа подготовка и морал		Геометрич. чертание		
	II а	Газ. двиг.	Алгебра	П. котли	Бълг. ез.			Морско дѣло	Френ. или Нѣмски	
	II б	Алгебра	Газ. двиг.	П. машини	П. Котли					
	III а	Бълг. ез.	П. машини	Съпр. мат.	Алгебра			Френ. или Нѣмски	Електротех.	
III б	П. машини	Съпр. мат.	Бълг. ез.	Газ. двиг.						
Вторникъ	I к.	Електротех.	Тригоном.	Химия	География	Практика въ учебната работилница				
	II а	Технолог.	Теор. мех.	П. машини	Бълг. ез.	Френ. или Нѣмски	Практика по морско дѣло и кабинетни занятия			
	II б	Теор. мех.	Технолог.	Бълг. ез.	П. машини					
	III а	Ан. геом.	П. машини	Електротех.	Механика	Физическа подготовка и морал		Машинно чертание		
III б	Бълг. ез.	Ан. геом.	Механика	Електротех.						
Сряда	I к.	Мор. дѣло	Химия	Бълг. ез.	П. машини			П ѣ н и е		
	II а	Дескрипт.	Геометр.	П. машини	Бълг. ез.					
	II б	Бълг. ез.	П. машини	Дескрипт.	Геометрия					
	III а	Газ. двиг.	Бълг. ез.	Корабостр.	Технология					
III б	П. машини	Газ. двиг.	Технология	Корабостр.						
Четвъртъкъ	I к.	Електротех.	Алгебра	Физика	История	Физическа подготовка		Френ. Нѣм.	Химия	
	II а	Дес. геом.	Бълг. ез.	Газ. двиг.	Електротех.	Практика въ учебната работилница				
	II б	Бълг. ез.	Дес. геом.	Електротех.	Газ. двиг.					
	III а	Съпр. мат.	П. машини	География	П. котли	Френ. или Нѣмски	Практика по морско дѣло и кабинетни занятия			
III б	Алгебра	Съпр. мат.	П. котли	География						
Петъкъ	I к.	География	Тригоном.	Бълг. ез.	П. машини	Френ. Нѣм.	Практика по морско дѣло			
	II а	История	Теор. мех.	П. машини	Алгебра					
	II б	Теор. мех.	История	Алгебра	Бълг. ез.		Физическа подготовка и морал		Машинно чертание	
	III а	Ан. геом.	П. машини	Съпр. мат.	Газ. двиг.		Практика въ учебната работилница			
III б	П. машини	Ан. геом.	Съпр. мат.	П. котли						
Събота	I к.	П. котли	Стериомет.	Алгебра	Физика	Свободно време за посещаване библиотеката и домакинска работа				
	II а	Електротех.	Технолог.	П. котли	П. машини					
	II б	Технолог.	Електротех.	П. машини	П. котли					
	III а	Алгебра	П. котли	География	Технология					
III б	П. машини	Алгебра	Технология	География						

Сега следъ откриването на мореходниятъ отдѣлъ на морското училище предстои да влѣзе въ сила новъ правилникъ за училището и нова учебна програма за двата отдѣла на Морското училище — Мореходниятъ и Техническиятъ—, която ще бжде доста видоизмѣнена отъ настоящата съ огледъ да се обърне внимание по-вече на практическото обучение на ученицитѣ и да се задоволятъ съвременнитѣ нужди и разбирания за целитѣ и задачитѣ на съвременното Морско училище, създадено съ законъ отъ 1929 година,*) което тепърва ще се реорганизира или по-право — организира.

*) Указъ № 670 отъ 15 юлий 1929 година (Държавенъ вестникъ бр. 93 отъ 1929 година.)

3. НАЧАЛНИЧЕСКИ, ВЪЗПИТАТЕЛСКИ И ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВЪ ПРЕЗЪ 50 ГОДИШНОТО СЖЩЕСТВУВАНЕ НА УЧИЛИЩЕТО.

Поради липса на архива и други сигурни източници, ний не можемъ да дадемъ пъленъ и точенъ списъкъ на началниците, възпитателитъ и преподавателитъ презъ време на 50 годишното сжществуване на Морското училище. Отъ 1900 година насамъ — за последнитъ 30 години — ний имаме доста точни данни по въпроса за началническия, възпитателския и преподавателския съставъ, но за първитъ 20 години — отъ 1881 до 1900 година — тѣзи данни не сж напълно сигурни и точни, тъй като бѣше необходимо тѣ да се попълватъ отъ написанитъ спомени по случай 50 годишниятъ юбилей на Морското училище или чрезъ специални устни и писменни разпити и запитвания — за да се възстановятъ нѣкои праздноти или за да се уяснятъ нѣкои несъобразности. Следъ тия продължителни проучвания, справки, разпити и съпоставяния, ние считаме, че списъцитъ, които даваме по-долу сж много близки къмъ действителността и че ако има нѣкои неточности и непълноти, тѣ все пакъ сж незначителни и се отнасятъ главно за времето до 1900 година.

Въ желанието си да имаме въ бждеще единъ напълно точенъ списъкъ на началническия, възпитателския и преподавателския съставъ въ Морското училище отъ основаването му до днесъ, ние молимъ всички, които биха забелязали нѣкои непълноти и неточности да съобщятъ веднага писмено своитъ бележки въ канцеларията на Морското училище, като ги подкрепятъ и съ необходимитъ пояснения, цитати и извадки отъ съответнитъ официални документи и книжа.

Следъ тия предварителни бележки, нека пристѣпимъ къмъ третата точка отъ нашия отчетъ за 50 годишниятъ животъ на Морското училище — Последователнитъ списъци на началници, възпитатели и преподаватели.

Преди това, обаче, трѣбва да напомнимъ, че презъ 1911 година, тъкмо въ навечерието на Балканската война се формира въ флота Учебна часть, въ която като подѣления влѣзоха Машинното училище и Специалнитъ школи. Учебната часть, като часть отъ флота сжществува и до днесъ. Първоначално, началника на Машинното училище е билъ сжщевременно и началникъ на Учебната часть. Въ послѣствие, обаче, отъ 1915 година насетне, когато учебното дѣло въ флота се канализира, разрастна и осмисли и когато влѣзе въ сила Временното положение за управлението на морскитъ части, за началникъ на Учебната часть се назначаваше единъ щабъ офицеръ.

Ето последователния списъкъ на началниците на Учебната часть отъ 1912 година насамъ *).

№	Чинъ	Име и презиме	Отъ кога е билъ началникъ на Учебната часть	До кога е билъ началникъ на Учебната часть	Колко време е началствувалъ въ частята
1	К-нъ л-тъ	Дим. Ковачевъ	9.I.1912	9.X.1912	— 9 м.
2	К-нъ л-тъ	Рашко Серафимовъ	12.IX.1913	2.XII.1913	— 3 м.
3	К-нъ л-тъ	Борисъ Поповъ	2.XII.1913	30.XI.1916	3 г.
4	Лейтенантъ	Алекс. Маноловъ	30.XI.1916	10.V.1917	— 5 м.
5	Капит. II р.	Недѣлчо Недевъ	10.V.1917	29.IX.1919	2 г. 4 м.
6	Капит. II р.	Димитъръ Альовъ	29.IX.1919	27.X.1919	1 м.
7	Капит. II р.	Димитъръ Фичевъ	16.I.1920	1.XII.1927	7 г. —
8	Капит. I р.	Борисъ Стателовъ	(9.XI.1919 1.XII.1927	16.I.1920 до сега	3 г. 10 м.

Капитанъ-лейтенантъ
Димитъръ Ковачевъ,
началникъ на Морска учебна
часть (9.I. — 9.X.1912 г.) и начал-
никъ на Машинното училище
(27.X.1908 — 15.II.1910)

Кап.-лейтенантъ Рашко Серафимовъ,
началникъ на Морската учебна
часть и началникъ на Машинното
училище (12.IX. — 2.XII.1913 г.).
Преподавателъ въ същото учи-
лище (1900—1905 г.) по алгебра,
геометрия и тригонометрия.

*) Отъ 1912 до 1915 година началниците на Машинното училище бѣха едно-
временно и началници на Учебната часть.

Капитанъ-лейтенантъ
Борисъ Поповъ,
началникъ на Учебна часть (2.XII.
1913—30.XI.1916 г.), началникъ на
Машинното училище (2.XII.1913—
—20.VIII.1914г.) възпитателъ (1900—
1901 г.) и преподавателъ
(1900—1906 г.).

Капитанъ-лейтенантъ
Александъръ Маноловъ
началникъ на Учебната часть (30.
XI.1916—10.VI.1917 г.) и възпита-
тель въ Машинното училище
(1908—1909 г.).

Капитанъ II рангъ
Недѣлчо Недевъ
началникъ на Учеб. часть (10.V.1917
—29.IX.1919 г.) и преподавателъ въ
Машинното училище (1905—1919 г.)
по електротехника.

Капитанъ II рангъ
Димитъръ Фичевъ,
началникъ Морска учебна часть
(16.I.1920—1.XII.1927 г.) и препода-
вателъ въ Машинното училище
(1922—1925 г.) по електротехника.

СПИСЪКЪ
на началниците на Морското училище презъ 50 годишното
существоване на училището*).

№ по редъ	Звание и чинъ	Име, презиме и фамилия	Билъ началникъ на училището		Началствувалъ въ училището въ продължение на
			Отъ	До	
1	Инж. м. лейт.	Машининъ	1881	1883	— 6 м.
2	Инж. м. лейт.	Изотовъ	1883	8.XI.1884	
3	Инж. м. лейт.	Павелъ Дим. Кузмиски	8. XI. 1884	1884	
4	Инж. м. пор.	Матвей Никол. Голопятниковъ	1884	23.I.1885	
5	Мех. мич. I р.	Константинъ Радоевъ Божковъ	23. I. 1885	10.IX.1885	2 г. —
			17.XII.1885	5.IV.1886	
			1899	1900	
6	Мех. II разр.	Алексей Надеинъ	15.IX.1885	22.XI.1885	— 2 м.
7	Механикъ	Алекс. Булигинъ	22.XI.1885	17.XII.1885	— 1 м.
8	Мичманъ I р.	Луцки	5.IV.1886	3.XI.1886	— 7 м.
9	Мичманъ I р.	Владимиръ Кисимовъ	3 XI.1886	?1888	7 г.—
10	Капитанъ	Методи Ст. Бойчевъ	1888	1895	
11	Лейтенантъ	Станчо Димитриевъ	1895	1896	
12	Мичманъ I р.	Стефанъ Абаджиевъ	1896	1897	
13	Мичманъ I р.	Дим. Карамаяждраковъ	1897	1897	5 г. 6 м.
14	Мичманъ I р.	Никола Поповъ	1898	1898	
15	Мичманъ I р.	Симионъ Винаровъ	1898	1899	
16	Инж. м. лейт.	Тодоръ Соларовъ	26.IX.1900	14.III.1906	
17	Кап.-лейтен.	Димитъръ Добревъ	14.III.1906	27.X.1908	2 г. 7 м.
18	Кап.-лейтен.	Димитъръ Ковачевъ	27.X.1908	15.II.1910	2 г. 1 м.
			9. I. 1912	9.X.1912	
19	Кап.-лейтен.	Иванъ Ангеловъ	15.II.1910	9. I. 1912	1 г. 11 м.
20	Кап.-лейтен.	Рашко Серафимовъ	12.IX.1913	2.XII.1913	— 3 м.
21	Кап.-лейтен.	Борисъ Поповъ	2.XII.1913	20.VIII.1914	— 9 м.
22	Лейтенантъ	Георги Антоновъ	20.VIII.1914	5.VIII.1915	1 г. —
23	Лейтенантъ	Кирилъ Светогорски	6.VIII.1915	16. I. 1919	3 г. 6 м.
24	Кап.-лейтен.	Иванъ Михайловъ	16. I. 1919	19.VII.1920	4 г. 10 м.
			1. IV. 1921	1.VIII.1924	
25	Лейтенантъ	Василъ Игнатовъ	10.VII.1920	1. I. 1921	— 5 м.
26	Лейтенантъ	Борисъ Станевъ	1. I. 1921	1.IV.1921	— 4 м.
27	Кап.-лейтен.	Георги Славяновъ	1.VIII.1924	26.XI.1926	2 г. 3 м.
28	Кап.-лейтен.	Петъръ Кашлакевъ	26.XI.1926	16.XII.1927	1 г. 1 м.
29	Капитанъ II р.	Тодоръ Тодоровъ	16.XI.1927	1.XII.1928	1 г. —
30	Капитанъ II р.	Сава Н. Ивановъ	1.XII.1928	до сега	2 г. 8 м.

*) На следнитъ страници даваме портретитъ на всички началници, възпитатели и преподаватели въ училището съ изключение на тия, които не ни сж изпратени и не сме могли да ги намеримъ.

Инж. мех. мичманъ I р.
Конст. Радоевъ Божковъ,
началникъ на Морската техническа
школа (1885 — 1886 г.) и препода-
вателъ по физика и геометрия
(1885—1907 г.).

Капитанъ Методи Стояновъ Бойчевъ,
началникъ на Машинната школа
(1888 — 1895 г.) и преподавателъ
(1888—1900 г.) по аритметика, гео-
метрия, български езикъ и строево
образование.

Лейтенантъ Станчо Димитриевъ,
началникъ на Морското техниче-
ско училище (1895—1896 г.) и пре-
подавателъ (1888—1896 г.) по ари-
метика и български езикъ.

Мичманъ II р.
Димитъръ Карамейдраковъ,
началникъ на Морската техниче-
ска школа (1897) и преподавателъ
(1891 — 1898 г.) по алгебра и гео-
метрия.

Личманъ I. P. Самсоновъ Винаровъ,
началникъ на Морската техническа
школа (1898—1899 г.) и препода-
вателъ (1899—1903 г.) по алгебра
и тригонометрия.

Инженеръ-мех. лейтенантъ
Годоръ Соларовъ,
Началникъ на Машинното учили-
ще (26.IX.1900—14.III.1906 г.) и пре-
подавателъ (1888—1907 г.) по ог-
нярно дѣло, машинно дѣло и ма-
шинно чертане.

Капитанъ-лейтенантъ
Димитър Добревъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (14.III.1906—27.XI.1908 г.) и пре-
подавателъ по химия, география
и история.

Капитанъ-лейтенантъ
Иванъ Ангеловъ,
началникъ Машинното училище
(15.II.1910—9.I.1912 г.) и препода-
вателъ по морско дѣло.

Лейтенантъ Георги Антоновъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (20.VIII.1914 — 5.VIII.1915 г.) и
преподаватель по морско дѣло.

Лейтенантъ Кирилъ Светогорски,
началникъ на Машинното учили-
ще (6.VIII.1915 — 16.I.1919 г.), възпи-
татель въ училището (1913—1915 г.)
и преподаватель по морско дѣло.

Капитанъ-лейтенантъ
Иванъ Михайловъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (16.I.1919 — 19.VIII.1920 г.) и
(1.IV.1921 — 1.VIII.1924 г.) и препода-
ватель по морско дѣло.

Лейтенантъ Василь Игнатовъ,
началникъ на Машинното учи-
лище (10 VII. 1920—1.I.1921 г.)

Лейтенантъ Борисъ Станевъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (1.1.1921—1.IV.1921 г.) и възпи-
татель въ сѣщото презъ 1915 г.

Капитанъ-лейтенантъ
Георги Славяновъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (1.VIII.1924—26.XI.1926 г.).

Капитанъ-лейтенантъ
Петъръ Кашлаковъ,
началникъ на Машинното учили-
ще (26.XI.1926—16.XII.1927 г.) и пре-
подавателъ (1906—1926 г.) по пар-
ни котли и машини, технология и
машинно чертане.

Капитанъ II р. о. з. Тодоръ Тодоровъ,
началникъ на Морското машинно
училище (16.XII.1927—1.XII.1928 г.)
и възпитатель въ сѣщото (1911—
1912 г.)

Капитанъ II р. о. з.
Сава Н. Ивановъ
началникъ на Морското училище
отъ 1.XII.1928 г. до сега.

СПИСЪКЪ
на възпитателитъ*) въ Морското училище презъ 50 годишното
существоване на училището.

№ по редъ	Чинъ	Име и фамилия	Възпитаникъ ли е на учи- лището или не	Билъ възпитателъ въ въ училището		Прослужено време въ училището
				Отъ	До	
1	Мичм. I р.	Борисъ Поповъ	Не	16. X. 1900	30. VIII. 1901	1 г. 10 м.
2	Мичм. I р.	Констан. Костовъ	"	6. X. 1901	24 IX. 1903	1 г. 11 м.
3	Мичм. II р.	Владим. Касабовъ	"	5. X. 1903	1. X. 1906	3 г. —
4	Мичм. II р.	Георги Куповъ	"	1. XI. 1906	5. IX. 1907	— 10 м.
5	Мичм. I р.	Каракашевъ	"	5. IX. 1907	5. IX. 1908	1 г. —
6	Мичм. I р.	Александ. Маноловъ	"	5. IX. 1908	4. X. 1909	1 г. 1 м.
7	Мичм. I р.	Александ. Тодоровъ	"	4. X. 1909	24. IV. 1911	1 г. 6 м.
8	Мичм. I р.	Тодоръ Тодоровъ	"	30. X. 1911	1. I. 1912	— 2 м.
9	Мичм. I р.	Страшим. Асеновъ	"	1. VI. 1912	17. IX. 1912	— 4 м.
10	Мичм. I р.	Кир. Светогорски	"	19. XI. 1913	7. I. 1915	1 г. 4 м.
11	Мичм. I р.	Борисъ Станевъ	"	3. VII 1915	10. IX. 1915	— 2 м.
12	Поручикъ	Христо Петровъ	"	1917	1917	
13	Подпор.	Борисъ Неновъ	"	1917	1917	
14	Оф. канд.	Юрий Головинъ	"	1917	1917	

*) Отъ 1900 до 1915 година въ училището е назначаванъ единъ младши офицеръ за помощникъ на началника на училището, който е билъ и възпитателъ. Отъ 1915 година помощникъ началникъ на училището не е имало, а сж назначавани по единъ възпитателъ за всѣки курсъ или всичко — трима възпитатели.

15	Мичм. II р.	Весел. Дремджиевъ	Да	1. I. 1918	19. V. 1918	— 5 м.
16	Оф. канд.	Георги Славовъ	"	1919	1919	
17	Мичм. I р.	Георги Бангеевъ	"	23. XI. 1918	23. VII. 1920	1 г. 10 м.
18	Оф. канд.	Дим. Фурнаджиевъ	"	5. III. 1920	2. VII. 1920	— 5 м.
19	Мичм. II р.	Василъ Мишляковъ	"	10. IV. 1921	23. V. 1922	1 г. 1 м.
20	Мичм. I р.	Кирилъ Зашевъ	"	1. IV. 1920	23. V. 1922	2 г. 2 м.
21	Мичм. I р.	Кръстю Ганевъ	"	(1. VIII. 1920	1. IV. 1922)	
22	Мичм. I р.	Павелъ Павловъ	"	(16. V. 1925	11. V. 1926)	2 г. 8 м.
23	Мичм. I р.	Павелъ Павловъ	"	1. IX. 1921	15. VIII. 1923	1 г. 11 м.
24	Мичм. I р.	Стефанъ Власевъ	"	3. II. 1921	23. V. 1922	1 г. 4 м.
25	Мичм. II р.	Димит. Карагьозовъ	"	23. IX. 1922	22. V. 1925	2 г. 8 м.
26	Поруч. о.з.	Димитъръ Енчевъ	Не	13. VIII. 1921	24. VIII. 1922	— 8 м.
27	Кап. о.з.	Георги Савовъ	"	16. V. 1923	25. V. 1927	4 г. —
28	Мичм. II р.	Сим. Никодимовъ	"	20. III. 1924	9. VI. 1926	2 г. —
29	Мичм. I р.	Крумъ Габровски	Да	11. VIII. 1923	11. VIII. 1924	1 г. —
30	Мичм. II р.	Стефанъ Цаневъ	Не	1. VIII. 1924	10. IV. 1928	3 г. 8 м.
31	Мичм. II р.	Василь Кировъ	Да	17. V. 1926	21. X. 1927	1 г. 4 м.
32	Мичм. II р.	Бор. Вариклечковъ	"	1. VIII. 1927	21. VI. 1928	— 11 м.
33	Мичм. I р.	Слави Славовъ	"	11. V. 1927	2. VII. 1928	1 г. 1 м.
34	Мичм. I р.	Атан. Шалапатовъ	Не	11. V. 1928	до сега	3 г. 3 м.
35	Мичм. I р.	Вален. Паспалеевъ	Да	11. V. 1928	до сега	3 г. 3 м.
	Мичм. II р.	Петъръ Рашеевъ	"	25. V. 1928	до сега	3 г. 3 м.

Мичманъ II р. Константинъ Костовъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (6.X.1901—24.IX.1903 г.)

Мичманъ I р. Владимиръ Касабовъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (5.X.1903—1.X.1906 г.) и пре-
подавателъ по морско дѣло, бъл-
гарски езикъ и уставы.

Мичманъ II р. Георги Куповъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (1.XI.1906—5 IX.1907 г.) и пре-
подавателъ (1911—1915 г.) по
електротехника.

Мичмана I р. Александър Тодоровъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (4.X.1909—24 IV.1911 г.).

Мичманъ I р. Страхимир Асеновъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (1.VI.1912—17.IX.1912 г.).

Поручикъ Христо Петровъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище презъ 1917 г.

Подпоручикъ Борисъ Неновъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище презъ 1917 г. и преподава-
тель (1917—1919 г.) по парни ма-
шини и технология.

Оф. кандидатъ Юрий Головинъ,
възпитателъ въ Машинното
училище презъ 1917 г.

Мичманъ II р. Веселий Треджиевъ,
възпитанъ въ на машинното учи-
лище и възпитателъ въ него
(1. I. 1918—9 V. 1918 г.)

Офиц. кандидатъ Георги Славовъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
презъ 1919 г.

Мичманъ I р. Георги Бангевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитател въ сжщото
(23.XI.1918—23.VII.1920 г.).

Офицерски кандидатъ
Димитър Фурладжievъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитател въ сжщото
(5.III.1920—2.VII.1920 г.).

Мичманъ II р. Васил Мисляковъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитател въ сжщото
(10.IV.1921—23.V.1922 г.).

Мичманъ Кирил Зъзевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитател въ сжщото
(1.IV.1920—23.V.1922 г.).

Мичманъ I р. Павелъ Павловъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (1.IX.1921—15.VIII.1923 г.)

Мичманъ I р. Стефанъ Власевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
(3.II.1921—23.V.1922 г.)

Мичманъ I р. Димитъръ Карагюзевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
(23.IX.1922—22.V.1925 г.)

Мичманъ II р. Димитъръ Енчевъ,
възпитателъ въ Машинното учи-
лище (13.VIII.1921—24.VIII.1922 г.)

Поручикъ о. з. Георги Савовъ,
възпитателъ въ Морското машин-
но училище (16.V.1923—25.V.1927 г.).

Капитанъ о. з. Симеонъ Никодимовъ,
възпитателъ въ Морското машин-
но училище (20.III.1924—9.VI.1926 г.).

Мичманъ II р. о. з. Крумъ Габровски,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сщщото
(11.VIII.1923—11.VIII.1924 г.).

Мичманъ I р. о. з. Стефанъ Цаневъ,
възпитателъ въ Морското машин-
но училище (1.VIII.1924—10.IV.1928 г.).

Мичманъ II р. о.з. Василь Кировъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
(17.V.1926—21.X.1927 г.)

Мичманъ II р. о.з. Борисъ Вариклечковъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
(1.VIII.1927—21.VI.1928 г.)

Мичманъ II р. о.з. Слави Славовъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище и възпитателъ въ сѣщото
(11.V.1927—3.VII.1928 г.)

Мичманъ I р. о.з. Атанасъ Шалапатовъ,
възпитателъ въ Морското учили-
ще и преподавателъ по морско
дѣло, физическо възпитание и
мораль.

Мичманъ I р. о. з.
Валентинъ Паспалеевъ,
възпитаникъ на морското училище,
възпитателъ въ сѣщото и преподавателъ по морско дѣло, физическо възпитание и мораль отъ 25.V.1928 г. и до сега.

Мичманъ II рангъ о. з.
Петъръ Рашеевъ,
възпитаникъ на Морското училище,
възпитателъ въ сѣщото и преподавателъ по морско дѣло, физическо възпитание и мораль отъ 25.V.1928 г. до сега.

СПИСЪКЪ

На преподавателитѣ отъ Морското училище презъ 50 годишното сѣществуване на училището.

№ по редъ	Звание, чинъ, име и фамилия	Възпитаникъ ли е на училището или не	Отъ коя до коя година е преподавателъ	По кои предмети е преподавалъ
1	Кап. лейт. Алек. Егоровичъ	Не	1881—1884	Аритметика, Граматика и Чергание.
2	Инж.-механ. Машининъ	"	1881—1883	Практически занятия.
3	Инж.-мех. Павелъ Димитриевичъ Кузмински	"	1881—1884	Геометрия и Огнярно дѣло.
4	Инж.-механикъ Батушкинъ	"	1881—1884	Машинно дѣло.
5	Механикъ Яксинъ	"	1882—1884	Машинно чертане, Лесарство и Стругарство.
6	Механикъ Мозисъ	"	1882—1884	Машинно дѣло.
7	Капит.-лейтенантъ Пелъ	"	1882—1884	Руски езикъ.
8	Мичм. I р. Констан. Радоевъ Божковъ	"	1885—1906	Механика, Физика и Геометрия.
9	Механикъ Булигинъ	"	1885—1888	Практически занятия.
10	Мичманъ I р. Кисимовъ	"	1886—1889	Аритметика, Геометрия, История и Български езикъ.
11	Мичманъ Гостоприемовъ	"	1886—1890	Геометрия и Физика.
12	Подпоручикъ Матеевъ	"	1886—1887	Аритметика и Законъ Божи.

13	Инженеръ.-мех. Марковичъ	Не	1888—1891	Парни машини, Парни котли и Чертанье.
14	Механикъ Надейнъ	"	1888—1890	Практически занятия.
15	Инж.-мех. лейт. Т. Соларовъ	"	1888—1906	Машинно дѣло, Огнярно дѣло и Чертанье.
16	Механикъ Бауеръ	"	1888—1890	Практически занятия.
17	Мичманъ I р. Станчо Димитровъ	"	1888—1890	Аритметика и Български езикъ.
18	Капитанъ Методи Бойчевъ	"	1888—1895	Български ез., Аритм., Геом. и Физика
19	Мичманъ II р. Дим. Карамандраковъ	"	1891—1892	Алгебра и Геометрия.
20	Механикъ Гройсъ	"	1891—1896	Прикитически занятия и Чертанье.
21	Поручикъ Ник. Поповъ	"	1891—1895	Устави и Строеви занятия.
22	Инженеръ Петковъ	"	1891—1900	Парни машини, Парни котли, Физика и Практически занятия.
24	Подпоручикъ Ивановичъ	"	1891—1892	Аритметика.
24	Подпоручикъ Луковъ	"	1892—1894	Български езикъ.
25	Подпоручикъ Ковачевъ	"	1892—1894	Строеви занятия.
26	Д-ръ Станкеевичъ	"	1892—1894	Морска хигиена.
27	Мичм. I р. Михаилъ Поповъ	"	1894—1895	Аритметика.
28	Мичм. I р. Йорданъ Минковъ	"	1894—1898	Български езикъ и Морско дѣло.
29	Капитанъ Даневъ	"	1895—1896	Строеви занятия и Гимнастика.
30	Мичманъ I р. Ст. Абаджиевъ	"	1895—1899	Устави.
31	Мичм. I р. Никола Лафчиевъ	"	1895—1899	Алгебра и Геометрия.
32	Мичм. I р. Дим. Альовъ	"	1895—1900	Електротехника и Аритметика.
33	Д-ръ Марковъ	"	1895—1899	Морска хигиена.
34	Лейтенантъ Хитровъ	"	1896—1899	География и Български езикъ.
35	Механикъ мичманъ II р. Иосифъ Щрасеръ	"	1896—1900	Машинни елементи и Чертанье.
36	Мичманъ I р. Цонаковъ	"	1899—1900	Морско дѣло и Устави.
37	Механикъ А. Тодоровъ	"	1899—1900	Машинни елементи.
38	Мичм. I р. Сим. Винаровъ	"	1899—1903	Алгебра и Тригонометрия.
39	Санит. капит. Д-ръ Флори	"	1900—1906	Морска хигиена.
40	Мичманъ I р. Рашко Серафимовъ	"	1900—1905	Алгебра, Геометрия и Тригонометрия.
41	Лейтен. Борисъ Поповъ	"	1900—1906	География, Български езикъ, Морско дѣло, Устави и Строеви занятия.
42	Подпоручикъ Шойлевъ	"	1900—1902	Машинно дѣло и Машинно чертанье.
43	Механикъ Илия Христовъ	"	1900—1905	Механика, Якоствъ на материалитъ и Практически занятия.
44	Инструкт. Алфонсъ Брюнъ	"	1900—1906	Практически занятия

45	Инструкторъ Брикнеръ	Да	1900—1906	Практически занятия.
46	Инж. Владимиръ Велчевъ	Не	1901—1906	Електротехника, Газови и водни двигатели
47	Мичманъ II р. Костовъ	Не	1901—1906	География, Български езикъ, Морско дѣло, Устави и Строеви занятия.
48	Пом. мех. Ангелъ Петровъ	Да	1902—1925	Практически занятия.
49	Мичманъ II р. Владимиръ Касабовъ	Не	1903—1906	Български езикъ, Морско дѣло, Устави и Строеви занятия.
50	Корабостроителъ Иванъ Родевъ	"	1903—1917	Технология, Трюмна хидраул., Френски езикъ и Чертане.
51	Мех. II кл. Г. Димитровъ	Да	1901—1905	Практически занятия.
52	Лейт. Недѣлчо Недевъ	Не	1905—1910	Електротехника.
53	Механикъ II класъ Александъръ Христовъ	"	1906—1916	Парни машини, Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Физика и Чертане.
54	Цачо Геновъ	"	1905 до сега	Математ., Физика и Чертане.
55	Дѣломайсторъ Поповъ	"	1905—1906	Пактически занятия.
56	Мичм. II р. Георги Куповъ	"	1906—1915	Електротехника, Морско дѣло, Устави и Строеви занятия.
57	Антонъ Байчевъ	"	1906—1917	Български езикъ
58	Добри Христовъ	"	1906—1909	Пѣние и Музика
59	Мех. Петъръ Кашлакевъ	"	1906—1926	Парни котли, Парни машини, Технология и Чертане.
60	Майоръ инж. Селяновски	"	1906—1909	Якостъ на материалитѣ
61	Поручикъ Д-ръ Савовъ	"	1906—1908	Морска хигиена.
62	Свещеникъ Ханджиевъ	"	1906—1912	Законъ Божи.
63	Кап.-лейтенантъ Димитъръ Добревъ	"	1906—1908	Химия, История и География.
64	Мичманъ I р. Александъръ Маноловъ	"	1908—1910	Устави и Строево образование.
65	Инж.-корабостроит. Карлъ Трънка	"	1908—1911	Технология и Съпротивление на материалитѣ.
66	Александъръ Кръстевъ	"	1908—1914	Пѣние и музика.
67	Мичм. II р. Тод. Тодоровъ	"	1909—1911	Устави и Строево образование.
68	Кап.-лейт. Ив. Ангеловъ	"	1909—1910	Морско дѣло.
69	Инжен.-мех. Александъръ Божковъ	"	1911—1913	Корабостроение и Газ. двигатели.
70	Несторъ Ивановъ	"	1913—1916	Физика и Химия.
71	Механ. Тодоръ Стоиловъ	Да	1913—1924	Парни котли, Газови двигат., Технология и Якостъ на материалитѣ
72	Мичм. I р. Влад. Обрешковъ	Не	1913—1915	Морско дѣло.
73	Цаневъ	"	1913—1915	Нѣмски езикъ.
74	Добри Ивановъ	"	1913—1916	Френски езикъ.

74	Велко Петрушевъ	Не	1913 до сега	Практич. занятия по ковачество.
75	Илия Веновъ	"	1914—1915	Отечеств. история.
76	Карлъ Шкорпилъ	"	1914—1917	География и Дескр. геометрия.
77	Мичм. I р. Георги Буковъ	"	1914—1919	Машин. елементи.
78	Лейтенантъ Антоновъ	"	1914—1917	Морско дѣло.
79	Мичманъ II р. Василь Пачемановъ	"	1915—1916	{ Парни машини, Газови двигатели и Маш. чертание.
80	Мичм. I р. Георги Неновъ	"	1915—1919	Газ. двигатели, Механика, Технология и Парни машини.
81	Василь Ставревъ	"	1916—1921	Български езикъ и Нѣмски езикъ.
82	Иванъ Гюлмезовъ	"	1916—1925	Химия.
83	Инженеръ Иванъ Сивковъ	Да	1915—1916	Механика, Нѣмски ез. и Чертание.
84	Алфредъ Ахтербергъ	Не	1917—1919	Нѣмски езикъ.
85	Херманъ Хьолтерсъ	"	1917—1919	Нѣмски езикъ.
86	Поруч. Василь Петрановъ	"	1917—1921	Електротехника.
87	Подпор. Борисъ Неновъ	"	1917—1919	Парни машини и Технология.
88	Оф. канд. Димитъръ Дудевъ	Да	1918—1919	Устави.
89	Лейт. Манолъ Ивановъ	"	1915—1919	Практич. занятия.
90	В. Гочевъ	Не	1918—1919	География.
91	Мичманъ II р. Дамянъ Бакърджиевъ	Да	1918—1921	{ Парни машини и Парни котли.
92	Юрданъ Тодоровъ	Не	1918—1926	Пѣние.
93	Алоисъ Бюнтеръ	"	1918—1926	Гимнастика.
94	Отецъ Иванъ Войновъ	"	1919—1922	История.
95	Стойанъ Загорчиновъ	"	1919—1927	История и Френски езикъ.
96	Мичм. II р. П. Недѣлчевъ	Да	1919—1921	Парни машини, Парни котли и Чертание.
97	Василь Атанасовъ	Не	1919—1930	География, Физика и Чертание.
98	Пантелей Константиновъ	"	1920—1921	История.
99	Константинъ Стателовъ	"	1920—1922	Физика.
100	Кап. II р. Сава Стефановъ	"	1920—1924	Електротехника.
101	Инж. Юрданъ Илковъ	"	1920—1922	Електротехника.
102	Мичм. инж.-корабостроит. Протаси Пампуловъ	Да	1920—1921	Механика.
103	Мичм. I р. Койчо Георгиевъ	Не	1920 до сега	Парни котли, Парни машини, Механика и Чертание.
104	Георги Георгиевъ	"	1920 до сега	Български езикъ и История.
105	Лейтен. Христо Василевъ	Да	1920—1924	Газови двигатели.
106	Димитъръ Парушевъ	Не	1920—1925	Химия.
107	Христо Петровъ	"	1921—1923	Геометрия.
108	Кап.-лейт. Ив. Михайловъ	"	1921—1922	Морско дѣло

109	Методи Ивановъ	Не	1921 до сега	Математика, Механика, География и Чертание
110	Атанасъ х. Николовъ	"	1922—1923	Химия.
111	Христо Витановъ	"	1922—1925	Математика и Физика.
112	Инж. Боянъ Божиновъ	"	1922—1923	Механика и Технология
113	Петъръ Ивановъ	Да	1922 до сега	Практически занаятия.
114	Христо Вълковъ	Не	1922 до сега	Практически занятия по моторно дѣло.
115	Коста Стоевъ	"	1922 до сега	Практически занятия по шлосерство.
116	Кап. II р. Дим. Фичевъ	"	1922—1925	Електротехника.
117	Инж. Констант. Давидовъ	"	1923 до сега	Парни машини, Газ. двигатели, Механика и Корабостроение.
118	Зап. кап. Иосифъ Клайя	"	1923—1926	Нѣмски езикъ.
119	Инж. Александъръ Левковъ	"	1923—1930	Корабостроение, Съпрот. на материал. и Чертание.
120	Димо Поповъ	"	1923 до сега	Химия, Технология и Нѣмски езикъ.
121	Андрей Джоговъ	"	1923 до сега	Френски езикъ.
122	Д-ръ Констант. Свраковъ	"	1924—1928	Нѣмски езикъ.
123	Панайотъ Желѣзовъ	"	1924 до сега	Практически занятия—Стругарство.
124	Иванъ Стефановъ	"	1925—1926	Пѣние.
125	Лейтенантъ Илия Куневъ	Да	1925—1926	Практически занятия.
126	Инж. Данаилъ Поповъ	Не	1925—1926	Електротехника.
127	Иванъ Стояновъ	"	1925—1927	История.
128	Капелм. П. Касабовъ	"	1925—1930	Пѣние и музика.
129	Инж. Стилианъ Стефановъ	"	1926 до сега	Пар. маш., Пар. котли, Съпротив. на матер. и Чертание.
130	Георги Чизмаровъ	"	1927—1929	История.
131	Лейт. Юрданъ Панайотовъ	Да	1927—1930	Практически занятия.
132	Инж. Никола Вълчевъ	Не	1927—1930	Електротехника.
133	Мичм. I р. Ат. Шалапатовъ	"	1928 до сега	Морско дѣло и Строеви занятия.
134	Мичманъ I р. Валентинъ Паспалеевъ	Да	1928 до сега	Морско дѣло и Строеви занятия.
135	Мичманъ II р. П. Рашеевъ	"	1928 до сега	Морско дѣло и Строево образование
136	Страшимиръ Илиевъ	Не	1928—1929	Пѣние.
137	Щерю Парашкевовъ	"	1929—1930	История.
138	Капелм. Георги Поповъ	"	1930 до сега	Пѣние и Музика.
139	Инж. Данаилъ Мариновъ	"	1930 до сега	Електротехника и Радиотехника.
140	Христо Попниколовъ	Да	1930 до сега	Практически занятия—шлосерство.

Механикъ Гройсъ,
преподавателъ въ Машинното
училище по практически заня-
тия (1891—1896 г.).

Мичманъ I р. Йорданъ Минковъ,
преподавателъ въ Машинното
училище по Български езикъ и
Морско дѣло (1894—1898 г.).

Мичманъ I р. Никола Лафчиевъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Алгебра и Геометрия
(1895—1899 г.).

Мех. мичманъ II рангъ
Иосифъ Шрасеръ,
преподавателъ въ Машинното
училище по Машинни елементи и
Чертание (1896—1900 г.).

Механикъ Илия Христовъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Механика, Якоствъ на ма-
териалитъ и Практически занятия
(1900—1905 г.).

Инж. Владимиръ Велчевъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Електротехника, Газови
и водни двигатели (1901—1906 г.).

Механикъ Ангелъ Петровъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Практи-
чески занятия (1902—1925 г.).

Корабостроителъ Иванъ Родевъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Технология, Трюмна хи-
draulика, Френски езикъ и Чер-
тание (1903—1917 г.).

Механ. II кл. Георги Димитровъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Практи-
чески занятия (1901 - 1905 г.).

Механикъ Александър Христовъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Парни машини, Матема-
тика, Физика и Чертание (1906—
—1916 година).

Цачо Геновъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Математика, Физика и
Машинно Чертание отъ 1905 год.
до сега.

Антонъ Байчевъ,
преподавателъ въ Машинното учи-
лище по Български езикъ
(1906—1917 година).

Добри Христовъ,
преподаватель по Пѣние и Музика
(1906—1909 г.).

Инж. Корабостроитель
Карлъ Трънка,
преподаватель по Технология и
Съпротивление на материалитѣ
(1908—1911 г.).

Александъръ Кръстевъ
преподаватель по Пѣние и Музи-
ка (1908—1914 г.).

Инж. мех. мичманъ II р.
Александъръ Божковъ,
преподаватель по Корабостроение
и Газови двигатели (1911—1913 г.).

Механикъ Тодоръ Стоиловъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Парни
котли, Газови двигатели, Техноло-
гия и Якоствъ на метериалитъ
(1913—1924 г.).

Велко Петрушевъ,
ръководителъ по Практически за-
нятия (Ковачество) отъ 1913 год.
до сега.

Карлъ Шкорпилъ,
преподавателъ по География и
Дескриптивна геометрия
(1914—1917 год.).

Инж. мех. мичманъ I р.
Георги Буковъ,
преподавателъ по Машинно дѣло
(1914—1919 г.).

Василь Ставревъ,
преподавател по Български и
Нѣмски езикъ (1916—1921 г.).

Иванъ Гюлмезовъ,
преподавател по Химия
(1916—1925 год.)

Инженеръ Ив. Сивковъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавател по Меха-
ника, Нѣмски езикъ и Чертанье
(1915—1916 г.).

Алфредъ Ахтербергъ,
преподавател по Нѣмски езикъ
(1917—1919 г.).

Херманъ Хьолтерсъ,
преподавателъ по Нѣмски езикъ
(1917—1919 г.).

Поручикъ Василь Петрановъ,
преподавателъ по Електротехника
(1917—1921 г.).

Офиц. канд. Дилпятьр Дудевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Устави
(1918—1919 г.).

Техн. лейтенантъ Манолъ Ивановъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Практи-
чески занятия (1915—1919 г.).

Технически мичманъ II р.
Дамьянъ Бакърджиевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавател по Парни
машини и Парни котли
(1918—1921 год.).

Юрданъ Тодоровъ,
преподавател по Пъние
(1918—1926 год.).

Алоисъ Бюнтеръ,
преподавател по Гимнастика
(1918—1926 год.).

Стоянъ Загорчиновъ,
преподавател по История и Френ-
ски езикъ (1919—1927 г.).

Мичм. II р. Петър Недѣлчевъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавател по Парни
котли, Парни машини и Чертане
(1919—1921 г.).

Василь Атанасовъ,
преподавател, по Физика, Гео-
графия и Чертане (1919—1930 г.).

Константинъ Стателовъ,
преподавател по Физика
(1920—1922 год.).

Капитанъ I р. о. з.
Сава Стефановъ,
преподавател по Електротехника
(1920—1924 г.).

Инж. корабостр. мичманъ II р.
Протасий Пампуловъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Механика
(1920—1921 г.).

Мичманъ I р. о. з. Койчо Георгиевъ,
преподавателъ по Парни котли,
Парни машини, Механика и Ма-
шинно чертане отъ 1920г. до сега.

Георги Георгиевъ,
преподавателъ по Български езикъ
и История отъ 1920 г. до сега

Лейтенантъ о. з. Христо Василевъ,
възпитаникъ на Машинното
училище, преподавателъ по Га-
зовидвигатели (1920—1924 г.) и
Практически занятия (1931 г.).

Димитър Парушевъ,
преподавател по Химия
(1920—1925 год.).

Методи Ивановъ,
преподавател по Математика, Ме-
ханика, География и Чертание отъ
1921 г. до сега.

Инженеръ Боянъ Божиновъ,
преподавател по Механика и
Технология (1922—1923 г.).

Петъръ Ивановъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавател по Практи-
чески занятия отъ 1922 г. до сега.

Христо Вълковъ,
ръководител по Практически за-
нятия (Моторно дѣло) отъ 1922 г.
до сега.

Коста Стоевъ,
ръководител по Практически за-
нятия (Шльоосерство) отъ 1922 г.
до сега.

Инж. Константинъ Давидовъ,
преподавател по Парни машини,
Газови двигатели, Механика и Ко-
рабостроение отъ 1923 г. до сега.

Зеп. капитанъ Иосифъ Клайя,
преподавател по Нѣмски езикъ
(1923—1926 г.).

Инж. Александър Левков,
преподавател по Корабострое-
ние, Съпротивление на материа-
литъ и Чертание (1923—1930 г.).

Димо Попов,
Преподавател по Химия, Техно-
логия и Нѣмски езикъ отъ 1923
г. до сега.

Андрей Джоговъ,
лекторъ по Френски езикъ отъ
1923 г. до сега.

Д-ръ Константинъ Саракоаъ,
лекторъ по Нѣмски езикъ
(1924—1928 год.)

Панайотъ Желтъзовъ,
ръководителъ по Практически за-
нятия (Стругарство) отъ 1924 год.
до сега.

Иванъ Стояновъ,
преподавателъ по История
(1925—1927 год.).

Лейтенантъ о. з. Илия Куневъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавателъ по Практи-
чески занятия (1925—1926 г.).

Инжен. Стилиянъ Стефановъ,
преподавателъ по Парни котли
Парни Машини, Съпротивление на
материалитъ и Чертане отъ 1926
год. до сега.

Капитанъ-лейтенантъ о. з.
Юрданъ Панайотовъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, преподавател по Практи-
чески занятия (1927—1930 год.).

Инженеръ Никола Вълчевъ,
преподавател по Електротехника
и Радиотехника (1927—1930 г.).

Инженеръ Данаилъ Мариновъ,
преподавател по Електротехника
и Радиотехника отъ 1930 до сега.

Христо Попниколовъ,
възпитаникъ на Машинното учи-
лище, ръководител по Практи-
чески занятия (Шльоосерство) отъ
1930 г. до сега.

Капелмайсторъ Пешо Касабовъ,
времененъ лекторъ въ Морското
училището по Пѣние и музика
(1925—1930 г.).

Капелмайсторъ Георги Поповъ,
преподавателъ въ Морското учи-
лище по Пѣние и музика отъ
1930 г. до сега.

*
* *

По учебни години началническиятъ, възпитателскиятъ и преподавателскиятъ съставъ, начиная отъ 1890-91 година, е билъ следниягъ: *)

1890-1891 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ Методи Бойчевъ. Преподаватели: мичманъ II р. Карамаждраковъ — Аритметика и Геометрия; инженеръ Марковичъ — Парни машини, Парни котли и Чертане; мичманъ I р. Константинъ Божковъ — Физика и Механика; капитанъ Методи Бойчевъ — Устави, Строеви занятия и Български езикъ; механикъ Гройсъ — Практически занятия.

1891-1892 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ Методи Бойчевъ. Преподаватели: капитанъ Методи Бойчевъ — Български езикъ; поручикъ Поповъ — Устави и Строеви занятия; инженеръ Петковъ — Парни машини и Парни котли; мичманъ Константинъ Божковъ — Механика и Физика; механикъ Гройсъ — Чертане и Практика; мичманъ II р. Карамаждраковъ — Геометрия; подпоручикъ Ивановъ — Аритметика.

*) Отъ 1881 до 1890 г. липсватъ съответнитѣ данни. Начиняя отъ 1890/91 г. даннитѣ сж попълнени чрезъ разпитъ на живи възпитанници на училището и не сж напълно сигурни. Само даннитѣ отъ 1912 година насетне сж по-сигурни, защото сж попълнени отъ заповѣдитѣ на Флота.

1892-1893 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ Методи Бойчевъ. Преподаватели: мичманъ I р. Константинъ Божковъ — Механика, Геометрия; инженеръ Петковъ — Физика, Парни машини, Парни котли и Практика; мичманъ I р. Карамаждраковъ — Аритметика; подпоручикъ Луковъ — Български езикъ; подпоручикъ Ковачевъ — Строеви занятия; Д-ръ Станкеевичъ — Морска хигиена.

1893-1894 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ Методи Бойчевъ. Преподаватели: инженеръ Петковъ — Парни машини, Парни котли и Механика; мичманъ I р. Константинъ Божковъ — Физика и Геометрия; мичманъ I р. Карамаждраковъ — Аритметика; подпоручикъ Луковъ — Български езикъ; подпоручикъ Ковачевъ — Строеви занятия; Д-ръ Станкеевичъ — Морска хигиена.

1894-1895 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ Методи Бойчевъ. Преподаватели: инженеръ Петковъ — Парни машини, Парни котли; мичманъ I р. Константинъ Божковъ — Механика и Геометрия; мичманъ I р. Поповъ — Аритметика; мичманъ I р. Минковъ — Български езикъ; поручикъ Н. Поповъ — Строеви занятия и Устави: механикъ Гройсъ — Практика.

1895-1896 учебна година.

Началникъ училището: лейтенантъ Станчо Димитриевъ. Преподаватели: лейтенантъ Станчо Димитриевъ — Български езикъ, География и Морско дѣло; капитанъ Даневъ — Строеви занятия и Гимнастика; лейтенантъ механикъ Константинъ Божковъ — Механика; мичманъ I р. Абаджиевъ — Устави; мичманъ I р. Н. Лафчиевъ — Алгебра и Геометрия; мичманъ I р. механикъ Т. Соларовъ — Физика и Парни котли; мичманъ II р. Альовъ — Аритметика; Д-ръ Марковъ — Морска хигиена; инженеръ Петковъ — Парни машини и Чертане.

1896-1897 учебна година.

Началникъ училището: мичманъ I р. Ст. Абаджиевъ. Преподаватели: лейтенантъ Хитровъ — Български езикъ и География; Д-ръ Марковъ — Морска хигиена; мичманъ I р. Т. Соларовъ — Физика; механикъ Иосифъ Щрасеръ — Парни котли; инженеръ Петковъ — Парни машини; мичманъ I р. Карамаждраковъ — Геометрия и Алгебра; мичманъ I р. Ст. Абаджиевъ — Аритметика; лейтенантъ Константинъ Божковъ — Механика; лейтенантъ Минковъ — Морско дѣло.

1897-1898 учебна година.*)

Началникъ училището: мичманъ I р. Дим. Карамаждраковъ, а следъ него мичманъ I р. Никола Поповъ. Преподава-

*) Даннитъ за учебнитъ години 1897—1898, 1899—1900 и 1900—1901 сж събрани отъ живитъ възпитаници на училището.

тели: лейтенантъ Хитровъ — Български езикъ и География; Д-ръ Марковъ — Морска хигиена; мичманъ I р. Т. Соларовъ — Физика: механикъ Щрасеръ — Парни котли; инженеръ Петковъ — Парни маш.; мичманъ I р. Карамаждраковъ — Геометрия и Алгебра; мичманъ I р. Константинъ Божковъ — Механика; лейтенантъ Минковъ — Морско дѣло.

1898-99 учебна година.

Началникъ училището: мичманъ II р. Симеонъ Винаровъ. (Останалитѣ сведения липсватъ).

1899-1900 учебна година.

Началникъ училището. Инженеръ механикъ лейтенантъ Константинъ Божковъ (?). Преподаватели: инженеръ Петковъ — Парни машини; лейтенантъ механикъ Константинъ Божковъ — Технология и Практика; лейтенантъ механикъ Тодоръ Соларовъ — Парни котли; механикъ Ат. Тодоровъ — Машини елементи и Машинно чертание; мичманъ I р. Цонаковъ — Морско дѣло и Устави; мичманъ I р. С. Винаровъ — Алгебра и Тригонометрия.

1900-1901 учебна година.

Началникъ училището: инженеръ-механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ той и преподавателъ по Качигарно дѣло и практически занятия. Преподаватели: лейтенантъ механикъ Константинъ Божковъ — Алгебра; санитаренъ поручикъ докторъ Флори — Морска хигиена; мичманъ I р. Рашко Серафимовъ — Физика, Химия и Геометрия; мичманъ II р. Борисъ Поповъ — Морско дѣло, География, Български езикъ, Чертание, Строеви занятия и Устави; мичманъ I р. А. Димитровъ — Аритметика и Тригонометрия; инженеръ-електротехникъ Велчевъ — Машинно дѣло и Чертане; механикъ Илия Христовъ — Практика; мичманъ I р. Алфонсъ Брюнъ — инструкторъ по практически занятия.

1901-1902 учебна година.

Началникъ училището: инженеръ-механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ. Преподаватели: лейтенантъ механикъ Константинъ Божковъ — Технология; лейтенантъ Тодоръ Соларовъ — Механика, Съпротивление на материалитѣ, Парни котли, Тригонометрия, Хидравлика, Парни машини; инженеръ Велчевъ — Електротехника, Газови, Водни и Вѣтрени двигатели и Чертане; Д-ръ Флори — Морска хигиена; мичманъ I р. Рашко Серафимовъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия; мичманъ II р. Костовъ — Български езикъ, География, Морско дѣло, Устави и Строеви занятия; инженеръ Илия Христовъ и инструкторъ Брюнъ — Пактика въ работилницата.

1902—1903 учебна година.

Началникъ училището: инженеръ механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ. Преподаватели: лейтенантъ механикъ Константинъ Божковъ — Технология; лейтенантъ Тодоръ Сола-

ровъ — Механика, Съпротивление на материалитѣ, Парни котли, Парни машини, Трюмна хидравлика; инженеръ Велчевъ — Електротехника, Газови, водни и вътрени двигатели, Локомотиви; Д-ръ Флори — Морска хигиена; мичманъ Ір. Рашко Серафимовъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия и Физика; инженеръ Илия Христовъ — Механика и Съпротивление на материалитѣ; мичманъ Іпр. Костовъ — Български езикъ, География, Морско дѣло. Устави, Строеви занятия; помощникъ механика Ангелъ Петровъ — Практика.

1903—1904 учебна година.

Началникъ училището: инж. мех. лейтенантъ Тодоръ Соларовъ. Преподаватели: инж. мех. лейтенантъ Тодоръ Соларовъ — Парни машини, Парни котли; санитаренъ капитанъ Д-ръ Флори — Морска хигиена; лейтенантъ Рашко Серафимовъ — Физика, Геометрия, Геометрическо чертане, Тригонометрия, Алгебра, Аритметика; мичманъ Іпр. Касабовъ — Морско дѣло, Български езикъ Устави и Строеви занятия; инженеръ електротехникъ Велчевъ — Електротехника, Механика, Съпротивление материалитѣ, Локомотиви и разни двигатели (Газови, водни и вътрени) и Машинно чертане; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Технология на металитѣ, Трюмна хидравлика, Огнетръжни котли и Машинно чертане; механикъ Гройсъ и механикъ ІІ кл. Георги Димитровъ — Практически занятия.

1904—1905 учебна година.

Началникъ училището: инж. мех. лейтенантъ Тодоръ Соларовъ. Преподаватели: лейтенантъ Тодоръ Соларовъ — Парни машини, Парни котли; Д-ръ Флори — Морска хигиена; лейтенантъ Борисъ Поповъ — Физика, Геометрия, Геометрическо чертане, Алгебра и Аритметика; мичманъ Іпр. Вл. Касабовъ — Морско дѣло, Български езикъ, Устави, Строеви занятия и Гимнастика; инженеръ Вл. Велчевъ — Тригонометрия, Механика, Съпротивление на материалитѣ, Електротехника, Локомотиви, Парни машини и разни двигатели (Газови, водни и вътрени) и Машинно чертане; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Технология, Парни котли, Трюмна хидравлика и Машинно чертане; механикъ ІІ кл. Георги Димитровъ — Практика.

1905—1906 учебна година.

Началникъ училището: инж. мех. капитанъ-лейтенантъ Тодоръ Соларовъ. Преподаватели: Д-ръ Флори — Морска хигиена; капитанъ-лейтенантъ Тодоръ Соларовъ — Парни машини и Парни котли; лейтенантъ Недевъ — Електротехника; мичманъ ІІ р. Касабовъ — Български езикъ, Устави, Морско дѣло, Строеви занятия; инженеръ Вл. Велчевъ — Съпротивление на матер., Механика, Газови, водни и вътрени двигатели, Локомотиви и Машинно чертане; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Технология, Машинно чертане, Парни котли; ме-

ханикъ II кл. Ал. Христовъ — Парни машини; Цачо Геновъ — Алгебра, Физика, Геометрия, Тригонометрия, Геометрическо чертание; дѣломайсторъ Поповъ — Практика.

1906—1907 учебна година.

Началникъ училището капитанъ-лейтенантъ Димитъръ Добревъ. Преподаватели: капитанъ-лейтенантъ Тодоръ Соларовъ — Парни котли; мичманъ II р. Георги Куповъ — Морско дѣло, Строеви занятия, Устави; санитаренъ майоръ Д-ръ Флори — Морска хигиена; инженеръ Вл. Велчевъ — Електротехника, Съпротивление на материялитѣ, Механика, Газови и водни двигатели; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Машинни елементи; Технология; механикъ II кл. Ал. Христовъ — Парни машини, Антонъ Байчевъ — Български езикъ; Добри Христовъ — Пѣние; Цачо Геновъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Физика; чертожникъ Петъръ Кашлакевъ — Чертание; воененъ инженеръ майоръ Селяновски — Съпротивление на материялитѣ; санитаренъ подпоручикъ Д-ръ Савовъ — Морска хигиена.

1907—1908 учебна година.

Началникъ на учил.: кзп.-лейтенантъ Димитъръ Добревъ. Преподаватели: капитанъ-лейтенантъ Д. Добревъ — Химия, Отечественна история, География; воененъ инженеръ майоръ Селяновски — Съпротивление на материалитѣ; санитаренъ подпоручикъ Д-ръ Савовъ — Морска хигиена инж.-електротех. Велчевъ — Електротехника, Механика, Газови двигатели; корабостроителъ I кл. Родевъ — Парни котли и Технология; механикъ II кл. Христовъ — Парни машини и локомотиви; Свещеникъ М. Ханджиевъ — Законъ Божи; Антонъ Байчевъ — Български езикъ, Цачо Геновъ — Математика, Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, и Физика; Чертежникъ Кашлакевъ — Чертание.

1908—1909 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ Ковачевъ. Преподаватели: лейтенантъ Недевъ — Електротехника; лейтенантъ Борисъ Поповъ — Химия; мичманъ I р. Ал. Маналовъ — Устави; Вл. Велчевъ — Механика, Газови двигатели и Парни машини; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Парни котли; Карлъ Трънка — Технология и Съпротивление на материалитѣ; свещеникъ Ханджиевъ — Законъ Божи; Антонъ Байчевъ — Български езикъ; Цачо Геновъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия и Физика; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Машинни елементи и Чертание; Александъръ Кръстевъ — Пѣние.

1909—1910 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ Ковачевъ. Преподаватели: мичманъ I р. Ал. Тодоровъ — Устави; останалитѣ сѣщо както презъ предидущата 1908—1908 учебна година.

1910—1911 учебна година.*)

Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ — Иванъ Ангеловъ. Преподаватели: инженеръ механ. Ал. Христовъ — Парни машини; инженеръ-механикъ Ал. Божковъ — Газови двигатели; мичманъ Ал. Тодоровъ — Устави и Строеви занятия; Цачо Геновъ — Алгебра, Физика, Геометрия и Тригонометрия; инженеръ корабостр. Карлъ Трънка — Съпротивление и Технология; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Парни котли; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Машинни елементи и Чертане; мичманъ II р. Георги Куповъ — Електротехника.

1911—1912 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ — Иванъ Ангеловъ. Преподаватели: инженеръ-механикъ Ал. Христовъ — Парни машини; инженеръ-механикъ Ал. Божковъ — Газови двигатели; корабостроителъ Иванъ Родевъ — Парни котли; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Машинни елементи и Чертане; Антонъ Байчевъ — Български езикъ; свещеникъ Ханджиевъ — Законъ Божи; мичманъ Георги Куповъ — Електротехника; Ал. Кръстевъ — Пѣние; мичманъ II р. Тодоръ Тодоровъ и мичманъ I р. Страшимиръ Асеновъ — Устави и Строеви занятия: Цачо Геновъ — Математика.

1912—1913 учебна година.

Училището е било разформировано поради Балканската война. Ученицитѣ сж били изпратени по домоветѣ си, а навършилѣтѣ призивната възраст — по частитѣ за носене на службата.

1913—1914 учебна година.

Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ Рашко Серафимовъ и следъ него — капитанъ-лейтенантъ Борисъ Поповъ. Преподаватели: Антонъ Байчевъ — Български езикъ; Цачо Геновъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия; Несторъ Ивановъ — Физика и Химия; инженеръ-механикъ Ал. Христовъ — Парни машини; механикъ III кл. Тодоръ Стоиловъ — Технология, Газови двигатели и Съпротивление на материялитѣ; мичманъ I р. Кирилъ Светогорски — Механика и Устави; мичманъ I р. Вл. Обрешковъ — Морско дѣло; лейтенантъ Георги Куповъ — Електротехника; свещеникъ Ханджиевъ — Църковна история; Добри Ивановъ — Френски езикъ; Цаневъ — Нѣмски езикъ; Ал. Кръстевъ — Пѣние.

1914-1915 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ-лейтенантъ Борисъ Поповъ. Началникъ училището — лейтенантъ Г. Антоновъ. Преподаватели: Антонъ Байчевъ — Български езикъ; Цаневъ —

*) Даннитѣ за 1910—1911 и 1911—1912 година сж взети отъ останалитѣ живи възпитаници на училището.

Нѣмски езикъ; Карлъ Шкорпилъ — Дескриптивна геометрия, Отечественна география и Геометрия; Илия Веновъ — Отечественна история; мичманъ I р. Георги Буковъ — Машинни елементи; инженеръ механикъ Ал. Христовъ — Парни машини; мичманъ Ал. Тодоровъ — Електротехника; мичманъ I р. Кирилъ Светогорски — Устави и Строеви занятия; лейтенантъ Г. Антоновъ — Морско дѣло; инженеръ кораб. Карлъ Трънка — Технология; механикъ II кл. Петъръ Кашлакевъ — Парни котли; механикъ III кл. Тодоръ Стоиловъ — Газови двигатели и Съпротивление на материалитѣ; Добри Ивановъ — Френски езикъ; Ал. Кръстевъ — Пѣние; свещеникъ Ханджиевъ — Църковна история; Несторъ Ивановъ — Физика и Химия; Цачо Геновъ — Математика.

1915-1916 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ-лейтенантъ Борисъ Поповъ. Началникъ училището: лейтенантъ Кирилъ Светогорски. Преподаватели: капитанъ-лейтенантъ Недѣлчо Недевъ — Електротехника; лейтенантъ Кирилъ Светогорски — Устави и Морско дѣло; лейтенантъ Ал. Тодоровъ — Електротехника; мичманъ II р. Василъ Пачемановъ — Парни машини, Газови двигатели, Чертане; инженеръ-механикъ Ал. Христовъ — Парни машини; инженеръ-корабостроителъ Карлъ Трънка — Технология и Съпротивление на материалитѣ; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Парни котли; Несторъ Ивановъ — Физика, Химия и Металургия; Цачо Геновъ — Алгебра, Геометрия, Тригонометрия и Аналитична геометрия; Карлъ Шкорпилъ — Дескриптивна геометрия, Отечественна география; Илия Веновъ — Отечественна история; Антонъ Байчевъ — Български езикъ; запасенъ старши подофицеръ инженеръ Иванъ Сивковъ — Нѣмски езикъ и Механика; Иванъ Родевъ — Френски езикъ.

1916-1917 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: лейтенантъ Ал. Маноловъ. Началникъ училището: лейтенантъ Кирилъ Светогорски. Преподаватели: лейтенантъ Кирилъ Светогорски — Електротехника (I к.); мичманъ I р. Георги Неновъ — Технология, Парни машини, Съпротивление на материалитѣ, Газови двигатели и Механика; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Машинни елементи, Парни котли, Машинно чертане, Практика; Цачо Геновъ — Алгебра, Тригонометрия, Геометрия, Аналитична геометрия, Дескриптивна геометрия и Геометрическо чертане; Иванъ Гюлмезовъ — Химия; Василъ Ставревъ — Български езикъ; Ал. Ахтербергъ и Хьолтерсъ — Нѣмски езикъ.

1917-1918 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ II р. Недѣлчо Недевъ. Началникъ училището: лейтенантъ Кирилъ Светогорски. Преподаватели: инженеръ лейтенантъ Георги Неновъ, механикъ

III кл. Петъръ Кашлакевъ, преподавателъ Цачо Геновъ, Василь Ставревъ, Христо Петровъ, Василь Петрановъ, подпоручикъ Борисъ Неновъ, лектори: Иванъ Гюлмезовъ — Химия; Херманъ Хволтерсъ и Алфредъ Ахтербергъ — Нѣмски езикъ.

1918-1919 учебна година.

Началникъ Учебна Часть: капитанъ II р. Недѣлчо Недевъ. Началникъ училището: лейтенантъ Кирилъ Светогорски. Преподаватели: Василь Ставревъ — Български езикъ; подпоручикъ Борисъ Неновъ — Технология и Парни машини; подпоручикъ Христо Петровъ — Алгебра, Физика и Геометрия; Василь Петрановъ — Електротехника; мичманъ II р. Петъръ Недѣлчевъ — Парни котли, Парни машини, Машинно чертане; Цачо Геновъ — Алгебра, Геометрия, Геометрично чертане и Дескриптивна геометрия; Алфредъ Ахтербергъ — Нѣмски езикъ; оф. кандидатъ Димитъръ Дудевъ — Устави. Лектори: Василь Гочевъ — География; отецъ Войновъ — История; Иванъ Гюлмезовъ — Химия; лейтенантъ Георги Неновъ — Механика и Технология; механикъ Петъръ Кашлакевъ — Парни котли.

1919-1920 учебна година.

Началникъ Учебна Часть: капитанъ II р. Дим. Альовъ и следъ него капитанъ II р. Димитъръ Фичевъ. Началникъ училището: капитанъ лейтенантъ: Иванъ Михайловъ. Преподаватели: Цачо Геновъ; Василь Ставревъ; Василь Петрановъ; инженеръ Александъръ Христовъ; капитанъ-лейтенантъ Иванъ Михайловъ; лейтенантъ Георги Буковъ; мичманъ I р. Петъръ Кашлакевъ; отецъ Войновъ; Василь Атанасовъ; Петъръ Ивановъ; Иванъ Гюлмезовъ; Иванъ Стояновъ, Дамянъ Бакърджиевъ Петъръ Недѣлчевъ.

1920—1921 учебна година.

Началникъ Учебна Часть: капитанъ II р. Димитъръ Фичевъ. Началникъ училището: лейтенантъ Василь Игнатовъ, а следъ него лейт. Б. Станевъ и кап.-лейт. Михайловъ. Преподаватели: Иванъ Гюлмезовъ — Химия; Василь Ставревъ — Нѣмски езикъ; Христо Петровъ Геометрия; Василь Атанасовъ География и Астрономия; Константинъ Стателовъ — Физика; капитанъ II р. Сава Стефановъ — Електротехника; мичманъ I р. Дамянъ Бакърджиевъ — Механика; мичманъ II р. Протаси Пампуловъ — Механика; инженеръ-електротехникъ Йорданъ Илковъ — Електротехника; лейтенантъ Василь Пачемановъ — Парни машини; Стоянъ Загорчиновъ — История; Цачо Геновъ — Алгебра; Геометрия, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Пантелей Константиновъ — История; лейтенантъ Петъръ Кашлакевъ — Парни котли; мичманъ I р. Койчо Георгиевъ — Парни машини, Съпротивление на Материалитѣ и Механика.

1921—1922 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ II р. о. з. Дим. Фичевъ.
 Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ Иванъ Михайловъ.
 Преподаватели: Христо Петровъ — Геометрия; Василь Ставревъ —
 Нѣмски езикъ; Юрданъ Тодоровъ — Пѣние; Иванъ Михайловъ —
 Морско дѣло; лейтенантъ Петъръ Кашлакевъ — Парни котли;
 мичманъ Христо Василевъ — Газови двигатели; мичманъ II р.
 Василь Мишлаковъ — Машинно чертание; капитанъ II р. Сава
 Стефановъ — Електротехника; Алоисъ Бюнтеръ, Гимнастика;
 Цачо Геновъ — Алгебра, Аналитична геометрия и Дескриптивна
 геометрия; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Димитъръ
 Парушевъ — Химия; Василь Атанасовъ — География; Койчо
 Георгиевъ — Парни машини; Механика и Съпротивление на
 материалитъ; Стоянъ Загорчиновъ — История и Френски езикъ.

1922—1923 учебна година.

Началникъ Уч. Частъ: капитанъ II р. о. з. Димитъръ Фичевъ.
 Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ о. з. Иванъ Михайловъ.
 Преподаватели: Атанасъ х. Николовъ — Химия; Христо Витановъ —
 Математика; Сава Стефановъ — Електротехника; Димитъръ Фичевъ —
 Електротехника; Иванъ Михайловъ — Морско дѣло; Петъръ
 Кашлакевъ — Парни котли; Д-ръ Свраковъ — Нѣмски езикъ;
 Алоисъ Бюнтеръ — Гимнастика; Юрданъ Тодоровъ — Пѣние;
 инженеръ Константинъ Давидовъ — Газови двигатели и Чертане;
 инженеръ Боянъ Бсжиновъ — Механика и Технология; Василь
 Атанасовъ — География; Методи Ивановъ — Математика;
 Цачо Геновъ — Математика; Стоянъ Загорчиновъ — История
 и Френски езикъ; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Койчо
 Георгиевъ — Парни машини.

1923—1924 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ II р. о. з. Димитъръ Фичевъ.
 Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ о. з. Иванъ Михайловъ.
 Преподаватели: Димитъръ Фичевъ — Електротехника; Сава
 Стефановъ — Електротехника; Иванъ Гюлмезовъ — Химия;
 Иосифъ Клая — Нѣмски езикъ; инженеръ Александъръ Левковъ —
 Технология и Машинно чертание; инженеръ Константинъ Давидовъ —
 Парни машини и Газови двигатели; Тодоръ Стоиловъ — Парни
 котли и Съпротивление на материалитъ; Василь Атанасовъ —
 География; Методи Ивановъ — Математика; Христо Витановъ —
 Математика; Цачо Геновъ — Математика; Стоянъ Загорчиновъ —
 История и Френски езикъ; Георги Георгиевъ — Български езикъ;
 Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли.

1924—1925 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ II р. о. з. Димитъръ Фичевъ.
 Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ о. з. Георги

Славяновъ. Преподаватели: Тодоръ Стоиловъ — Газови двигатели, Съпротивление на материалитъ и Парни котли; инжнеръ Константинъ Давидовъ — Парни машини и Парни котли; Василь Атанасовъ — География; Цачо Геновъ — Алгебра и Геометрия; Стоянъ Загорчиновъ — История и Френски езикъ; Георги Георгиевъ — История и Български езикъ; Христо Витановъ — Алгебра, Геометрия и Физика; Александъръ Левковъ — Машинно чертание, Технология и Парни машини; Методи Ивановъ — Теоритична механика, Дескриптивна геометрия; Георги Димитровъ — Практически занятия; капитанъ II р. о. з. Димитъръ Фичевъ — Електротехника; капитанъ II р. о. з. Сава Стефановъ — Електротехника; Иванъ Гюлмезовъ — Химия; Д-ръ Сараковъ — Нѣмски езикъ; Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли.

1925—1926 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ I р. Димитъръ Фичевъ. Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ о. з. Георги Славяновъ. Преподаватели: Димо Поповъ — Химия и Нѣмски езикъ; инженеръ Константинъ Давидовъ — Парни машини и Парни котли; Цачо Геновъ — Алгебра и Геометрия; Василь Атанасовъ — География; Христо Витановъ — Алгебра, Геометрия и Физика; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Методи Ивановъ — Теоритична механика и Дескриптивна геометрия; Александъръ Левковъ — Машинно чертание, Технология и Парни машини; Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли; Иванъ Стояновъ — История; Андрей Джоговъ — Френски езикъ; Иванъ Стефановъ — Пѣние; инженеръ Данаилъ Поповъ — Електротехника.

1926-1927 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ I р. о. з. Димитъръ Фичевъ. Началникъ училището: капитанъ-лейтенантъ Петъръ Кашлакевъ. Преподаватели: Василь Атанасовъ — География; Методи Ивановъ — Теоритична механика и Дескриптивна геометрия; Цачо Геновъ — Математика; Георги Георгиевъ — Български езикъ; инженеръ Константинъ Давидовъ — Парни машини и Парни котли; Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли; инженеръ Александъръ Левковъ — Машинно чертание, Технология и Парни машини; Димо Поповъ — Химия и Нѣмски езикъ; инженеръ Никола Вълчевъ — Електротехника; инженеръ Стилиянъ Стефановъ — Машинно чертание, Парни котли и Съпротивление на материалитъ; Андрей Джоговъ — Френски езикъ; Иванъ Стояновъ — История.

1927-1928 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ I р. о. з. Борисъ Стателовъ. Началникъ училището: капитанъ II р. о. з. Тодоръ Тодоровъ. Преподаватели: инженеръ Константинъ Давидовъ — Парни ма-

шини и Парни котли: инженеръ Никола Вълчевъ — Електротехника; инженеръ Стилянъ Стефановъ — Машинно чертание, Парни котли и съпротивление на материалитъ; инженеръ Александъръ Левковъ — Машинно чертание, Технология и парни котли; Цачо Геновъ — Математика; Василь Атанасовъ — География; Димо Поповъ — Химия и Нѣмски езикъ; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Методи Ивановъ — Теоритична механика и Дескриптивна геометрия; Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли; Андрей Джоговъ — Френски езикъ; Юрданъ Тодоровъ — Пѣние; Георги Чизмаровъ — История.

1928-1929 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ I р. о. з. Борисъ Стателовъ. Началникъ училището: капитанъ II р. о. з. Сава Ивановъ. Преподаватели: Василь Атанасовъ — География, Физика и Геометрично чертание; инженеръ Константинъ Давидовъ — Газови двигатели, Електротехника и Парни машини; инженеръ Стилянъ Стефановъ — Парни машини, Парни котли, Машинно чертание и Теоритична механика; Цачо Геновъ — Алгебра, Дескриптивна геометрия; Методи Ивановъ — Алгебра, Тригонометрия и Стереометрия и Аналитична геометрия; Койчо Георгиевъ — Парни машини и Парни котли; Димо Поповъ — Химия, Нѣмски езикъ и Технология; инженеръ Александъръ Левковъ — Машинно чертание, Теоритична механика, Технология, Съпротивление на материалитъ и Корабостроение; инженеръ Никола Вълчевъ — Електротехника; Георги Чизмаровъ — История; лекторъ Андрей Джоговъ — Френски езикъ; Георги Георгиевъ — Български езикъ; Атанасъ Шалапатовъ — Морско дѣло и Строево образование и Петъръ Рашеевъ — Морско и строево образование; Страшимиръ Илиевъ — Пѣние.

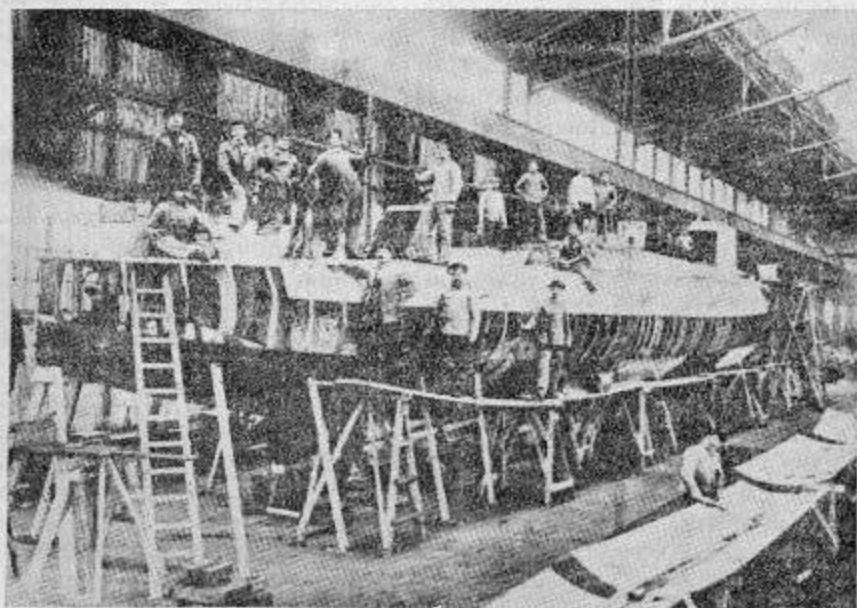
1929-1930 учебна година.

Началникъ Учебна Частъ: капитанъ I р. о. з. Борисъ Стателовъ. Началникъ училището: капитанъ II р. о. з. Сава Ивановъ. Преподаватели: инженеръ Константинъ Давидовъ — Газови двигатели, Парни машини и Машинни елементи; инженеръ Стилянъ Стефановъ — Парни котли и Машинно чертание; Койчо Георгиевъ — Парни машини; инженеръ Александъръ Левковъ — Съпротивление на материалитъ, Технология, Корабознание (корабостроение), Теоритична механика; инженеръ Никола Вълчевъ — Електротехника, Радиотехника и Практически занятия по електротехника; Димо Поповъ — Химия, Нѣмски езикъ, Технология; Георги Георгиевъ — Български езикъ, Цачо Геновъ — Алгебра, Стереометрия; Методи Ивановъ — Дескриптивна геометрия, Анал. геометрия и Тригонометрия; Василь Атанасовъ — География, Физика и История; лекторъ Андрей Джоговъ — Френски езикъ; лекторъ Страшимиръ Илиевъ — Пѣние; лекторъ Параскевовъ — История; Атанасъ Шалапа-

товъ — Морско дѣло и Строево образование; Валентинъ Паспалеевъ — Морско дѣло и Строево образование; Петъръ Рашеевъ — Морско дѣло и строево образование.

1930-1931 учебна година.

Начални Учебна Частъ: капитанъ I р. о. з. Борисъ Стателовъ. Началникъ училището: капитанъ I р. о. з. Сава Ивановъ. Преподаватели: Цачо Геновъ — Алгебра, Аналитична Геометрия и Физика; Георги Георгиевъ — Български езикъ и История; Койчо Георгиевъ — Парни машини; инженеръ Константинъ Давидовъ — Газови двигатели, Теоритична механика, Практическа механика, Съпротивление на материалитѣ и Корабостроение; Методи Ивановъ — География, Тригонометрия, Дескриптивна геометрия и Стереометрия; Димо Поповъ — Нѣмски езикъ, Химия и Технология; инженеръ Силиянъ Стефановъ — Парни котли, Съпротивление на материалитѣ, Геометрично чертание и Машинно чертание; инженеръ Данаилъ Мариновъ — Електротехника, Радиотехника и Практически занятия по електротехника; лекторъ Анд. Джоговъ — Френски езикъ; Георги Поповъ — Пѣние и Музика; Атанасъ Шалапатовъ — Морско дѣло и Строево образование; Валентинъ Паспалеевъ — Морско дѣло и Строево образование; Петъръ Рашеевъ — Морско дѣло и Строево образование.

Шалонъ на Сона (Франция). Корабостроителницата на Шнайдеръ и С-ие, където сж били изпратени на практика презъ 1904—1905 год. единадесетъ възпитаника на Машинното училище (А. Петровъ, Вл. Пеневъ, Н. Гуневъ, В. Клочковъ, Ст. Минковъ, Тома Бѣлковски, Злати Ивановъ и др.). Снимката е направена въ моментъ на строежъ на единъ отъ българскитѣ миноносци, при участието на посоченитѣ възпитаници отъ училището.

4. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИТЪ СПИСЪЦИ НА ВИПУСКИТЪ ОТЪ МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ ПРЕЗЪ 50 ГОДИШНОТО МУ СЪЩЕСТВУВАНЕ.

Съ обявяването циркуляра по Военното ведомство № 7 отъ 9. I. 1881 г., съ който се е открило Морското училище, още същата година презъ месецъ февруарий въ него сж постъпили първитъ 12 ученика. Презъ 1882 и 1883 година нови ученици не сж били приемани, навърно докато завършатъ първитъ тригодишния си курсъ. Отъ 1884 година нататъкъ (съ изключение въ 1912 г. поради Балканската война) вече редовно всъка година се приематъ различно число ученици и често пжти (въ първитъ нѣколко години) — презъ различни времена на годината. Нѣкои отъ ученицитъ въ първитъ нѣколко години даже сж били прехвърляни направо въ II курсъ, безъ да сж следвали първия. Отначало ученицитъ не сж били отдѣлни отъ моряцитъ на Дунавската флотилия, а сж живѣли заедно. Едвамъ на 7. XII. 1885 година началника на Дунавската флотилия майоръ Ванковъ, е издалъ заповѣдь да се отдѣлятъ ученицитъ отъ моряцитъ въ отдѣлно помѣщение и да се назначи комисия, която да уреди положението на училището. Презъ 1886 година съ заповѣдь се опредѣля датата за започване занятията — 3 ноемврий.

Тукъ по-долу даваме последователнитъ списъци на постъпилитъ въ училището ученици. По последната графа на тия списъци може да се установи, колко отъ постъпилитъ ученици сж завършили пълниятъ курсъ на училището. Въ тази графа сж посочени изключенитъ или напуснали училището поради болестъ и други причини ученици, а за тѣзи, които сж завършили пълниятъ курсъ на училището — какво работятъ сега. За тѣзи, които не е отбелязано нищо въ последната графа — липсватъ сведения.

Преди да дадемъ последователнитъ списъци на випускитъ отъ Морското училище презъ 50 годишното му съществуване, трѣбва да отбележимъ още, че списъцитъ отъ 1881 до 1900 година сж съставени и попълнени по-вече чрезъ разпитъ на живи възпитаници, отколкото на основание на официални документи.

№	Име, презиме и фамилия	Свършили ли с училището и какво работи сега
I випускъ (1881—1887 г.)		
1	Димитъръ Георгиевъ	Починалъ като механикъ въ с. Сѣново
2	Ангелъ Петровъ	
3	Василъ Атанасовъ	
4	Георги Димитровъ	
5	Никола Цанковъ	Починалъ като параходень мех. пенс.
6	Димитъръ Атанасовъ	
7	Христо Димовъ	
8	Нено Стояновъ	
9	Петъръ Терзиевъ	
10	Друми Георги Димовъ	
11	Трифонъ Николовъ	
12	Никола Димитровъ	
II випускъ (1884—1890 г. *)		
1	Никола Балкански	Починалъ като майсторъ-ковачъ
2	Дечо Славовъ	
3	Ганчо Тодоровъ	
4	Антонъ Иосифовъ	
5	Николай Станчевъ	Исключенъ на 6.VIII.1884 г.
6	Акадалъ Брауманъ	
7	Георги Ивановъ	
8	Димитъръ Ат. Головъ	
9	Янко Генчевъ	
10	Велико Симеоновъ	
11	Стоянъ Христовъ	
12	Никола Чокоевъ	
13	Никола Раковъ	
14	Никола Ангеловъ	
III випускъ (1885—1891 г.)		
1	Ангелъ Серковъ	Ж. П. машинистъ, депо София
2	Атанасъ Несторовъ	
3	Ганчо Кировъ	
4	Тодоръ Ивановъ	
5	Стефанъ Голасъ	
6	Францъ Голасъ	
7	Георги Ивановъ	
IV випускъ (1883—1892 г.)		
1	Янко Станчевъ	Машинистъ — Ж. П. депо София Исключенъ по слабъ успѣхъ Собственикъ фабрикантъ въ Габрово
2	Христо Скандаловъ	
3	Иванъ Недковъ	
4	Манолъ Атанасовъ	

*) Презъ годинитѣ 1882 и 1883 не сж приемани нови ученици.

Възпитаниците на Машинната школа на практика въ работилницата, заедно съ майсторите и работниците. Въ средата съ бѣлитѣ кители сж: началника на работилницата капитанъ Ангеловъ и домакина поручикъ Драгановъ; отъ дѣсната имъ страна е мичманъ II р. Абаджиевъ и магазинера Павловъ, а отъ лѣвата — механицитѣ мичманъ II р. Конст. Р. Божковъ и Мозесъ; задъ тѣхъ е ротниятъ командиръ Ас. Николовъ. Седналитѣ отпредъ долу сж ученици отъ II и III випускъ на Машинната школа, почти всички участвували въ сръбско-българската война. — Русе, май 1887 г.

Група ученици отъ Машинната школа при Дунавската флотилия, заедно съ механикъ мичманъ I р. Конст. Р. Бошковъ. Русе 1887 г.

5	Минчо Тодоровъ	Уволненъ по болестъ
5	Илия Бояджиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
7	Цвѣтко Мариновъ	Уволненъ по собствено желание
8	Генчо Досевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
9	Александъръ Василевъ	
10	Конст. Д. Керемедчиевъ	Майст. шлос. метал. фабр. „Вулканъ“
11	Панайотъ П. Белелиевъ	Машинистъ ж. п. депо София
12	Кръстю Илиевъ	
13	Петъръ Симеоновъ	
14	Атанасъ Минчевъ	
15	Георги х. Пантелеевъ	Майст. шлос. работ. въ Дун. полиц. сл.
16	Владимиръ Пеневъ	Механикъ — лейтенантъ о. з. — пенс.
17	Ангелъ Михайловъ	
18	Василъ Петровъ	Починалъ
V випускъ (1887—1892 г.)		
1	Александъръ Динасковъ	Изключенъ
2	Ганчо Василевъ Гавазовъ	Ж. п. машинистъ, депо София
3	Георги Малчевъ	Изключенъ
4	Василъ Тарапановъ	Изключенъ
5	Коста Г. Поповъ	Механикъ — пенсионеръ г. Русе
6	Матей Аврамовъ	Мех.-лейтен. о. з., пенс. с. Лжджене
7	Йорданъ Димитровъ	Механ. прист. управл. г. Василико
8	Михаилъ Матеевъ	Мех.-мичманъ. II р. о. з. — пенсионеръ
VI випускъ (1888—1893 г.)		
1	Дани Тодоровъ	Дѣломайсторъ ж. п. работ. София
2	Ганчо Ганевъ	Мех. бомб. фаб. „Сабетай Бениешъ“
3	Георги Миневъ	
4	Христо Станчевъ	
5	Иванъ Ст. Казаковъ	Механикъ — пенсионеръ г. Русе
6	Маринъ Георгиевъ	Мех. мелн. „Съгласие“ г. Шуменъ
VII випускъ (1889—1894 г.)		
1	Маринъ Марковъ	Майст. шлосеръ ж. п. тракция Русе
2	Ангелъ Петровъ	Мех.-капит.-лейтенантъ о. з. — Варна
3	Стефанъ Н. Буюклиевъ	Изключенъ
4	Парашкевъ Г. Буюклиевъ	Изключенъ
5	Христо Наумовъ	
6	Борисъ Пенчевъ Балчевъ	Поч. при изп. дълга си като мех. Б. Т. П. Д-во — падналъ въ хамб. и се убилъ
7	Велико Михайловъ	
8	Крумъ Бръчковъ	Изключенъ
VIII випускъ (1890—1895 г.)		
1	Петъръ Л. Колевъ	
2	Иванъ Аритоновичъ	
IX випускъ (1891—1896 г.)		
1	Василъ Сакжзовъ	
2	Добри Яневъ	

3	Юрданъ Мариновъ	
4	Никола Б. Парашкевовъ	
5	Георги Г. Данчевъ	
6	Маринъ Василевъ	
7	Парашкевъ Димитровъ	Изключенъ
8	Марко Марковъ	
X випускъ (1892—1897 г.)		
1	Никола Василевъ	
2	Иванъ Стратиевъ	
3	Андрей Брикнеръ	Почин. като мех. на частна практика
4	Иванъ Загубановъ	
5	Романъ Бокуровъ	Механикъ — пенсионеръ, г. Русе
6	Иванъ Костовъ	
7	Асенъ Стефановъ	Механикъ — пенсионеръ, г. Русе
8	Иванъ Балкански	
9	Юрданъ Геровъ	
XI випускъ (1893—1898 г.)		
1	Динолъ Мариновъ	Механикъ — пенсионеръ, г. Варна
2	Симеонъ Николовъ	Механикъ — пенсионеръ, г. Варна
3	Тодоръ Боевъ	
4	Коста Мариновъ	Почин. като мех. на частна практика
5	Стоянъ Чакаловъ	Почин. като мех. на частна практика
XII випускъ (1894—1899 г.)		
1	Христо Атанасовъ	
2	Михаилъ Цончевъ	Изключенъ
3	Тодоръ Соларовъ	Машин. контрол. ж. п. депо Пловдивъ
4	Стефанъ Н. Трифоновъ	Инд. соб. маслoбойна фабр. с. Лъсков.
5	Тодоръ Андреевъ	Машинистъ ж. п. депо София
6	Иванъ Стояновъ	Загиналъ въ англ. парах. „Васкапу“ като македонски революционеръ
XIII випускъ (1895—1900 г.)		
1	Юрданъ Панайотовъ	Мех. — капит-лейтен. о. з., Варна
2	Сава Бакърджиевъ	Началникъ ж. п. депо Ломъ
3	Петъръ Ивановъ	Изключенъ
4	Георги Танковъ	Починалъ като ж. п. машинистъ
5	Петъръ Минчевъ	Фабр. — „Платно“, София
6	Стоянъ Флоровъ	Мех. мелнич. с. Ново Село, Русенско
7	Симеонъ Бояджиевъ	Починалъ
8	Ставри Цоневъ	Починалъ
9	Тодоръ Ивановъ	
10	Василъ Антоновъ	Почин. като мех. пенсион. г. Ловечъ
11	Михалъ Матеевъ	Механикъ — пенсионеръ, София
12	Христо Христовъ	Удав. се въ Силистра като машин. на корабъ отъ Дунав. флотилия
13	Никола Стояновъ	Починалъ като ж. п. машинистъ
14	Маринъ Беделевъ	Механикъ — пенсионеръ, Варна

Група възпитаници на Машинната школа от XI, XII и XIII випуски. Снимката е направена в Русе през 1897 г. От ляво на дясно правитъ сж: 1. Георги Тонковъ (XIII в.), 2. Юрданъ Панаиотовъ (XIII в.), 3. Тодоръ Соларовъ (XII в.) и 4. Ив. Стояновъ (XII в.); седналитъ, сжщо от ляво на дясно, сж: 1. Стоянъ Чакаловъ (XI в.), 2. Тодоръ Андреевъ (XI в.), 3. Стефанъ Николовъ Трифоновъ (XII в.), 4. Алекс. Арсеновъ (?) и 5. Сава Ив. Бакърджиевъ (XIII в.).

XIV випускъ отъ Машинното училище (1896–1901 г.), заедно съ началника на училището мичманъ I р. Дим. Карамаждраковъ. Снимката е направена в гр. Русе през 1897 година, следъ привършването на I курсъ.

15	Христо Тодоровъ	Починалъ като ж. п. машинистъ
16	Илия Ивановъ	Почин. като индустр. мех. въ С. Щати
17	Гено Николовъ	Инд. соб. машин. работилн., Варна
18	Никола Гуневъ	Н-къ пристан. работилн. г. Василико
XIV випускъ (1896—1901 г.)		
1	Илия Куневъ	Мех., кап. II р. о. з., пенсион., Варна
2	Богомилъ Бисеровъ	
3	Злати Ивановъ	Механ. окр. инженерство, Ст. Загора
4	Юрданъ Марковъ	
5	Стефанъ Димитровъ	
6	Иванъ Ионковъ	Машинистъ ж. п. депо София
7	Койчо Арnaudовъ	Машинистъ ж. п. гара Плѣвень
8	Никола Христовъ	Механикъ — пенсионеръ, София
9	Панайотъ Грутковъ	Механикъ — пенсионеръ, Варна
10	Александъръ Ганчевъ	Изключенъ
XV випускъ (1897—1902 г.)		
1	Велчо Андреевъ	Починалъ
2	Тома Табаковъ	Мех. пенс. — кв. Надежда, Софийско
3	Борисъ Бояджиевъ	Механ. Бълг. Търг. Пар. Д-во Варна
4	Илия Дончевъ	Машинистъ ж. п. депо, Варна
5	Иванъ Кръстевъ	Машинистъ ж. п. депо, София
6	Яни Костовъ	Инд. собств. маш. работил г. Орѣхово
7	Киро Костовъ	
8	Никола Господиновъ	Издадено му свидет. презъ 1910 год.
XV. випускъ (1898—1903 г.)		
1	Първанъ Илиевъ	Тел.-пощ. мех. — пенсионеръ, Варна
2	Александъръ Христовъ	
3	Минко Радковски	
4	Христо Стойчевъ	
5	Стоилъ Антимовъ	
6	Цоню Ивановъ	
7	Георги Езекиевъ	
8	Цани Тодоровъ	Машинистъ ж. п. депо, Каспичанъ
9	Робратъ Сарозъ	
10	Георги Кжнчевъ	
11	Ганчо Георгиевъ	
12	Владимиръ Стойновъ	Мех. ел. цен. „Св. Конст.“ край Варна
13	Дамянъ Халачевъ	Преведенъ за огняръ
14	Манолъ Ивановъ	Преподавателъ въ Мор. спец. школи
15	Иванъ Мариновъ	Мех. вакс. фабр. „Исковичъ и Леви“
16	Петъръ Корабовъ	Машинистъ ж. п. депо, Русе
XVII випускъ (1899—1904 г.)		
1	Тодоръ Стоиловъ	Преподав. въ Русенск. мех.-тех. у-ще
2	Върбанъ Митевъ	По слабъ успѣхъ преимен. огняръ
3	Иванъ Василевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
4	Атанасъ Недѣлковъ	

5	Димо Михайловъ	Мех. частна практика — Варна
6	Борисъ Апостоловски	Шефъ мех. Б. Т. П. Д-во Варна
7	Илия Раковъ	По слабъ успѣхъ преимен. огняръ
8	Георги Сливковъ	
9	Панайотъ Станчевъ	Машинистъ ж. п. депо Г.-Орѣховица
10	Стоянъ Ницовъ	Починалъ като индустр. механикъ
11	Константинъ Хр. Поповъ	
12	Изанъ Тициковъ	
13	Атанасъ Бояджиевъ	
14	Тодоръ Димитровъ	
15	Иванъ Тодоровъ I	Изключенъ по слабъ успѣхъ
16	Иванъ Тодоровъ II	Изключенъ по слабъ успѣхъ
17	Стоянъ Атанасовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
18	Иванъ Ивановъ	Механикъ фабр. „Юта“, гр. Русе
19	Георги Бабаджановъ	Изключенъ
20	Стефанъ Минковъ	Преподав. мех.-електр. у-ще, София
21	Любомиръ Юрдановъ	Н-къ маш.-тех. служ. д-во „Соч. Джен. Итал.“ — постр. Рилския водопров.
22	Спирдонъ Атанасовъ	Машинистъ ж. п. депо, София
23	Пеньо Атанасовъ	
24	Никола Димитровъ	Изключенъ
25	Атанасъ Ивановъ	Починалъ
26	Евгени Едеровъ	Представ. и ремонтъ пишущи маш. С.
27	Александъръ Едеровъ	Почин. като мех. частна практика
28	Никола Шамарджиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
29	Петко Несторовъ	
30	Теодоси Кардалевъ	Маш. инж. н-къ трамв. раб., София
XVIII (I)*) выпускъ (1900—1906 г.)		
1	Цончо Симеоновъ	Инд.-собст. трикотажна ф-ка, София
2	Стоянъ Яневъ (Янчика)	Почин. като парох. мех. въ Мексико
3	Василь Маринчевъ	Мех. пенс. отъ Б. Д. Ж., Пловдивъ
4	Маринъ Кочевъ	Починалъ като машин. отъ Б. Д. Ж.
5	Василь Клочковъ	Н-къ пл. сѣдове, прист. упр., Варна
6	Гатю Велчевъ	Маш. инж., Дир. маш. кооперация „Паренъ-котелъ“, София
7	Боянъ Живковъ	Почин. като мех. отъ Б. Т. П. д-во
8	Ангелъ Стефановъ	Индустр. механикъ, Пловдивъ
9	Димитъръ Поповъ	Инд. мех. мелн. х. Петровъ, Ямболъ
10	Христо Цачевъ	Ел.-инж. въ трамв. дирекция, София
11	Методи Матакиевъ	Преподр. Ж. П. училище, София
12	Асенъ Георгиевъ	Ржк. техн. курс. и мех. частна практ.
13	Тома Белковски	Ел.-инженеръ, д-во „Свѣтлина“, Соф.
14	Кочо Вжтевъ	Мех. Бѣлг. Гор. Инд. с. Кочериново

*) Броене на выпускитѣ отъ признаването на училището за сръдно техническо учебно заведение, което обхваща выпускитѣ отъ 1900 год. нататъкъ.

XVI випускъ (1898—1903 г.) отъ Машинното училище. Снимката е направена презъ време на II теоритически курсъ на 6. XII. 1899 г. въ гр. Русе.

XX (III) випускъ отъ Машинното училище (1902 - 1908 г.).

15	Христо Алексиевъ	Почин. като преп. въ техн. у-ще
16	Вълко Ц. Върбановъ	Машинистъ Б. Д. Ж., София
XIX (II) випускъ (1901—1907 г.)		
1	Иванъ Кехлибаровъ	Инд., собств. маш. раб., Бургазъ
2	Спиро Кметовъ	Н-къ отд. трамв. работ., София
3	Лазаръ Стефановъ	Машинистъ Б. Д. Ж., Дупница
4	Досъо П. Андрейчевъ	Почин. като собст. на маш. работ.
5	Тома Михайловъ	Ржк. на техн. курс. и мех. на част. пр.
6	Георги Христовъ	
7	Борисъ Пашевъ	
8	Стефанъ Маниковъ	Мех. пенс. отъ Б. Д. Ж., София
9	Георги Петковъ	
10	Петъръ Монева	Преведенъ морякъ, а после приравненъ къмъ XXI (IV) випускъ
11	Христо Пъевъ	Мех. пенс., бившъ учит. тех. у-ще
12	Стайко Георгиевъ	Н-къ ж. п. депо Червенъ-бръгъ
13	Несторъ Сарафовъ	Механ. въ Б. Д. Ж.—Дупница
14	Асенъ Николовъ	Индустр. — собств. на текст. и боядж. фабрика „Текстиль“, Варна
XX (III) випускъ (1902—1908 г.)		
1	Сотиръ Сотировъ	Почин. като т.-пош. мех., Ямболъ
2	Любомиръ Ефтимовъ	Механикъ — пенсионеръ, София
3	Александръ Голѣминовъ	Н-къ отдѣл. инж. работ., София
4	Рачо Цончевъ	Утит. въ Механ. техн. у-ще, София
5	Косъо Петковъ	Инд., собств. маш. и лярна раб., Бург.
6	Илия Димовъ	Маш. контр. ж. п. д. Г.-Орѣховица
7	Алеко Кировъ	Лейт. о. з., пенс. и предпр., Варна
8	Константинъ Ивановъ	Дѣломайсторъ ж. п. депо, София
9	Николай Янакиевъ	Мех. земл. маш. и предпр. тех. дост., Б.
10	Петъръ Желевъ	Почин. като ученикъ отъ I курсъ
11	Григоръ Ангеловъ	Ж. п. механикъ въ Русия
12	Борисъ Ташевъ	Мех. Б.Т.Б., София и соб. земл. маш.
13	Стефанъ Константиновъ	
14	Недѣлчо Василевъ	Механикъ прист. управл., Варна
15	Деню Мирчевъ	Загин. като мех. при експл. на мелн. пар. котелъ презъ европ. война
16	Игнатъ Игнатовъ	Маш. инж. зах. фаб. с Д.-Митрополия
17	Георги Геновъ	Ржк. тех. курсове, ред. сп. „Моторъ“
18	Яни Михалковъ	Починалъ като ж. п. машинистъ
19	Петко Юрдановъ	Машинистъ ж. п. депо, Варна
20	Иванъ Св. Шарапчиевъ	Изключенъ
XXI (IV) випускъ (1903—1909 г.)		
1	Тодоръ А. Патковъ	Починалъ като инд. мех., Хасково
2	Манолъ Л. Петковъ	
3	Георги Хр. Пъевъ	Учит. Механо-електр. у-ще, София

4	Юр. Н. Терзиатанасовъ	Инсп. по парни котли, В.Търново
5	Нейчо Вълковъ	Н-къ бюро мърки и тегл., Варна
6	Ферд. Густавъ Карлсонъ	Почин. като собств. на маш. работ. и техн. предст. бюро, Ломъ
7	Кольо Ивановъ Венковъ	Учит. Механо-електр. у-ще, София
8	Иванъ Ян. Ценковъ	Техн.пред. и маг, „Солингенъ“, София
9	Захари Радевъ Гешевъ	Машинистъ ж. п. депо, Варна
10	Велико Стоянъ Великовъ	
11	Анани Г. Докторовъ	Почин. като соб. техн. пред. бюро за авт. гуми и принадл., София
12	Върбанъ Сим. Монева	Индустриаленъ механикъ, Плѣвень
13	Георги Н. Атан. Ясниковъ	Стр. секц. инженеръ, гара София
14	Георги Т. Миневъ	Механ. частна практика София
15	Йосифъ Пан. Петровъ	Загин. като револ. въ Македония
16	Панайотъ Б. Андреевъ	Т.-пощ. мех., глав. дирекция, София
17	Василь М. Николовъ	
18	Петъръ Г. Тушевъ	Машинистъ, Б. Д. Ж., София
19	Димо Иванъ Калиновъ	Починалъ като тел.-пощ. мех. София
20	Петъръ Маневъ	Починалъ като мех. частна практика
21	Никола Продановъ	
22	Нови Петровъ Мариновъ	Изключенъ

**XXII (V) випускъ
(1904—1910 г.)**

1	Христо Симеон. Начевъ	Изключенъ
2	Василь Д. Видинлиевъ	Мех. пристан. управление, Варна
3	Никола х. Геновъ	Изключенъ
4	Желѣзко Ат. Къртиковъ	Починалъ като ученикъ отъ II курсъ
5	Георги Ив. Димитровъ	Ст. механ. пристан. управл. Бургазъ
6	Иванъ Алекс. Сивковъ	Маш. инж. Вагон. фабр., „Здравина“
7	Иванъ Никол. Жендовъ	Поч. като н-къ окр. бюро мър. и тегл.
8	Руси Хр. Тодоровъ	Шефъ механикъ Б. Т. П. Д-во Варна
9	Тодоръ Мих. Людцкановъ	Окр. инсп. по парнитъ котли Варна
10	Георги Хр. Груевъ	Маш. инж. собств. маш. работ. и техн. представ. бюро — Пловдивъ
11	Стефанъ Н. Голосмановъ	Починалъ като ж. п. маш. Габрово
12	Стефанъ Рачевъ Минковъ	Генер. предст. кам. вжгл. мини „Пр. Борисъ“, „Бждеще“ и пр., Габрово
13	Христо Н. Петковъ	Починалъ като ученикъ IV год. Русе
14	Анастасъ Цв. Николовъ	Глав. мех. Бълг. земл. банка, София
15	Петъръ Ив. Пеневъ	Пом. н-къ радиостан. с. Илиенци
16	Иванъ Пановъ Ивановъ	Собств. маш. работ. Т.-Пазарджикъ
17	Дянко Димовъ Деневъ	Машинистъ ж. п. депо, Пловдивъ
18	Владимиръ Серафовъ	Механ. градската баня, София
19	Георги Ан. Георгиевъ	Техн. предст. „Балкания“, Плѣвень
20	Христо Яневъ Христовъ	Индустр. механ. въ фабр. Фордъ въ Детроидъ — Америка
21	Начо Георгиевъ Гиневъ	Шефъ мех. ел. центр. Г.-Орѣховица

22	Маринъ Хар. Гюлгелиевъ	Н-къ отдѣл. трамв. работил. София
23	Петъръ Мат. Николовъ	Механ. пенсионеръ — В. Търново
24	Атанасъ Петровъ Ватевъ	Мех. участ. инженерство Орѣхово
25	Илия Хр. Владиковъ	Завед. инсталац. и домак. застр. д-во „Орелъ“ — София
26	Георги Константиновъ	Индустриаленъ механ. София
27	Иванъ Сахатчиевъ	Соб. содо-лим. инстал. Костинбродъ
28	Иванъ Македонски	Собств. машин. работилница София
29	Атанасъ Николовъ	Изключенъ
30	Иванъ В. Стоенчевъ	Лейтен. о. з., преподав. Мор. сп. школи
31	Александръ Сот. Петровъ	Починалъ като учителъ въ Механо-електр. училище, София

**XXIII (VI) випускъ
(1905—1911 г.)**

1	Гавраилъ Божковъ	Механ. частна практика, София
2	Христо Тодоровъ	Машинистъ ж. п. депо, Варна
3	Димитъръ Хесапчиевъ	Механ. — пенсионеръ, Габрово
4	Георги Каревановъ	Механ. частна практика, Бургазъ
5	Георги В. Евстратиевъ	Индустр. собств. фабр. щрайхгарни преди, Габрово
6	Никола Боринаровъ	Почин. като мех. частна практика
7	Спасъ Нейчевъ	Починалъ като ученикъ III курсъ
8	Константинъ Георгиевъ	Провѣр. окр. бюро мѣр. и тегл. Варна
9	Стефанъ Трифоновъ	Поч. като инд. мех. м. „Плакалница.“
10	Стефанъ Дрънски	Окр. инспект. пар. котли, Пловдивъ
11	Здравко Найденовъ	Ржков. техн. курс. и мех. частна прак.
12	Петко Марковъ	Починалъ като ж. п. маш. София
13	Христо Лечевъ	Преподав. Тел. пощ. у-ще София
14	Петко Атанасовъ	Изключенъ
15	Стефанъ Н. Ивановъ	Почин. като мех. участ. инж. Фердин.
16	Симеонъ Арnaudовъ	Почин. като параходенъ мех. Варна
17	Андрей Димитровъ	Починалъ, Варна
18	Никола Кетабовъ	Механикъ на частна практика, София
19	Христо П. Спировъ	Окр. инспект. парни котли, София
20	Георги Сребърниковъ	Индустр. мех. и соб. работ. дърв. изд.
21	Матей Матеевъ	Механ. частна практ. и технич. бюро, Бургазъ

**XXIV (VII) випускъ
(1906—1912 г.)**

1	Николай Стефановъ	Шефъ мех. помп. центр. „Изирѣвъ“ по водоснабляв. Делиормана
2	Богданъ Ат. Каишевъ	Собств. на тютюн. складове, Пловд.
3	Тодоръ П. Начевъ	Н-къ техн. служ. Бѣлг. гор. индустрия с. Кочариново, Дупнишко
4	Василь Ф. Червенаковъ	Окр. инспект. пар. котли Ст. Загора
5	Петъръ Ивановъ	
6	Сжбчо Диневъ	Учит. Практич. технич. у-ще Бургазъ
7	Павелъ Цв. Цуцевъ	Почин. като маш. ж. п. д., София
8	Миланъ Ан. Маджеровъ	Механ. частна практика Видинъ

9	Иванъ Ковчазовъ	Мех. гр. ел. централа, Варна
10	Стойчо А. Альовъ	Шефъ мех. Б. Т. Пар. д-во, Варна
11	Иванъ Зонковъ	Изключенъ
12	Георги Радевъ	Маш. строит. ж. п. секция, Варна
13	Василь Димовъ	
14	Асенъ Скоротейковъ	Механикъ въ Русия
15	Стойчо П. Златарски	Шефъмех. мелн. „Напредъ“, Чер.Бр.
16	Христо Хр. Шугановъ	
17	Георги Н. Григорозъ	М. ш. въ коопер. „Вжча“, Кричимъ
18	Петъръ К. Антоновъ	
19	Николай С. Неновъ	
20	Геньо Хр. Велевъ	
21	Стефанъ Д. Стоевъ	Почин. отъ експл. на пар. котелъ при изп. дълга си като окр. инспект.
22	Костадинъ Карагитлиевъ	Машинистъ ж. п. депо, София
23	Стою П. Църевъ	Телегр.-пощ. механикъ, София
24	Симеонъ Миховъ	
25	Райчо Бабутановъ	Мех. инж. работилница, София
26	Иванъ Спиридоновъ	Ж. п. машинистъ, Русе
27	Панайотъ Х. Тодоровъ	Мех. частна практика, Търново
28	Цанко Ив. Цанковъ	Капит. на пристан. драга, Варна
29	Цанко Дим. Атанасовъ	Ржк. техн. курсове и своб. частна практика, Варна
XXV (VII) випускъ (1907—1915 г.)		
1	Крумъ Цоневъ Начевъ	Уволненъ по болестъ
2	Андрей Костовъ	Технич. представителъ, София
3	Михаилъ Хр. Щърбановъ	Механ. въ фабр. „Успѣхъ“, Габрово
4	Янко Тодор. Икономовъ	Изключенъ
5	Георги Вас. Дипчевъ	Учит. въ Практич. техн. у-ще, Бургазъ
6	Христо Ден. Христовъ	
7	Коста Геор. Вълчевъ	Починалъ като ученикъ
8	Асенъ Геор. Гуневъ	Изключенъ по болестъ
9	Георги п. Ив. Урумовъ	Изключенъ поради сл. успѣхъ
10	Иванъ Ст. Чешмеджиевъ	Изключенъ
11	Тодоръ Кир. Филковъ	Лейт. о. з., к-ръ корабъ, Д. п. служба
12	Недко Ник. Казаковъ	Починалъ — механ. частна практика
13	Цвѣтанъ Р. Желѣзовъ	Починалъ като ученикъ
14	Боянъ Н. Абаджиевъ	Инд. собст.-текст. фаб. „Трикольоръ“ и Предс. Т. Инд. Камара, Варна
15	Христо Тачевъ Кжневъ	Убитъ въ влака пжтуйайки въ Сърбия
16	Алаксан. Ант. Римшевъ	Шефъ мех.ел.центр. „Грамад.“, Габр.
17	Георги Ник. Байчевъ	Изключенъ поради слабъ успѣхъ
18	Дянко Ник. Нанчевъ	Починалъ, Пловдивъ
19	Ив. И. П. Бакърджиевъ	Починалъ като офицеръ въ Одеса
20	Станчо Вас. Стояновъ	Н-къ Окр. Бюро мѣрки и тегл., Русе
21	Друми Вел. Друмевъ	Мех. въ парах. д-во, въ Холандия
22	Василь С. Вълковъ	Лейт. о. з. Мор. Полиц. Сл., Варна

XXIII (VI) випускът от Машинното училище (1905—1911 г.) с началника на училището капитанъ-лейтенантъ Добревъ и преподавателитѣ си. Снимката е направена по случай завършване III теоритическия курсъ. Варна, юлий 1908 г.

Началника на флота капитанъ II р. Димитриевъ, началника на Машинното училище капитанъ-лейтенантъ Ангеловъ, преподавателитѣ и ученицитѣ отъ Машинното училище (XXV, XXVI и XXVII випуски), снети по случай празника „Св. Кирилъ и Методий“. Варна, 11. май 1910 г.

23	Иванъ В. Чивиковъ	Механикъ частна практика, Русе
24	Христо Ион. Иотовъ	Препод. Мех. техн. у-ще, Русе
25	Юстин. П. Селимински	Маш. инж. инспект. пар. кот., Враца

**XXVI (IX) випускъ
(1908—1916 г.)**

1	Петъръ Ив. Недѣлчевъ	Лейт. о. з., Мор. Пол. Служба, Варна
2	Юрданъ Мар. Ненковъ	Техн. и търгов. представ., Варна
3	Никола Н. Радевъ	Изключенъ по сл. успѣхъ
4	Пет. х. П. Бакърджиевъ	Техн. бюро и мех. част. практ., Цариг.
5	Константинъ Петровъ	Изключенъ по лошо поведение
6	Ботьо Тот. Курдашевъ	Уволненъ по болестъ
7	Петъръ С. Керемитчиевъ	Шефъ мех. Б. Т. пар. д-во, Варна
8	Христо Геор. Овчаровъ	Глав. мех. гол. мелница Черв.-вода
9	Христо Ив. п. Христовъ	Изключ. по сл. успѣхъ и лошо пов.
10	Кръстю Н. Божииковъ	Преведенъ като морякъ
11	Константинъ С. Мариновъ	Чертеж. Мор. Полиц. Служба, Варна
12	Стефанъ В. Тодоровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
13	Никола Мих. Николовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
14	Панайотъ Г. Камбуровъ	Уволненъ по болестъ
15	Коста Хр. Фиковъ	Ел.-инж., Т. пощ. дирекция, София
16	Конст. Яковъ Кирковъ	Изключ. по сл. успѣхъ и лошо пов.
17	Кольо Ст. Стойчевъ	Машинистъ Б. Д. Ж., София
18	Петко Димовъ Величковъ	Изключ. по сл. успѣхъ и лошо пов.
19	Петъръ Георг. Ташевъ	Преп. Соф. мех.-електр. училище
20	Симеонъ Куртевъ Диковъ	Изкл. по сл. успѣхъ и лошо повед.
21	Христо Н. Лѣсковъ	Изкл. по сл. успѣхъ и лошо повед.
22	Василь х. Ив. Фратевъ	Лейт. о.з. Дун. Полиц. Служба, Русе
23	Жеко Хр. Пиперковъ	Механ. частна практ. с. Надежда
24	Атанасъ Дим. Стефовъ	Гл. мех. тък. фаб. „Тунджа“, Ямболъ
25	Христо Ив. Бъчваровъ	Уволненъ по болестъ
26	Ангелъ Ан. Келешовъ	Механ. электр. централа, Варна
27	Емилъ Дим. Перелинговъ	Механикъ, морскитѣ бани, Варна
28	Георги Ст. Бошковъ	Починалъ маш. Б. Д. Ж.
29	Дим. Вел. Димитровъ	Ржк. тех. курсове и мех. част. практ.
30	Лазаръ Ат. Младеновъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
31	Маринъ Цв. Витковъ	Механикъ с. Правецъ, Орханйско
32	Ставри Ал. Филиповъ	Изкл. по сл. успѣхъ и лошо пов.
33	Иванъ Петровъ	Зав. елек. служба ж. п. тракц., Русе

**XXVII (X) випускъ
(1909—1917 г.)**

1	Атанасъ Димовъ Павловъ	Починалъ
2	Веселинъ Дремджиевъ	Лейт. о. з., Мор. Пол. Служба, Варна
3	Георги Геновъ Кировъ	
4	Димитъръ В. Геновъ	Приравн. съ вип. 910—917, зап. № 15
5	Димитъръ Л. Митаровъ	Механ. прист. управление, Варна
6	Драгомиръ М. Петровъ	Механ., частна практика, Варна
7	Иванъ Геор. Джиджевъ	Загиналъ при потжв. на пар. „Варна“

8	Иванъ Драг. Загорски	Аеромех. въ авиац. у-ще Казанлъкъ
9	Иванъ Ст. Арнаудовъ	Безследно изчезналъ следъ боеветъ въ Солунъ съ гърцитѣ
10	Илия Ив. Кжсаивановъ	Изключенъ по лошо поведение
11	Илия Ст. Ненковъ	Инд. механ. въ Съединенитѣ Щати
12	Коста Стоянъ Тодоровъ	
13	Михаилъ Н. Казаковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
14	Стефанъ Донеъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
15	Стефанъ П. Николовъ	Лейт. о. з. н-къ арс. Дун. Пол. Сл.
16	Станисл. Захар. Божковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
17	Стефанъ Г. Стефановъ	
18	Христо Ив. Бъчваровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
19	Тодоръ Ив. Кондаковъ	Механ., частна практика, Сливенъ
20	Христо Дав. Христовъ	
21	Маринъ Иос. Стойковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
22	Жеко Николовъ Поповъ	
23	Тодоръ Мих. Петковъ	Лейт. о. з., н-къ раб. Мор. Пол. Служба
XXVIII (XI) випускъ (1910—1917 г.)		
1	Хаикъ М. Агоповъ	Починалъ като инж.-електр. въ ел. централа гр. Нью-Йоркъ (Америка)
2	Стефанъ Д. Власевъ	Лейт. о. з. н-къ Мор. Сп. Шк., Варна
3	Дам. П. Н. Бакърджиевъ	Препод. механ. техн. у-ще гр. Русе
4	Маринъ Ст. Табаковъ	Мех. зах. фабр. с. Д.-Митрополия
5	Кжню Ст. Кжневъ	Механ., частна практика, Варна
6	Панайотъ Г. Василевъ	Шефъ мех. ел. цен. „х. Дим.“, Сливенъ
7	Езекия В. Кръстенияковъ	Собств. машин. работилница, Враца
8	Куцаръ Г. Ивановъ	Почин. като мех. частна практика
9	Василь Н. Мишляковъ	Лейт. о. з., к-ръ на кор., Мор. Пол. Сл.
10	Борисъ Ив. Няголовъ	Главенъ мех. гарн. фурна, София
11	Банчо Христо Дренски	Глав. мех. държ. санатор. Искрецъ
12	Димитръ М. Мариновъ	
13	Георги Тот. Веселиновъ	Убитъ
14	Атанасъ Св. Неновъ	Починалъ като парак. механикъ
15	Димитъръ В. Геновъ	Лейт. о. з., Мор. Пол. Служба, Варна
16	Петъръ К. Демировъ	Мех. вод.-отдѣл. Варн. гр. община
17	Димитъръ Кукумявковъ	Починалъ
18	Стефанъ С. Господиновъ	
19	Петъръ Хр. Петровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
20	Христо Д. Христовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
21	Асенъ Ник. Кръстевъ	Механикъ частна практика
22	Никола Г. Теодосиевъ	Своб. университетъ, София
23	Райчо Кръстю Райчевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
24	Антимъ Г. Карановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
25	Найденъ П. Ивановъ	Починалъ като мех. частна практ.
26	Светославъ Ст. Славовъ	Починалъ като ученикъ
27	Кирилъ Медаровъ	Мех. държ. мина Перникъ

28	Иванъ Чолаковъ	Индустриаленъ механикъ Сливенъ
29	Стефанъ Г. Стефановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
30	Михаилъ Д. Василевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
31	Лило С. Николовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
32	Никола Боевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
33	Злати Ст. Вълковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
34	Любенъ П. Секулички	Изключенъ по слабъ успѣхъ
35	Владимиръ Попбончевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
36	Маринъ Д. Цухневъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
37	Станчо Чакъровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
XXIX (XII) випускъ (1909—1918 г.)		
1	Иванъ Ник. Гюзелевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
2	Никола Георг. Стояновъ	Почин. като мех. частна практика
3	Кирилъ Петровъ Йоцовъ	Пом. окр. инсп. парникотли - Видинъ
4	Проданъ Продановъ	Шефъ мех. елект. центр. Ямболъ
5	Стефанъ Н. Бояджиевъ	Починалъ като ученикъ
6	Петъръ П. Атанасовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
7	Иванъ Брилянтовъ	Машинж., фабр. за мелн. маш., Плѣв.
8	Гераикъ Вратиславъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
9	Кирилъ Коларовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
10	Василь Мерджановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
11	Върго Андреевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
12	Георги Бангеевъ	Загиналъ като III кап. при потжв. на парах. Варна въ Бѣло-Море
13	Илчо Дамяновъ	Изключенъ по лошо поведение
14	Кирилъ Качамаковъ	Мех. Б. Тѣрг. Пар. Д-во, Варна
15	Димитъръ Новаковъ	Лейт. о. з., Дун. Пол. Служба, Русе
16	Протаси Пампуловъ	Инж. корабостр., лейтен. о. з., Мор. Полиц. Служба, Варна
17	Цеко Иончевъ	Изключенъ по лошо поведение
18	Михаилъ Петровъ	Собст. мелн. — с. Кюмюрлукъ (Варн.)
19	Георги Велевъ	Почин. като мех. частна практика
20	Пантелей Стояновъ	Загиналъ като пилотъ-авиаторъ
21	Велико Димитровъ	Уволненъ по болестъ
22	Василь Г. Зографовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
23	Иванъ Гечевъ Петровъ	Собств. техн. представ. бюро, Ловечъ
24	Иванъ Н. Минишки	
25	Йорданъ Е. Караивановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
26	Любенъ П. Сейрековъ	Уволненъ по болестъ
27	Василь Г. Райновъ	Изключенъ по лошо поведение
28	Никола Г. Диковъ	Изключенъ по лошо поведение
29	Йорданъ П. Петковъ	Изключенъ по лошо поведение
30	Маринъ Пиперковъ	Загиналъ като шефъ мех. съ парах. „Варна“ въ Бѣло-море
31	Христо Корчевъ	Уволненъ по болестъ

32 Христо Иорд. Василевъ	Лейтен. о. з., н-къ Учеб. работилн. при Мор. Уч. Часть, Варна
33 Николай Н. Маноловъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
34 Драгомиръ Мелнишки	Механикъ въ държ. мина Перникъ
35 Константинъ М. Дудовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
36 Кръстю Г. Костадиновъ	Лейтен. о.з., мех. частна прак., Варна
XXX (XIII) випускъ (1913—1919 г.)	
1 Димитъръ К. Дудевъ	Лейтенантъ о. з., въ Морска Полицейска Служба, Варна
2 Констант. Н. Люцкановъ	Машинистъ Б. Д. Ж.
3 Иванъ Т. Георгиевъ	Мех. въ индустр. предпр. въ Франция
4 Стойко Ил. Ивановъ	Механ. частна практика, Плѣвенско
5 Георги Ст. Славовъ	Участ. инж. въ окр. инж. В. Търново
6 Панчо В. Панчевъ	Шефъ мех. ел. центр., Плѣвень
7 Борисъ Иванъ Дѣлчевъ	Починалъ въ София
8 Стефанъ Ив. Цвѣтковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
9 Лефтеръ Ант. Ангеловъ	Загиналъ като авиат. въ Анх. заливъ
10 Борисъ В. Савовъ	Собст. техн. представ. бюро Ломъ
11 Иорданъ Ст. Пелтековъ	Уволненъ по болестъ
12 Георги А. Алексиевъ	Мех. въ военната фабрика, София
13 Христо Чобановъ	Уволненъ по болестъ
14 Гочо Т. Колевъ Дечевски	Маш. инж. пристан. управ. Варна
15 Георги Димит. Колевъ	Собст. валцова мелн. с. Комарево
16 Атанасъ Г. Цвѣтковъ	Техн. предст. бюро, Карнобатъ
17 Андрей Стефановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
18 Димитъръ Светогорски	Загиналъ като мич. II р. съ германски подводникъ въ Нѣмско море
19 Петъръ А. Ивановъ	Учитель въ Учеб. работилница, Варна
20 Цончо Ив. Джуровъ	Авиаторъ въ франц. лег., Тунисъ
21 Михаилъ Миховъ	Загиналъ като мич. II р. съ подв. въ Нѣмско море
22 Василь Георг. Савчевъ	Мех. при фирм. Линке Бушъ, Ямболъ
23 Борисъ Т. Радезъ	Механ. пристан. управление, Русе
24 Лазаръ Милановъ	Собст. мелн. и мод. стоп., Бургазско
25 Ивайло Ив. Зиаревъ	Изключенъ по лошо поведение.
26 Иванъ Г. Джигаловъ	Мич. I р. о. з. Дирекц. въздухопл.
27 Георги Тодоровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
28 Панко Ив. Панковъ	Глав. аеромех. аерост. „Божурище“
29 Христо П. Русевъ	Пристанищенъ капитанъ, Бургазъ
30 Вълчо Н. Кировъ	Механ. частна практика, София
31 Стефанъ П. Тузлуковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
32 Спасъ А. Спасовъ	Изключенъ по лошо поведение
33 Сотиръ Н. Ахтапововъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
34 Иванъ Ат. Коевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
35 Жеко Михайловъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
36 Павелъ Грозниковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ

37	Стефанъ Капарашевъ	Почин. като II кап. Б. Т. П. Д-во
38	Иванъ Енчевъ Еневъ	Учитель въ Механо-техн. у-ще, Русе
39	Лука В. Константиновъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
40	Юрданъ Н. Добревъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
41	Георги Ив. Поповъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ

XXXI (XIV) випускъ
(1914—1920 г.)

1	Тихонъ В. Фалджиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
2	Димит. Ст. Фурнаджиевъ	Ком. пар. „Евдокия“ Б.Т.П.Д. Варна
3	Спасъ Т. Пановъ	Старши механ. прист. управл. Русе
4	Светосл. Н. Барбаровъ	Студ. маш. инженерство, Германия
5	Станисл. Стат. Златевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
6	Георги Яневъ Миновски	Мехчикъ въ военния клубъ, София
7	Кжнчо Триф. Балабановъ	
8	Георги П. Георгиевъ	
9	Стефанъ М. Кръстевъ	Изключенъ
10	Иванъ Енковъ Николовъ	Изключенъ
11	Божанъ Н. Кулевъ	Изключенъ
12	Борисъ х. Ан. Николовъ	Изключенъ
13	Иорданъ Стан. Царевъ	
14	Борисъ Ив. Тошевъ	Изключенъ
15	Крумъ С. Цвѣтковъ	Изключенъ
16	Дечко Ил. Караджовъ	
17	Василь Ил. Владковъ	Мех. прист. управление Варна
18	Иванъ В. Праматаровъ	Изключенъ
19	Крумъ Ив. Тодоровъ	Изключенъ
20	Пав. Ив. Хаджипановъ	Починалъ въ Франция
21	Борисъ Ст. Наковъ	Починалъ като ученикъ
22	Славко М. Славковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
23	Антонъ Хр. Хлѣбаровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
24	Коста Д. Пѣевъ	Лейт. о.з. Мор. Пол. Сл. Варна
25	Петко Д. Пѣевъ	Мех. частна практика, Варна
26	Първанъ Д. Първановъ	Изключенъ по лошо поведение
27	Яко Янакиевъ Блажевъ	Преведенъ въ огнярната школа
28	Стоиль Д. Горчевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
29	Христо Ст. Наумовъ	Шефъ мех. дворца Евксиноградъ
30	Светославъ Ив. Коларовъ	Мех. прист. управление Русе
31	Александъръ М. Аверинъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
32	Асенъ Д. Хаджистояновъ	
33	Атанасъ М. Върбанчевъ	
34	Минко Геор. Миневъ	Лейт. о.з., преп. авиац. у-ще, Казанл.
35	Иванъ К. Томовъ	II кап. Б. Т. П. Д-во, Варна
36	Тодоръ Г. Бамбековъ	Мех. частна практика, София
37	Бою Атанасъ Боевъ	Шефъ мех. пам. фаб. „Царъ Борисъ“
38	Трифонъ В. Ненчевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
39	Иванъ Д. Георгиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
40	Димитъръ А. Милитаровъ	Ст. аеромех. станция Пейнерджикъ

41	Парашкеванъ Кр. Анковъ	Собствена мелница, Търновско
42	Тодоръ Б. Бонкинъ	Мех. ел. центр. Вулканъ гара Раков.
43	Константинъ А. Велевъ	
44	Кр. П. Куюджиклиевъ	Лейт. о. з., въ Мор. Пол. Служ., Варна
45	Добри С. Тодоровъ	
46	Стойанъ Н. Стояновъ	Майст. спец. въ работ. на М.П.Служба
47	Стефанъ Хр. Оцевъ	
48	Иванъ Н. Ивановъ	Загиналъ като авиат. Бург. заливъ
49	Христо Хр. Хасакиевъ	Лейт. о. з. въ Мор. Пол. Служ., Варна
50	Алекс. Ив. Чехларовъ	Прист. к-нъ, Варна, прист. управлен.
51	Стефанъ Хр. Пампуловъ	Загин. като авиат. въ Бург. заливъ
52	Крумъ Ив. Хаджипановъ	Починалъ въ Германия
53	Кирилъ Ст. Зашевъ	Лейт. о.з., к-ръ на корабъ, М. П. Сл.
54	Маринъ Н. Чамурджиевъ	Мех. пристан. управление, Бургасъ
55	Димит. Ник. Сърминовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
56	Христо Ат. Ивановъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
57	Димитъръ К. Петковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
58	Начо Диковъ Найденовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
59	Борисъ Н. Поповъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
60	Димо Ц. Цонковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
61	Борисъ Н. Коцевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
62	Василь Иванъ Табаковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ

XXXII (XV) випускъ
(1915—1921 г.)

1	Тодоръ А. Босевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
2	Лало Хр. Лаловъ	Мич. I р. о. з., въ Мор. Пол. Служ., Варна
3	Максимъ Хр. Богдановъ	
4	Константинъ Вас. Колевъ	
5	Пейчо К. Пейчевъ	Мич. I р. о. з., авиац. у-ще, Казанлъкъ
6	Станчо Рачевъ Панковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
7	Иванъ Хр. Балтаджиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
8	Пано Хр. Боровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
9	Константинъ Т. Димовъ	Изключенъ по болестъ
10	Борисъ Иванъ Кръстевъ	Изключенъ по болестъ
11	Никола М. Ковчазовъ	
12	Митю Г. Матеевъ	Изключенъ по болестъ
13	Никола Г. Гаговъ	Н-къ зан. отд. Варн. Т. Инд. Камара
14	Нано Димитровъ Нановъ	Мех. частна практ. соб. маш. раб. и техн. представ., Пловдивъ
15	Никола Д. Бояджиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
16	Георги Т. Христовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
17	Никола П. Морзовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
18	Никола Хр. Войняговски	Машинно и електр. предст., Пловдивъ
19	Минчо Керевъ Остревъ	Мич. I р. о. з. канд. маш. инженеръ, Дунавска Полиц. Служба, Русе
20	Димитъръ Г. Зидаровъ	Мич. I р. о. з., въ Мор. Пол. Служба
21	Жечо Павловъ Жечковъ	Изключенъ по болестъ

22	Боянъ Г. Тодоровъ	Директоръ кооп. „Съгласие“, Варна
23	Иванъ Д. Дижунзовски	Загиналъ при експл. на пар. котелъ въ Сливенъ като окр. инспекторъ
24	Митю Тодоровъ Дакотъ	Механикъ частна практика, Русе
25	Ганчо Димитровъ Гиговъ	Маш.-инж. преп. Мех.-тех. у-ще, Габ.
26	Пеню Христовъ Вѣндевъ	
27	Мичо Ив. Пъревъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
28	Петъръ Илия Шиваровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
29	Атанасъ Т. Теневъ	
30	Георги Ил. Марагозовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
31	Димитръ Г. Карагозовъ	Мич. I р. о. з. Мор. Пол. Служба
32	Крумъ Ив. Ангеловъ	Мех. електр. централа. Ямболъ
33	Борисъ Ив. Петковъ	Шефъ мех. ел. центр. Нова-Загора
34	Тодоръ Илиевъ Тодоровъ	Шефъ мех. фаб. за вин. кис., Девня
35	Петъръ Юрд. Калчевъ	
36	Иванъ Сотировъ Костовъ	Собств. машин. работилн., Пловдивъ
37	Динко Кр. Пеловъ	Починалъ като уч. степ. Берлинъ
38	Никола Дим. Станчевъ	Мех. електр. центр. Вжча, Пловдивъ
39	Пенко П. Гавазовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
40	Рази Р. Аврамсвъ	Мех. текст. фабр. Св. Георги Тръвна
41	Станю Т. Вълковъ	Мич. I р. о. з. Мор. Пол. Сл., Варна
42	Борисъ п. Мих. Чековъ	

XXXIII (XVI) випускъ
(1916—1922 г.)

1	Иванъ Тодор. Понорски	
2	Георги Пан. Славковъ	
3	Манолъ Сим. Кацаровъ	Мех. собств. маш. работилн., Ломъ
4	Иванъ Алекс. Григоровъ	Починалъ на 14 августъ 1917 г.
5	Манолъ Ив. Желевъ	Учитель Т. П. у-ще, София
6	Михаилъ Мих. Амиорковъ	Шефъ мех. тѣх. фабр. „Съед. фир.“ Русе
7	Василь Том. Ковачевъ	
8	Иванъ Кал. Парлапановъ	Мех. риб. парак. Риб. у-ще Созополъ
9	Борисъ Пант. Ангеловъ	
10	Ивановъ Ив. Ивановъ	Мех. пристан. управление, Русе
11	Борисъ Пет. Николсвъ	
12	Христо Ян. Кръчмаровъ	
13	Гечо Николовъ Кокилевъ	
14	Хр. Манол. х. Георгиевъ	
15	Хр. Дим. Сантурджиевъ	
16	Кръстевъ Вас. Мирчевъ	
17	Алекс. п. Хр. Шаламановъ	
18	Ас. Дим. Кантарджиевъ	Генер. пред. на Щаерише Гусцалв. отъ Виена—София
19	Георги Илиевъ Ивановъ	
20	Иванъ Петровъ Йоновъ	Мич. I р. о. з. авиат. дир. въздухопл.
21	Василь Димчевъ Стоевъ	
22	Иванъ Илиевъ Петровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ

Група възпитаници от XXXII (XV) випуск на Машанното училище (1915—1921 г.) с възпитателя си мичманъ II р. Вес. Дремджиевъ. Снимката е направена въ началото на 1918 год., когато ученицитъ сж били трето-курсници.

Група възпитаници от XXXIV (XVII) випускъ (1917—1923 г.) отъ Машинното училище с възпитателя си мичманъ II р. Георги Славовъ. Снимката е направена презъ 1919 год., когато ученилитъ сж били въ II курсъ.

23	Борисъ П. Николовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
24	Димитъръ Ст. Топузовъ	
XXXIV (XVII) випускъ (1917—1923 г.)		
1	Георги Дим. Лазаровъ	Учит. Механо-техн. у-ще Русе
2	Светосл. Г. Чакжровъ	Мех. монт. памуч. ф. „Царь Борисъ“
3	Крумъ Дим. Габровски	Канд. маш. инженеръ Дунав. Полицейска Служба, Русе
4	Стоянъ Ян. Кръчмаровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
5	Драганъ Цон. Николовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
6	Тодоръ Янак. Христовъ	
7	Ангелъ Савовъ Панковъ	
8	Панайотъ Стеф. Герчевъ	
9	Петъръ Вас. Петровъ	
10	Василь Върб. Лазаровъ	
11	Петъръ Юрд. Малджиевъ	
12	Асенъ Наумовъ Ивановъ	
13	Георги Иванч. Ковачевъ	
14	Димитъръ Нед. Георгиевъ	
15	Петко Тодоровъ Гичевъ	
16	Янко Антоновъ Микевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
17	Димитъръ Фл. Ионесковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
18	Иванъ Ст. Бѣличевъ	Мех. прист. управление, Русе
19	Иванъ Станк. Кючуковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
20	Петъръ Г. Павловъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
21	Слави Славовъ Славовъ	Мех. част. практ. и търговия, Варна
22	Русаки Кулчевъ Петковъ	Мех. инженер. работил., София
24	Иорд. Друм. Иордановъ	
24	Иванъ Ангеловъ Ивановъ	Мех. частна практика, с. Каспичанъ
25	Андрей Кр. Лазаровъ	
26	Петко Мил. Радославовъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
27	Борисъ Д. Кантарджиевъ	Студентъ аероинжен. Германия
XXXV (XVIII) випускъ (1918—1924 г.)		
1	Атанасъ Из. Илиевъ	Мех. Б. Т. П. Д-во, Варна
2	Методи Г. Вжжаровъ	Индустр. мех. въ Лионъ, Франция
3	Иванъ Ангеловъ Градевъ	Мех. прист. управление, Бургасъ
4	Тод. Ст. Дѣлостояновъ	
5	Юрданъ Ив. Пушкарговъ	Изключенъ по болестъ
6	Любом. Ст. Чаржкчиевъ	Мех. ел. центр. „Вжча“, Пловдивъ
7	Цачо Василевъ Геновъ	Починалъ на 27.VI.1919 г.
8	Стоянъ Йосиф. Пешевъ	Студ. маш. инж. въ Гандъ, Белгия
9	Иванъ Петровъ Поповъ	Изкл. като уч. V г. по лошо повед.
10	Василь Петковъ Кировъ	Канд. инж. мич. I р. о.з. М. Уч. Ч.
11	Недѣлчо Д. Георгиевъ	Изключенъ по болестъ

12	Стефанъ Георг. Вжжаровъ	Изключенъ по лошо поведение
13	Петъръ Дем. Димитровъ	Аеромех. авиац. уще Казанлъкъ
14	Владимиръ Влад. Велчевъ	Механ. трамв. дирекция, София
15	Петъръ Ан. Петровъ	Механ. пристан. управлен., Варна
16	Панчо Хр. Вангеловъ	Мич. I р. о. з. въ Мор. Пол. Служба
17	Илия Констан. Илиевъ	Механ. пристан. управление, Варна
18	Никола Хр. Грошевъ	Мех. ел. цен. „Вулканъ“, гара Раковски
19	Хиньо Чернаевъ Станевъ	Изключенъ по лошо поведение

**XXXVI (XIX) випускъ
(1919—1925 г.)**

1	Василь Мат. Базайтовъ	Мех. электр. централа Карлово
2	Василь Мар. Бенчевъ	Авиаторъ въ аеростанция Божурище
3	Димитъръ Зл. Благоевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
4	Недѣлко Пѣевъ Василевъ	Механ. ел. д-во „Победа“ Казанлъкъ
5	Юрданъ Геновъ Цачевъ	Механ. Б. Т. Пар. д-во, Варна
6	Тодоръ Дер. Георгиевъ	Морска Полиц. Служба
7	Димитъръ Д. Недѣлковъ	Механ. инж. работ., София
8	Иванъ Иочевъ Славчевъ	Механ. прист. управление, Русе
9	Димитъръ Вас. Жековъ	Мех. ел. ц. д-во „Победа“, Казанлъкъ
10	Иванъ Върб. Златаревъ	Механ. Б. Т. Парах. д-во Варна
11	Асенъ Кар. Александровъ	Механ. Б. Т. Пар. д-во, Варна
12	Боянъ Костади. Стояновъ	
13	Цвѣтко Из. Кременски	Мех. кн.-мукав. ф-ка гара Бѣлово
14	Петъръ Дим. Мартинъ	Механ. Риболов. уще, Созополъ
15	Ангелъ Пен. Найденовъ	Изключенъ по лошо поведение
16	Петъръ Стеф. Панчевъ	Механикъ Нар. Театъръ, София
17	Владимиръ Пан. Динчевъ	Механ. Конез. „Божурище“, София
18	Валентинъ Ив. Паспалеевъ	Възпитателъ Морск. уще
19	Борисъ Илиевъ Петровъ	Мех. фабр. Ст. Гатевъ, Габрово
20	Иванъ Колевъ Петровъ	Уволненъ по домашни причини
21	Ангелъ Ник. Пимпиревъ	Аеромех. въ аеростанция Божурище
22	Ангелъ Дим. Поповъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
23	Констант. Донч. Ралчевъ	Убитъ отъ тскъ като мех. въ ел. центр.
24	Колю Ивановъ Русевъ	Приведенъ въ Сп. шк. по собтв. жел.
25	Димо Стателовъ Стояновъ	Механ. ел. централа, Лѣсковецъ
26	Иорданъ Г. Табаковъ	Аеромех. авиац. уще, Казанлъкъ
27	Констант. Хр. Анасовъ	Убитъ отъ токъ като мех. въ ел. центр.
28	Ненчо Стефановъ Цачевъ	Мех. фабр. Г. Рашеевъ, Габрово

**XXXVII (XX) випускъ
(1920—1926 г.)**

1	Сава Панайст. Абаджиевъ	Мех. държ. минер. баня „Озча Купель“
2	Любенъ Мих. Антоновъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
3	Слави Кост. Балжкчиевъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
4	Никола Ив. Бакърджиевъ	Механ. пристан. управл. г. Ломъ
5	Пенчо Севевъ Байрямовъ	Механ. электр. централа г. Ломъ
6	Борисъ Петровъ Буковъ	
7	Крумъ Иван. Георгиевъ	Мех. предачи. фабр. Тунджа, Ямболъ

Табло на XXXVI (XIX) випускъ (1919—1925 г.) отъ Машинното училище съ началниците и преподавателитѣ си, направено по случай завършването на пълниятъ курсъ на училището.

Табло на XXXVII (XX) випускъ (1920—1926 г.) отъ Машинното училище съ началниците и преподавателитѣ си, направено по случай завършването на пълниятъ курсъ на училището.

8	Петъръ Спирд. Гиргицовъ	Аеромех. контр. служба, Божурище
9	Данчо Недковъ Дановъ	Н-къ автом. работ. Плѣв. окр. жандар.
10	Пико Еман. Данчевъ	
11	Душко Велевъ Димовъ	Механ. машин. фабр. „Кораловагъ“
12	Кръстю Хр. Димиевъ	Изключенъ
13	Дончо Ник. Димитровъ	Пилотъ-авиаторъ Божурище
14	Вичо Васил. Димитровъ	
15	Стефанъ Ган. Джбенски	Н-къ автом. рога 2 инж. друж. Пловд.
16	Иванъ х. Янковъ Ивановъ	
17	Димитъръ Георг. Ивановъ	
18	Петъръ Михаил. Иговъ	Мех. югослав. адриатич. флота
19	Борисъ Хр. Касабовъ	Изключенъ
20	Цвѣтко Петк. Кръстевъ	
21	Петко Кост. Кожухаровъ	Механ. електр. централа Русе
22	Павелъ Илиевъ Мазневъ	Изключенъ
23	Герчо Мирчевъ Мариновъ	Изключенъ
24	Петъръ Хр. Николовъ	Мех. ел. цен. „Вулканъ“, гара Раковски
25	Димо Московъ Паневъ	II мех. държ. нар. театъръ София
26	Койчо Найденовъ Пешевъ	
27	Цвѣтко Тодор. Поповъ	
28	Койчо Величковъ Рачевъ	
29	Панайотъ Ст. Сертевъ	Механикъ — гр. Шуменъ
30	Райчо Колевъ Стойчевъ	
31	Тодоръ Димитр. Тодоровъ	Изключенъ
32	Василь Петковъ Тодоровъ	
33	Стойанъ Д. Фурнаджиевъ	
34	Иванъ Жеч. Халаджовъ	Изключенъ
35	Димитъръ Нейк. Христовъ	
36	Цвѣтанъ Атан. Цвѣтковъ	
37	Валиславъ Ил. Чалжковъ	Изключенъ
38	Кирилъ Атан. Антоновъ	Изключенъ
39	Георги Янковъ Банковъ	Изключенъ по болестъ
40	Христо Ган. Бакърджиевъ	Мех. тех. предст. Ст. Р. Минковъ, Габр.
41	Иванъ Рач. Бъчеваровъ	
42	Вълчанъ Йорд. Вълчановъ	Мех. фабр. хим. произв., Костинбродъ
43	Никола Вжтевъ Вжтевъ	Шефъ мех. стѣкл. фабр., Гебелже
44	Атанасъ Генчевъ Гецовъ	
45	Атанасъ Христ. Георгиевъ	Мех. ел. централа, Г. Орѣховица
46	Михаилъ Влад. Георгиевъ	Мех. Бъл. Гор. Индуст. с. Кочериново
47	Дако Мutowъ Даковъ	Мех. Инжен. работил. София
48	Геро Драгневъ Димовъ	Мех. ел. централа Ломъ
49	Атанасъ Янк. Дюлгеровъ	
50	Кирилъ Ивановъ Златевъ	Изключенъ
51	Тончо П. Слав. Икономовъ	Изключенъ
52	Василь Васил. Касабовъ	Тех. Т. К. Отд. М-во Желѣзницитѣ
53	Андр. Мих. Михайловъ	Мех. ел. ц. „Син. Виръ“ В. Търново
54	Лефтеръ Мих. Макавеевъ	Изключенъ

55	Богданъ Мин. Николовъ	
56	Крумъ Геор. Наумовъ	Студ. ел.-инжен. Парижъ. (Франция)
57	Дим. Георг. Пачемановъ	Изключень
58	Върбанъ Анг. Петровъ	Изключень
59	Петъръ Р. Драгомировъ	Дунавска Полиц. Служба
60	Храбъръ Руси Т. Русевъ	Авиаторъ, Божурище
61	Петъръ Ивановъ Русковъ	
62	Христо Д. Сапунджиевъ	Изключень
63	Павелъ Никол. Станиловъ	Мех. пристан. работилн. Василико
64	Станчо Нуцовъ Станчевъ	Изключень
65	Иванъ Н. Сапунджиевъ	Изключень
66	Божидаръ Георг. Гюровъ	
67	Атанасъ Лазар. Хаджиевъ	
68	Христо Никол. Чаушевъ	Изключень
69	Пенчо Никол. Петковъ	Изключень

**XXXVIII (XXI) випускъ
(1921—1927 г.)**

1	Атанасъ Беневъ Констант.	Механикъ въ гр. Шуменъ
2	Борисъ Варикл. Петровъ	Морска Полиц. Служба, Варна
3	Минчо Владовъ Николовъ	Мех. въ гр. Русе
4	Станьо Вълковъ Тодоровъ	Аеромех. аерост. Божурище
5	Георги Георг. Димитровъ	Мех. завед. раб. въ „Кораловагъ“
6	Атанасъ Геор. Петровъ	Шефъ мех. фабр. „Роз. Долина“
7	Ради Ник. Димитровъ	Мех. гр. ел. центр., Варна
8	Иванъ Дянк. Василевъ	Мех. фабр. Марокинжиевъ, Габрово
9	Тодоръ Дим. Антоновъ	
10	Михаилъ Драгост. Пет.	Мех. пристан. управление, Варна
11	Стоянъ Ив. Тодоровъ	Студ. маш. инженер. Германия
12	Василь Юрд. Маноловъ	Мех. фабр. Чальовски, Бургасъ
13	Леонидъ К. Парашкеовъ	Студ. машин. инженерство
14	Веселинъ Пен. Куртевъ	Мех. ел. ц., Шуменъ
15	Спасъ Спасовъ Минчевъ	
16	Петъръ Митевъ Ивановъ	
17	Никола Дим. Михайловъ	Мех. прист. управлен., Василико
18	Иосифъ Мошан. Павловъ	Студ. маш. инженерство
19	Кольо Миневъ Деневъ	Мех. гр В. Търново
20	Никола Ник. Майстровъ	Студ. маш. инженерство
21	Юрданъ Манд. Мариновъ	Мех. зах. фабрика, Г. Орѣховица
22	Никола Ник. Кириловъ	Изключень
23	Любозаръ Ник. Атанасовъ	Мех. и ржков. керам. фабр. Тунджа
24	Николай Бел. Панаиотовъ	II кап. Б.Т.П. Д-во, Варна
25	Божанъ Пипер. Георгиевъ	Мех. Б.Т.П. Д-во, Варна
26	Андрей Ром. Николовъ	Мех. текст. фабр. „Трикольръ“, Варна
27	Петъръ Раш. Димитровъ	Възпит. Мор. Машинно у-ще
28	Стефанъ Стеф. Илиевъ	Изключень
29	Пеньо Ст. Димитровъ	
30	Ангелъ Сим. Димитровъ	II кап. Б.Т.П. Д-во, Варна

31	Тодоръ Тод. Петровъ	
32	Никифоръ Хр. Методиевъ	Мех. токоизпр. станция с. Павлово
33	Георги Цончевъ Райчевъ	
34	Кръстю Ангел. Антоновъ	
35	Тодоръ Боневъ Дончевъ	Мех. Чорап. ф. „Ка-бо“ с. Павлово
36	Василь Вас. Атанасовъ	Студ. маш. инженерство
37	Илия Боядж. Петковъ	Изключенъ
38	Енчо Георгиевъ Марковъ	Изключенъ
39	Стоянъ Ген. Михайловъ	Изключенъ
40	Константинъ Д. Вълчевъ	
41	Михаилъ Дим. Симеоновъ	Изключенъ по лошо поведение
42	Данаилъ Жек. Георгиевъ	Мех. мор. бани, Варна
43	Константинъ Зл. Костовъ	Изключенъ
44	Тодоръ Кост. Хараламбевъ	Изключенъ
45	Василь Колевъ Христова	Изключенъ
46	Николай Кър. Тодоровъ	Изключенъ
47	Тодоръ Мар. Радуловъ	Изключенъ
48	Юрданъ Наум. Стояновъ	Мех. Б. Т. П. Д во, Варна
49	Маринъ Начевъ Черневъ	Изключенъ
50	Видулъ Н. Александровъ	
51	Никола Николовъ Рачевъ	Мех. фабр. „Вжгледвуокисъ“ София
52	Петъръ Петровъ Богоевъ	Изключенъ
53	Петъръ Петровъ Гичевъ	Изключенъ
55	Руси Петровъ Станчевъ	Мех. фабр. Шевни конци „Трапезица“
55	Михаилъ Поп. Георгиевъ	
56	Димитъръ Сот. Минчевъ	Уволненъ по болестъ
57	Сава Савовъ Юрдановъ	Изключенъ
58	Илия Секалевъ Тоневъ	Аером. аерост. Божурище
59	Петъръ Христовъ Монева	Мех. гр. электр. централа, Варна
60	Дончо Цачевъ Петровъ	Уволненъ по болестъ
61	Димитъръ Диневъ Илиевъ	Изключенъ
62	Светозаръ Христовъ Буц.	Изключенъ
63	Никола Вълковъ Манчевъ	
64	Петъръ Динчевъ Гаевъ	Починалъ като инд. мех., Варна
65	Стефанъ Тодоровъ Стеф.	Изключенъ
66	Стоянъ Ст. Стояновъ	Изключенъ
67	Стоянъ Георг. Апостоловъ	Мех. мина „Плакалница“ Елисейна
68	Киро Кировъ Муткуровъ	Пом. Окр. Инсп. Парни котли, София
69	Атанасъ Атан. Радевъ	
70	Маринъ Анг. Цанковъ	
71	Атанасъ Атан. Юрдановъ	Мех. масл. фабр. „Слънчогледъ“ Варна
72	Иванъ Бакърдж. Петровъ	Мех. техн. представ. Цариградъ
73	Василь Василевъ Петровъ	Механ. керам. фабр. „Струма“ Батан.
74	Велико Вел. Димитровъ	Изключенъ
75	Алекс. Георг. Стойчевъ	
76	Захари Даск. Ивановъ	Изключенъ
77	Юрданъ Дан. Николовъ	Механ. участ. инж. с. Абланица

78	Димитъръ Ив. Николовъ	Механ. пристан. управл., Варна
79	Василъ Ив. Димитровъ	
80	Велико Илиевъ Илиевъ	Мех. кер. фабр. „И. Д. Калпакчиевъ“
81	Борисъ Илиновъ Илиевъ	Механ. пристан. управл. Бургазъ
82	Христо Касаб. Димитровъ	Изключенъ
83	Димитъръ Кар. Маноловъ	Загиналъ като III мех. съ пар. Варна
84	Страшимиръ М. Кузовъ	Мех. пристан. управление, Русе
85	Иорданъ Хр. Михайловъ	Изключенъ
86	Найденъ Як. Найденовъ	III кап. Б. Т. парях. д-во, Варна
87	Петко Еневъ Павловъ	Почин. като мех. частна практика
88	Петъръ П. Александровъ	Изключенъ
89	Борисъ Поповъ Радоевъ	Починалъ презъ 1921 год.
90	Георги Христовъ Пърговъ	Изключенъ
91	Илия Парашк. Рибаровъ	Изключенъ
92	Любенъ В. Сайрусуновъ	Механ. авиац. у-ще Казанлъкъ
93	Алекси Сим. Петровъ	Мех. ел. центр. „Грамадата“ Габрово
94	Светосл. Славовъ Ранковъ	Изключенъ по болестъ
95	Никола Дим. Стателовъ	Изключенъ
96	Димитъръ Теохар. Маневъ	Изключенъ
97	Кольо Тодоровъ Пенчевъ	Убитъ отъ токъ въ ел. ц. „Ц.-Ливада“
98	Николай Т. Желѣзковъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
99	Богд. Христовъ Антоновъ	
100	Иорданъ Тод. Ялжмовъ	Изключенъ
101	Сеизовъ Георги Ивановъ	Мех. воен. фабр. Казанлъкъ

**XXXIX (XXII) випускъ
(1922 — 1928 г.)**

1	Иванъ Диневъ Вълковъ	Изключенъ
2	Славчо Въл. Димитровъ	Уволненъ по болестъ
3	Георги Георг. Алипиевъ	
4	Димитъръ Гр. Гесргиевъ	Мех. текст. фабр. „Анд.-Михайловъ“
5	Христо Гиговъ Георгиевъ	Механ. текст. фабр. Сливенъ
6	Борисъ Анаст. Димитровъ	
7	Димитъръ А. Димитровъ	Пил. авиат. авиац. у-ще Казанлъкъ
8	Страшимиръ Ив. Илиевъ	
9	Хараламби Ив. Илиевъ	Мех. ел. центр. Г.-Орѣховица
10	Василъ Ив. Кавалджиевъ	Гл. мех. окр. кооп. вод. бюро С.-Загора
11	Иванъ Ивановъ Казаковъ	
12	Борисъ Ник. Кинтишевъ	
13	Пройчо Ник. Корназовъ	Студ. маш. инженеръ, Германия
14	Василъ Христ. Кутевски	Възпит. Мор. спец. школи
15	Иванъ Мицевъ Лазаровъ	
16	Георги Ив. Нелчиновъ	Студ. маш. инженерство въ Бърно
17	Сава Дим. Овчаровъ	Изключенъ и на ново приетъ съ 23 випускъ
18	Георги П. Димитровъ	Изключенъ
19	Николай Вас. Поповъ	
20	Рачо Рачевъ Донеъ	Уволненъ по болестъ

21	Тодоръ Пенчевъ Тодоровъ	Аером. авиац. у-ще Казанлъкъ
22	Стефанъ Том. Данчевъ	Изключенъ
23	Тодоръ Тотевъ Стефановъ	Изключенъ
24	Недѣлко Хр. Стефановъ	
25	Страшим. Хр. Георгиевъ	Изкл. и на ново приетъ съ 23 вип.
26	Апостолъ Георг. Чолаковъ	
27	Ганьо Цвѣтковъ Лалевъ	Изключенъ
28	Атанасъ Христ. Янакиевъ	
29	Георги Бобевъ Николовъ	
30	Крумъ Бобчевъ Ивановъ	Изключенъ
31	Димитъръ В. Павловъ	
32	Върбанъ В. Стиляновъ	
33	Ганчо Г. Александровъ	Дунавска Полиц. Служба
34	Костади. Г. Панайотовъ	Мех. ел.цен. „Вулканъ“, гара Раковски
35	Ангелъ Гешевъ Ангеловъ	Почин. като мех. частна практика
36	Гешо Гешевъ Ивановъ	Мех. ел. центр. Св. Рилска Обитель
37	Никола Дамян. Кжневъ	
38	Йорданъ Добр. Стойчевъ	Изключенъ и на ново приетъ съ 23 випускъ
39	Николай И. Александровъ	Мех. мелн. „Лодозовъ“ с. Д.-Чифликъ
40	Николай Ив. Цончевъ	
41	Страш. Хр. Георгиевъ	Механикъ Окр. Затворъ, Варна
42	Панчо Ивановъ Киряковъ	Механикъ соловарната Провадия
43	Иванъ Колевъ Атанасовъ	Изключенъ
44	Герги Мал. Константиновъ	Аеромех. аеростан. Божурище
45	Минчо Минч. Димитровъ	Шефъ мех. ел. центр. Провадия
46	Моско М. Мариновъ	Изключенъ
47	Никола Ник. Ивановъ	
48	Маринъ Поп. Георгиевъ	
49	Мильо Савовъ Антоновъ	
50	Христо Мих. Самсаровъ	Изключенъ
51	Герас. Старчевъ Ивановъ	Мех. Б. Търг. пар. д-во Варна
52	Сава Стойновъ Мариновъ	
53	Ильо Стояновъ Влаевъ	Изключенъ
54	Стойанъ Стоян. Ивановъ	
55	Иванъ Тодоровъ Ивановъ	Мех. ел. централа Разградъ
56	Филипъ Филип. Ламбревъ	
57	Владим. Чешм. Димитровъ	Механ. елект. центр. Видинъ
58	Димитъръ Миневъ Велчевъ	Мех. частна практика Варна
59	Йорданъ Ст. Добревъ	Аеромех. аерост. Божурище

**XL (XXIII) випускъ
(1923—1929 г.)**

1	Коста Никол. мвгарски	Уволненъ по болестъ
2	Атансъ Ат. Димитровъ	Ел. центр. с. Каломенъ Дръновско
3	Вълчанъ Бож. Панчевъ	Морска учебна часть
4	Божко Вълчевъ Горановъ	Шефъ мех. ел. центр. гр. Ловечъ
5	Венелинъ Ган. Христовъ	Изключенъ

6	Христо Гюровъ Костовъ	Ел. монтьоръ частна практика
7	Цоло Диковъ Цаневъ	М. уч. часть, Варна
8	Стеф. Ивановъ Тодоровъ	Изключенъ по слабъ успѣхъ
9	Кольо Калевъ Димовъ	Мех. фабр. „Вжгледвуокисъ“, София
10	Атан. Камбер. Никовъ	М. уч. часть, Варна
11	Атан. Вас. Кантарджиевъ	Мех. фабр. „Българска Коприна“
12	Мар. Влад. Караивановъ	Уволненъ по болестъ
13	Иванъ Георг. Кифоровъ	Изключенъ
14	Кольо Колчевъ Стефановъ	Аеромех. аерост. Божурище
15	Николай Цан. Кръчмаровъ	Механ. мелн. Червентъ-Бръгъ
16	Петъръ Ст. Мандаджиевъ	Изключенъ
17	Методи М. Георгиевъ	Мех. гр. ел. централа, Видинъ
18	Тодоръ Миневъ Сребровъ	Мех. гр. ел. централа, Русе
19	Михаилъ Миховъ Добревъ	Мех. фабр. „Ив. Калпазановъ“, с. Бичкиня, Габровско
20	Ангелъ Ивановъ Папазовъ	М. у. ч., Варна
21	Хараланъ П. Величковъ	Механикъ ел. централа, Варна
22	Пею Петровъ Стояновъ	Завед. работ. стоп. „Тича“ с. Дол. Чифликъ, Варненско
23	Христо Христовъ Неновъ	Мех. Б. Гор. Индуств., с. Кочериново
24	Захари Добр. Чинтуловъ	Изключенъ
25	Георги Петровъ Чуклевъ	Изключенъ
26	Петко Ивановъ Шумковъ	Мех. трик. фаб. „Бждащностъ“, Габр.
27	Иванъ Лиловъ Цвѣтковъ	Изключенъ
28	Георги Щърб. Тодоровъ	Изключенъ
29	Димитръ Рачевъ Вълчевъ	Изключенъ
30	Ганчо Ганчевъ Христовъ	Изключенъ
31	Кирикъ Георг. Ивановъ	Мех. пред. фаб. „Ц.-Борисъ“, Варна
32	Аврамъ Тодор. Голкочевъ	Пом. Инсп. Пар. котли, В.-Търново
33	Стефанъ Г. Гроздановъ	Изключенъ
34	Стеф. Гюр. Димитровъ	
35	Боньо Коста Джамбазовъ	Изключенъ
36	Кжнчо Димовъ Кжнчевъ	Изключенъ
37	Петъръ Кръстевъ Жечевъ	М. уч. часть, Варна
38	Ламбринъ Ив. Николовъ	
39	Иванъ Ивановъ Бояновъ	М. уч. часть, Варна
40	Стоянъ Петковъ Кирязовъ	Механ. пристан. управл., Бургазъ
41	Недѣл. Христ. Ловджиевъ	Механ. елект. централа, Ямболъ
42	Любом. Макед. Расовъ	Мех. Б. Т. Парах. Д-во, Варна
43	Димитъръ Минковъ Еневъ	Дун. Пол. Сл., Русе
44	Мирчо Мирчевъ Христовъ	Мех. ул. „Царъ-Борисъ 129, София
45	Христо Моск. Мариновъ	Изключенъ
46	Петко Нанчевъ Христовъ	Аером. авиац. у-ще, Казанлъжъ
47	Георги Ник. Христовъ	Механ. фабр. „Слънчогледъ“ Варна
48	Христо Петровъ Алековъ	Изключенъ
49	Михаилъ Найд. Пешевъ	М. уч. часть, Варна
50	Илия Боневъ Радковъ	Уволненъ по собствено желание

Табло на XXXIX (XXII) випускъ (1922—1928 г.) отъ Машинното училище, съ началниците и преподавателитѣ си, направено по случай завършване пълниятъ курсъ на училището.

Табло на XL (XXIII) випускъ (1923—1929 г.) отъ Машинното училище, съ началниците и преподавателитѣ си, направено по случай завършване пълниятъ курсъ на училището.

51	Антонъ Савовъ Кириловъ	Уволненъ по собствено желание
52	Любенъ Тод. Ивановъ	Механ. електр. централа, Видинъ
53	Борисъ Тод. Атанасовъ	Изключенъ
54	Никола Тоневъ Славовъ	Аеромех. аеродрума Божурище
55	Парашк. Цековъ Христовъ	Изключенъ
56	Симеонъ Ц. Горановъ	Изключенъ
XLI (XXIV) випускъ (1924—1930 г.)		
1	Вас. Димитр. Бояджиевъ	Мех. елект. цент. прист. упр., Русе
2	Дим. Илиевъ Батаклиевъ	По болестъ прив. къмъ 25 випускъ
3	Никола Михаил. Боневъ	Мех. мет. фаб. „Кораловагъ“, Варна
4	Пенчо Георг. Балеви	Изключенъ
5	Игнатъ Колевъ Гишинъ	Морска Полиц. Служба, Варна
6	Калю Ив. Господиновъ	Механ. частна практика, Прѣславъ
7	Кирилъ Дим. Ганчевъ	
8	Костадинъ Гавр. Гачевъ	Механикъ ел. централа, Плѣвенъ
9	Петъръ Петр. Габровски	Изключенъ
10	Димитъръ З. Димитровъ	Мех. шок. фабр. „В. Пѣевъ“, с. Своге
11	Дончо Ганчевъ Доневъ	Починалъ като мех. частна практика
12	Стефанъ Бобевъ Доневъ	Изключенъ
13	Анаст. Е. Кантарджиевъ	Механ. 2-а колоезд. дружина, София
14	Никола Атан. Кавръжковъ	Приведенъ къмъ 25 випускъ
15	Стоянъ М. Лафчийски	
16	Крумъ Георг. Манасиевъ	Дунавска Полиц. Служба, Русе
17	Маринъ Васил. Мариновъ	Увлненъ по болестъ
18	Стефанъ Г. Михайловъ	Механ. на частна практика, София
19	Кирилъ Сим. Николовъ	Изключенъ
20	Антонъ Ивановъ Поповъ	Механикъ частна практика, Варна
21	Иванъ Никол. Павловъ	Механ. с. Кара-Иванци Дръновско
22	Стоянъ Дим. Палаузовъ	Механикъ с. Аязларъ Поповско
23	Христо Георг. п. Николовъ	Учит. Уч. раб. Мор. уч. часть, Варна
24	Митю Петровъ Рахневъ	Механикъ с. Копривецъ Беленско
25	Бончо П. Семерджиевъ	Механикъ електр. централа, Троянъ
26	Иванъ Ник. Самоковски	Изключенъ
27	Трифунъ Ник. Сковчевъ	Изключенъ по болестъ
28	Живко Ивановъ Тодоровъ	Механ. Бѣлг. Горска Индустрія, с. Кочериново Дупнишко
29	Георг. Христовъ Христовъ	Изключенъ
30	Михаилъ Я. Андреевъ	Механ. „Сочиета Джен. Италиана“ — Рилски водопр., с. Алинъ, Самоковъ
31	Теодосий Пан. Абаджиевъ	Механикъ частна практика, София
32	Василъ Антонъ Василевъ	
33	Михаилъ Хр. Везиревъ	
34	Начо Пейчевъ Вѣлковъ	Изключенъ въ 1925 год.
35	Игнатъ Тодоровъ Генчевъ	Мех. с. Литиково, Орханійско
36	Данаилъ Сим. Деневъ	Изключенъ
37	Петъръ Цек. Димитровъ	Изключенъ по болестъ

38	Цаѣтко Стоян. Дишевъ	Мех. с. Леси Дрънъ, Тетевенско
39	Никола Цаѣтан. Изановъ	Механикъ, Орхание
40	Конст. Ц. Карамаждракоъ	Мех. частна практика, София
41	Недю Пар. Костадиновъ	Изключенъ
42	Здравко Дим. Минчевъ	Мех. ел. центр., Разградъ
43	Тодоръ Славовъ Поповъ	Мех. ел. центр., мина Перникъ
44	Иванъ П. Паловъ	Мех. с. Влашица, Г. Орѣховица
45	Петъръ Из. Петровъ	Мех. частна пр. с. Сандѣкчи, Пров.
46	Юрданъ Евтим. Пѣевъ	Аеромех. аерост. Божурище
47	Добри Стоян. Павловъ	Морска Полиц. Служба, Варна
48	Пѣю Гочевъ Пѣевъ	Мех. фабр. хим. произв., Костинбродъ
49	Антонъ Никол. Стояновъ	Мех. гр. ел. централа, Шуменъ
50	Асенъ Колевъ Сербезовъ	Починалъ като ученикъ V г., Варна
51	Иванъ Атан. Стойковъ	Студ. маш. инж., Германия
52	Тодоръ Петр. Симеоновъ	Изключенъ
53	Стоянъ Димит. Стояновъ	Механикъ въ „Кораловагъ“, Варна
54	Тод. Алекс. Тодоровъ	Мех. частна практика, Варна
55	Любенъ Еман. Стойновъ	Мех. Бъл. Гор. Индустр. с. Кочерин.
56	Борисъ Филип. Трифоновъ	Мех. Солницата, Бургасъ
57	Христо Слав. Христовъ	
58	Никола Ник. Царибашевъ	

**XLII (XXV) выпускъ
(1925—1931 г.)**

1	Любенъ Вас. Владковъ	
2	Кирилъ Цачевъ Геневъ	III кап. Б. Т. Пар. Д-во, Варна
3	Стефанъ Ник. Драгановъ	
4	Георги Дюл. Богомиловъ	III кап. Б. Т. Пар. Д-во, Варна
5	Николай Янковъ Златевъ	Уволненъ по болестъ
6	Иванъ Петровъ Ивановъ	
7	Юрданъ Кръст. Ионковъ	
8	Владим. Мих. Кръстевъ	Мех. държ мина Перникъ
9	Игнатъ Стояновъ Мицевъ	Изключенъ
10	Георги Кръстевъ Мишевъ	
11	Стефанъ Пан. Парушевъ	
12	Крумъ Ивановъ Поповъ	Изключенъ
13	Богданъ Кир. Продановъ	III мех. Б. Т. П. Д-во, Варна
14	Петръ Иван. Стамболиевъ	
15	Борисъ Васил. Станевъ	Пом. К-ръ на корабъ прист. служба
16	Илия Ивановъ Станевъ	Мех. прист. управление, Василико
17	Иванъ Симион. Станчевъ	III мех. Б. Т. П. Д-во, Варна
18	Бориславъ З. Трифоновъ	Изключенъ
19	Димитъръ М. Търновски	
20	Коста Енчевъ Костовъ	Удавенъ 1926 г. като ученикъ
21	Димитъръ Мар. Андоновъ	III мех. Б. Т. П. Д-во, Варна
22	Георги Дим. Братановъ	
23	Стоянъ Мар. Божковъ	
24	Любомиръ Конс. Бърневъ	

Табло на ХLI (XXIV) випускъ (1924—1930 г.) отъ Машинното училище, съ началниците и преподавателитъ си, направено по случай завършване пълниятъ курсъ на училището.

Табло на ХLII (XXV) юбилеенъ випускъ (1925—1931 г.) отъ Морското училище, съ началниците и преподавателитъ си, направено по случай завършване пълния курсъ на училището.

25	Иванъ Никол. Бжтевъ	
26	Марко Христовъ Велевъ	
27	Александръ Ник. Венковъ	Удавенъ въ 1926 г. като ученикъ
28	Цоло Христовъ Вълчковъ	
29	Стефанъ Петковъ Денчевъ	Пом. к-ръ на корабъ Пристан. служ.
30	Дим. Никол. Димитровъ I	
31	Дим. Никол. Димитровъ II	
32	Алекси Георг. Дюлгеровъ	
33	Алексан. Ивановъ Костовъ	
34	Петко Костадин. Ивановъ	Мех. фабр. за конци г. Казанлъкъ
35	Йос. Алекс. Кожухаровъ	
36	Любенъ Ст. Кривошиевъ	Уволненъ по болестъ
37	Георги Кжндевъ Кръстевъ	Пом. К-ръ на кор. въ Прист. сл., Варна
38	Димитръ Григ. Новевъ	Мех. мина Пр. Б. и Бждаще, Плачк.
39	Илия Евстат. Помаковъ	
40	Емилъ Алакс. Поповъ	
41	Михаилъ Жел. Михайловъ	Пом. К-ръ на кор. въ Прист. сл., Варна
43	Христо Ив. Терзиевъ	
43	Стеф. Ник. Шекерджиевъ	Учит. практ. уч. работ. М. Уч. Часть
44	Стефанъ Стил. Юрдановъ	Уволненъ по болестъ

**XLIII (XXVI) випускъ
(1926—1932 г.) *)**

1	Захари Недѣл. Бъчваровъ	Изключенъ
2	Иванъ Николовъ Боевъ	
3	Недѣлко Добр. Братоевъ	
4	Станю Стеф. Балтаджиевъ	Уволненъ по болестъ
5	Колю Гоговъ Василевъ	
6	Никола Иван. Валцаровъ	
7	Георги Петр. Георгиевъ	
8	Иванъ Добр. Добревски	
9	Симеонъ Ст. Димитровъ	
10	Страшим. Д. Евстатиевъ	Изключенъ
11	Стефанъ Лаз. Лазаровъ	
12	Василъ Г. Медникаровъ	
13	Стеф. Владим. Николовъ	
14	Борисъ Конст. Панковъ	Изключенъ
15	Петъръ Бож. Петровъ	
16	Иосифъ Жив. Рангеловъ	
17	Стою Констант. Стойковъ	
18	Георги Сотир. Чолаковъ	
19	Ив. п. Христовъ Чучковъ	
20	Халей Николовъ Чушковъ	
21	Дим. Ивановъ Битовъ	
22	Николай Георг. Велковъ	Уволненъ по болестъ

*) Сведения за випуските: 1926—1932; 1927—1933; 1928—1934; 1929—1935; и 1930—1936 г., относно работата имъ, не може да се дадѣтъ, понеже не сж завършили още пълния курсъ на Морското училище.

23	Кръстю Стеф. Гайдаровъ	
24	Дачо Косевъ Дочевъ	Уволненъ по болестъ
25	Петъръ Петровъ Пяковъ	
26	Светосл. Бояновъ Диковъ	
27	Христо Симеоновъ Деневъ	
28	Светосл. Ангел. Живковъ	Изключенъ
29	Стойко Райчевъ Ивановъ	
30	Георги Т. Куршумджиевъ	
31	Петръ Алекс. Ключковъ	
32	Стефанъ Аврам. Колевъ	
33	Здравко Из. Лазаровъ	
34	Димитъръ Пан. Младчевъ	Изключенъ
35	Димитъръ Ив. Молловъ	
36	Христо п. Георг. Миневъ	
37	Илия Стоимен. Николовъ	Изключенъ
38	Пано Марин. Найденовъ	
39	Любом. Юстин. Петровъ	
40	Лазаръ Г. Сапунджиевъ	
41	Петръ Хр. Христовъ	
XLIV (XXVII) випускъ (1927—1933 г.)		
1	Данаилъ Ман. Атанасовъ	
2	Георги Николовъ Бабевъ	
3	Добринъ Стеф. Добревъ	
4	Любенъ Василевъ Дечевъ	Изключенъ
5	Дим. Констант. Димитровъ	
6	Василь Ганевъ Кжнчевъ	
7	Евстати Христ. Кирковъ	Уволненъ по болестъ (завършва матура съ 28 випускъ)
8	Иванъ Ст. Казанджиевъ	
9	Илия Кост. Константиновъ	
10	Сава Лук. Керемедчиевъ	Изключенъ
11	Николай Ен. х. Николовъ	
12	Христо Димитр. Недевъ	
13	Юрданъ М. Пращинковъ	
14	Кръстю Георг. Платниковъ	
15	Паскаль Фил. Паскалевъ	Изключенъ и наново приетъ съ 28 в.
16	Тодоръ Георг. Пипевъ	
17	Дончо Христовъ Русковъ	
18	Митю Георг. Христовъ	
19	Янко Антоновъ Янковъ	
20	Коста Никол. Факировъ	
21	Кирилъ Григор. Вълчевъ	
22	Георги Ил. Георгиевъ	
23	Тодоръ Макав. Дековъ	
24	Нечо Нен. Дерменджиевъ	
25	Иванъ Христовъ Кировъ	

- 26 Христо Георг. Кукенски
27 Христо Иван. Пейковъ
28 Петко Ботевъ Петковъ
29 Стефанъ Христ. Поповъ
30 Петъръ Спасовъ Ризовъ
31 Крумъ Славовъ Славовъ
32 Стефанъ Никол. Славчевъ
33 Тодоръ Ивановъ Тодоровъ
34 Иванъ Неш. Ханджиевъ
35 Василь Кръст. Христовъ
36 Вълчо Пан. Христовъ
37 Дим. Иван. Чорбаджиевъ

XLV (XXVIII) випускъ
(1928—1934 г.)

1	Алекс. Паиайот. Абадж.	
2	Асенъ Ивановъ Атанасовъ	Изключенъ
3	Марчо Дим. Апостоловъ	
4	Александ. Петр. Буюкл.	
5	Рашко Димовъ Василевъ	
6	Лазаръ Илиевъ Великовъ	
7	Тремолъ Атан. Ивановъ	
8	Никола Илиевъ Кръстевъ	
9	Ярославъ Влад. Кулхави	
10	Василъ Кировъ Кочевъ	
11	Иванъ Минковъ Кючуковъ	
12	Иванъ Владим. Манчевъ	
13	Петъръ Михаил. Поповъ	
14	Начко Харал. Пушковъ	
15	Димитръ Цанк. Паскалевъ	
16	Петко Никол. Петковъ	
17	Петръ Стояновъ Петровъ	Уволненъ по болестъ
18	Колю Николовъ Петровъ	
19	Борисъ Григ. Преславски	
20	Атанасъ Юстин. Петровъ	
21	Архангелъ Влад. Стойновъ	
22	Марко Георгиевъ Сяровъ	
23	Владим. Стеф. Стояновъ	
24	Минко Богдановъ Стоевъ	
25	Христо Дончевъ Христовъ	Изключенъ
26	Иванъ Петровъ Хасъмски	
27	Василъ Никол. Чушковъ	
28	Асенъ Недѣлк. Юрдановъ	
29	Владим. Хрис. Чемшировъ	
30	Светосл. Ив. Абаджиевъ	
31	Кирилъ Ивановъ Беязовъ	
32	Николай Петр. Бърневъ	
33	Стефанъ Фил. Бѣленски	

34	Светосл. Иван. Бошнаковъ	
35	Иванъ Кировъ Георгиевъ	Изключенъ
36	Генчо Ивановъ Генчевъ	
37	Георги Михаил. Георгиевъ	
38	Тод. Павловъ Димитровъ	
39	Петръ Яневъ Желъзковъ	
40	Бориславъ Карловъ Иос.	
41	Цвѣтанъ Дон. Иванчевъ	
42	Илия Аспар. Коларовъ	Изключенъ
43	Петръ Ивановъ Калайдж.	Изключенъ
44	Иванъ Кръстевъ Къндевъ	
45	Петъръ Борис. Ковачевъ	
46	Иванъ Стойковъ Матеевъ	
47	Методи Добр. Мутафовъ	
48	Пенчо Стойновъ Пенчевъ	
49	Илия Ивановъ Илиевъ	
50	Стефанъ Ивановъ Рачевъ	
51	Борисъ Марин. Райчиновъ	
52	Димитръ Юрдан. Русевъ	
53	Дим. Георг. Стрински	
54	Богд. Крум. Станишевъ	Изключенъ
55	Асенъ Ивановъ Стояновъ	
56	Трифунъ Рачевъ Триф.	
57	Никола Харал. Фичевъ	
58	Никола Боян. Чомаковъ	
59	Димитръ Стоян. Николовъ	Изключенъ

**XLVI (XXIX) випускъ
(1929—1935 г.)**

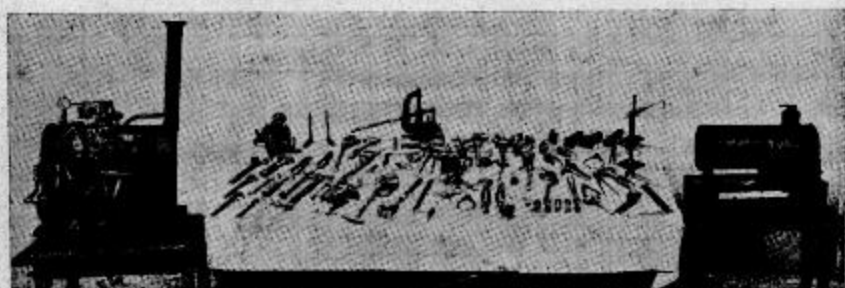
1	Атанасъ Дим. Атанасовъ	
2	Михаилъ Панайот. Бобевъ	
3	Злати Николовъ Боевъ	
4	Викторъ Ник. Бойчевъ	
5	Георги Петр. Бръснаровъ	Изключенъ
6	Иванъ Колевъ Вълковъ	
7	Тодоръ Г. Вълковъ	
8	Радославъ Г. Вълчановъ	
9	Иото Велч. Георгиевъ	
10	Миню Станч. Георгиевъ	
11	Мирчо Георгиевъ Геновъ	
12	Иванъ Данаиловъ Геновъ	
13	Руменъ Минчевъ Герчевъ	Изключенъ
14	Борисл. Мат. Градинаровъ	Изключенъ
15	Василь Петкоръ Гуневъ	
16	Любѣм. Божим. Давидовъ	
17	Никола Дем. Димитровъ	
18	Димитръ Петковъ Енчевъ	
19	Стефанъ Стеф. Етърски	

20	Атанасъ Лазаров. Желевъ	
21	Иванъ Димитр. Желъзовъ	
22	Велисл. Василев. Иовковъ	
23	Иванъ Мариновъ Ивановъ	
24	Димитръ Георг. Ивановъ	
25	Никола Ивановъ Ивановъ	
26	Никола Тоневъ Ивановъ	
27	Петъръ Манол. Ивановъ	
28	Тодоръ Ник. Каваловъ	
29	Кирилъ Ив. Каменовъ	Изключенъ
30	Тодоръ Герч. Кожухаровъ	
31	Атанасъ Янковъ Копчевъ	
32	Петръ Стояновъ Кръстевъ	
33	Тодоръ Кръст. Кжндевъ	
34	Светосл. Никол. Минчевъ	
35	Михаилъ Андр. Михайловъ	
36	Никола Васил. Николаевъ	
37	Ангелъ Тодор. Петковъ	
38	Петко Иван. Пачелиевъ	
39	Василъ Борис. Петровъ	
40	Констант. Ст. Петковъ	
41	Петръ Христ. Петковъ	
42	Любомиръ Том. Петровъ	
43	Никола Ранчевъ Ранчевъ	
44	Димитръ Држ. Савовъ	Изключенъ
45	Боянъ Георг. Славовъ	
46	Слави Нановъ Славовъ	
47	Теню Андреевъ Ставревъ	
48	Стефанъ Мар. Счафановъ	
49	Ламбо Ламбревъ Теоловъ	
50	Андрей Янак. Тодоровъ	
51	Тодоръ Стойч. Тодоровъ	
52	Христо Прод. Тотевъ	
53	Георги Михаил. Филиповъ	
54	Филипъ Камен. Филиповъ	
55	Алекс. Ив. Чорбаджиевъ	Изключенъ, приетъ на ново съ 30 випускъ
56	Руменъ Ксеноф. Янковъ	Изключенъ
57	Христо Христовъ Денчевъ	Изключенъ

**XLVII (XXX) випускъ
(1930—1936 г.)**

- 1 Юрданъ Кост. Атанасовъ
- 2 Добри Маврод. Байчевъ
- 3 Мидю Д. Бакърджиевъ
- 4 Веселинъ Кост. Бърневъ
- 5 Веселинъ Райч. Василевъ
- 6 Митю Цоневъ Василевъ

7	Христо Хр. Веселиновъ	
8	Борисъ Василевъ Войновъ	
9	Димо Герчевъ Великовъ	
10	Георги Триф. Генчевъ	
11	Борисъ Василевъ Гиневъ	
12	Мих. Костант. Денчевъ	
13	Димитровъ Д. Димитровъ	
14	Дим. Атанас. Димитровъ	
15	Сидеръ Атан. Димитровъ	
16	Иванъ Иларион. Златевъ	
17	Антонъ Ангел. Илиевъ	
18	Войнъ Георгиевъ Куповъ	
19	Димитръ Минч. Кжнчевъ	
20	Конст. Д. Кожухаровъ	
21	Кирилъ Констант. Кировъ	
22	Стоянъ Ецовъ Кръстевъ	
23	Щерионъ Ил. Мавродиевъ	
24	Вертеръ Конст. Мицаковъ	
25	Стоянъ Ст. Молловъ	
26	Анани Стѣфан. Нанковъ	
27	Жечо Д. Никифоровъ	
28	Коста Сот. Панайотовъ	
29	Петко Ивановъ Мариновъ	
30	Иванъ Радевъ Райковъ	Изключенъ
31	Деню Добревъ Рачевъ	
32	Любом. Желѣз. Радиновъ	
33	Кирилъ Стоян. Смоковъ	
34	Веселинъ Сп. Стефановъ	
35	Никола Ст. Стойчевъ	
36	Филипъ Стеф. Тасевъ	
37	Алекс. Стоян. Тодоровъ	
38	Петръ Христ. Христовъ	
39	Алекс. Ив. Чорбаджиевъ	
40	Рачо Рачевъ Чолаковъ	

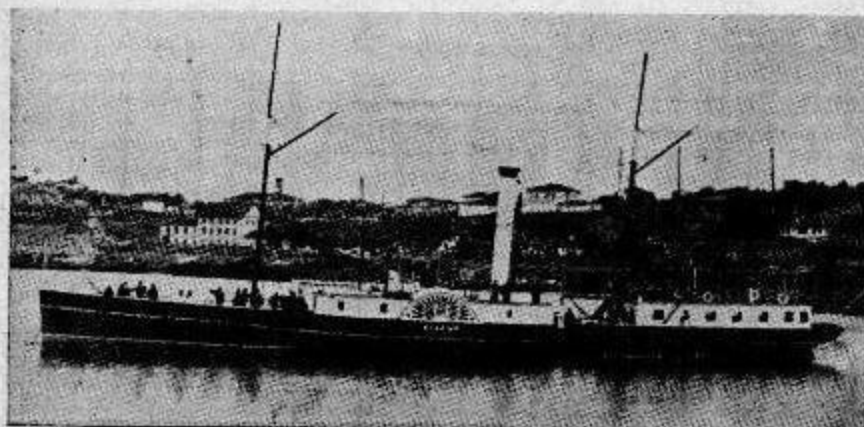
Морско училище. — Изработени предмети отъ ученицитѣ.
Варна 1931 год.

*
*
*

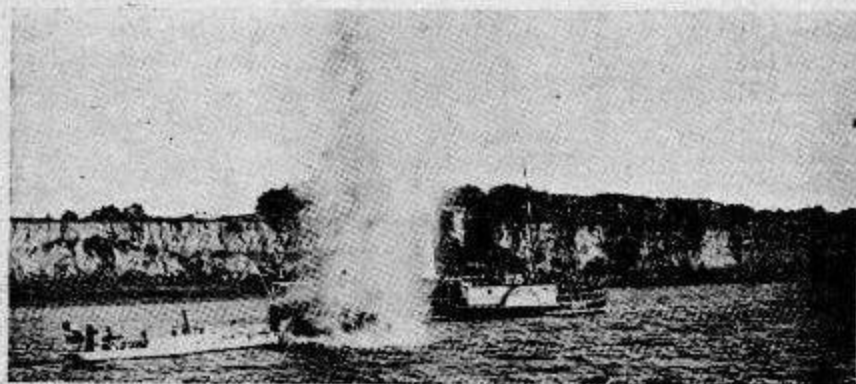
Презъ 50 годишното съществуване на Морското училище сж постъпили 1356, а сж завършили само 839 ученици. Останалитѣ има да довършватъ или сж изключени по слабъ успѣхъ и лошо поведение, или сж напустнали училището, поради болѣсть и други причини. По години количеството на постъпилитѣ и завършили пълниятъ курсъ на училището, се вижда отъ следната таблица:

Випускъ	Число на постъпи- литѣ ученици	Напустнали или из- ключени ученици	Число на завърши- литѣ пълниятъ курсъ на училището
1881—1887	12	—	12
1884—1890	14	2	12
1885—1891	7	—	7
1886—1892	18	5	13
1887—1892	8	3	5
1888—1893	6	—	6
1889—1894	8	3	5
1890—1895	2	—	2
1891—1896	8	1	7
1892—1897	9	—	9
1893—1898	5	—	5
1894—1899	6	1	5
1895—1900	18	1	17
1896—1901	10	1	9
1897—1902	8	—	8
1898—1903	16	1	15
1899—1904	30	9	21
1900—1906	16	—	16
1901—1907	14	—	14
1902—1908	20	2	18
1903—1909	22	1	21
1904—1910	31	5	26
1905—1911	21	2	19
1906—1912	29	1	28
1907—1915	25	8	17
1908—1916	33	16	17
1909—1917	23	6	17
1910—1917	37	15	22
1911—1918	36	19	17
1913—1919	41	15	26
1914—1920	62	28	34
1915—1921	42	15	27
1916—1922	24	3	21
1917—1923	27	7	20
1918—1924	19	5	14
1919—1925	28	5	23

1920—1926	69	20	49
1921—1927	101	32	69
1922—1928	59	10	49
1923—1929	56	20	36
1924—1930	58	13	45
1925—1931	44	8	36
1926—1932	41	9	{ Сега ученици практи- канги V г.
1927—1933	37	3	
1928—1934	59	8	{ Сега ученици практи- канги IV г.
1929—1935	57	7	
1930—1936	40	1	Сега ученици III курсъ
			Сега ученици II курсъ
			Сега ученици I курсъ
Всичко	1356	311	839

Бившата яхта „Крумъ“ отъ Дунавската флотилия, кждето дълги години сж практикували възпитаницитѣ на Машинното училище.

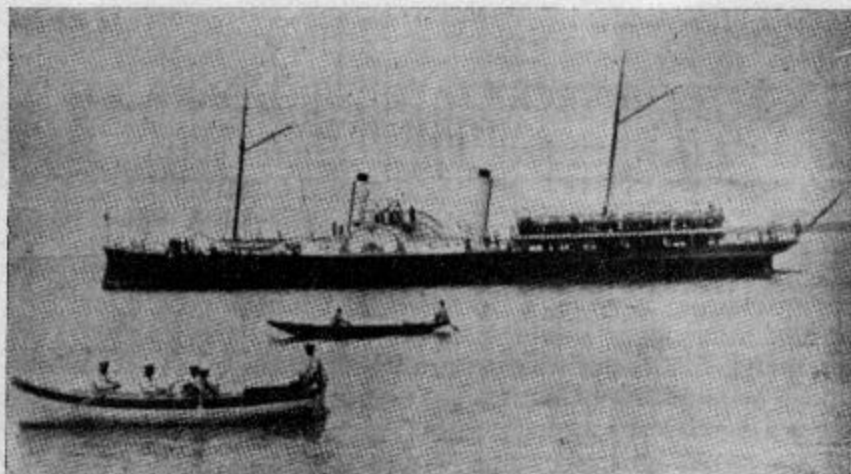
Транспортния корабъ „Симеонъ Велики“ и миноносеца „Ботевъ“ отъ Дунавската флотилия, въ моментъ на взриваване на шестова мина. На тия два кораба сж практикували дълги години възпитаницитѣ отъ Машинното училище.

5. ТЕХНИЧЕСКАТА ПОДГОТОВКА ВЪ УЧИЛИЩЕТО.

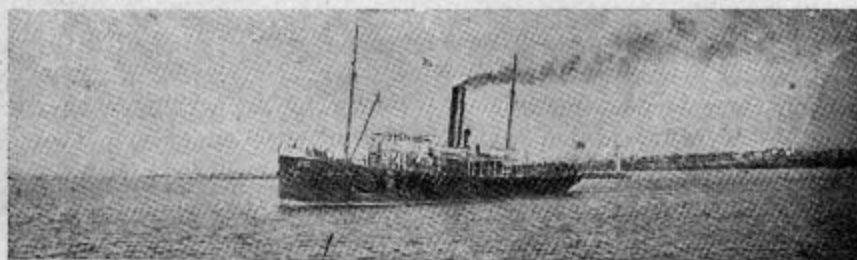
Може да се каже, че първоначално — първитъ нѣколко години — обучението въ Морското училище е било практическо. Теоритически лекции сж били четени въ много ограниченъ размѣръ. Срѣдно дневно ученицитъ сж имали 2 часа теоритически занятия, а останалото време презъ деня се използвало за практически занятия въ арсенала на Дунавската флотилия, по корабитъ и катеритъ на сжщата. Презъ зимниятъ периодъ ученицитъ сж практикували по-вече въ арсенала, кждето сж изучавали ковачество, стругарство, шлосерство и леярство, работейки наредъ съ волнонаемнитъ работници въ арсенала, ржководени непосредствено отъ съответнитъ майстори и косвенно — отъ началника на арсенала. Презъ лѣтниятъ периодъ ученицитъ въ по-вечето случаи сж били изпращани въ плаване съ корабитъ и катеритъ на флотилията, кждето сж служили като подржченъ машиненъ персоналъ и сж се обучавали практически въ обслужване и подържане на машинитъ.

Следъ свършването на 3 годишниятъ теоритически курсъ, ученицитъ сж оставали още 3 години на служба, главно въ работилницата и корабитъ на флотилията, кждето сж били използвани като подофицерски машиненъ персоналъ и сжщевременно сж стажували за да добиятъ по-голѣма сръжностъ и ржководенъ технически похватъ за да могатъ въ бждеше, следъ съответна продължителна служба и изпити, да станатъ механици — технически офицери, — въ флотилията и морската частъ. Презъ време на този първи периодъ отъ сжществуването на училището, който се характеризира съ чисто практическото обучение, нагледнитъ учебни помагала и кабинети не сж били необходими и не е имало такива.

Презъ вториятъ периодъ отъ сжществуването на училището 1892 до 1900 година, когато училището се е наричало „Унтеръ-офицерска морска школа — категория машинисти“ и е било още въ Русе, практическото обучение на ученицитъ е продължавало почти по сжщия начинъ. Презъ време на третитъ теоритически години сутринъ сж имали теоритически занятия, а следъ обѣдъ практика въ арсенала и по корабитъ на Дунавската флотилия. Презъ време на дветъ практически години ученицитъ сж били разпредѣлени изъ частитъ на Дунавската флотилия въ Русе и Морската частъ въ Варна, за да практикуватъ и едновременно съ това да служатъ като подофицерски технически персоналъ. Нѣкои отъ тѣхъ сж били изпращани на практика и по параходитъ на Българското параходно дружество. И презъ този периодъ училището е нѣмало специални кабинети и лаборатории.

Бившата яхта „Александър I“ отъ Дунавската флотилия, кждето дълги години сж практикували възпитаницитѣ на Машинното училище.

Параходъ „Кирилъ“ отъ Българското търговско парадно дружество — Варна, кждето дълги години сж практикували и продължаватъ да практикуватъ и сега възпитаницитѣ на Машинното училище.

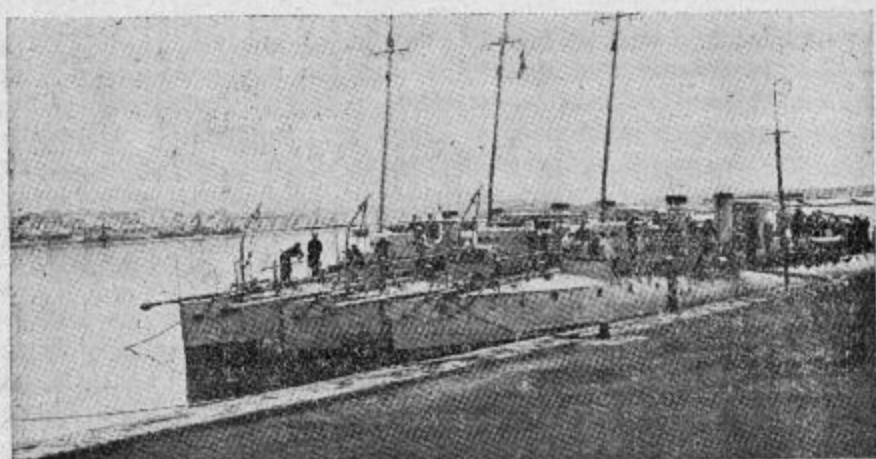
Параходъ „България“ отъ Българското търговско параходно дружество — Варна, кждето възпитаницитѣ на Машинното училище дълги години сж практикували и продължаватъ да практикуватъ и сега.

Следъ премѣстваането на училището въ Варна (1900 г.), вече подъ името „Машинно училище“, и признаването му за сръдно техническо учебно заведение, техническото обучение на ученицитѣ се подобрява и става по-планомѣрно. Изработватъ се специални програми за техническото обучение и се произвеждатъ съответни изпити за практическата работа на ученицитѣ. Презъ зимния периодъ — м. октомврий до м. юний — ученицитѣ, всѣки следъ обѣдъ, освенъ въ сръда и сѣбста, иматъ по 4 часа практически занятия въ работилницата на флота. Презъ лѣтния периодъ — м. юлий до м. септемврий — приблизително цѣли два месеца, ученицитѣ се занимаватъ почти изключително съ практическа работа въ работилницата на флота или се изпращатъ по групи на практика по катеритѣ и корабитѣ отъ флота. Следъ привършване на тригодишния теоритически курсъ, въ който както виждаме се отдѣля доста време и за практически занятия, ученицитѣ се изпращатъ още три пълни години на практика по частитѣ и корабитѣ отъ флота, като технически подофицери. Презъ това време нѣкои отъ ученицитѣ практиканти сѣ били изпращани на практика въ странство (Русия и Франция), други сѣ практикували по параходитѣ на Българското търгоуско параходно дружество, а трети сѣ извършвали продължителни задгранични плавания въ Черно море съ учебния крѣстосвачъ „Надежда“. По този начинъ завършващитѣ пълниятъ курсъ на Машинното училище сѣ добивали една солидна техническа подготовка, която наредъ съ военната дисциплина и службата имъ на море имъ е давала голѣми преимущества предъ свършилитѣ други технически училища въ България. И затова ний виждаме, че отъ началото на сѣществуването на Машинното училище и до днесъ, възпитаницитѣ на училището сѣ винаги предпочитани въ техническитѣ и индустриални предприятия у насъ. Излѣзли отъ училището, тѣ веднага сѣ намирали и намиратъ добре платена работа.

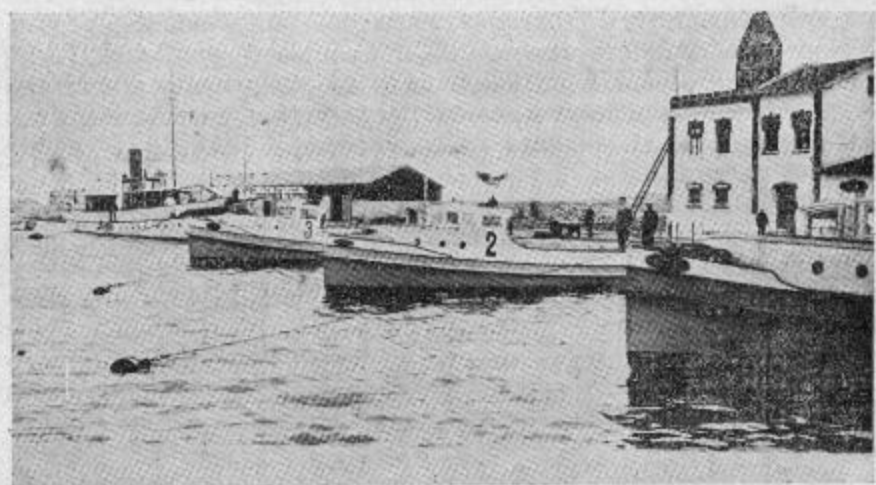
За да дадемъ една по-пълна картина за техническата подготовка на ученицитѣ отъ Машинното училище презъ този периодъ (1900 до 1920 година), ний ще цитираме нѣкои извадки отъ отчетитѣ на началницитѣ на училището, които третираатъ този въпросъ.

Така напримѣръ, въ отчета на началника на Машинното училище (инженеръ-механикъ лейтенантъ Т. Соларовъ) за състоянието на училището презъ 1900—1901 учебна година, се казва:

„Презъ зимния периодъ на учебната година занятията въ работилницата се водѣха подъ ръководството на двама специалисти и по програмитѣ, утвърдени отъ началника на флота. Тия занятия въ работилницата на флота, а сѣщо така и занятията по управлението на парния котелъ и парната машина въ сѣщата работилница, се водѣха ежедневно (освенъ праз-

Корабът от Морската полицейска служба „Смѣли“, „Дръзки“ и „Строги“ — по-рано миноносци отъ Българския флотъ — кждето дълги години сж практикували и практикуватъ и сега възпитаницитѣ на Морското училище.

Корабъ „Камчия“ и моторнитѣ лодки на Морска полицейска служба—Варна, на които сж практикували и продължаватъ да практикуватъ и сега възпитаницитѣ на Морското училище.

дници, срѣда и сѣботнитѣ дни) следъ обѣдъ по 3 часа. Ученицитѣ отъ третѣ курса работѣха главно въ коващото и слесерното отдѣления и отчасти по леярството и стругарството. Презъ годината ученицитѣ бѣха водени отъ съответнитѣ преподаватели за да се запознаятъ и изучатъ парнитѣ котли и машини на катеритѣ отъ флота, а III курсъ за сѣщата цель — на учебния кръстосвачъ отъ флота „Надежда“ и на нѣкои отъ чуждитѣ кораби въ пристанището Варна.

Следъ годишния изпитъ ученицитѣ отъ I и II курсове продължиха занятията си въ работилницата на флота отъ 10 юлий до 27 августъ, следъ което държаха изпитъ по практическитѣ занятия. Следъ привършване на годишния изпитъ ученицитѣ отъ III курсъ се назначиха за носене службата по параходитѣ и катеритѣ на флота.

Преминатитѣ учебни часове презъ учебната 1900—1901 г. се виждатъ отъ следната таблица:

Характеръ на часоветѣ	I курсъ	II курсъ	III курсъ
Учебни часове по теория и въ класъ	604	592	592
Работни часове по практически занятия въ работилницата презъ зимния периодъ	306	306	306
Работни часове по практически занятия въ работилницата презъ лѣтния периодъ	224	224	—
Всичко теоритически и практически часове презъ годината	1136	1122	898

На 6. IX. 1901 г., тия отъ ученицитѣ отъ I и II курсъ, които нѣмаха да държатъ поправителенъ изпитъ, се уволниха въ домашенъ отпускъ до 2. X. с. г.

Сѣщо така, въ другъ единъ отчетъ на сѣщия началникъ на Машинното училище (инженеръ-механикъ лейтенантъ Т. Соларовъ) за учебната 1903—1904 година, се казва:

„Занятията съ ученицитѣ машинисти въ работилницата на флота се водѣха подъ ръководството на училищния механикъ и двама училищни машинисти-инструктори, по програма удобена отъ началника на флота. Презъ зимния сезонъ занятията въ работилницата на флота, а сѣщо и по управлението на парния котелъ и парната машина въ сѣщата работилница, се водѣха ежедневно (освенъ праздници, срѣда и сѣботнитѣ дни) следъ обѣдъ по 4 часа на день. Презъ годината ученицитѣ бѣха водени отъ началника на училището и отъ съответнитѣ преподаватели на учебния кръстосвачъ „Надежда“, на катеритѣ отъ флота, както и на нѣкои отъ частнитѣ параходи, дошли въ Варненското пристанище, — за да се занимаватъ и изучаватъ парнитѣ имъ котли и машини.

Презъ настоящата учебна година училището продължи миналогодишната практика да си набавя свои модели по специалността, каквито, по нѣмане на специално за целта отпуснатъ кредитъ, както и миналата учебна година, се набавиха въ твърде ограничено количество. Училището се ползува за учение съ уредитѣ, парнитѣ машини, котли и пр. отъ другитѣ отдѣлни части на флота, доколкото бѣше възможно и доколкото и тѣ разполагаха съ подобни, а сѣщо и отъ поставения, специално за изучаване, въ училището паренъ котелъ.

Следъ годишния изпитъ ученицитѣ отъ третѣ курса продължиха практическитѣ си лѣтни занятия въ работилницата на флота отъ 16 юний до 24 августъ 1904 година, като отъ 25. VIII. до 30 сѣщия месецъ ученицитѣ работѣха зададената имъ изпитна работа по практически занятия.

Ученицитѣ-машинисти отъ III курсъ следъ изпита по практически занятия бѣха преименовани въ ученици машинисти III разрядъ (ефрейтори) и въ началото на м. октомврий, вече като ученици машинисти IV година, се назначиха за носене на службата на учебния кръстосвачъ „Надежда“ — 6 души и въ частитѣ на Дунавската флотилия — 4 души.

Презъ месецитѣ юлий и августъ, ученицитѣ-машинисти IV и V разрядъ (III и II курсове) ходиха подъ ръководството на училищния механикъ на практически занятия въ морето съ катеритѣ: „Калиакра“, „Раковски“ и съ новонаправения презъ настоящата година за училището катеръ „Ученикъ“. Въ време на това плаване ученицитѣ сами изпълняваха обязаноститѣ на огньари и машинисти.

Преминатитѣ учебни часове презъ учебната 1903—1904 година се виждатъ отъ следната таблица:

Характеръ на часоветѣ	I курсъ	II курсъ	III курсъ
Учебни теоритически часове презъ годината	668	668	668
Работни часове въ работилницата презъ зимния сезонъ	396	396	396
Работни часове въ работилницата презъ лѣтния сезонъ	395	395	395
Работни практически часове съ катеритѣ въ морето	—	52	52
Всичко учебни теоритически и практически часове презъ годината . . .	1459	1511	1511

Презъ лѣтниятъ периодъ, и сутринъ и следъ обѣдъ, ученицитѣ сѣ имали само практически занятия.

На 3 септемврий 1904 година желающитѣ ученици бѣха уволнени въ домашенъ отпускъ при родителитѣ си до 1 октомврий сѣщата година включително.

Въ трети отчетъ на началника на Машинното училище (капитанъ лейтенантъ Ковачевъ) за учебната 1907—1908 година, се приповтаря почти сжщото както въ предидущия отчетъ. Отъ него правимъ само следнитѣ извадки:

„Следъ годишнитѣ изпити ученицитѣ отъ третѣ курса продължаваха практическитѣ лѣтни занятия въ работилницата на флота на Негово Величество отъ 10. VI до 24. VIII. 1908 г.

Ученицитѣ-машинисти, които свършиха III курсъ на 4 октомврий 1908 г., се назначиха за носене службата на учебния кръстосвачъ „Надежда“ — 5 човѣка, въ тукашното (Варна) Портово капитанство — 2 човѣка, на миноносцитѣ — 7 човѣка и въ частитѣ на Дунавската флотилия — 6 човѣка.

Ученицитѣ-машинисти, I, II и III курсове презъ месецитѣ: юний, юлий и августъ, ходѣха по редъ на практически занятия на катеритѣ „Калиакра“, „Ученикъ“ и на машината въ морския арсеналъ на флота на Негово Величество; по 3 човѣка и по 10 дена на практика“.

Така грижливо, сигурно и продължително време е отивала техническата подготовка на ученицитѣ отъ училището и презъ последнитѣ години. Презъ време на свѣтовната война (1915—1919 г.) много отъ ученицитѣ практиканти бѣха изпратени на разнovidна специализация въ областта на техниката въ Германия — по корабитѣ, корабостроителницитѣ и училищата на германския воененъ флотъ.

Въ началото на следвоенния периодъ, следъ 1920 година, практиката на ученицитѣ се ограничи само въ учебната работилница, корабитѣ на морскитѣ части и отчасти въ параходитѣ на Българското търговско параходно дружество.

Презъ м. ноемврий 1922 година къмъ Учебната работилница на Морска учебна частъ се формира специаленъ „Машиненъ кабинетъ“ за нагледно преподаване и изучаване на машинното и моторно дѣло. Въ последния постепенно се набавяха модели отъ разни машини и мотори и тѣхнитѣ части, оригинални части отъ машини и мотори, чертежи и пр., но все пакъ той още не е напълно обзаведенъ и сега още се попълва.

За практическото обучение по Електротехника и до сега се използва Електротехническият кабинетъ при Морскитѣ специални школи, който сравнително е по-богатъ съ измѣрителни уреди и електрически машини и позволява едно по-нагледно обучение по този предметъ.

Къмъ сжщото време (1922 година) се тури начало за обзавеждане на кабинета по физика, който до 1928 година се помѣщаваше въ кабинета на началника на училището, а сега има вече опрѣделена специална стая за този кабинетъ. Сжщиятъ още е много непълненъ, но неговото попълване ще става за напредъ съ постепенното развитие на училището.

Корабите от Дунавската полицейска служба в Русе: „Взривъ“, „Капитанъ-лейтенантъ Минковъ“ и „Черноморецъ“, на които практикуватъ възпитаниците на Морското училище.

Морско училище.

Машинетъ кабинетъ — Варна, 1931 г.

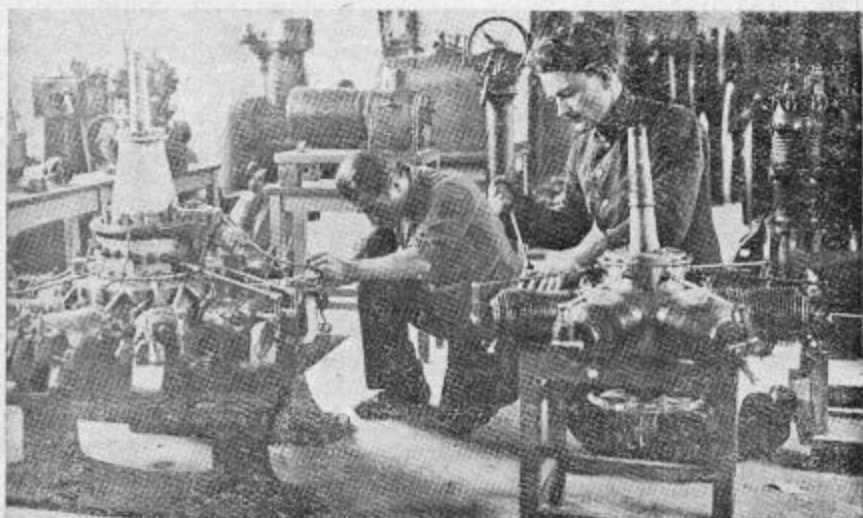
Презъ миналата учебна година (1929—1930), за да се подобри още по-вече нагледното преподаване, се тури начало на още три нови кабинета — по химия, по механика и по технология —, които тепърва предстои да се попълват за да могат да изпълнятъ предназначението си.

Поради по-големитѣ по число випуски следъ войната, поради по-малкитѣ нужди на морскитѣ части отъ машиненъ персоналъ и поради желанието да се даде на ученицитѣ-практиканти да изучатъ и практикуватъ по локомотивнитѣ котли и машини и усвоятъ добре прислужването имъ, съ заповѣдъ по Морска учебна частъ № 3, § 1, отъ 16. I. 1923 г., се уреди специална група ученици-практиканти при желѣзопътната работилница на гара Горна Орѣховица.

Подобни групи — мѣста за практикуване на ученицитѣ-практиканти следъ свършването на теоритическото имъ 3 годишно обучение — се откриха въ последствие въ мина Перникъ, въ аедрумѣтъ Божурище и Казанлъкъ, въ Хидро-аеродрума Варна, при електрическитѣ централи Варна, Русе и пр., кждето ученицитѣ-практиканти оставаха по смѣнно на 6 месечна практика. Презъ следуюцитѣ 6 месеца тѣ смѣняваха практиката си, като презъ своето 3 годишно практикуване преминаваха практически обслужването и подържането на всички видове машини и мотори. Преди всичко, обаче, ученицитѣ-практиканти се изпращаха на практика въ корабитѣ и работилницитѣ на морскитѣ части, кждето едновременно съ това биваха широко използвани като подржченъ и ръководенъ технически персоналъ.

За правилното и целесъобразно използване на времето отъ тригодишния практически курсъ, съ заповѣдъ по Морска учебна частъ № 61, § 1 отъ 31. VIII. 1924 г., се откри къмъ същата частъ „Практически отдѣлъ“, началникътъ на който се грижеше и сега още продължава да се грижи за правилната насока и ръководство на ученицитѣ-практиканти.

За допълване на теоритическата подготовка на ученицитѣ отъ III курсъ на училището и за да опознаятъ България добре, по инициативата на полковникъ Кирковъ, начиная отъ 1915 година, ежегодно следъ завършване на зрѣлостнитѣ изпити, сж устройвани научни екскурзии, които сж обхващали всички по-големи наши индустриални градове, кждето ученицитѣ сж посещавали и разглеждали, годъ ръководството на своитѣ началници и преподаватели, всички по-големи и благоустроени фабрични заведения. По този начинъ ученицитѣ сж се опознавали съ развитието на родната ни техника и индустрия, а така сжщо и съ красивитѣ и исторически мѣста въ Отееството ни. Научното и възпитателно значение на тия екскурзии, които траѣха обикновено около две седмици, бѣ твърде голѣмо. За съжаление, обаче, поради липса на държавни срѣдства, тия екскурзии отъ миналата учебна година сж временно преустановени. Трѣбва да се надѣваме, обаче, че тѣхното значе-

Морско училище. — Подтягане на моделитѣ въ машинния кабинетъ
отъ ученици практиканти — Варна, 1931 г.

Морско училище. — Практически занятия въ учебната работилница
Варна, 1931 год.

ние и необходимостъ се схваща много добре отъ съответнитѣ фактори и че при пръвѣ удобенъ случай тѣ ще бждатъ възстановени.

Така, въ продължение на 50 години, е протекла и се е развила техническата подготовка на ученицитѣ отъ Морското училище.

Морско училище. — Практически занятия въ ковачницата
Варна, 1931 год.

6. ЗДРАВΟΣЛОВНИТЪ УСЛОВИЯ ВЪ УЧИЛИЩЕТО.

Първоначално здравословнитъ условия въ училището — хигиеничността на спалнитъ и класнитъ помѣщения, храна, облекло и постилки, санитаренъ надзоръ и пр. — не сж били задоволителни. Ние видѣхме вече, че въ първитъ нѣколко години отъ сжществуването на училището, ученицитъ даже не сж били отдѣлени отъ моряцитъ на Дунавската флотилия въ Русе и сж били третирани на равна нога съ тѣхъ. Едвамъ по-сетне тѣ сж били отдѣлени отъ моряцитъ и сж се положили първитъ грижи по подобриенето на здравословнитъ условия въ училището. Следъ премѣстването на училището въ Варна въ 1900 година, когато то се обособява и оформява като „Машинно училище при флота“, се е турила една основа за правилно развитие на здравословнитъ условия. Отъ тогава ний вече виждаме въ годишнитъ отчети на началницитъ на училищата да се третира този въпросъ и да се ходатайствува предъ по-горното началство за даване съдействие и отпускане на кредити за подобриение на здравословнитъ условия. И въ това отношение за последнитъ 20 години е направено доста много. Въ сравнение съ първитъ 30 години отъ сжществуването на училището, условията за живѣне, занимание, хранене, обличане и пр. сж значително подобриени и може да се каже, че тѣ сега, въ сравнение съ подобнитъ условия въ другитъ училища, стоятъ на една завидна висота. Смѣло може да твърдимъ, като изключимъ единичнитъ случаи, че постѣпващитъ въ училището ученици намиратъ храна, облекло и условия за живѣне и занимание подобри, отколкото сж имали въ кѣщи и отколкото биха могли да се намѣрятъ въ дома на едни отъ срѣдния рѣжа хора. Общоизвестния фактъ, че напускащитъ училището ученици, следъ свършване на пълниятъ му курсъ, сж закрепили физически, здрави, жизнерадостни, говори достатъчно добре, че здравословнитъ условия въ училището сж били и сж добри.

*
* *

Въ медицинско отношение, изживѣнитъ 50 години отъ училището, трѣбва да раздѣлимъ на два периода: първи периодъ — отъ началото до войнитъ и втори периодъ — отъ войнитъ до сега.

Презъ време на първиятъ периодъ медицинската служба се е развивала въ унисонъ съ постепенното подобриение на здравословнитъ условия въ училището, като разбира се за нея първоначално се е отдѣляло най-малко внимание, безъ особена вреда, обаче, понеже тя е намирала подслонъ въ съседнитъ войсковы части, медицинскитъ чиновци на които сж

се грижели въ кръга на възможното за здравеопазването на ученицитѣ.

Презъ този първи периодъ правилата на военната хигиена сж били изпълнявани до толкова, доколкото е било възможно да се изпълнятъ нарежданията на устава за вътрешната служба въ армията относно здравеопазването на възпитаницитѣ. Почти никога жилищнитѣ помѣщения не сж отговаряли напълно на изискванията за хигиеническитѣ условия за едно не военно-учебно, а даже казарменно помѣщение, защото тѣ, по липса на държавни такива сж били случайно наети сгради и то много често смѣнявани. Каква напимѣръ хигиена е могло да се спазва въ зданието на бившиятъ Варненски окръженъ затворъ, кждето къмъ 1908—1910 година сж били разположени спалнитѣ помѣщения на III курсъ отъ Машинното училище, когато това здание не е имало голѣми спални, подходящи омивални, клозети и пр.? Често пжти въ подобни неподходящи здания ученицитѣ сж били принудени да спятъ въ кревати или койки (висящи люлки), поставени въ два етажa едни надъ други. Почти такива условия за живѣне е имало въ другото училищно помѣщение, което е било на ул. „Княжеска“ *). Действително това здание е притежавало по-добри хигиенически условия, но все пакъ то съвсемъ не е отговаряло за целта, за която е било наето — и тамъ въздуха и условията за спазване на чистотата сж били недостатъчни.

Въ този периодъ училището даже не е разполагало съ фелдшеръ и болнитѣ ученици сж били водени сутринъ, по-вечето пжти въ флотскитѣ казарми, за прегледъ отъ лѣкаря. Това е ставало въ студъ, жега и силни вѣтрове. Въпрѣки тѣзи несгоди, обаче, организма на младия коравъ българинъ е устоявалъ срещу тѣхъ и заболяваемостъта е била съвсемъ слаба. Така напимѣръ, презъ този периодъ (първитѣ 30 години отъ съществуването на училището) срѣдно годишно сж заболявали по 8 човѣка. За сжщия този периодъ, училището не е имало отдѣлно помѣщение за медицинско лѣчение. Тежко болнитѣ сж се лѣкували въ общия гарнизоненъ лазаретъ, а за амбулаторно лѣчение сж отивали въ дома на Д-ръ Флори **) или въ флота. Въобще медицинската помощъ въ Машинното училище се е извършвала предимно отъ лѣкаритѣ и фелдшеритѣ на флота.

За да илюстриране още по-добре края на този първи тридесетъ годишенъ периодъ на Машинното училище въ санитарно отношение, ний ще си позволимъ да цитираме нѣ-

*) Зданието на Д-ръ Флори, кждето се помѣщавало училището отъ 1900 до 1910 година и което сега е приспособено за пансионъ на глухонѣми.

**) Санитаренъ капитанъ, а въ последствие майоръ Д-ръ Флори е билъ лѣкаръ на флота!

кои съответни извадки отъ отчетитѣ на началницитѣ на училището по това време.

Така напримѣръ въ годишниятъ отчетъ за състоянието на Машинното училище презъ учебната 1900—1901 г., съставенъ отъ началника на училището инженеръ-механикъ лейтенантъ Тодоръ Соларовъ, четемъ следното:

„Въ санитарно отношение изтеклата учебна година може да бжде призната напълно удовлетворителна.

Въ продължение на годината заболяванията на ученицитѣ носѣха повечето пжти краткосроченъ простуденъ характеръ, съ изключение на два случая: единъ отъ „тифъ“ и единъ отъ „туберкулоза“. На първия ученикъ болестъта му попречи да следва уроцитѣ и изпититѣ и той следъ като оздравя, бѣше изпратенъ при родителитѣ си за да закрепне, а въ началото на новата учебна година държа изпитъ за следния класъ. Вториятъ ученикъ — болниятъ отъ туберкулоза —, която придобилъ още преди постъпването му въ училището, бѣше уволненъ за винаги отъ военна служба.

Всички ученици се ползуваха съ безплатни лѣкарства и медицинска помощъ отъ лѣкаря на флота, а сжщо и отъ Държавната болница въ града“.

Въ другъ единъ отчетъ на сжщия началникъ на Машинното училище за учебната 1903 - 1904 година, се казва:

„Въ санитарно отношение презъ изтеклата учебна година Машинното училище не представи нищо особено; то при епидемиитѣ на коременъ тифъ и на епидемическа заушка, които върлуваха въ гарнизона, остана чисто и въ него не се появиха никакви случаи отъ горепоменатитѣ болести. Само напоследъкъ единъ матросъ, служащъ въ Машинното училище, заболѣ отъ заушница, но той бѣше единственъ случай.

Презъ изтеклата учебна година имаме заболѣли: 6 ученика и 6 матроси.

Отъ заболѣлитѣ шестима ученика, трима страдаха отъ болести на дихателнитѣ органи, отъ които болести двама ученика се поминаха, като се намираха въ домашенъ отпускъ, а останалитѣ трима страдаха отъ разни болести.

Отъ заболѣлитѣ шестима матроси, трима страдаха отъ блатна треска, а останалитѣ — отъ разни болести.

Следователно болеститѣ на дихателнитѣ органи и блатната треска дадоха по-голъмо число заболѣли.

Ако изразимъ въ относително число заболѣваемостъта на машиннитѣ ученици, виждаме, че тя е приблизително 6%. Само по себе си се разбира, че презъ изтеклата учебна година имаше лѣкуване болни съ разни ефемерни или други незначителни и неизискващи болнично лѣкуване заболѣвания или повреждания, вследствие на които болнитѣ ученици бѣха освобождавани отъ теоритически, практически и стро-

еги занятия. Изгубенитѣ по тази причина отъ болеститѣ дни сж 120".

Вториятъ периодъ отъ живота на Машинното училище въ медицинско отношение — последнитѣ двадесетъ години — е много по-благоприятенъ и задоволителенъ. Още презъ периода на войнитѣ на медицинската служба въ Машинното училище се обърна по-голъмо внимание и отдаде по-голъмо значение за здравословното състояние на ученицитѣ, а веднага следъ войнитѣ медицинската служба започна да се устройва на по-солодни начала. Предвиденъ е билъ специаленъ фелдшеръ за Машинното училище, а отъ 1923 година е назначенъ и специаленъ лѣкаръ къмъ Управлението на Морска учебна часть, за да ръководи и обслужва медицинскитѣ нужди на дветѣ училища — Морското машинно училище и Специалнитѣ школи. Отъ тогава училището е било разположено въ сравнително по-добро и по-хигиенично помѣщение — единъ флигелъ отъ казармитѣ на 8-ма пѣхотна дружина. Това помѣщение отъ нѣколко години все по-вече и по-вече се благоустройва. Така напримѣръ: Кухнята, омивалнитѣ и клозетитѣ се прибраха къмъ флигела и се устройха споредъ модернитѣ хигиенически изисквания, прозорцитѣ въ столовата се увеличиха по брой и уголѣмиха за да стане по свѣтла и по-приветлива, подоветѣ се паркетираха и пр. Благодарение на тия благоустройственни подобрения, сега може да се поддържа голѣма чистота и ученицитѣ не сж принудени да излизатъ навънъ отъ флигела за да отиватъ да се миятъ или за да отиватъ по естествена нужда. Не сж принудени да носятъ и храната си отъ далечъ или да се хранятъ на открито. По-рано незгодитѣ отъ отстраненитѣ кухни винаги сж се чувствували, понеже храната, особено зимно време, се е давала често пѣти изстинала, а въ време на пренасянето ѝ до столовата не винаги се е запазвала отъ замръсване — особено въ вѣтровити дни.

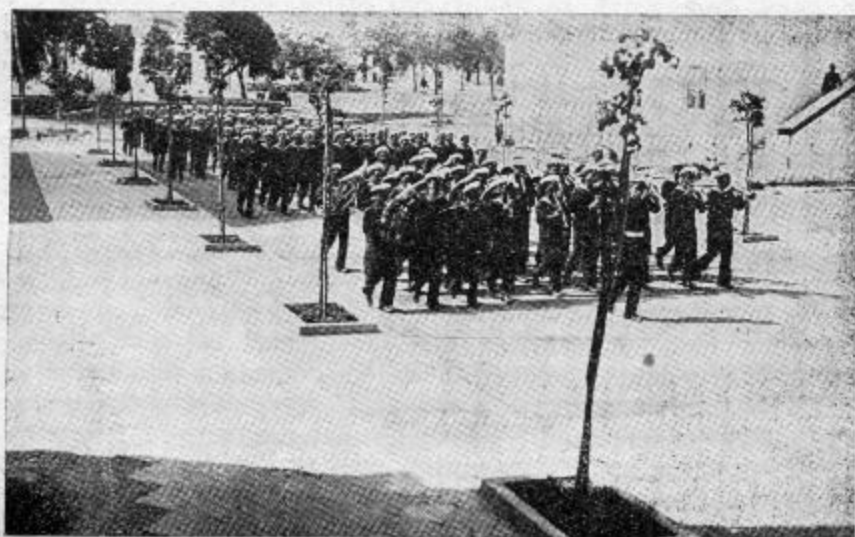
Посоченитѣ по-горе благоустройственни подобрения, които дадоха възможностъ да се държи по-голъма чистота и чрезъ които се създадоха по-добри и хигиенични условия за живѣне, веднага указаха своето благотворно влияние върху здравето на ученицитѣ — простуднитѣ заболѣвания и болеститѣ на дихателнитѣ органи, които винаги сж давали най-голъмъ процентъ отъ болни ученици*), намаляха значително.

Отрадно е и обстоятелството, че презъ всичкото време на втория периодъ отъ живота на Морското машинно училище въ медицинско отношение венерическитѣ болести сж били една извънредна голѣма рѣдкостъ — констатирани сж само четири случая отъ венерически заболѣвания. Едина въ

*) Така напримѣръ за периода 1920—1931 г. простуднитѣ заболѣвания сж съставлявали половината отъ всички заболѣвания, а болеститѣ на дихателнитѣ органи — $\frac{1}{4}$ отъ всички заболѣвания.

теоритическитѣ курсове, а другитѣ три случая презъ време на практиката. Това говори за добрия надзоръ надъ ученицитѣ и здравия моралъ, който се е насаждалъ въ всѣко време.

Срѣдната заболѣваемость презъ втория периодъ отъ живота на Морското машинно училище въ медицинско отношение (последнитѣ 20 години) е била почти еднаква всѣка година — около $\frac{1}{3}$ отъ ученицитѣ сж преболѣдували по-леко или по-тежко всѣка година въ лѣчебнитѣ заведения — по-неже кореннитѣ хигиенически подобрения започнаха едвамъ презъ последнитѣ три години. Презъ последнитѣ две-три години обаче, заболѣваемостъта е била значително по-малка по процентъ и заболѣванията сж били по-леки и по-кратковременни.

Морско училище — На пѣть за вземане участие въ народно тържество — Варна 1931 година.

7. ФИЗИЧЕСКО, МОРАЛНО, МОРСКО И МУЗИКАЛНО ВЪЗПИТАНИЕ НА УЧЕНИЦИТЪ.

Презъ дългиятъ периодъ отъ 50 години, физическото, морално, морско и музикално възпитание на ученицитѣ е вървѣло презъ различнитѣ десетилѣтия и години, съ малки изключения, почти въ единъ и сѣщи духъ.

Физическо възпитание.

Въ началото, отъ основаването на училището до 1889 година, ученицитѣ сж били обучавани съ малки пушки (карабини) и строй, главно на маршировка, отдаване честъ, гимнастика и устави. Въ 1889 г. пушкитѣ имъ сж били отнети и дадени наново въ 1897 година. За първоначалното закрепване е било обѣрнато сериозно внимание на физическото възпитание, състоящо се главно въ гимнастика (корабна, машинна, полска и пасивна), произвеждана системно ежедневно сутринъ по 1—2 часа. Презъ лѣтото гимнастиката е била допълвана и съ къпане подъ строй по корабитѣ и отдѣлно. Въ този духъ се продължава и следъ като имъ сж били дадени наново пушки отъ 1897 година и до днесъ, като отъ 1927 година съ излизането на новия правилникъ за физическата подготовка, старитѣ упражнения се замѣниха съ нови такива.

Отъ основаването на училището до 1892 година, първоначалната войнишка подготовка на ученицитѣ е давана въ срокъ отъ 15 дни, безъ пушки — главно маршировка, отдаване честъ, гимнастика и устави. Презъ течение на учебната година въ този периодъ строеви занятия не е имало, нито пъкъ следъ свършване на учебната година е имало лѣтни строеви занятия и стрелби. Презъ лѣтото е имало само обучение съ пистолети на срокъ отъ 15 дни, когато сж се произвеждали пистолетни стрелби. Уставитѣ, главно дисциплинаренъ, вътрешна служба, гарнизонна служба и отчасти морски уставъ, сж се преминавали въ класъ презъ течение на учебната година като отдѣленъ предметъ. Отъ 1892 година до 1897 год. срока за първоначалната войнишка подготовка е билъ увеличенъ на единъ месецъ, като презъ течение на учебната година е имало вече и строеви занятия по единъ полудень въ седмицата безъ пушки. Строевитѣ занятия и уставитѣ отъ 1890 година насамъ, сж се преминавали отъ офицери отъ строевитѣ части на флота.

Лѣтото ученицитѣ сж прекарвали въ плаване съ катеритѣ и корабитѣ и на практика въ арсеналитѣ; обучението се е водело безъ особенъ строгъ планъ и програми по усмотрението на началника на училището и споредъ нуждата.

Съ даването на ново пушки въ 1897 година се е почнало вече и произвеждане на по-системни строеви занятия по два полудена седмично. Презъ този периодъ, презъ лѣтото, ученицитѣ сж били събирани отъ корабитѣ за произвеждане строеви занятия, като стрелбитѣ сж се произвеждали въ края на учебната година ведно съ моряцитѣ отъ ротитѣ. Общо взетъ, обаче, отъ 1897 година до 1901 година следъ свършване на учебната година, лѣтни строеви занятия не е имало, уставитѣ сж се преминавали пакъ въ класъ презъ течение на учебната година. Отъ 1902 до 1910 година пушкитѣ на ученицитѣ сж били наново отнети и дадени едвѣмъ 1910 година. Отъ 1911 до 1914 година, срока на първоначалната подготовка е билъ увеличенъ на два месеца, като презъ учебната година строевитѣ занятия сж се водили по предварително изработенъ планъ, а презъ лѣтото сж се произвеждали стрелби и сж ходили на практически занятия въ арсенала. Въ периода 1915—1918 година (въ време на войната), срока на първоначалната подготовка се намалява на 45 дни, като презъ течение на учебната година за строеви занятия оставатъ сжщо по два полудена седмично. Следъ свършване на учебната година сж се произвеждали редовно лѣтни занятия, които въ края сж завършвали съ стрелби. Презъ сжщия периодъ отъ време, презъ учебната година ученицитѣ сж били обучавани съ картечно дѣло, а презъ лѣтото сж произвеждани и картечни стрелби. Отдѣлна строева бележка никога не е поставяна, такава е била поставяна обща — за строй и знание на уставитѣ.

Отъ края на 1918 година до днесъ, съгласно Ньойския договоръ, въ България остана да сжществува само едно Военно училище — въ София, вследствие на което Машинното училище остана да функционира, като срдно техническо учебно заведение, подъ ведомството на Министерството на търговията, промишлеността и труда, а въ послѣствие подъ ведомството на Министерството на желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ. Пушкитѣ на ученицитѣ бѣха отнети и строевитѣ занятия замѣнени съ практически такива по специалността. Въ програмитѣ се предвидѣха само по единъ полудень седмично физическо възпитание за подържане здравето и бодрия видъ на ученицитѣ. Тежкитѣ послѣствия отъ войната и голѣмитѣ ограничения, наложени на страната отъ Ньойския договоръ, ни заставиха да се откажемъ отъ строевата подготовка на ученицитѣ и да се ограничимъ само въ рамкитѣ на физическата подготовка, подобно на преминаваната въ гимназиитѣ, само въ малко по-голѣмъ мащабъ.

Морално възпитание.

Моралното възпитание на ученицитѣ презъ цѣлия периодъ отъ петдесетѣ години, се е водило сравнително по-

добре, системно и редовно. Отъ основаването на училището до 1918 година, за непосредствени началници — взводни подофицери — ученицитѣ сж имали свръхсрочни подофицери отъ флота, които до 1900 година сж били сжщевременно и възпитатели. За този периодъ отъ време се е обръщало особено внимание на строевия войнишки видъ на ученицитѣ, на войнишката дисциплина и моралъ, които въ сравнение съ всички други училища сж били на завидна висота. Наказания сж били налагани съгласно дисциплинарния уставъ, но дневници за наказания и атестационни книжки до 1895 година не сж били водени. За по-голѣми нарушения на дисциплината ученицитѣ сж били давани и подъ сждъ на общо основание, както и войницитѣ. Презъ цѣлиятъ периодъ отъ време макаръ и оставени безъ офицери-възпитатели, а само подъ грижитѣ на своитѣ взводни подофицери, ръководени отъ началника на училището, сериозни провинения (кражби, бѣгства и развратъ) не сж отбелязвани. Общата дисциплина и моралъ сж били на необходимата висота, които сж отличавали училището между останалитѣ училища въ града. Отъ 1895 година и до днесъ, непрекъснато се водятъ редовно дневници, за наказания възъ основа на които въ края на сроковетѣ и учебната година се е опредѣляло поведението на ученицитѣ. Възпитатели офицери сж били назначавани отъ 1900 година по единъ, а отъ 1917 година по трима. Отъ тая година (1917 г.) за взводни подофицери се назначаватъ вече ученици отъ по-старшитѣ курсове, за годинитѣ 1917—1924 — отъ старшия теоритически курсъ (III курсъ) и отъ 1924 година насамъ — отъ практическитѣ ученици-машинисти V година, изключая второто шестмесечие на 1925 година, когато за взводни подофицери сж били назначени ученици практиканти VI година.

Като особено голѣми и сериозни простѣпаци презъ цѣлия периодъ отъ 50 години трѣбва да се отбележатъ простѣпациитѣ на ученицицитѣ презъ 1911 година, когато ученикъ отъ II курсъ е убилъ ученикъ отъ I курсъ, обвиняемъ въ шпиониране другаритѣ си предъ началството и тоя на ученицитѣ отъ III курсъ презъ учебната 1924—1925 година — когато сж отказали да ядатъ дадената имъ сутринна закуска, като изтъкнали за причина това, че е било давано храна на прислужницитѣ отъ ученическата такава. Последната, граничаща съ бунтъ, постѣпка е била сериозно наказана съ даване подъ сждъ на инициаторитѣ и изключването на останалитѣ по-малко провинени ученици.

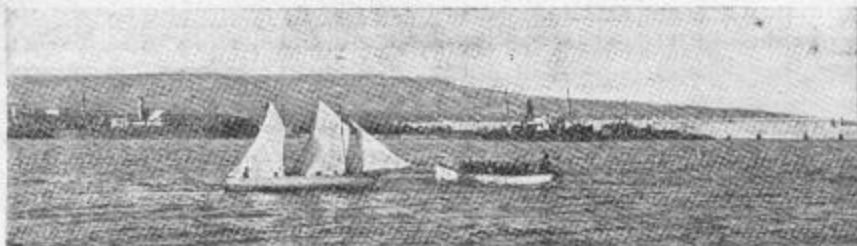
Морско възпитание.

Морското възпитание на ученицитѣ въ първитѣ години отъ основаването на училището до 1892 година е отивало твърде слабо. Презъ първитѣ години ученицитѣ сж били

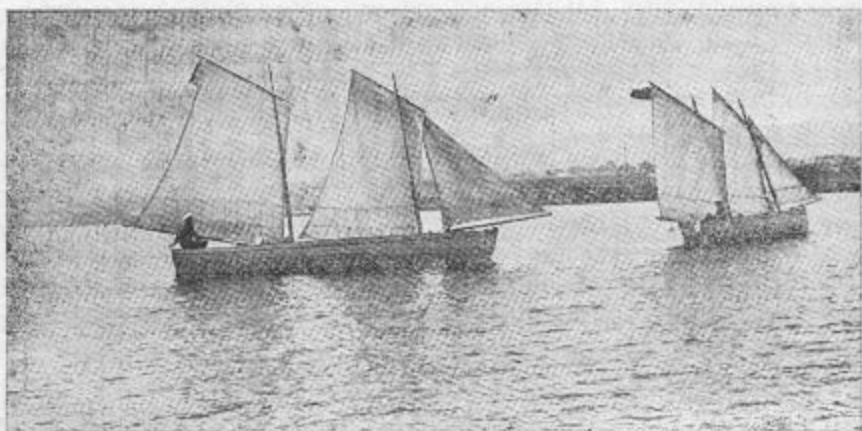

Морското училище

Занятия по гребане — Варна 1931 г.

Морско училище—Занятия по гребане и вѣтроходство, Варна 1931. г

Морско училище

Занятия по вѣтроходство—Варна 1931 г.

обучавани само въ плаване. По-късно, отъ 1895 година, на морското възпитание на ученицитѣ се е обърнало по-сериозно внимание, като следъ свършване I-я курсъ, ученицитѣ сж били изпращани на кораба „Асенъ“, кждето сж преминавали практически занятия по Морско дѣло — главно гребане, вѣтроходство и плаване. Въ този периодъ отъ време II и III курсове сж отивали на лѣтни практически занятия съ екипажитѣ на корабитѣ, кждето сж преминавали гребане, вѣтроходство и сигнализация съ флагчета. Отъ 1898 година ученицитѣ освенъ, че сж изучавали въ класъ теоритически морското дѣло, но и отчасти имъ сж били давани сведения по Навигация и Лоция. Презъ практическитѣ лѣтни занятия се е отдѣляло време и за морски занятия — гребане, вѣтроходство и сигнализация. Следъ свършване на практическитѣ занятия по Морско дѣло, сж се произвеждали лодъчни състезания по гребане и вѣтроходство.

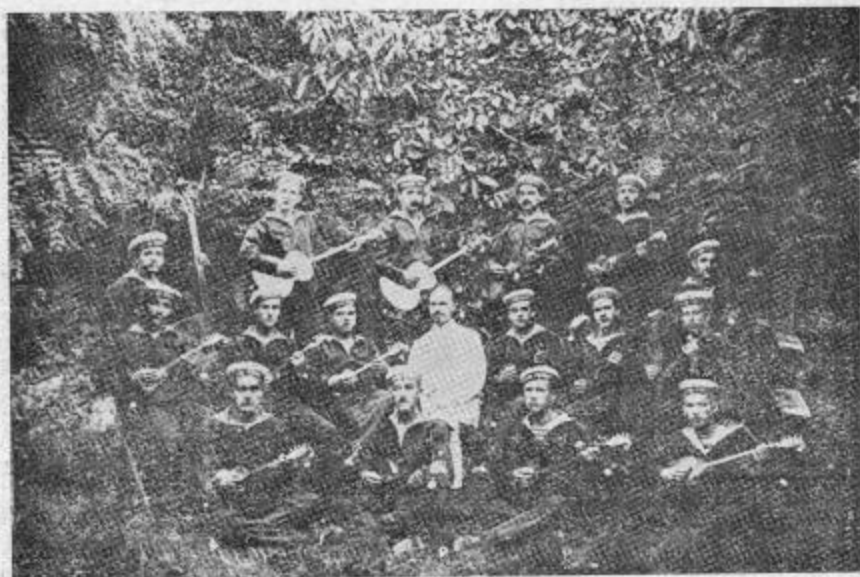
Редовнитѣ теоритически (презъ зимния периодъ) и практически (презъ лѣтния периодъ) занятия по Морско дѣло съ ученицитѣ отъ Морското училище продължаватъ и до днесъ и то въ увеличенъ, въ сравнение съ миналото, размѣръ.

На морскитѣ състезания между морскитѣ части презъ годинитѣ 1927, 1928 и 1929 училището взе участие и показа на дѣло, че по морската подготовка училището не стои по-назадъ отъ тази въ останалитѣ морски части, като заслужено взе по-голѣмата частъ отъ наградитѣ. Не по-малка частъ награди взеха и ученицитѣ прикитиканти, излѣзли отъ училището и изпратени на практика въ корабитѣ и работилницитѣ.

Музикално възпитание.

Въ първитѣ години следъ основаването на училището на музикалното възпитание на ученицитѣ не се е обърщало почти никакво внимание, вследствие на което за музикаленъ животъ по това време не може и да се говори. Ученицитѣ не сж били обучавани на пѣсни и войнишки маршове, нито пъкъ е имало формирани каквито и да е оркестри и хорове. За пръвъ пжтъ въ училището почватъ да се изучаватъ войнишки пѣсни (маршове) отъ 1895 г., безъ специаленъ преподаватель, а подъ ржководството на ученици, разбиращи отъ музика или подъ ржководството на взводнитѣ подофицери.

Въ 1898 година въ училището се формира за пръвъ пжтъ струненъ оркестъръ отъ ученици, подъ дирекгенството сжщо на ученикъ. Този оркестъръ често пжти е вземалъ участие въ забавитѣ, които сж се устройвали въ казармата за ученицитѣ и войницитѣ. Училището е отбелязало голѣмъ подема въ музикално отношение въ 1906 година, когато за лекторъ (преподаватель) по пѣние е билъ назначенъ известния нашъ музикантъ-композиторъ професоръ Добри Христовъ, който формиралъ отличенъ хоръ и повдигналъ на за-

Тамбурашкият оркестър на Машинното училище, под ръководството на г-нъ Александър Кръстев, през учебната 1911—1912 г.

Морско училище — Състава на Тамбурашкият оркестър през учебната 1930—1931 г. подъ диригентството на уч. машинистъ VI година Любомиръ Бърневъ. Варна, май 1931 г.

видна висота оркестъра. Отъ тая година насамъ училището започнало да държи първенство съ пѣснитѣ си между всички учебни заведения въ Варна и да дава редовно съ хора и оркестъра концерти и забави въ града, винаги изнасяни съ успѣхъ и посещавани добре.

Музикалното ръководство на оркестра и хора следъ напушането на Добри Христовъ въ 1908 г., се подема отъ не по-малко известния музикантъ-композиторъ Александъръ Кръстевъ, който отъ 1908 до 1915 година е билъ редовенъ преподавателъ по пѣние и музика. Хубавата традиция да се изнасятъ ежегодно концерти и забави въ града и казармата се е продължила съ още по-голямъ жаръ. Презъ учебната 1910—1911 година, подъ диригентството на преподавателя Александъръ Кръстевъ, въ училището се е формиралъ тамбурашки оркестъръ съ инструменти подарени отъ офицерското събрание и дружество „Гусла“. Съ така добре организираниятъ и подпомогнатъ тамбурашки оркестъръ и хора, при добре подбрани програми, училището години подъ редъ е изнасяло и продължава да изнася редовно всѣка година успѣшни концерти въ града. Такива забави сж давани и въ казармата за ученицитѣ и войницитѣ, чийто приходъ е бивалъ винаги въ полза на фонда за подпомагане бедни ученици. Тази традиция се спазва и до днесъ, като всѣка година училището изнася предъ гражданитѣ въ града съ благотворителна целъ по една или нѣколко литературно-музикални вечеринки или утра.

Презъ първитѣ години следъ войната, по коледнитѣ празници, хора на училището е обхождалъ по-виднитѣ семейства въ града за коледуване, приходитѣ отъ което сж били предназначени пакъ за въ полза на беднитѣ ученици. Отъ 1916—1919 год. въ училището е билъ формиранъ черковенъ хоръ, който подъ диригентството на самия началникъ на училището лейтенантъ К. Съѣтогорски е пѣлъ редовно въ черквата Св. Никола всѣки празниченъ и непѣленъ день.

Морско училище—Училищниятъ хоръ презъ учебната 1930—1931 г. подъ диригентството на преподавателя по пѣние капелмайстора Г. Поповъ—Варна, май 1931 г.

8. САМООБРАЗОВАНИЕ — БИБЛИОТЕКА, ЧИТАЛНЯ И БЕСЕДИ ВЪ УЧИЛИЩЕТО.

Въ първитъ години отъ съществуването на Машинното училище самообразователното дѣло — библиотеки, читални, беседи — не е могло да свие гнѣздо въ срѣдата на учителитѣ и ученицитѣ. Първитъ наченки въ това отношение се явяватъ едвамъ въ 1898 година, благодарение инициативата на ученицитѣ, която инициатива била благосклонно възприета и поддржана отъ началниците и преподавателитѣ имъ.

Постъпилиятъ випускъ въ Русе въ „Унтерофицерската морска школа — категория машинисти“ въ 1898 година, съзналъ нуждата и отъ самообразование, е пожелалъ щото презъ учебната година (1898—1899) да има при училището библиотека и читалня. Било имъ разрешено да реализиратъ това тѣхно желание. Споредъ разказитѣ на възпитаницитѣ отъ това време, първата училищна библиотека се формирала въ 1898 година въ Русе, като имала за основа подаренитѣ книги отъ ученикъ-машиниста Манолъ Ивановъ и другаритѣ му. Едновременно съ формирането на библиотеката ученицитѣ започнали да устройватъ по между си реферати отъ общообразователенъ и технически характеръ. Следъ това за увеличение на библиотеката, по инициатива на инженеръ-механикъ лейтенантъ Т. Соларовъ, била пустната покана до всички офицери и преподаватели да подарятъ по нѣкоя книга. Презъ следната учебна година (1899—1900), когато постъпилъ новиятъ випускъ, пакъ чрезъ дарения, количеството на книгитѣ въ библиотеката се увеличило. Въ този първоначаленъ периодъ на зараждане на библиотечното дѣло въ училището, малката библиотека се е завеждала отъ единъ ученикъ.

Въ 1900 година, заедно съ премѣстването на училището отъ Русе въ Варна, е била премѣстена и училищната библиотека въ Варна. Отначало тя се е помѣщавала въ „Хумбата“ — зданието на Портовото капитанство, върху мѣстото, където сега се строи зданието на Варненската търговско-индустриална камара. Следъ това тя е била премѣстена въ новонаетото училищно здание — зданието на Д-ръ Флори на улица „Княжеска“ —, сега институтъ за глухонѣми. Тукъ библиотеката е била попълнена съ нови книги, които били купувани главно отъ събранитѣ чрезъ волни пожертвувания суми отъ началниците, преподавателитѣ и ученицитѣ. Специална стая за библиотеката и читалня е нѣмало.

Въ какво състояние е била библиотеката на Машинното училище къмъ това време, се вижда отъ следнитѣ извадки отъ отчетитѣ за състоянието на Машинното училище презъ учебнитѣ 1900—1901, 1903—1904 и 1907—1908 години.

„Презъ учебната 1900—1901 година — въ училището сж се получаваха само три списания — „Природа“ (редакторъ Г. Х. Христовичъ — София); „Ремисленая газета“ (редакторъ К. А. Казначеевъ — Москва) и „Войнишка сбирка“ (издание на Военното министерство София).

Презъ учебната 1903—1904 година въ училището сж се получаваха 6 списания — „Природа“, „Свѣтлина“, „Ученическа беседа“, „Свѣтъ“, „Практикъ-монтюръ“ и „Войнишка сбирка“.

Презъ учебната 1907—1908 година въ училището сж получаваха 5 списания — „Библиотека за самообразование“, „Природа“, „Свѣтлина“, „Пжтешественикъ“ и „Войнишка сбирка“.

Всички тия списания, съ изключение на списанието „Войнишка сбирка“, което е било изпращано безплатно въ училището отъ щаба на флота, сж били изписвани отъ сумитѣ събрани отъ доброволни пожертвувания отъ преподавателитѣ и ученицитѣ.

Пакъ презъ това време, пкъ и даже още презъ периода на войнитѣ (1912—1920 г.), книгитѣ отъ библиотеката на училището, които все по-вече и по-вече се увеличавали и чрезъ паричното съдействие на флота, не сж били зачислени съ наредба по частта, а сж били описани въ специаленъ списъкъ (въ послѣдствие библиотечна книга), подредени и завеждани отъ избранъ измежду другаритѣ си ученикъ, удобренъ отъ началника на училището.

Училищната библиотека е била значително много попълнена съ книги презъ времето 1919—1921 г., когато е билъ началникъ на училището капитанъ-лейтенантъ Михайловъ. По настояването на лектора по български езикъ Василь Ставревъ (сега покойникъ), който е завеждалъ училищната библиотека, сж били набавени почти всички издания на Българската академия на наукитѣ въ София. (Тия книги преди една година се предадоха на новформираната библиотека къмъ управлението на Морска учебна часть). Пакъ по инициатива на лектора Василь Ставревъ, книгитѣ отъ училищната библиотека сж били разпредѣлени на отдѣли, споредъ съдържанието имъ.

Следъ свѣтовната война (1920 г.) училищната библиотека е била предадена къмъ училищния фондъ „Генералъ Кировъ“, който фондъ е ималъ и грижата да я попълва и разширява.

Следъ г-нъ Василь Ставревъ за заведующъ библиотеката е билъ назначенъ редовния преподавател по български езикъ Георги Георгиевъ, който ревностно е продължилъ да я попълва и доурежда. Презъ времето, когато е билъ началникъ на училището — капитанъ-лейтенантъ Георги Славяновъ, по негова инициатива книгитѣ отъ училищната библио-

тека сж били зачислени къмъ имуществото на училището съ наредба по Морска учебна частъ № 23, § 5 отъ 1925 година и отъ тогава до сега се държи смѣтка за тѣхъ, както се държи смѣтка за всички инвентарни предмети въ държавнитѣ учреждения.

Сега училищната библиотека, която доста е нарастнала и ежегодно усилено се попълва съ стари и новоизлѣзли книги, главно отъ областта на техниката, морското дѣло и художественната българска литература, се завежда отъ преподавателя по математика Методи Ивановъ. Всички книги въ нея сж разпредѣлени въ деветъ отдѣла както следва: I Литература, II Списания, III Сборници, IV Техника и Математика, V Военно морско дѣло, VI История, VII География, VIII Социология и IX Книги съ въздържателно съдържание. Тѣзи книги се пазятъ въ 4 специални шкафа, които поради липса на помѣщение, сж поставени въ единъ край на продълговатото помѣщение, което се използва за черталенъ салонъ. Въ другия край на сжщия черталенъ салонъ, пакъ по липса на помѣщение, на две дълги маси, е уредена импровизирана читалня, кждето сж оставени на разположение на ученицитѣ последнитѣ броеве отъ получаванитѣ повече отъ 20 различни български и чужди списания. Презъ учебната 1930—1931 година сж получавани следнитѣ списания:

Наименование на списанието	Година	Где излиза списанието
1. Воененъ журналъ	XXXVII	София
2. Подофицерски журналъ .	VI	София
3. Български войнъ	VIII	София
4. Военно историч. сборникъ	IV	София
5. Морски сговоръ	VIII	Варна
6. Техникъ	VIII	Варна
7. Нашата конница	X	София
8. Златорогъ	XI	София
9. Хиперионъ	IX	София
10. Химия и индустрия . . .	IX	София
11. Списание на физико-математическото дружество .	XV	София
12. Българска книга	II	София
13. Българска речъ	V	София
14. Български туристъ . . .	XXII	София
15. Географско четиво . . .	VII	София
16. Нива	III	София
17. Огнище	VIII	София
18. Завета на героитѣ	I	София
19. Природа и наука	I	София
20. Газова защита и авиация	I	София

21. Морски сборникъ	XXXIII	Ленинградъ (Русия)
22. Часовой	II	Парижъ (Франция)
23. Морской журналъ	XXIV	Прага (Чехославия)
24. La science et la vie	III	Парижъ (Франция)
25. Buletin Oerlikon	VI	Бернъ (Швейцария)
26. Borsig Zeitung	VII	Берлинъ (Германия)
27. Die Werkstätte	VI	Виена (Австрия)

Съ цель, библиотеката на съвременното Морско училище да бжде на нуждната висота, напоследъкъ е заведена практиката, началника, възпитателитъ и преподавателитъ да следятъ най-акуратно новоизлѣзлитъ книги на български, руски, френски и нѣмски езици по разнитъ дисциплини, за да не се пропустне да се набави всичко това, което е съвременно и необходимо. Независимо отъ това библиотеката се попълва съ стари ценни книги изъ областта на техниката и морското дѣло и се подновява. Нѣкои отъ книгитъ се купуватъ за училището отъ сумитъ отдѣлени отъ Домакинството на Морска учебна часть, други се купуватъ отъ сумитъ събрани отъ такситъ на ученицитъ, а една часть отъ книгитъ сж ценни подарѣци отъ разни лица — въ по-вечето случаи бивши преподаватели или възпитаници на училището.

Сега библиотеката на Морското училище притежава всичко 2401 тома, разпредѣлени по отдѣли така:

№ на отдѣла	Наименование на отдѣла	Колко тома и течения има въ отдѣла
I	Литература	1115
II	Списания	272
III	Сборници	48
IV	Техника и математика	275
V	Военно-морско дѣло	70
VI	История	279
VII	География	80
VIII	Социология, Биографии, Философия и пр.	202
IX	Въздържателна литература	60
	Всичко:	2401

Въ този си видъ библиотеката на Морското училище е едно необходимо сръдство за самообразованието на ученицитъ. Чрезъ тия книги и списания тѣ допѣлватъ познанията си по разнитъ въпроси, които се изучаватъ въ класъ или се запознаватъ съ нови въпроси, които не се изучаватъ въ училището. Преподавателитъ пѣкъ намиратъ ценни ръководства и помощна литература по преподаванитъ отъ тѣхъ предмети, особено въ областта на техниката и морското дѣло.

Училищната библиотека спомага много и за разработване на беседи отъ практическо техническо и морско значение, които почти еженедѣлно се четатъ презъ зимния периодъ на учебната година, по специално разработена програма, главно отъ преподавателитѣ и по нѣкога отъ ученицитѣ. Тия беседи разширяватъ кръгозора на ученицитѣ по специалността имъ и ги приучватъ да се ползватъ по-рационално отъ библиотекитѣ за да попълнятъ самообразованието си. Резултатитѣ достигнати въ това отношение напоследъкъ сж задоволителни.

Формата на ученицитѣ машинисти презъ времето 1899—1930 г. Тая група е съставена отъ възпитаници отъ XII випускъ на Машинното училище (1895—1930 г.). Горѣ въ лѣво — правъ съ тесакъ на пояса — е подофицира на ученицитѣ. Седналиятъ най-отпредъ долу, съ книга въ ржка, е Юрданъ Панаиотовъ, сега запасенъ технически капитанъ-лейтенантъ, — пенсионеръ — въ Варна. Снимката е направена вѣроятно въ 1896 г. въ гр. Русе.

9. ФОРМА, РЕЖИМЪ И ТРАДИЦИИ ВЪ УЧИЛИЩЕТО.

Отъ началото на сществуването на училището до днесъ, съ много малки изключения въ първитѣ нѣколко години, формата на ученицитѣ е била почти една и сща — моряшка. Отъ 1881 година до днесъ ученицитѣ сж носили и носятъ установената въ флота зимна и лѣтна моряшка форма съ тази малка разлика отъ последната, че ученическата форма е направена отъ тъмно-синѣ шевиотъ, вмѣсто отъ тъмно-синѣ шаекъ.

До 1895 година, фуражкитѣ на ученицитѣ сж имали дълги, висящи черни ленти съ надписъ „Морско техническо училище“. Буквитѣ на надписа сж били изрѣзани отъ бронзовъ листъ и следъ това прикрепени къмъ лентата и фуражката съ шипове. Отъ 1895 до 1900 година надписа на лентитѣ е билъ промѣненъ на „Дунавска флотилия“, какъвто е билъ надписа на моряшкитѣ ленти. Презъ сщщото време ученицитѣ практиканти сж носили ленти съ името на кораба или частъта, въ която сж били командировани на практика. Отъ 1900 година до 1929 година на лентитѣ е имало надписъ „Машинно училище“, отпечатанъ съ златни букви, а отъ 1929 година до сега — „Морско училище“.

До 1910 година лѣтната форма е била напълно бѣла, даже съ бѣли обувки и бѣли чорапи и се е носѣла отъ 1. юний до 1. септемврий. Следъ 1910 година бѣлитѣ обувки и чорапи били изхвърлени и така си е останало до днесъ.

Следъ привършването на тригодишния теоритически курсъ ученицитѣ сж били изпращани на практика съ чинъ младши подофицеръ; за отличие отъ другитѣ подофицери нашивкитѣ имъ сж били бѣли. На лѣвия си ржавъ, още отъ теоритическитѣ курсове, ученицитѣ носили едно бѣло жбчато колело. Този отличителенъ знакъ за ученицитѣ-машинисти сществува и до днесъ, обаче допълненъ съ една приплетена въ жбчатото колело бѣла котва.

Отъ 1900 година до 1921 година ученицитѣ отъ III теоритически курсъ сж били произвеждани въ ефрейтори и сж носили съответната бѣла нашивка. Отъ 1918 до 1921 година ученицитѣ сж носили юнкерски пагончета*) — I и II теоритически курсове безъ нашивки, III курсъ съ една ефрейторска нашивка, IV и V (практически) курсове съ нашивки на младши подофицеръ, а VI курсъ сж били технически сфичерски кандидати и сж носили офицерска форма.

Отъ 1921 година, когато училището престана да бжде военно-учебно заведение, до сега, завършилитѣ III теорити-

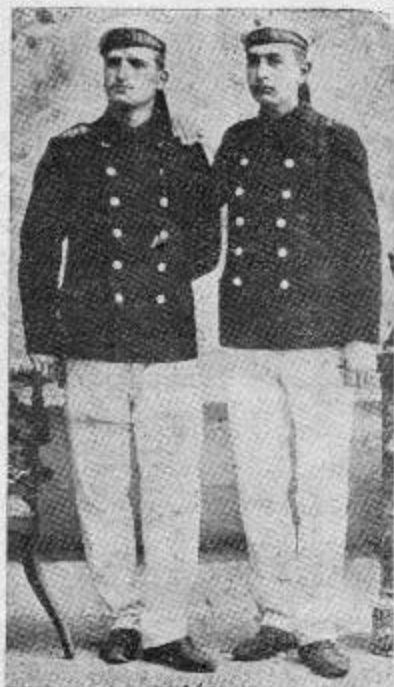
*) Тъмно-синьо тѣсно пагонче съ златенъ галунъ околжавръсть и сребрѣнъ вензелъ (Ф) съ коронка.

Машинно училище. — Зимна подофицерска форма — през 1900 г. (Уч. маш. старши подофицеръ Злати Цаневъ).

Машинно училище. — Лътна форма 1900 г. — (Уч. маш. младши подофицеръ Н. Гуневъ, випускъ 1895—1900 г.)

Машинно училище. — Лътна форма къмъ 1905 год. (Ученици машинисти Христо Лечевъ и Спасъ Нейчевъ випускъ 1904—1910 год.)

Машинно училище — лѣтна форма къмъ 1904 г. (Уч. маш. мл. подофицеръ Тегдоси Кардалевъ)

Машинно училище — зимна парадна форма къмъ 1904 година (Уч. маш. старши подофицеръ Злати Ивановъ.)

Машинно училище — зимна парадна форма къмъ 1904 г. (Уч. маш. мл. подофицеръ Александъръ Едеровъ.)

Машинно училище — зимна парадна форма къмъ 1904 г. (Уч. маш. Александъръ Голъмановъ, випускъ 1902—1908 г.)

Морско училище — Зимна форма
Варна 1931 г.

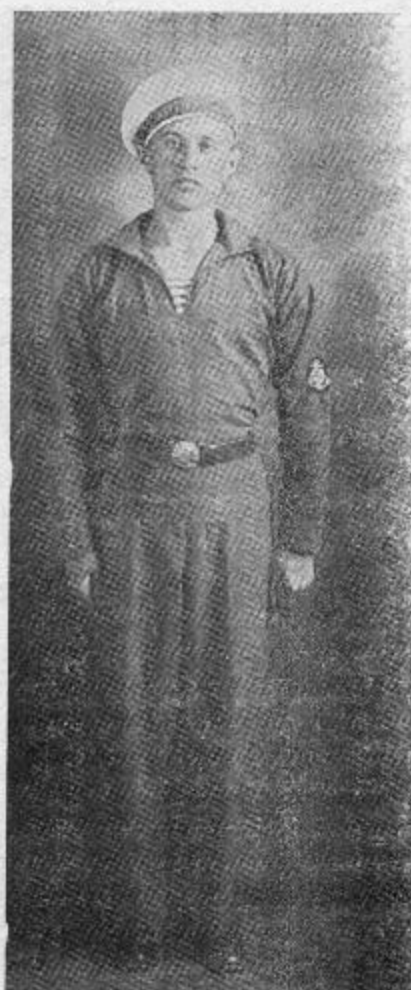
Морско училище — Зимна форма
Варна 1931 г.

Морско училище—Лѣтна парад-
на форма—Варна 1931 г.

Морско училище—Лѣтна форма
Варна 1931 г.

Морско училище — Работна
форма — Варна 1931 г.

чески курсъ ученици отиващи на практика въ морскитѣ части като ученици-машинисти IV курсъ, се награждаватъ съ една бѣла петолъчна звезда, която се поставя на лѣвия ржавъ подъ знака присвоенъ за ученицитѣ-машинисти (бѣло жбчато колело съ приплетена бѣла котва). Ученицитѣ машинисти V година се отличаватъ съ две бѣли петолъчни звезди, а ученицитѣ машинисти VI година — съ единъ или два бѣли сѣрмени жгълника на лѣвата ржа, които обхващатъ знака и сж оградени отъ външната страна съ националенъ трицѣтенъ шнуръ. Съ единъ бѣлъ сѣрменъ жгълникъ — това сж училищни кандидати механици, а съ два бѣли сѣрмени жгълника — корабни кандидати механици.

*
* *

Режима въ училището отъ основаването му до 1920 година е билъ напълно воененъ. Вътрешниятъ редъ въ училището е билъ винаги строго поддържанъ споредъ уставитѣ на армията. По-младшитѣ курсове сж се подчинявали на по-старшитѣ курсове. Въ района на училището и вънъ отъ града ученицитѣ отъ по-младшитѣ курсове задължително сж поздравявали ученицитѣ отъ по-старшитѣ курсове.

Отъ 1920 година до сега, съгласно Ньойския договоръ, режима въ училището не може да бжде воененъ. По традиция, обаче, вътрешния редъ въ училището и отношенията между ученицитѣ и възпитателитѣ имъ сж по-стегнати, отколкото въ една обикновена гимназия или пансионъ. Въ следвоеннитѣ правилници, които регулиратъ живота въ училището отъ 1920 година насамъ, сж запазени много целесъобразни и не противоречащи на изискванията на Ньойския договоръ нѣща отъ бившиятъ воененъ режимъ на училището.

*
* *

До 1900 година на завършилитѣ пълниятъ курсъ на училището ученици, не сж давани никакви атестати. Отъ 1901 година, обаче, до сега редовно всѣка година се даватъ подходящи атестати на завършилитѣ пълниятъ курсъ на училището, въ които се отбелязва, че иматъ срѣдно техническо образование.

Презъ време на довоенния периодъ, понѣкога при свършването на пълниятъ курсъ на училището сж давани отчети, награди или банкети. Отъ следъ войнитѣ насамъ редовно всѣка година, при завършване пълниятъ курсъ на училището, се устройва тържественъ актъ, на който се прочита съответниятъ отчетъ, началника на Морска учебна часть държи напжтственна речъ и следъ това раздава награди за отличенъ успѣхъ и поведение и сжщо така, самъ той лично, имъ предава атестатитѣ. На акта присжтствуватъ освенъ всички чиновове отъ Морска учебна часть, но още и поканенитѣ официални лица и родителитѣ или настойниците на

завършващитѣ пълния курсъ на училището ученици. Следъ акта се устройва прощална вечеря, а следъ нея — манифестация изъ града начело съ завършилитѣ училището ученици.

*
* *

По традиция, възпитаницитѣ на Морското училище ежегодно изнасятъ по една или нѣколко литературно-музикални забави предъ гражданството, приходитѣ отъ които се даватъ въ полза на фондоветѣ за подпомагане на беднитѣ ученици.

Презъ периода 1915—1918 година за пръвъ пжтъ отъ съществуването на училището е билъ основанъ коледарски хоръ. Приходитѣ отъ коледуването на хора сж отивали пакъ въ фондоветѣ за подпомагане на беднитѣ ученици.

*
* *

Отъ 1902 г. насетне ежегодно се праяятъ по-малки или по-голѣми екскурзии съ ученицитѣ отъ Машинното училище съ цель да се запознаятъ съ хубоститѣ и забележителноститѣ въ България, а наредъ съ това — и съ образцовитѣ индустриални и технически предприятия въ нашето Отечество.

Тия екскурзии презъ времето на Полковникъ Кирковъ, като началникъ на флота (1915—1918 г.), се разшириха и осмислиха по-вече и следъ това се извършваха редовно всѣка година по точно установенъ маршрутъ въ продължение на 15 дена. Презъ последнитѣ две години, обаче, поради липса на държавни срѣдства, тия екскурзии временно се прекратиха.

*
* *

До 1916 година въ училището не е имало фондове изключая малкия ученически фондъ презъ периода 1904—1907 г., когато отъ направената икономия отъ хлѣба (4 души сж се хранѣли съ 3 хлѣба), се образувалъ фондъ за издаване на литографирани записки по предметитѣ, които сж се изучавали и по които сж нѣмали учебници.

Въ 1919 година е основанъ фондъ „Генералъ Кирковъ“, за подпомагане на бедни ученици.

По-сетне, въ 1925 г. се основава фондъ „Ученикъ практикантъ“, а презъ 1927 година — фондъ „Почивна станция“, които въ последствие (1928 г.), поради общността на целитѣ, се слѣха съ фонда „Генералъ Кирковъ“. Последниятъ сега възлиза на сумата 102,000 лева.

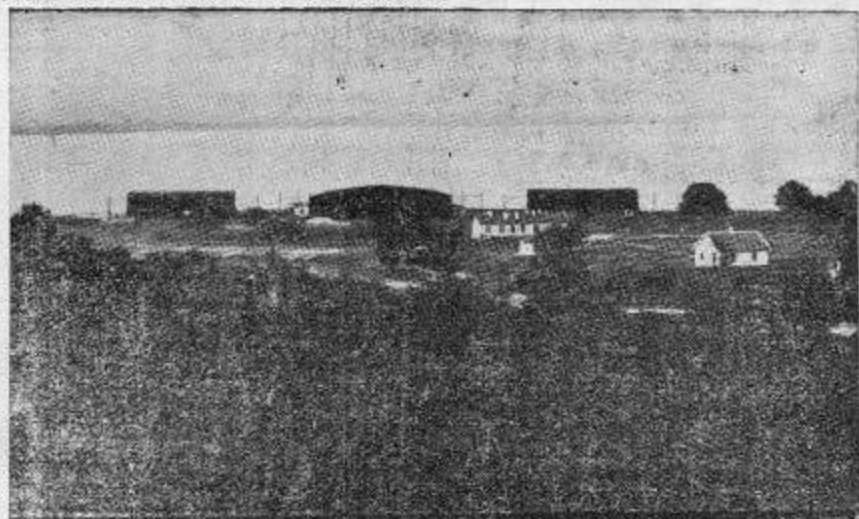
Въ 1919 година отъ подаренитѣ 50,000 лева за училището презъ 1917 година отъ Иванъ Н. Хаджиеновъ отъ гр. Казанлъкъ, се основа фонда „Хаджиеновъ“, съ предназначение да попѣлва и поддържа техническитѣ училищни кабинети.

Този фондъ презъ миналата 1930 година, се сля съ фонда училищни такси и сега се именува пакъ училищень фондъ „Хаджиеновъ“. Неговата целъ е:

- а) Набавяне учебници, учебни помагала, картини и предмети отъ възпитателно, битово и поучително значение;
- б) Набавяне и поправяне на уреди и купуване на материали за практически упражнения въ кабинетитѣ;
- в) Набавяне книги и списания за библиотеката на училището и
- г) Даване награди на отличилитѣ се ученици.

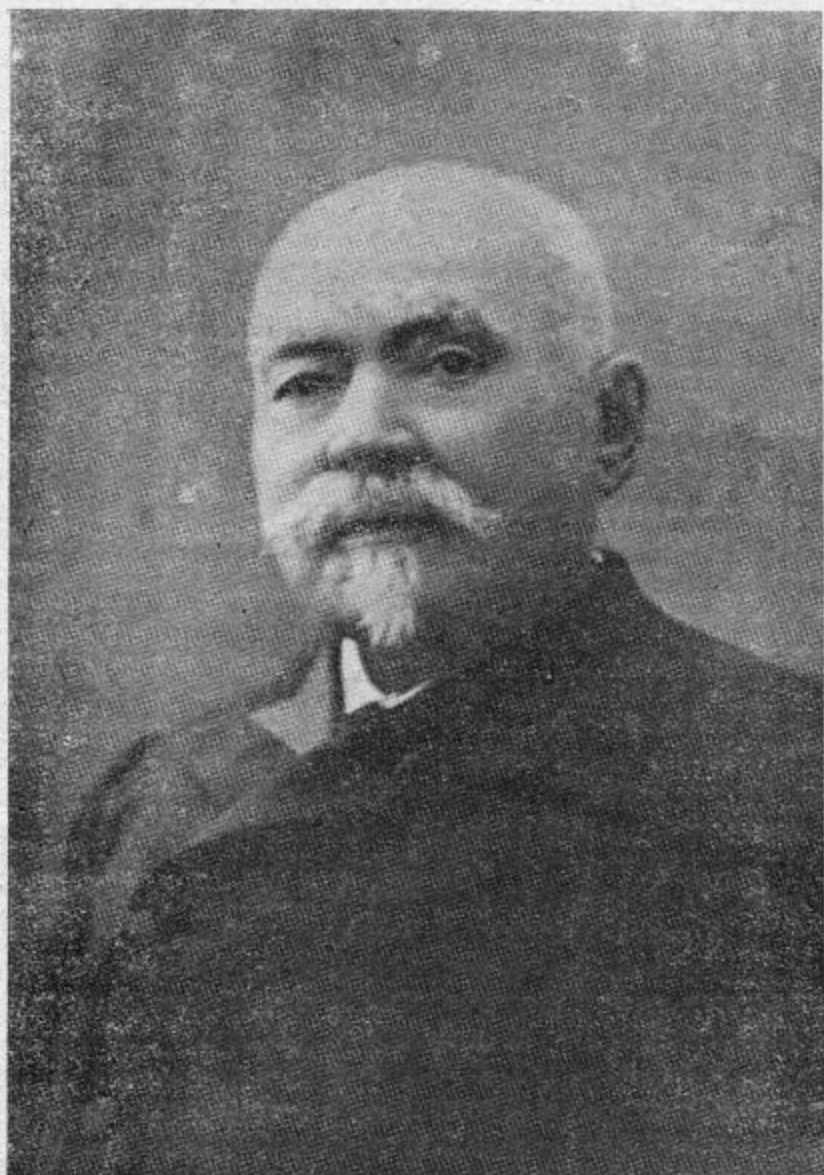
Сега училищниятъ фондъ „Хаджиеновъ“ разполага съ сумата около 300,000 лева.

Накрай нека споменемъ, че възпитаника на Машинното училище, Асенъ Николовъ (1901—1907 год.) — основателъ, ръководителъ и главенъ акционеръ въ индустриалното дружество „Текстилъ“, *) което е едно образцово предприятие въ всѣко отношение не само у насъ, но и въ цѣлия Балкански полуостровъ — презъ м. юний т. г. подари 50,000 лева на Морското училище за посрещане разходите по изнасянето на 50 годишниятъ юбилей на училището. При това трѣбва да добавимъ, че този жестъ е само една предпоставка къмъ това, което въобще той смѣта да направи, по отношение на училището, кждето е билъ закърменъ съ технически знания и опитностъ.

Морската въздухоплавателна станция въ Пейнерджикъ (при Варна) кждето презъ време на Свѣтовната война сж служили като летци, наблюдатели и механици възпитаницитѣ на Машинното училище.

*) Това единствено по голѣмина и образцовъ редъ българско предприятие си е поставило за целъ да бжде независимо отъ чуждия пазаръ и да развие памучната култура въ България, като отъ суровъ бранъ памукъ изкарва всички видове преди, бѣлени и не бѣлени платна, оксфорди, цвѣтни аладжи, докми и разни други материи.

Г-нъ Иванъ Н. Хаджиеновъ отъ гр. Казанлъкъ (сега покойникъ), който подари презъ 1917 г. на Машинното училище 50,000 лева за обзавеждане на машиненъ кабинетъ за нагледно преподаване. Въ послѣдствие отъ тази сума се образува фондъ на негово име за попълване и подържане училищнитѣ кабинети.

Асенъ Николовъ, възпитаникъ на
Машинното училище (1901/1907 г.)

Основател, ръководител и главен акционеръ въ Акц. дружество
„Текстиль“ — Варна, който подари 50,000 лева за посрещане разходи-
тъ по изнасяне 50 годишния юбилей на училището.

Асенъ Николовъ, като ученикъ
отъ Машинното училище.

Асенъ Николовъ, като студентъ по
машинно инженерство въ Гандъ
(Белгия) презъ 1907—1910 год.

10. УЧАСТИЕ НА ВЪЗПИТАНИЦИТЪ ОТЪ МОРСКОТО МАШИННО УЧИЛИЩЕ ВЪ ВОЙНИТЪ ЗА ОБЕДИНЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ.

Това участие е проявено въ всички случаи, когато въоръжения Български народъ отъ третото царство е правилъ усилия да се обедини въ една държава — въ Сръбско-българската война презъ 1885 г., въ Балканската и междусъюзнишката презъ 1912—1913 год., и въ Общоевропейската презъ 1915—1918 година. Презъ тия войни мобилизиранитъ и действующи възпитаници сж получавали съответни бойни и специални назначения въ частитъ на флота, а излишека отъ тѣхъ — въ пехотнитъ, артилерийски и технически части отъ армията, въ Българскитъ държавни желѣзници, или сж били милитаризирани въ индустрията.

1. Въ Сръбско-българската война.

Въ Сръбско-българската война, презъ времето на която е билъ въ края на обучението си първия выпускъ на училището, всички ученици сж били като машинисти на парнитъ катери и транспортни кораби отъ Дунавската флотилия, както и въ арсенала на сжщата флотилия, гдето сж работили по ремонтитъ и поправкитъ на тия катери и кораби. Тѣ сж взели участие въ всички плавания съ катеритъ и корабитъ, които сж доставлявали бойни и хранителни припаси на обсадената Видинска крепостъ.

Разпредѣлени въ единия миноносецъ и парния катеръ, които сж останали въ самата крепостъ; на другия миноносецъ — въ Ломъ; на парния катеръ — въ Орѣхово за подържане връзката между Видинъ, Ломъ и Калафатъ; разпредѣлени и при машинитъ въ корабитъ: „Крумъ“, „Александъръ I“, „Симеонъ Велики“ и „Асенъ“, тия възпитаници сж вложили своитъ усилия къмъ общитъ усилия на останалитъ екипажи отъ корабитъ. При това трѣбва да се отбележи, че отъ 1.X.1885 г. до края на войната сж били направени 120 двойни пътувания за пренасяне на: 48 орждия, 8500 снаряда, 4½ милиона патрони, 2950 пушки, 1800 войника, 6½ милиона килограма брашно, 16000 килограма сухари, 1000 кожухчета и 1000 чифта ботуши за крепостъта.

Презъ време на войната единъ отъ парнитъ катери, въ който при машината му работили възпитаници на училището, се срещналъ съ единъ сръбски понтонъ, изпратенъ съ 4 войника за разузнаване. Понтона билъ притиснатъ до брѣга и взетъ въ пленъ съ единъ войникъ и единъ конь; останалитъ трима войника се спасили съ бѣгство.

2. Въ Балканската и междусъюзническата войни.

Презъ време на Балканската и междусъюзническата войни сж били мобилизирани всички възпитаници, отъ първия до последния випускъ. По-големата частъ отъ тѣхъ сж били зачислени въ флота, а излишека — въ пехотнитѣ и артилерийски строеви и нестроеви части, въ техническитѣ команди, въ авиацията, или пъкъ сж били милитаризирани въ Българскитѣ държавни желѣзници, въ параходитѣ на Българското търговско параходно дружество, въ пристанищнитѣ сѣдове и въ индустрията — като машинисти и механици.

Освенъ като технически офицери-механици и машинисти въ катеритѣ и корабитѣ съ които се минира черноморското ни крайбрѣжие, възпитаницитѣ на училището получиха назначения и въ всички други части на Неподвижната отбрана, като машинисти на миннитѣ батареи за отбраната на пристанището, като механици и машинисти въ прожекторната и семафорнонаблюдателната служба, въ морския арсеналъ по подържане на корабитѣ въ пълна изправностъ, а въ Подвижната отбрана, тѣ сж били технически офицери и машинисти под-офицери на шестътѣхъ миноносеца и кръстосвача „Надежда“.

Презъ всички близки и далечни денонощни кръстосвания по море, тѣ сж били въ състава на екипажитѣ отъ шестѣхъ миноносеца и кръстосвача „Надежда“, на всѣки отъ които е имало по единъ възпитаникъ като технически офицеръ и по 5—6 души като подофицери машинисти — негови помощници. Тия непосилни походи съ миноносцитѣ за търсене на противника, който бѣше започналъ да пренася по Черно море бойни и други материали за армията си, най-после се увенчаха съ успѣшната атака срещу турския кръстосвачъ „Хамидие“, който се спаси отъ потъване само поради тихото и спокойно море и който излѣзе отъ строя на бойнитѣ кораби отъ турския флотъ, за да бѣде съ месеци на поправка отъ нанесената му при тая атака пробойна. Въ тая атака, извършена отъ миноносцитѣ: „Летящи“, „Смѣли“, „Строги“ и „Дръзки“, сж взели участие 14 души офицери и 92 души екипажъ, отъ които 4 души машинни офицери и 22—24 души машиненъ екипажъ сж били възпитаници на Машинното училище. Тѣзи числа показватъ, че $\frac{1}{4}$ отъ личния съставъ на отряда миноносци сж били възпитаници на училището.

Презъ време на тази война, и корабитѣ, и катеритѣ отъ Дунавската флотилия непрекъснато сж изпълнявали транспортна служба, обслужвани съ машиненъ персоналъ, излѣзалъ отъ училището. Въ арсенала на сѣщата флотилия екипѣла интензивна работа по въоръжаване на мини за заграждане, които сж служили отначало за отбрана на черноморскитѣ и отпосле — за бѣломорскитѣ брѣгове, кждето лейтенантъ Винаровъ съ лейтенантъ Борисъ Стателовъ — сега капитанъ I р. о. з. началникъ на Морската учебна частъ — (въ Мряморно море

при Силиврия — Родосто и Шарь-къой и въ Бѣло море при Деде-агачь, Кавала и заливъ Ледпери) съ специални моряшки отряди, сж минирали брѣговетѣ. Въ тия минни отряди сж действали като минни и моторни машинисти възпитанници на училището.

Изобщо казано, цѣлата машинно-техническа дейность при действията съ срѣдствата на нашия флотъ по море, както при отбрана, тѣй и при настѣпление, а сжщо и цѣлата машинно-техническа дейность въ работилницитѣ за подържане на тия срѣдства, се изнесе отъ възпитаницитѣ на Машинното училище.

Освенъ за нуждитѣ на морската война, излишека отъ възпитаницитѣ на училището бѣха мобилизирани и въ другитѣ части на армията. Възпитаницитѣ отъ по-старитѣ випуски, носѣха службата въ опълчението, а отъ по-младитѣ випуски — въ редоветѣ на действующата армия, — въ строевитѣ и нестроеви роти, телефонни команди, артилерийски паркове, работилници и пр.

Така напримѣръ, възпитаникътъ Маринъ Марковъ (випускъ 1889—1894 година), презъ тая война е билъ въ редоветѣ на войската отъ I-во опълчен. Възпитаникътъ Методи Матакиевъ (випускъ 1900—1906 г.) е получилъ назначение въ нестроевата рота на 27. Чепински полкъ; два дни преди обявяване на войната срещу Турция, той получилъ назначение да изпълнява техническа работа въ строя; презъ цѣлото траене на войната срещу турцитѣ той е строилъ телефонни линии на самитѣ позиции, а презъ междусъюзническата война е билъ назначенъ началникъ на цѣлата полкова телефонна команда. Възпитаникътъ Иванъ Ст. Арnaudовъ (випускъ 1909—1917 г.) е билъ презъ междусъюзническата война въ Солунъ, отъ кждето безследно е изчезналъ по време на героичната борба на българската дружина съ грѣцкитѣ войски въ сжщия градъ. Възпитаникътъ Александъръ Римшевъ (випускъ 1907—1915 г.) презъ сжщата война е билъ аеромонтьоръ въ аеростанцията при Свиленгралъ.

Ний бихме могли да изредимъ още много имена на възпитаници отъ Машинното училище, взели участие въ армията презъ тази война на строеви и технически служби отъ най-различно естество, но ще се ограничимъ само съ горепомнатитѣ случаи.

Въ сжщата война едно мнозинство възпитаници остана милитализирано по мѣстата си като механици въ Българскитѣ търговски параходи, които бѣха използвани като минни заградители и транспортни кораби тамъ, кждето нуждитѣ на войната наложиха.

Друго голѣмо мнозинство остана по мѣстата си въ Българскитѣ държавни желѣзници, кждето носенето на службата даже при нормални условия се признава за по-тежко, а презъ войната — е подвигъ. Безъ никаква смѣна, денонощното пре-

насяне на войски и всичко нужно за водене на войната, безъ да се спре и транспорта за вътрешния животъ задъ тилтъ на армията, бѣше подвигъ, въ извършването на който взеха участие всички възпитаници на училището, настанени на служба въ Българскитѣ държавни желѣзници. Заслужава да се отбележи сжщо, че въ това непрестанно желѣзнопѣтно движение имаше случаи при които възпитаници на училището — желѣзнопѣтни машинисти — сж проявили съобразителностъ и храбростъ, чрезъ които сж спасили живота на всички въ влака.

Така напримѣръ при демобилизацията, следъ междусъюзническата война, единъ пѣленъ съ демобилизирани войници влакъ е слизалъ по нанадолището къмъ гара Бѣлово. На машината е билъ възпитаникътъ отъ училището — П. Альовъ (випускъ 1902 - 1908 г.), който прѣвъ забелязалъ, че насреща му отъ къмъ Бѣлово погрѣшно е пуснатъ влакъ. Чрезъ бърза разпоредителностъ и действие той е избѣгналъ сблъскването на влаковетѣ и въпрѣки голѣмия наклонъ на мѣстността, неговиятъ влакъ слизалъ на долу, е билъ спрѣнъ и върнатъ назадъ при изходната станция; въ знакъ на признателностъ отъ уволняющитѣ се войници, той е билъ акламиранъ и носенъ на ржце.

Въ военнитѣ и въ милитаризираниѣ фабрики и работилници работѣха сжщо мнозина възпитаници, които наредъ съ усилията на защитницитѣ на фронта, вложиха и тѣ своитѣ усилия за да бждатъ както самитѣ защитници, тѣй и останалото население въ страната, нахранени, облѣчени, сбути и неподложени на лишения.

3. Въ общоевропейската война.

Въ общоевропейската война възпитаницитѣ взеха още по-големо участие съ всичкитѣ, увеличени на брой, випуски до тая война и дадоха още по-реални доказателства за своята издържливостъ, добросъвестностъ, трудолюбие и безстрашие въ името на обичѣта къмъ родината.

Войната ни завари пакъ съ старитѣ бойни срѣдства — миноносцитѣ и кръстосвача „Надежда“, които отпосле се увеличили съ подводника № 18 и нѣколко водохвърчила. Пакъ се започнаха дълги, тежки и изморителни бойни плавания, минирание черноморското и бѣломорското крайбрѣжия, а по-сетне и на Дунава и макаръ, че видимо биящъ на очи подвигъ нѣма, цѣлата дейностъ на възпитаницитѣ, е непрекъснатъ съзнателно и самоотвержено изпълненъ дългъ.

Ето нѣкои по-важни походи, въ които взеха участие възпитаницитѣ като строеви и технически офицери и като подофицери машинисти: Съ миноносцитѣ „Смѣли“, „Храбри“, „Дръзки“, „Шумни“, „Строги“ и „Летящи“, тѣ направиха презъ 1915 и 1916 година 27 далечни разузнавания. На 7.XII.1915 г. миноносецъ „Дръзки“ влѣзе въ неравенъ артилерийски бой, къмъ

линията Екрене — Св. Константинъ, съ два руски контра миноносеца типъ „Бистрий“; въ този бой се намѣси и брѣговата ни артилерийска отбрана, а въ помощъ на „Дръзки“ дойде миноносецъ „Смѣли“. На 9 септемврий 1916 година презъ нощъта „Смѣли“, „Шумни“ и „Строги“, заминаха къмъ носъ Калиакра за търсене неприятелски миноносци, придружаващи транспортенъ корабъ; „Строги“ се натъкна леко на подводна неприятелска мина, а „Шумни“ се взрива отъ друга такава мина и потъна при Батовския брѣгъ, като цѣлиятъ му екипажъ бѣше снегъ невредимъ на сухо. Сжщиятъ день „Летящи“ обстрелва руски хидропланъ при Аладжанската минна банка. На 5 и 6 септемврий 1916 година се направи десантъ съ миноносцитѣ за заемане Балчикъ, Каварна и Калиакра и стоварване на моряшки отряди въ тия пунктове и семафорни постове. На 13 януарий 1916 г. „Смѣли“, „Храбри“ и „Летящи“ пазѣха минния заградителъ — парахода „Борисъ“ — при поставяне далечни минни банки, а на 15 декемврий с. г. „Дръзки“, „Смѣли“, „Храбри“ и „Строги“, поставиха минни банки при Балчикъ. На 10 януарий 1917 г. „Дръзки“, „Смѣли“, „Храбри“ и „Строги“ пазѣха заградителя „Борисъ“ при поставяне минни банки при Калиакра.

Въ подводника № 18, който имаше 19 души екипажъ, осемтѣхъ души обикновенно биваха възпитаници на училището. Ето нѣкои отъ бойнитѣ плавания и съ него: на 11, 14 и 25 юлий, на 28 до 30 августъ, 1 до 9 и 17 до 24 септемврий 1916 год. — плавания покрай цѣлото крайбрѣжие отъ Кюстенджа до носъ Калиакра съ разузнавателна цель. На 8 до 14 октомрий 1916 год. плавания къмъ Кюстенджа и предъ фланга на действующата въ Добруджа армия. При с. Татладжикъ до Тузла, пвдводника № 18 изстреля мина по руски контъръ миноносецъ типъ „Барановъ“. На 13 и 31 декемврий 1916 г., 26 януарий, 26 юлий, 19—24 септемврий и 5 до 17 октомврий 1917—г. плавания отъ носъ Калиакра до Созополъ за разузнаване и атакуване неприятелски отряди.

Въ миннитѣ отряди на Неподвижната отбрана и въ всики моторни лодки, влѣкачи и параходи, приспособени за минни заградители или миночистачи, сжщо бѣха заети много възпитаници на училището. Въ отрядитѣ, които минираха Бѣломорскитѣ ни брѣгове, възпитаницитѣ на училището сжщо взеха участие, както взеха по-сѣне къмъ края на м. януарий 1917 година участие при поставяне минни заграждания и въ р. Дунавъ. Освенъ тия поставяния на мини, миннитѣ отряди сж непрекъснато тралірали за провѣрка проходите на миннитѣ заграждания и за почистване на поставенитѣ срещу насъ неприятелски мини.

Съ възпитаницитѣ на училището се тури началото на морската ни авиация. Освенъ началника и помощникъ началника на българската Морска въздухоплавателна станция, всички

останали летци, наблюдатели и монтьори бѣха възпитаници на Машинното училище. Освенъ постояннитѣ въздушни разузнавания покрай брѣга и навътре въ морето, тѣ извършиха и редица смѣли въздушни нападения — по-вече отъ 10 на брой — върху Дунавската Делта и пристанищата Сулина, Вилковъ, Измаилъ и пр., резултатитѣ отъ които бѣха много добри. Освенъ взимане участие въ действията на Добруджанския фронтъ, нѣкои отъ възпитаницитѣ на Машинното училище като летци бѣха прикомандировани къмъ германската морска въздухоплавателна станция на Бѣломорския брѣгъ, гдето бѣха бойни другари и летѣха въ ята съ германскитѣ летци.

И презъ европейската война, следъ като се задоволиха нуждитѣ на флота съ технически персоналъ, излишека отъ възпитаницитѣ отъ Машинното училище получи назначение въ боевитѣ, технически, настроєви и др. части на армията. Така наприкладъ: Възпитаникътъ Хр. Лечевъ е получилъ бойно назначение въ I Софийски пехотенъ полкъ, съ който полкъ е взелъ участие въ всички походи и сражения до атаката на върхъ „Кула“ въ мѣстността „Сува планина“, (близо до Лѣсковецъ въ Сърбия), когато е билъ раненъ въ дѣсния кракъ, гърдитѣ и прѣститѣ на дѣсната ръка; освободенъ отъ строя като инвалидъ, той е получилъ мирновременната си длъжностъ — механикъ въ Конезавода Божурище, а после — изпратенъ за аеромеханикъ въ аеродрума Божурище. Възпитаникътъ Георги Миневъ — участникъ въ атаката на „Хамидие“ презъ Балканската война — е получилъ назначение презъ последната война сѣщо въ строя на I Софийски пехотенъ полкъ и е излѣзалъ невредимъ до края на войната. Възпитаникътъ Тома Михайловъ е получилъ назначение въ нестроевата рота на 42 пехотенъ полкъ; въ края на 1918 година е постъпилъ въ школата за запасни офицери въ Княжево, въ административната рота, съ която школа е взелъ участие въ боя за защита на столицата презъ време на Владейскитѣ събития. Възпитаникътъ Илия Владиковъ — като ротенъ фетфебелъ въ I-ва допълняюща дружина въ София, е взелъ участие при обучението на войницитѣ отъ 40 и 41 набори. И сега ще прекратимъ да изброичваме и другитѣ подобни случаи, защото тѣ сѣ доста много.

Презъ европейската война всички възпитаници, които работѣха по Българскитѣ държавни желѣзници останаха по мѣстата си, като освенъ тѣхъ мнозина запасни възпитаници получиха мобилизационно назначение като заведующи депа и пр. Пакъ сѣшитѣ усиленни денонощни пътувания съ едва влачени отъ товаръ влакове както презъ време на Балканската война, пакъ случаи на себестрицание, на предвидливостъ и разпоредителностъ. Ето единъ примѣръ въ това отношение:

Известни сѣ на всички бойоветѣ, които се водиха на 5, 6, 7 и 8 септемврий 1916 г. при гр. Добричъ, кждето женитѣ и децата взеха участие въ помощъ на армията. Машинистътъ

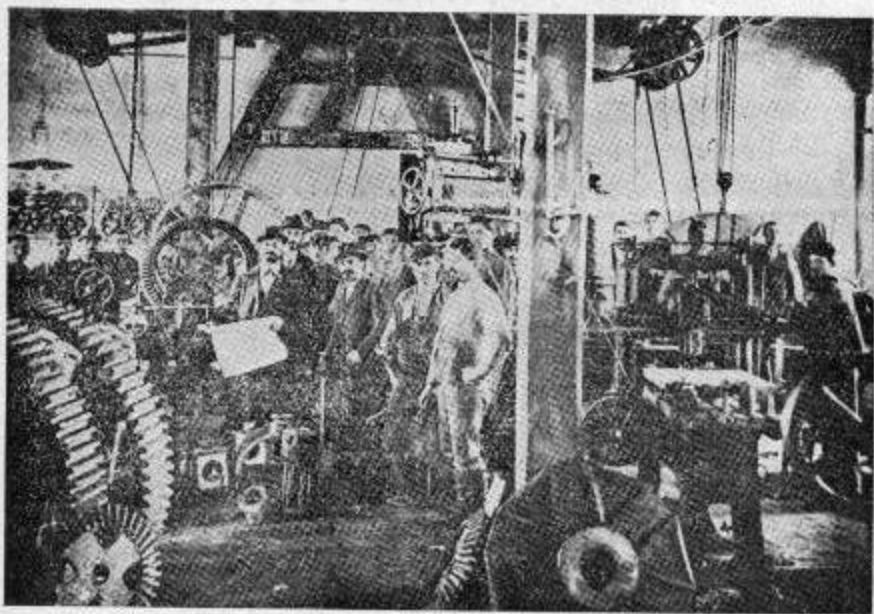
на втория български влакъ пристигналъ на Добричката гара е билъ възпитаникътъ на училището Иванъ Ковчазовъ - сега механикъ въ електрическата централа въ Варна. На 6 септемврий той ималъ възможностъ да види съ очитъ си голѣмата нужда отъ бърза подкрепа за малкото войски, които сж били тамъ. Сжщия денъ привечеръ той тръгналъ за Варна съ първия влакъ ранени храбърци. Пристигналъ на гара Оборище, той заварилъ единъ претоваренъ (съ цѣла дружина отъ 35-ти Вратчански полкъ) влакъ съ двойна тяга. Знаейки положението въ Добричъ и виждайки голѣмия товаръ на влака, той помолилъ началника на станцията въ Оборище да му се разреши да откачи своята машина отъ влака съ раненитъ и въпрѣки забраната да се помага отзадъ влака — да помогне до Ботевскитъ височини на дветъ машини. Отначало му отказали това разрешение, но въ послѣдствие, следъ като изтъкналъ неотложната нужда отъ бърза подкрепа на войскитъ при Добричъ, той получилъ исканото разрешение, устроилъ се съ машината си задъ влака съ дружината и помогналъ да се преодолѣе нанагорнището на въпросната височина. Тукъ той се отдѣлилъ съ машината си отъ влака, върналъ се на гара Оборище за да поеме своя влакъ съ ранени, които докаралъ до гара Новъ-Градецъ. Тукъ се случило почти сжщото. Стоящиятъ тамъ влакъ билъ пакъ препълненъ съ войници, артилерия и бойни материали. Явява се при началникъ гарата, иска, моли, настоява, иска съдействие отъ войсковия началникъ на пжтуващитъ съ влака и получава разрешение да помогне до преминаване на влака надъ Ботевскитъ височини. Връща се на гара Оборище съ праздна машина, но тамъ вече се били събрали шесть влака наши войски и артилерия. Влаковетъ не могли да се движатъ по нататъкъ, понеже останали безъ вода — всичката вода на станция Оборище била изчерпана; той съ своята машина минава покрай гара Новъ-Градецъ и покрай своя влакъ съ ранени, и съ най-пъленъ ходъ пристига презъ нощта срещу 7 септемврий на гара Гебедже. Тукъ той получава за превозване 8 вагона -- резервоара съ вода, връща се назадъ въ Оборище съ тѣхъ, машинитъ на чакащитъ влакове получаватъ вода и се отправятъ за Добричъ, а той се връща съ машината си пакъ въ гара Новъ-градецъ и поема своя влакъ за къмъ Варна. На подвига на защитницитъ при Добричъ, възпитаникътъ на училището Иванъ Коачазовъ отговори съ подвигъ по Българскитъ държавни желѣзници.

Презъ сжщата война отъ флота е билъ командированъ за заведующъ депо въ Кичево възпитаникътъ мичманъ II р. о. з. Драгомиръ Петровъ. Останалъ заложникътъ у французитъ, той взима петъ души свои войници и по знайни и незнайни пжтища се освобождава отъ пленъ и явява въ частъта си — флота.

Въ военнитъ фабрики, както и въ милитаризирани частни фабрики и работилници, бѣха назначени на работа нѣ-

кои отъ възпитаницитѣ на училището и тѣ съ своя денешенъ трудъ съдействаха за задоволяване нуждитѣ на войскитѣ на фронта и останалото въ сѣраната население.

Така прибавиха усилията си възпитаницитѣ на Морското машинно училище къмъ усилията на цѣлия ни народъ, напрегналъ всички сили въ името на идеята — Обединението на България.

Окръжната образцова желѣзарска работилница въ гр. Варна, построена въ 1894 година и издържана отъ Окръжната Постоянна Комисия до 1900 година, уредена и завеждана отъ машинния инженеръ Илия Христовъ, въ послѣдствие преподавателъ въ Машинното училище. При монтажа е взелъ деятелно участие възпитаник на Машинното училище Трифонъ Христовъ. Въ тази работилница сж практикували често възпитаницитѣ на сѣщото училище. Въ 1900 г. работилницата е предадена на използване отъ флота. Сега сѣщата работилница служи за учебна работилница на Морска учебна часть. Тукъ сж практикували и сега още (1931 г.) практикуватъ ученицитѣ отъ Морското училище.

11. УЧАСТИЕТО НА ВЪЗПИТАНИЦИТЪ ОТЪ МОРСКОТО УЧИЛИЩЕ ВЪ ТЕХНИЧЕСКИЯ, ИНДУСТРИАЛНИЯ И СТОПАНСКИЯ ЖИВОТЪ НА БЪЛГАРИЯ.

Ние не бихме могли да дадемъ една напълно точна и изчерпателна картина за участието на възпитаницитъ отъ Морското училище въ техническия, индустриаленъ и стопански животъ на България, както и графата на даденитъ списъци на страница 129—169, отъ настоящия сборникъ не бѣше напълно изчерпателна, защото:

1) Мнозина отъ нашитъ възпитаници останаха следъ нещастнитъ за насъ войни подъ чуждо иго — въ Добруджа и въ западнитъ покрайнини — и нѣмаме пълни сведения за тѣхъ.

2) Друга частъ отъ тѣхъ подири приложение на труда си въ по-близки и по-далечни страни, главно въ Европа и Америка и сж, така да се каже, откъснати отъ нашето Отечество. За тѣхъ сжщо така нѣмаме пълни сведения, защото само единици отъ тѣхъ се отзоваха на поканата ни да дадатъ сведения кжде сж и какво работятъ сега.

3) Трета частъ наши възпитаници, които се намиратъ въ границитъ на днешна България, навѣрно заети съ всѣкидневната си работа или неоченьващи достатъчно връзката съ училището и ползата отъ статистиката, сжщо не сж отговорили на нашитъ покани и не сж дали необходимитъ сведения.

4) Най-после, една (четвърта) частъ отъ възпитаницитъ отъ по-старитъ випуски отъ нашето училище сж вече покойници и тѣхнитъ близки сжщо не сж ни изпратили сведения какво сж работили преди, кога и отъ какво сж починали.

Все пакъ, използвайки отпечатанитъ данни на страница 129—169 отъ настоящия сборникъ и полученитъ следъ отпечатването на тия данни сведения, ний сме въ състояние да дадемъ една доста ясна и пълна картина за участието на възпитаницитъ отъ Морското училище въ техническия, индустриаленъ и стопански животъ на България.

Отъ систематизираниитъ по-долу сведения се вижда, че възпитаницитъ на Морското училище сж проникнали въ всичко области на стопанския ни животъ — отъ царскитъ дворци до най-малкитъ работилници и технически предприятия — като навсѣкжде сж се проявили като отлични техници, а въ сжщото време — и като добри и дисциплинирани граждани. Отпечатанитъ статии и документи на 175-та и последующитъ страници отъ неофициалния отдѣлъ на настоящия сборникъ напълно потвърждаватъ това наше мнение.

Излизащитѣ въ продължение на 50 години възпитаници отъ Морското училище сж били пласирани приблизително така:

1. Въ дворцитѣ на Негово Величество Царя 2 души
2. На служба въ армията, като заведующи на технически работилници, заведующи отдѣли въ тия работилници или като механици въ тѣхъ 20 души
3. Въ морскитѣ части — наследницитѣ на бившиятъ ни воененъ флотъ — като корабоначалнически и ръководенъ технически персоналъ 60 души
4. Въ търговскитѣ ни флотъ — въ Българското търговско параходно дружество и въ частното ни корабоплаване на Дунава и морето, като капитани и механици 73 души
5. Въ черноморскитѣ и дунавски пристанища, като корабоначалници и механици 30 души
6. Въ Българското въздухоплаване, като авиатори, механици и монтьори 40 души
7. Въ Българскитѣ държавни желѣзници, като инженери, заведующи желѣзопътни депа и работилници, машинни контролѣри, дѣломайстори и машинисти 110 души
8. Въ министеството на Търговията, промишлеността и труда, като инспектори по парнитѣ котли, началници на окръжнитѣ контролни бюра по мѣрkitѣ и теглитѣ и пр. 25 души
9. Въ министерството на вътрешнитѣ работи, като главенъ механикъ въ Дирекцията на полицията 1 чов.
10. Въ министерството на Обществениитѣ сгради, пжтища и благоустройството, като механици и монтьори 15 души
11. Въ Главната дирекция на пощитѣ, телеграфитѣ и телефонитѣ, като инженери и механици 12 души
12. Въ министерството на Народното просвѣщение, като механици въ народния театъръ 4 души
13. Въ Българска Народна банка, Земледѣлската банка и другитѣ частни банки, като механици 15 души
14. Въ Търговско-индустриалнитѣ камари, като председатели, началници на отдѣли и пр. 3 души
15. Въ градскитѣ и селски общини, като инженери, механици и монтьори 20 души
16. Въ българската индустрия—въ биренитѣ фабрики, въ текстилнитѣ и кожарски фабрики, въ захарнитѣ фабрики и фабриkitѣ за захарни издѣлия, въ фабриkitѣ за обработване на металъ, въ мелницитѣ, въ фабриkitѣ за растителни масла, въ ютенитѣ фабрики, въ керамичнитѣ фабрики, въ дѣскорѣзнитѣ фабрики, въ циментовитѣ фабри-

ки, въ коприненитѣ, трикотажни и пасмантарийни фабрики и разни други фабрики, като главни механици, механици и монтьори	120 души
17. Въ държавнитѣ и частни мини, като главни механици, механици и монтьори-машинисти	30 души
18. Въ общественитѣ стопанства, електрическитѣ централи, минерални бани, кооперативни и други предприятия, като технически директори, механици и машинисти	80 души
19. Въ техническитѣ училища, като преподаватели или ръководители на краткосрочни технически курсове	70 души
20. Редактори на технически списания, вестници или членове на редакционни комитети	8 души
21. Авторы на технически и други книги и ръководства	17 души
22. Собственици на фабрики и работилници	29 души
23. Притежатели на технически представителства и предприемачи техници	17 души
24. Изобретатели на машини и апарати	2 души
25. Инженери и кандидати инженери въ разни предприятия	19 души
26. Въ чужбина, на работа като инженери, механици и машинисти	20 души
27. Студенти по инженерство или държавни степендиянти въ странство	20 души

Всичко около: 850 души

Горнитѣ приблизителни сведени трѣбва да допълнимъ съ следнитѣ пояснения:

Още отъ първитѣ години на създаването на флота, та чакъ до днесъ (въ Морскитѣ части наследници на флота) ръководениятѣ технически и подръченъ персоналъ 75% е билъ и сега се състои отъ възпитаници на Морското училище. Нѣщо по-вече, благодарение на добрата имъ техническа подготовка, годността имъ за самостоятелна техническа подготовка, голѣма добросъвестностъ и дисциплинираностъ, управлението на бившиятъ ни флотъ ги удостои къмъ края на свѣтовната война да бждатъ изпращани въ странство за да се специализиратъ за инженери и технически офицери и въобще се прие попълването на офицерския съставъ за въ бждеще — команденъ и технически — да става само отъ възпитаницитѣ на Морското училище. Отъ възпитаницитѣ на училището се вербува първиятъ основенъ кадъръ за нашата морска авиация и подводното плаване. И въ сегашната авиационна служба на България тѣ съставляватъ единъ голѣмъ процентъ.

Отъ дълги години възпитаницитѣ на Морското училище заематъ почти 100% отъ техническитѣ длѣжности въ Българското търговско параходно дружество и много капитански и помощни капитански длѣжности въ сѣщото дружество.

Нашитѣ възпитаници сѣ механици по всички кораби и други плавателни сѣдове, брѣгови съорѣжения, работилници и електрически централи изъ пристанищнитѣ служби въ Варна, Бургазъ, Василико, Созополъ, Русе, Ломъ и на всѣкъде другаде по Черно море и Дунава. Нѣкои отъ тѣхъ се удостоиха и заематъ командни длѣжности, като напримѣръ пристанищни капитани на нѣкои черноморски и дунавски пристанища, началникъ плавателни сѣдове, капитани на драги и др. Общо взето: техническитѣ длѣжности по море и Дунава, сѣ заети 95% отъ възпитаницитѣ на Машинното училище, а едно мнозинство вече заема и командни длѣжности.

Следъ задоволѣяване морскитѣ технически и други нужди, излишека възпитаници отъ разнитѣ випуски до Балканската война, се е пласиралъ главно въ Българскитѣ държавни желѣзници, гдето почти всички школувани техници сѣ били наши възпитаници. По-вече отъ сто души сѣ вложили въ течение на досегашния животъ на училището труда си въ тежката отговорна служба на депа. ж. п. механици, дѣло-майстори, машинни контролѣри, заведующи ж. п. депа и други. Мнозинството отъ тѣхъ сѣ вече въ почивка като пенсионери, нѣкои сѣ вече починали, а въ тоя моментъ на служба по Б. Д. Ж. сѣ по-вече отъ двадесетъ души, прѣснати изъ ж. п. депа и работилницитѣ: Варна, Каспичанъ, Русе, Горня-Орѣховица, София, Пловдивъ, Дупница и Бургазъ.

Отъ тогава, отъ Балканската война, се забелязва единъ отливъ отъ Б. Д. Ж., а се засилва постѣпването въ индустрията, а следъ общата война, освенъ въ индустрията, но и въ електрическитѣ централи, въ които може да се каже, че почти 80 % изъ страната иматъ за шефове или механици — възпитаници на училището.

Първи, които съ своя трудъ заработиха въ министерството на Търговията, промишленността и труда, въ областта на меторлогията и инспектората по парнитѣ котли и резервоари, отъ създаване на съответнитѣ за това закони, па и до сега, сѣ сѣщо възпитаницитѣ на Морското машинно училище, които и до дндъ се радватъ на служебното до-вѣрие на шефоветѣ на тия служби.

Въ министерството на Вжтрешнитѣ работи, на Просвѣтата, по ведомството на Дирекцията на народното здраве (механици изъ държавнитѣ болници и санаториуми). Българската землѣделска банка, Търговскитѣ индустриални крмари, градски и селски общини, Окрѣжни кооперативни водоснабдителни бюра и други държавни и изборни учрѣжения — на

всѣкжде възпитаницитѣ на училището сж намѣрили добъръ приемъ.

Масово е участието на възпитаницитѣ на училището въ индустрията ни. Когато ще се изучава исторiята на нашитѣ по-голѣми предприятия, като напримѣръ: бирена, захарна текстилната и други индустрии, ще се види, че общо взето въ съответнитѣ фабрики сж проникнали 70% наши възпитаници. Металообработване, мелничарство, захарни издѣлия, ютени издѣлия, растителни масла, керамика, циментово производство, копринени, трикотажи, чорапни, пасмантарийни, дѣско-рѣзни и разни други фабрики, посочени по-горе, сочатъ, сжщо за голѣмия брой възпитаници на училището, заети въ тѣхъ и въобще въ индустрията.

Това което ще напрази сжщо впечатление при изследване развитието на индустрията ни е, че за много отъ по-голѣмитѣ ни фабрики и други предприятия, е станало традиция да поддържатъ технически персоналъ отъ възпитаницитѣ на училището и при увеличението или смѣняването му, това да става пакъ съ възпитаницитѣ отъ училището. Това се потвърждава и отъ многото искания, които фабрицитѣ сж отправяли къмъ Морската учебна часть, както презъ всѣко време на годината, така и при всѣко уволнение на завършилитѣ пълния курсъ на училището випуски. За примѣръ ще посочимъ че само една отъ фабрицитѣ поиска отъ Морската учебна часть да ѝ препорѣча отъ сега току що уволнилия се юбилеенъ випускъ и ѝ изпрати 10 души механици — тия, които частъта намѣри за добре — което е единъ новъ добъръ показателъ за това, какъ българскитѣ индустриалецъ гледа на училището.

Индустриитѣ въ: Варна, Русе, Плѣвенъ, Габрово, Сливенъ, Бургазъ, Пловдивъ, София и други центрове още по-нагледно потвърждаватъ здравето засѣдане на възпитаницитѣ ни въ тая областъ. Нѣщо по-вече: може да се посочатъ примѣри, гдето възпитаници отъ училището съ десетки години служатъ все въ една и сжща фабрика. Напримѣръ: възпитаникътъ отъ Морското машинно училище Ганчо Ганевъ Обрешковъ е отъ 22 години въ бонбонената фабрика на г. Сабитай Беннешъ въ гр. Русе, гдето се чувства като свой, като въ дома си. Възпитаникътъ отъ училището Ив. Мариновъ е отъ 20 години механикъ въ ваксената фабрика г. г. Исковичъ и Леви въ гр. Русе. Такива индустриални „герои“ като горнитѣ съ 10, 15 и 20 и по-вече годишна непрекъснатата техническа дейность въ една и сжща фабрика може да се посочатъ не единъ изъ разнитѣ клонове на индустрията ни — Д. Поповъ въ мелница х. Петровъ — Ямболъ, Ст. Златарски въ голѣмата мелница — Червенъ брѣгъ; Хр. Овчаровъ въ валцовата мелница — Червена вода, и др.

Това, което сжщо трѣбва да се посочи, е, че голѣми

предприятия, като Българската горска индустрия въ Кочариново, „Сосиета дженерале италиана“ — по постройката на рилския водопроводъ — и много други фабрики съ по-вече технически персоналъ, като напимѣрь: Предачната памучна фабрика „Царъ Борисъ“ — Варна, Тъкачната фабрика — Ямболъ и пр., иматъ за технически началници на службитѣ, както и главни, и стражеви механици — възпитаници на училището. Общо взето възпитаницитѣ на училището иматъ голѣмъ дѣлъ въ изграждането и растежа на индустрията ни.

Ролята и заслугата на възпитаницитѣ на Морското машинно училище по развитието на минното дѣло — главно мина Перникъ, е ясно посочена въ статията на машинния инженеръ Хр.Ивановъ въ настоящия Сборникъ— Неофициаленъ отдѣлъ, стр. 175—179.

Трѣбва да се подчертае и дейтелността на нашитѣ възпитаници изъ електрическитѣ централи въ страната. Около 50 централи иматъ шефове или механици—възпитаници на училището. Въ нѣкои отъ тѣхъ сж заети по двама или три души, а въ нѣкои и по-вече наши възпитаници. Въ много отъ тѣхъ тѣ сж заработили веднага следъ създаването имъ.

Въ областта на кооперативното дѣло възпитаницитѣ на училището сж проявили своя кооперативенъ духъ, който е култивиранъ още въ училището. Опититѣ съсъ създаване производителна кооперация „Машиненъ техникъ“ и техническа книгоиздателна кооперация „Техникъ“ въ София, отнеха много енергия на участващитѣ въ тѣхъ възпитаници. Не успѣли тия опити, тѣ се продължиха вече успѣшно отъ възпитаника машиненъ инженеръ Гатю Велчевъ, който рискува своето служебно положение и бждеще, напусна държавната си служба като инженеръ въ Ж. П. Тракция — София и застана на чело като технически директоръ на кооперация „Паренъ котелъ“ въ София, която дава не само насърчителни резултати, но се вече оформява като едно сериозно фабрично предприятие, което въ областта на ремонта на парни котли и даже постройка на нови парни котли, се сочи като такова, на което може да се разчита. Обединилъ около своята личностъ добри специалисти котляри и други майстори, тоя нашъ възпитаникъ наема поправки и основни ремонти на частни или държавни парни котли и на работата на кооперацията се гледа съ довѣрие. Тя крепне и се развива.

Усилия да изведе на добъръ край работитѣ на кооперация „Съгласие“ въ Варна, прави сжщо и възпитаникътъ ни Боянъ Тодоровъ, който е неинъ технически директоръ.

Други голѣми предприятия и стопанства, които могатъ да се посочатъ и въ които е вложенъ труда на не единъ възпитаникъ на училището, сж: Българска горска индустрия

въ с. Кочариново (Дупнишко) и предприятието „Сочиета дженерале италиана“ въ с. Алино (Самоковско), Инженерния отдѣлъ отъ Военната фабрика въ София, Трамвайното депо и работилница сжщо въ София и пр. Въ първото отъ тѣхъ вече двама души подъ редъ сж началници на техническитѣ служби, както и много отъ механицитѣ сж възпитаници на училището, а въ второто — главния механикъ и много отъ механицитѣ.

Една областъ, въ която възпитаницитѣ сжщо иматъ заслуга е техническо-просвѣтната и техническо-литературната. Почти въ всички технически училища въ страната, гѣ сж удостоени като преподаватели по теория или практика и мнозина отъ тѣхъ сж такива на редъ випуски отъ сжщитѣ училища.

Освенъ надъ 45 души възпитаници, преподаватели въ 11 отъ техническитѣ училища въ страната ни, една друга група надъ 20 души носи още по-тежкия кръстъ на техническата просвѣта, като дава и чрезъ краткосрочни технически курсове основни технически познания на практицитѣ огньари, машинисти и мотористи—прислужници на двигателитѣ и апаратитѣ главно въ земледѣлското производство и дребнитѣ производителни обекти. Безъ тая ценна услуга на тия труженици, много инициативи на министерството на Търговията, промишлеността и труда и Търговско-индустриалнитѣ камари не биха се изпълни, а практицитѣ техници биха се приближавали къмъ даденъ малъкъ успѣхъ въ работата си чрезъ лутанията на голата практика. За да се види какво мнозинство практики сж озарени отъ свѣтлината на техническата просвѣта ще посочимъ, че отъ показанитѣ преподаватели на технически курсове, само възпитаникътъ Тома Михайловъ е далъ въ течение на 22—23 години основна техническа просвѣта на 1984 души. Прибавени къмъ тѣхъ тия отъ курсовѣтъ на възпитаницитѣ Асенъ Георгиевъ, Гено Краевъ и др., се получава една многобройна техническа войска, създадена благодарение знанията, инициативата, усилията и труда на нашитѣ възпитаници. Шо се отнася до техническата литература, тѣ сжщо правятъ усилия и въ тая областъ на техниката. Проявената имъ дейность съ издаването на около 30 учебници или технически ръководства ясно подчертаватъ заслугитѣ имъ по създаване техническа литература у насъ, гдето следъ войнитѣ ориентирането е къмъ професионалното образование. Тая дейность е още по-ценна и затова, че всички автори—възпитаници на училището — сж я проявили почти изключително на свой рискъ и на лични свои сръдства, а това е една голѣма жертва за у насъ, гдето специалиститѣ практики изъ фабрики и работилници тепърва има да се привикватъ да се ползватъ отъ технически помагала.

Щастието озари мнозина наши възпитаници да станатъ

индустриалци, нѣкои отъ които отъ първа величина, а други се селятъ да ги настигнатъ постепенно съ своитѣ по-малки леярници и ремонтни машинни работилници. Това, което трѣбва да се подчертае изъ дейността на възпитаницитѣ въ тая областъ е, че всички потърсили щастието си въ индустриалното поприще дължатъ успѣха си само на неуморенъ денонощенъ трудъ, смѣлость, търпение, предвидливостъ и пестеливостъ—добродетели, насадени и широко култивирани у тѣхъ още отъ скамейката на училището и корабитѣ, на които сж практикували.

Всѣки нашъ, излѣзълъ отъ Машинното училище голѣмъ или по-малкъ индустриалецъ, може да се вземе за примѣръ, но ние ще посочимъ само нѣколцина:

Възпитаникътъ Ив. Недковъ още като ученикъ е проявилъ търпение и трудолюбие, което се подчертава съ парната машинка и котелче, които той е построилъ като ученикъ презъ времето 1886 — 1892 година и които и сега се съхраняватъ въ машинния кабинетъ на училището и служатъ като учебно помагало. Когато преди нѣколко години възпитаницитѣ на училището бѣха въ научна ескурзия въ гр. Габрово и посетиха стария свой колега въ голѣмата негова фабрика, тѣ го носѣха на ръце между работницитѣ му, а той плачейки отъ вълнение имъ благодари съ напѣтствие и съвети за обичъ къмъ техниката и труда. Тогава той посочи на младитѣ себе си за примѣръ като каза, че когато преди много години, вече завършилъ училището и дошелъ въ Габрово да търси работа, замръкналъ съ 15 стотинки въ жеба си... Днесъ г. Ив. Недковъ е притежателъ на най-голѣмата машина и леярна фабрика въ Габрово — въ цѣлата Търновска областъ — която има инвентаръ за милиони!...

Единъ индустриалецъ съ европейска известностъ е и възпитаникътъ е на училището Асенъ Николовъ, съ своитѣ текстилни фабрики край Варна. Който е билъ отъ 15 — 20 години въ Варна и е наблюдавалъ постепенното развитие на работитѣ на г. Асенъ Николовъ, не може да не почувства и да не признае организаторскитѣ му дарби, упоритостта му съ която се стреми къмъ развитие, трудолюбието, добре замисления планъ и изпълнението му до степенъ, че да очудватъ нашитѣ и европейски финансисти, държавници и техници. Една работническа вълна отъ 1200 — 1500 души, разпредѣлени на три смѣни, гъмжи при една домашна организация, която нѣма равна на себе си у насъ, па и у много други страни — съ пълненъ пансионъ за работницитѣ, свое интенданство, своя болница съ 60 легла и операционна, съ свои лѣкари, фелдшери и милосердни сестри, всрѣдъ борови паркове и винаги подъ личното наблюдение, изследване и разпореждания на г. Асенъ Николовъ. Фабрикиитѣ на създаденото отъ него акционерно дружество (постройкиитѣ на ко-

ито заематъ надъ 20 декара площъ, при 120 — 150 декара обща площъ) сж истинското народно богатство, на което споредъ думитъ на чужденци, не само създателятъ и главниятъ имъ акционеръ, но и всъки българинъ, има право да се гордѣе. Днесъ за г. Асенъ Николовъ казватъ, че е българския Хуго Стинесъ. За Морското машинно училище е гордостъ, че тоя „Хуго Стинесъ“ е неговъ възпитаникъ.

По тая стръмна стълба сж се издигнали и останалитъ индустриалци и собственици на фабрики, работилници и технически представителни бюра, като Никола Чокоевъ въ Бургазъ, Никола Раковъ въ Плѣвенъ, Б. Абаджиевъ въ Варна, Косю Петковъ и Иванъ Кехлибаровъ — Бургазъ, инженеръ Гатю Велчевъ — София и всички други посочени въ списъцитъ на стр. 129—169 отъ официалния отдѣлъ на настоящия сборникъ, безъ нѣкой отъ тѣхъ да е наследилъ готова, създадена отъ дѣди и прадѣди, работа.

Характеренъ е сжщо и стремежа на нашитъ възпитаници да получатъ висше техническо образование въ чуждитъ страни. Двадесетъ души инженери, наши възпитаници, отъ които половината сж въ частното производство, а останалитъ на работа въ държавнитъ технически строежи и ръководства, и още толкова студенти — инженери, сж ясно доказателство за тоя стремежъ за висше образование.

Годността на възпитаницитъ за самостоятелна техническа дейность премина границитъ на България и се появи изъ фабрицитъ въ много отъ европейскитъ страни, както и въ Америка. Покойниятъ възпитаникъ на училището електроинженеръ Хаигъ Ягоповъ, дълго време бѣше достоенъ представител на своята Алма-Матеръ въ електрическата централа на гр. Нью-Йоркъ — Съединенитъ Щати въ Америка. Пакъ въ Америка сложи кости индустриалниятъ механикъ Илия Ивановъ. Въ Мексико не отдавна почина дългогодишниятъ параходенъ механикъ Стоянъ Яневъ (Янчика); пакъ въ Америка е и днесъ още представлява училището възпитаникътъ Хр. Христовъ, като механикъ-монтъоръ въ Фордовитъ автомобилни заводи, а сжщо и много други посочени въ списъцитъ и прѣснати изъ близки и далечни страни.

Че труда на възпитаницитъ се цени и предпочита въ голѣми и по-малки наши предприятия, се вижда и отъ обстоятелството, че въпрѣки кризата въ стопанския ни животъ, голѣма частъ възпитаници отъ последния юбилеенъ випускъ, завършили преди месецъ, сж вече настанени на работа.

Що се отнася до обществената дейность на възпитаницитъ отъ училището, до тѣхното гражданско положение и авторитетъ, може да се каже, че всички сж добре оценени и обществото имъ отрежда достойно мѣсто. Възпитаници съ вулгарно поведение, които сж недостойни за благовъзпитано културно общество нѣма. Възпитаници, осжждани за вул-

гарни престѣпления и деградирани като граждани, управата на училището не знае. Напротивъ — мнозина сж се издигнали въ обществото, като напримѣръ г. Иванъ Абаджиевъ, който е председателъ на Варненската търговско-индустриална камара; г. К. Петковъ — помощникъ кметъ на гр. Бургазъ, — и въ двата случая избори постове; г. Н. Гаговъ — началникъ и инспекторъ на занаятчийския отдѣлъ при Варненската търговско-индустриална камара и др.

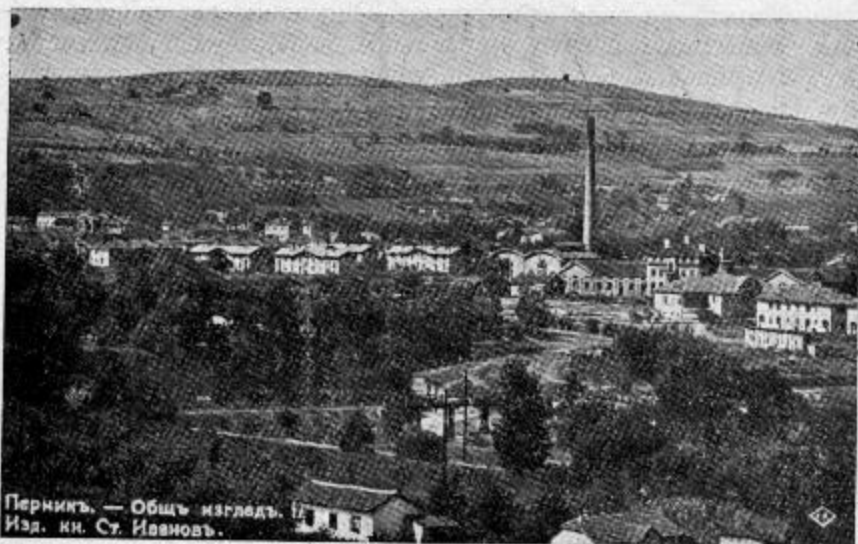
Общественната дейность на нашитѣ възпитаници се подчертава още и съ участието имъ като основатели и ржководители на читалища. Напримѣръ: Хр. Спировъ — основателъ на читалището „Срѣдецъ“ и културно-просвѣтителното дружество „Помагай си самъ“ въ София. П. Ташевъ — ржководителъ на читалището „П. Славейковъ“ въ София. Първиятъ отъ тѣхъ е билъ и избранъ членъ и инспекторъ-организаторъ въ Софийския окръженъ читалищенъ съюзъ.

Мнозина наши възпитаници сж ржководили на кооперативно-производителнитѣ, издателски или строителни дружества (кооперация „Машиненъ техникумъ“ и „Паренъ котелъ“ — София), държали сж реферати отъ общо културно и стопанско или професионално естество и сж се стремили по тоя начинъ да бждатъ полезни на срѣдата, въ която живѣятъ.

Дружествата на срѣднитѣ техници въ България, обединяващи възпитаницитѣ на всички срѣдни технически учебни заведения, иматъ много отъ своитѣ председатели, членове, редактори на списания и вестници, сжщо възпитаници на училището, като всички се ржководятъ не само отъ идеята за мате. иалното добруване на членоветѣ си, но и за обединяването на техническитѣ сили въ страната въ името на стопанско издигната, здрава, могща, цвѣтяща и независима отъ чуждитѣ специалисти България.

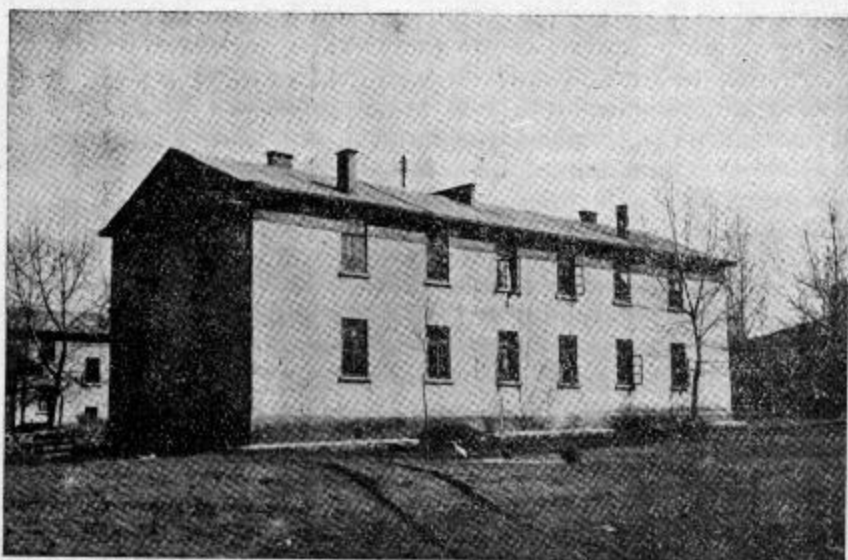
* * *

Отъ гореизложеното се вижда колко дълбоко и разнообразно с техническото проникване и дейность на нашитѣ възпитаници въ културния и стопански животъ на България. Горнитѣ данни и пояснения, допълнени отъ статиитѣ и преписитѣ въ неофициалния отдѣлъ на настоящия сборникъ, достатъчно ясно и картинно показватъ, че възпитаницитѣ на бившето Машинно училище, сега наричано Морско училище, сж носили и носятъ съ завидно достоинство тежката отговорность въ изграждането на техническа, индустриална и стопанска България отъ III-то Българско Царство. Ето това е то участието на нашитѣ възпитаници въ техническия, индустриаленъ и стопански животъ на България. Това сж заслугитѣ на училището къмъ Флота и България въ отплата на грижитѣ и срѣдствата, които сж изразходвани за 50 годишното му съществуване.

Перникъ. — Общъ изгледъ.
Изд. кн. Ст. Ивановъ.

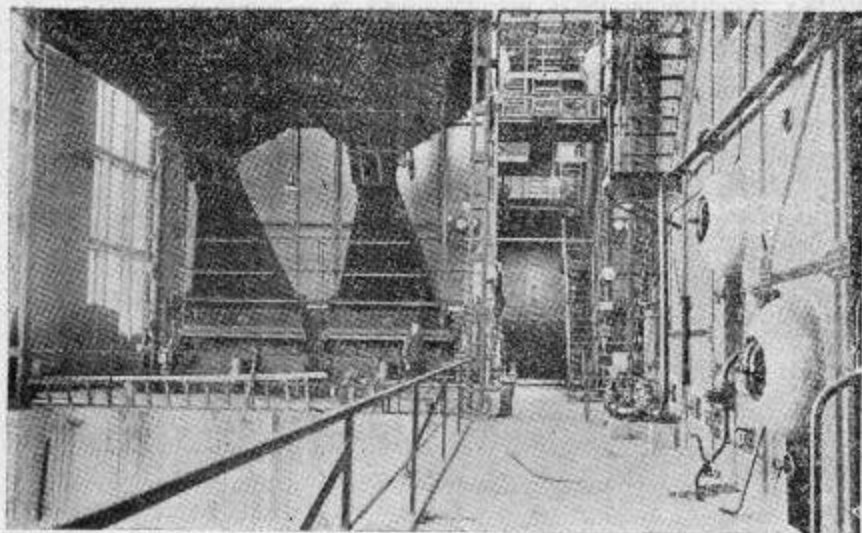
Общъ изгледъ на мина Перникъ, кждето сж практикували и работятъ възпитаници на Морското училище.

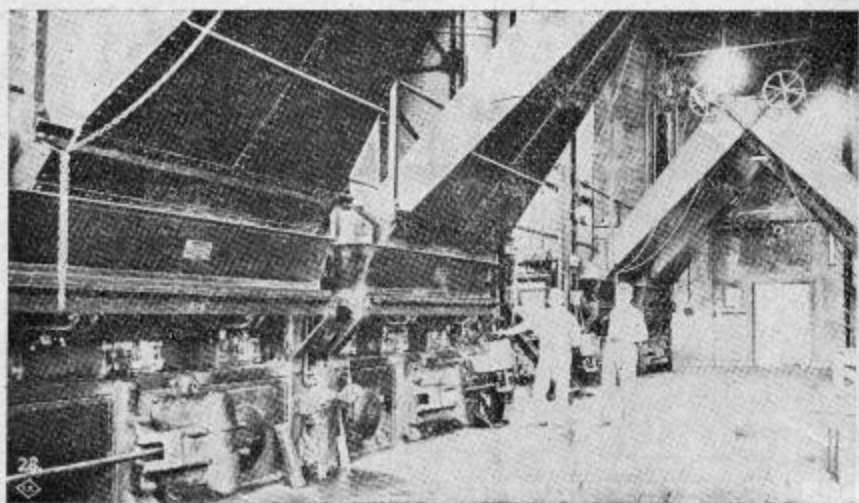
Мина Перникъ — Зданието въ което сж живѣли ученицитъ практиканти отъ Морското машинно училище презъ времето 1924—1928 г.

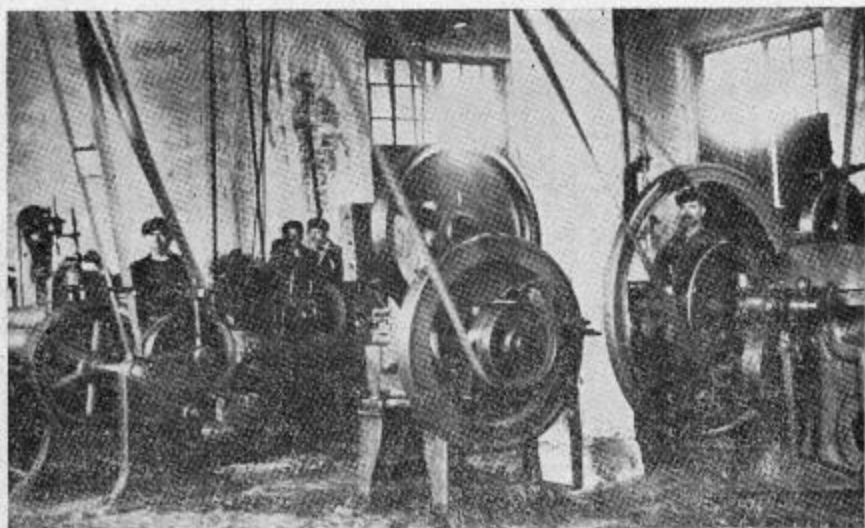
Мина Перникъ — Новата електрическа централа, където служатъ сега възпитаници на Морското машино училище.

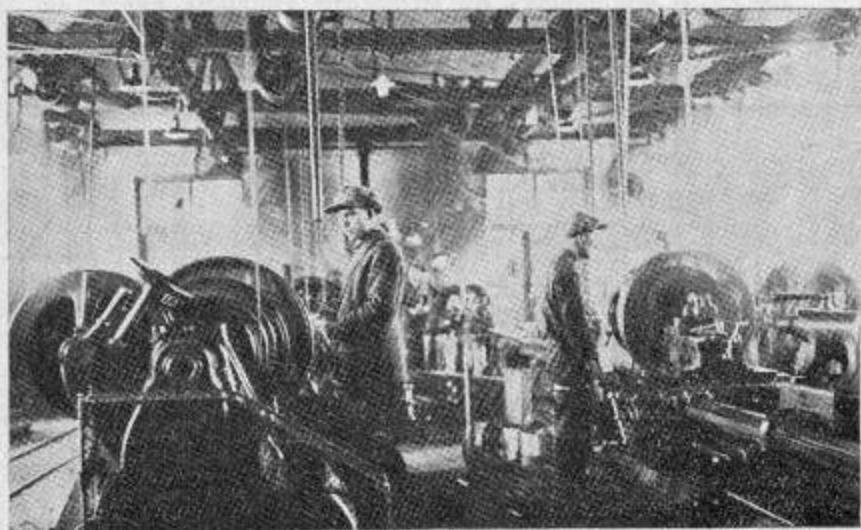
Мина Перникъ — Вътрешността на новата електрическа централа.

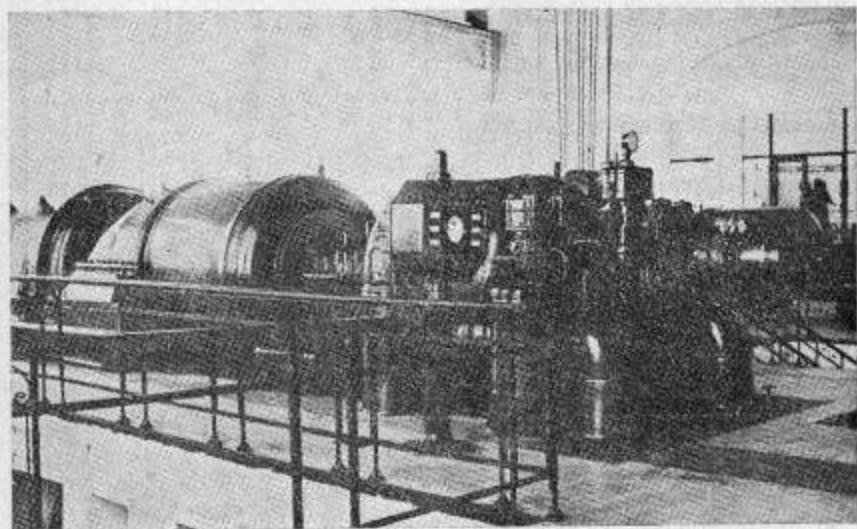
Мина Перникъ — Вътрешността на новата електрическа централа.

Мина Перникъ — Машинното отдѣление при новата електрическа централа.

Мина Перникъ — Стругарското отдѣление отъ работилницитѣ на мината, кждето сж практикували и служили възпитаници на Морското машинно училище.

Мина Перникъ — Пресовото отдѣление отъ работилницитѣ на мината, кждето сж практикували и работили възпитаници отъ Морското машинно училище.

Листъ за подаренитѣ на Морското училище суми предназначени за посрещане разходите по изнасянето 50 годишния юбилей на училището. *)

№ по редъ	Име и фамилия на дарителя или название на учещденieto, което е подарило сумата.	Подарена сума въ левове
1	Асенъ Николовъ (възпитаникъ на училището) отъ Варна	50000
2	Софийска търговско-индустриална камара	2000
3	Варненска търговско-индустриална камара	5000
4	Варненска стокова борса	5000
5	Богданъ Киришевъ (възпитаникъ на училището) отъ Пловдивъ	2000
6	Варненска постоянна комисия	2000
7	Фабрика за памучни прежди „Царъ Борисъ“, Варна	2000
8	Юрданъ Ненковъ (възпитаникъ на училището) отъ Варна	200
9	Плѣвенски юбилеенъ подкомитетъ	180
10	Горно-Орѣховски юбилеенъ подкомитетъ	140
11	Пловдивски юбилеенъ подкомитетъ	150
12	Димитъръ Грудевъ отъ Сливенъ	30
13	Подкомитета въ с. Кочариново (Дупнишко)	450
	Всичко :	69150

*) Въ този листъ сж помѣстени само подаренитѣ до 20. юлий 1931 г. суми. Постѣпилитѣ следъ тази дата суми, поради технически причини, не сж помѣстени.